

ΕΚΛΟΓΗ

ΑΠΟ ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΤΟΜΟΣ Β'

ΙΟΥΝΙΟΣ/ΙΟΥΛΙΟΣ 1946

ΑΡΙΘΜΟΣ 6/7

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀσφάλεια καὶ ἀνεξαρτησία	A. Bullock, K. Ziliacius Σελ.	
.	& Lord Vansittart	1
Ἐνα ἀπίστευτο πῆδημα χωρὶς ἀλεξίπτωτο .	Paul Brickhill	
.	& Conrad Norton	10
Ταξίδι στ' ἄστρα μὲ μιὰ ρουκέτα	Ritchie Calder	15
Ἀγόρι ἢ κορίτσι ;	Dr. David Mace	19
Χιόμωρ ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμo		22
40 βαθμοὶ ὑπὸ σκιάν	Paul-Emile Victor	24
Βιομηχανοποίηση τῆς Κίνας	John Earl Baker	27
Ἡ ζωὴ μου ἀπὸ τὴν ἀνάποδη	Frederick Korinthy	37
Ἡ Βρεταννία καὶ ἡ ἐλευθερία	J. B. Priestley	38
Τὰ παράξενα τῶν διαζυγίων		44
Ἡ μανία τῆς ζωγραφικῆς	Στρατάρχη Alexander	46
Μιά νέα πολιτικὴ γιὰ τοὺς μισθοὺς	William Mabane	49
Ἡ μετεμφύτευση τῆς καρδιάς	N. Sinitsyn	53
Παράξενη περιπέτεια	Lester Powell	57
Γιὰ νὰ πετύχετε στὴ ζωὴ	W. J. Brown	62
Ὁ βασιλιάς τοῦ Βρετανικοῦ κινηματογράφου	F. S. Wickware	67
Ἡ κοιλάδα τοῦ Δούναβη	David Mitrany	71
Τὸ ἔντομο ποὺ βομβαρδίζει	Jacques de Brussey-Malville	79
Ὁ Ὁθως καὶ ἡ παραδείσια γαλήνη του . . .	J. B. David	81
Ἐνας Ἀμερικανὸς στὸ Καίμπριτζ	J. Frank Dobie	87

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Νά! ξεμυτίζει τὸ κεχρί, ροδίζει τὸ σταφύλι·
κορφοπρασίνισ' ἡ συκιά, κατάπεσ' ὁ θρακιᾶς,
τὸ στάχυ γέρνει πρὸς τὴ γῆ, πρὸς τὸ φιλὶ τ' ἀχείλι,
πρὸς τ' οὐρανοῦ τὰ δλάνοιχτα, καπνέ, φιδογλιστρᾶς.

Στὸν ἴσκιό τῆς βαλανιδιάς ὁ κοῦκος κελαηδαίει,
γλυκαναπαύει κ' ἡ φωνὴ σὰ νᾶναι ἡ σιγαλιά,
καὶ τίποτε δὲ σώνεται καὶ τίποτε δὲν παύει·
τὰ πάντ' ἀρχὴ ἀπαλότατη πού λὲς πὼς δὲν περνᾷ.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

*Ἐπειδὴ τὸν περασμένο μῆνα ἔγιναν πολλὲς ἀπροσδόκητες καθυστερήσεις στὸ συντακτικὸ καὶ τεχνικὸ μέρος τῆς ἐργασίας, ἡ Διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ ἀποφάσισε νὰ ἐκδόσῃ ἓνα τεῦχος γιὰ τοὺς μῆνες Ἰούνιο - Ἰούλιο γιὰ νὰ ἀποφύγει μεγαλύτερη ἀργοπορία.

ΤΟΜΟΣ Β'

ΙΟΥΝΙΟΣ-ΙΟΥΛΙΟΣ 1946

ΑΡΙΘΜΟΣ 6/7

Θέματα γιὰ συζήτηση.

Ἀσφάλεια καὶ ἀνεξαρτησία

Συζήτηση ἀνάμεσα στοὺς ALAN BULLOCK,
K. ZILLIACUS καὶ LORD VANSITTART.

(Ἀπὸ τὸ «The Listener»)

Αὐτὴ ἡ συζήτηση τοῦ κ. Alan Bullock, τοῦ κ. K. Ziliacus καὶ τοῦ λόρδου Vansittart μεταδόθηκε ἀπὸ τὸ B.B.C. Τὴν ἀναδημοσίευσαν οἱ λοιπὸν γιὰτὶ πολὺς κόσμος διάβασε μὲ πολὺ ἐνδιαφέρον τὸ ἀρθρο τοῦ κ. Herbert V. Evatt «Ἡ εἰρήνη δὲν πρέπει νὰ γίνῃ μόνο ἀπ' τοὺς μεγάλους», πού δημ.σιεῦτηκε στὴν «Ἐκλογὴ» τοῦ Μαΐου. Οἱ ἀναγνώστες μας θὰ θυμοῦνται πὼς σ' αὐτὸ τὸ ἀρθρο ὁ κ. Evatt κατέκρινε τὴ σημερινὴ μορφή τοῦ Παγκοσμίου Ὁργανισμοῦ ὅπου οἱ διεθνεῖς ὑποθέσεις κανονίζονται ἀπὸ τοὺς Τρεῖς Μεγάλους, ἐνῶ οἱ μικρότερες δυνάμεις δὲν παίρνουν μέρος στὶς συζητήσεις. Γιὰ νὰ διορθωθεῖ αὐτὸ τὸ κακὸ συνέπτηος πὼς θὰ ἔπρεπε νὰ δοθεῖ στὴ Γενικὴ Συνέλευση τοῦ Ο.Η.Ε. μεγαλύτερη δύναμη σχετικὰ μὲ τὸ Συμβούλιο Ἀσφαλείας καὶ πὼς τὰ μικρὰ Ἔθνη, ἰδιαίτερα μάλιστα ἐκεῖνα πού παίζουν μεγάλο ρόλο στὸν πόλεμο, ὅπως ἡ Ἑλλάδα, θὰ ἔπρεπε νὰ μποροῦν νὰ ἐκφράσουν τὴ γνώμη τους στὴ Συνδιάσκεψη τῆς Εἰρήνης καὶ ὅχι νὰ τοὺς ζητᾶν νὰ βάλουν μόνο τὴν ὑπογραφή τους στὶς τελικὲς Συνθήκες τῆς Εἰρήνης, γιὰ τίς ὁποῖες δὲν τοὺς κάλεσαν νὰ ποῦν τὴ γνώμη τους. Αὐτὴ ἡ συζήτηση πού δημοσιεύουμε καὶ πού γ'νέται ἀνεπίσημα γύρω ἀπὸ ἓνα φιλικὸ τραπέζι πραγματεύεται τὸ ἴδιο θέμα, μὲ τὴ διαφορὰ πὼς εἶναι γενικώτερη καὶ ἐξετάζει τὸ ζήτημα ἀπὸ εὐρύτερη ἀποψη. Ὡς σήμερα κρατοῦσε ἡ γνώμη πὼς ἡ ἀσφάλεια καὶ ἡ ἀνεξαρτησία εἶναι δύο πράγματα στενά συνδεδεμένα καὶ πού τὰ ἔθνη τὰ φύλαγαν μὲ πάθος. Σήμερα ὅμως μὲ τὴν ἐμφάνιση τόσο ἀνγνώστων καὶ φοβερῶν δυνάμεων, ὅπως εἶναι ἡ ἀτομικὴ βόμβα πιστεύουμε πᾶλλον πὼς ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὰ ἔθνη τὴν ἀσφιλεία τους εἶναι νὰ θυσιάσουν τουλάχιστο ἓνα μεγάλο μέρος ἀπὸ τὴν ἐθνικὴ τους ἀνεξαρτησία καὶ ἡ συζήτηση συνεχίζεται...

Ἦ ὁ Λόρδος VANSITTART εἶναι ὑπάλληλος στὸ Διπλωματικὸ Σώμα. Ἀπὸ τὸ 1930 ὡς τὸ 1941 ἔγινε πρῶτα Ὑφυπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ὕστερα πρῶτος Διπλωματικὸς Σύμβουλος στὸ ἴδιο Ὑπουργεῖο. Σήμερα γράφει ἀρθρα σχετικὰ μὲ τὰ διεθνή πολιτικὰ ζητήματα. Ἡ παγκόσμια ἀσφάλεια εἶναι ἓνα ἀπ' τὰ θέματα πού τοῦ ἀρέσουν περισσότερο καὶ πολλὰ χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο εἶναι ἐκεῖνος πού προειδοποίησε τὴ χώρα του γιὰ τὸν κίνδυνο τῆς Ναζιστικῆς Γερμανίας. Ὁ

κ. ZILLIACUS είναι κι' αυτός ειδικός για τα ζητήματα της διεθνούς πολιτικής. Μιλάει με ευκολία 8 γλώσσες. Από το 1920 ως το 1938 ήταν μέλος της γραμματείας της Κοινωνίας των Εθνών. Το 1945 εξελέγη βουλευτής του Εργατικού Κόμματος. Ο κ. ALAN BULLOCK στο διάστημα του πολέμου ήταν γενικός διευθυντής της Υπηρεσίας Ειδήσεων της Αγγλικής Ραδιοφωνικής Εταιρείας (B.B.C.) για την Ευρώπη. Τώρα είναι Καθηγητής της Συγχρόνου Ιστορίας στο Κολέγιο Balliol της Οξφόρδης.]

ALAN BULLOCK: Υποθέτω πως αν είχαμε καθίσει γύρω απ' αυτό το τραπέζι πριν από πενήντα χρόνια για να συζητήσουμε το θέμα που μας απασχολεί σήμερα, θα δεχόμαστε σαν δεδομένο πως η ασφάλεια και η ανεξαρτησία των εθνών, κατά κάποιο τρόπο, είναι στενά συνδεδεμένες και πως πραγματικά αποτελούνε δυο διαφορετικές απόψεις του ίδιου πράγματος. Έδω και πενήντα χρόνια, λέγοντας ασφάλεια έννουσαν την ίδρυση εθνικού στρατού και συμμαχιών που γίνονταν ανάμεσα σε ανεξάρτητα κράτη έναντιόν άλλων κρατών. Σήμερα όμως νομίζω πως — ύστερα απ' το τέλος του πρώτου παγκόσμιου πολέμου — υπάρχει μεγάλη τάση να σκέπτονται ότι αυτή η σχέση ανάμεσα στην ασφάλεια και την ανεξαρτησία, δεν είναι αρκετή, και αν θέλει ο κόσμος να προφυλαχτεί απ' τον πόλεμο πρέπει ν' αντιμετωπίσει τα πράγματα με μια προοπτική πλατύτερη από κείνην της εθνικής ανεξαρτησίας. Μ' άλλα λόγια είναι 50 χρόνια που οι περισσότεροι άνθρωποι νόμιζαν πως το μέσο για να πετύχουν την ασφάλεια είναι να διατηρήσουν άθικτη την εθνική τους ανεξαρτησία. Σήμερα όμως πολλοί πιστεύουν πως ο μόνος τρόπος να την πετύχουν είναι να εγκαταλείψουν τουλάχιστο ένα μέρος της εθνικής τους ανεξαρτησίας. Έσεϊς τί σκέπτεστε κ. Zilliacus;

K. ZILLIACUS: Εγώ θα προχωρήσω πιδό πολύ και θα πω πως σήμερα έχουμε να διαλέξουμε ανάμεσα στη διεθνή ασφάλεια και την εθνική ανεξαρτησία, πως δεν είναι δυνατό να έχουμε και τις δυό. Γι' αυτό σκέπτομαι ότι θα έπρεπε η επίσημη εξωτερική πολιτική μας να αποβλέπει συνειδητά στο να μπορέσει ν' αποκαταστήσει μάλλον ένα παγκόσμιο σύστημα διακυβέρνησης, παρά να προσπαθήσει να αποκαταστήσει ή να ενισχύσει μια ισορροπία των δυνάμεων.

LORD VANSITTART: Πρέπει να εγκαταλείψουμε ένα μεγάλο τμήμα της ανεξαρτησίας μας: αυτό είναι μια απ' τις συνέπειες της παραδοχής του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών υποχρεωνόμαστε π.χ. με την πρώτη αίτηση τους να παίρνουμε τα όπλα για να τα βοηθήσουμε. Όποσδήποτε πιστεύω πως μια παγκόσμια διακυβέρνηση ή ένα παγκόσμιο κοινοβούλιο με τη σημερινή εξέλιξη των γεγονότων και με τις σημερινές συνθήκες είναι ούτοπία. Ίσως μια

μέρα να φτάσουμε σε κάτι τέτοιο. Είναι πράγμα που το ελπίζω. Μά για την ώρα φοβάμαι πως αυτή η τάση δεν είναι εκείνη που πρέπει. Δίτη π.χ. τί συνέβη στη Συνδιάσκεψη του Λονδίνου. Η τάση που εκδηλώθηκε ήταν να ελαττωθούν στην πραγματικότητα οι Πέντε Μεγάλοι σε Τρείς. Γι' αυτό αν η επιθυμία ενός παγκόσμιου κοινοβουλίου ήταν δυνατόν να πραγματοποιηθεί σήμερα, η τάση θα έπρεπε ασφαλώς να είναι, να σχηματιστεί μια ομάδα από όλα τα 18 έθνη που πήρανε μέρος στον πόλεμο.

BULLOCK: Ναί, μα κείνο που μου φαίνεται παράξενο είναι ότι πετύχαμε να διεξαγάγουμε τον πόλεμο σαν πόλεμο κοινό, ότι δεχτήκαμε το γεγονός πως όσα γίνονταν στη Ρωσία, το Βόλγα, τον Καύκασο, στο μέτωπο του Βορονίζ, μας ενδιέφεραν και μας λυπούσαν το ίδιο με όσα γίνονταν στη Μάγχη ή στον ουρανό της Αγγλίας. Όσοσο όταν έφτασε η ειρήνη, φαίνεται πως ήταν αδύνατο να έχουμε την ίδια αντίληψη και να καταλάβουμε πως και η ειρήνη όπως και ο πόλεμος είναι μια και πως η ασφάλεια, όπως και η ειρήνη, για να επαναλάβουμε τα λόγια του κ. Litvinoff, είναι μια και αδιαίρετη. Βρίσκω πως είναι πολύ παράξενο, αφού κάναμε τον πόλεμο, σαν κοινό πόλεμο να φανερώνεται μια τάση — και συμφωνώ απολύτως πως υπάρχει — να χωριστεί ο κόσμος σε σφαίρες επιρροής.

VANSITTART: Κανένας δεν μπορεί να βεβαιώσει με περισσότερη πεποίθηση από μένα πόσο η ειρήνη θα έπρεπε να είναι αδιαίρετη. Τονίζω απλά για μια ακόμα φορά πως στην πραγματικότητα έτοιμάζεται να γίνει έντελως το αντίθετο: σκεφτείτε μονάχα τί γίνεται στην ανατολική Ευρώπη.

ZILLIACUS: Συμφωνώ απολύτως μαζί σας γι' αυτά τα γεγονότα, μα ούτε εκπληξη αισθάνομαι ούτε απογοήτευση, γιατί πάντα είναι ευκολώτερο να ένώνεται κανείς για να πολεμήσει έναν κοινό εχθρό, παρά για να επιδιώξει θετικούς και εποικοδομητικούς σκοπούς. Υπάρχει μια τάση να χωριστεί ο κόσμος σε αποκλειστικές σφαίρες επιρροής: μια σφαίρα βρετανική στην ανατολική Μεσόγειο και στην Έγγυς και Μέση Ανατολή, μια σφαίρα αμερικανική στον Ειρηνικό, και μια σφαίρα ρωσική στην Ανατολική Ευρώπη. Μά πρέπει κάποιος να κάνει την αρχή και να σπάσει αυτό τον κακοήθη κλοιό και νομίζω πως πρέπει να είμαστε μεις που θα το κάνουμε.

VANSITTART: Όταν θα καταπιαστούμε να σπάσουμε αυτόν τον κακοήθη κλοιό, το πρώτο πράγμα που είναι ανάγκη να κάνουμε θα είναι να περιορίσουμε τα δικαιώματα των τριών Μεγάλων που πάντα

θὰ ἔχουν ὁπωσδήποτε μεγάλη ἐπιρροή. Στὴ Γιάλτα ἀναλάβανε νὰ ἐξυπηρετήσουν καὶ ὄχι νὰ κυβερνήσουν τὸν κόσμον· λοιπόν, πολὺ φοβᾶμαι μήπως πάντα θὰ θέλουν νὰ κυβερνοῦν καὶ αὐτὸ βέβαια θὰ καταλήξει νὰ εἶναι δυναμικὴ πολιτικὴ—ὅπως καὶ πραγματικά ἔχει καταλήξει.

BULLOCK: Νομίζω πὼς εἶναι ζήτημα μεγάλης σπουδαιότητος ὅχι μονάχα νὰ ἐμφανίσουμε τὸν ἀποκλειστικὸ χαρακτήρα τῶν διαπραγματεύσεων τῶν Τριῶν Μεγάλων, μὰ νὰ σκίσουμε τὸν πέπλο ποὺ σκεπίζει τὶς συνελεύσεις τους· γιατί στὸ κάτω-κάτω γιὰ τὴ δική μας ἀσφάλεια διαπραγματεύονται καὶ γι' αὐτὴν τσακώνονται καὶ δὲν βλέπω γιὰ πῶς λόγῳ δὲν μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ μάθουμε τί γίνεται κατὰ τὴ διάρκειά αὐτῶν τῶν συζητήσεων.

ZILLIACUS: Τὴν ὥρα ποὺ οἱ Τρεῖς Μεγάλοι θὰ καταλήξουν σὲ συμφωνία γιὰ τοὺς βασικοὺς ἀντικειμενικοὺς σκοποὺς, δὲν θὰ ὑπάρχει καμμιὰ δυσκολία ν' ἀναθέσουν τὴ διεύθυνση τῶν διεθνῶν σχέσεων στὸ Συμβούλιο Ἀσφαλείας τοῦ νέου παγκόσμιου οργανισμοῦ καὶ νὰ βροῦν τὸν τρόπο γιὰ νὰ γίνονται οἱ συζητήσεις φανερά καὶ ὄχι ὅπως τώρα. Γιὰ νὰ γίνουν ὅμως ὅλ' αὐτὰ πρέπει πρῶτα νὰ καταλήξουν σὲ συμφωνία γιὰ τὴν πολιτικὴ ποὺ θ' ἀκολουθήσουν· αὐτὸ εἶναι τὸ πρόβλημα ποὺ μᾶς παρουσιάζεται.

BULLOCK: Εἶμαι βέβαιος πὼς πρέπει νὰ συντελέσουμε στὴ λύση αὐτοῦ τοῦ προβλήματος, ἀλλὰ ἐλπίζω πὼς δὲ θὰ συντελέσουμε μὲ τρόπο ποὺ νὰ μοιάζει πολὺ μὲ παζάρεμα ἀνάμεσα σὲ μᾶς καὶ στὴ Ρωσίᾳ, μὲ τὸ ὁποῖο θὰ τῆς κίνουμε τὴν προσφορὰ νὰ μπεῖ στὴ δική μας σφαῖρα ἐπιρροῆς καὶ νὰ τῆς ποῦμε μὲ τὴ σειρά μας: «Τώρα ἄφησε καὶ μᾶς· ν' ἀνακατευθοῦμε στὰ πράγματα τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης». Περιγράφω ἴσως λίγο ὑπερβολικὰ τὸν τρόπο αὐτοῦ τοῦ βρωμεροῦ πιζαρέματος, μὰ μοῦ φαίνεται πὼς στὸ βάθος διατηρεῖται πάντα ἐκείνη ἡ παλιὰ ἰδέα τοῦ παζαρέματος ἀνάμεσα στὰ Ἑθνη. Καταλαβαίνω καλὰ πὼς πρέπει νὰ ἐγκαταλείψουμε γιὰ πάντα αὐτὸ τὸ σύστημα.

VANSITTART: Ἴσως αὐτὸ νὰ φαίνεται ὡς παζάρεμα μὰ στὸ σημεῖο πὺ βρισκόμαστε νομίζω πὼς εἶναι ὁ μόνος τρόπος γιὰ νὰ καταλήξουμε στὴν πλήρη καὶ ὁλοκληρωτικὴ συνεργασία ποὺ ὀνειροδύμασταν πάντα. Μ' ἄλλα λόγια ὁ σκοπὸς τοῦ παζαρέματος θὰ εἶταν ἰδεώδης.

ZILLIACUS: Ὅχι μονάχα συμφωνῶ μαζί σας μὰ προχωρῶ ἀκόμα

περισσότερο γιατί σκέπτομαι πὼς τὸ πρόβλημά μας εἶναι νὰ μάθουμε μὲ ποῖο τρόπο θὰ μεταβληθοῦμε ἀπ' ὅτι εἴμαστε σήμερα σὲ κείνο ποὺ θέλουμε νὰ γίνουμε αὐριο ὅλοι μας. Τὸ πρῶτο βῆμα εἶναι πὼς πρέπει νὰ παζαρέψουμε καὶ νὰ συζητήσουμε γιὰ νὰ καταλήξουμε σὲ μιὰ συμφωνία γιὰ τὴν πολιτικὴ ποὺ θ' ἀκολουθήσουμε. Καὶ αὕτὴ ἡ συμφωνία πρέπει νὰ συμπεριλαμβάνει τόσο τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην, ὅσο καὶ τὴν Ἑγγὺς καὶ Ἀπὼ Ἀνατολή· στὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην νομίζω πὼς πρέπει ν' ἀρχίσουμε ἀφοῦ παραδεχτοῦμε πὼς ἡ κοινωνικὴ ἐπανάσταση ποὺ ἐκδηλώνεται σήμερα εἶναι ἓνα γεγονός. Πρέπει ν' ἀναγνωρίσουμε πὼς τὰ νέα καθεστῶτα τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης ἀντιπροσωπεύουν τὸ κίνημα τῆς ἀντίστασης καὶ τοὺς πρωταθλητὲς τοῦ νέου κοινωνικοῦ κλίματος ποὺ σήμερα ἔχει ἀναγνωριστῇ, εἴτε μᾶς ἀρέσει, εἴτε δὲν μᾶς ἀρέσει.

VANSITTART: Ἐδῶ, ἔχω νὰ προσθέσω μιὰ λέξη γιὰ νὰ στηρίξω τὴν πολιτικὴ τῆς σημερινῆς μας κυβερνήσεως. Μοῦ φαίνεται πρᾶγμα ἀδύνατο νὰ ἀναγνωρίζουμε κυβερνήσεις τὴν ὥρα ποὺ ξέρουμε καλὰ πὼς κατὰ βάθος δὲν ἀντιπροσωπεύουν ὁλόκληρο τὸ λαό, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα μιὰ ὀργανωμένη μειοψηφία. §

BULLOCK: Ἀς ξαναγυρίσουμε, ἂν θέλετε, σ' αὐτὸ ποὺ εἶπε ὁ Zilliacus, δηλαδὴ νὰ μάθουμε μὲ ποῖο τρόπο, πρὶν νὰ καταλήξουμε σὲ μιὰ συμφωνία τῶν μεγάλων δυνάμεων, πρέπει νὰ καταλήξουμε σὲ μιὰ συμφωνία γιὰ ἓνα κοινὸ κοινωνικὸ σκοπὸ καὶ μιὰ κοινὴ κοινωνικὴ πολιτικὴ. Φαίνεται πὼς σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα, εἰς οἱ τρεῖς ποὺ βρισκόμαστε γύρω ἀπ' αὐτὸ τὸ τραπέζι συμφωνοῦμε καὶ φαίνεται ἐπίσης πὼς καὶ οἱ τρεῖς Μεγάλοι προσπάθησαν νὰ συζητήσουν αὐτὸ τὸ ζήτημα ἀπ' τὴν πρώτη συνδιάσκεψή τους καὶ πὼς ἡ ἀσυμφωνία παρουσιάστηκε ὅταν χρειάστηκε νὰ θίξουν τὸ ζήτημα φανερὰ στὸ Λονδίνο. Νομίζω πὼς αὐτὸ ἴσως νὰ εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς παράγοντες ποὺ συντέλεσαν περισσότερο στὴν ἀποτυχία.

VANSITTART: Ἐκεῖνο ποὺ μὲ τρομάζει περισσότερο στὴ σημερινὴ κατάσταση εἶναι τὸ ζήτημα τῶν δικαιωμάτων τῶν μικρῶν δυνάμεων. Εἶμαι ἓνας ἀποφασισμένος ὑπερασπιστὴς τῶν δικαιωμάτων τῶν μικρῶν δυνάμεων, μοῦ φαίνεται ὅμως ὅτι ὅσο περνᾷ ὁ καιρὸς χάνω ὁλοένα περισσότερο τὶς ἐλπίδες μου. Εἶναι ἀλήθεια πὼς σιγὰ-σιγὰ ἐγκαταλείπουμε τὴν ἰδέα τῶν τριῶν Μεγάλων γιὰ νὰ καταλήξουμε στὴν ἰδέα τοῦ «ἐνὸς Μεγάλου». Σκεφθῆτε π.χ. τί συνέβη στὸ Πότσταμ μὲ τὸ ζήτημα τῶν ἐπανορθώσεων. Οἱ μικρὲς δυνάμεις δὲν πέτυχαν κανένα προσωπικὸ δικαίωμα σ' αὐτὲς τὶς ἐπα-

νορθώσεις. Τὸ δικαίωμα ποὺ πέτυχαν δὲν εἶναι παρὰ μιὰ μικρὴ φιλοφρόνηση ἀπὸ τὶς μεγάλες δυνάμεις, κι' αὐτὸ δὲν εἶναι δίκαιο.

ZILLIACUS: Ὅταν λέτε «ὁ ἕνας Μεγάλος» ποιὸν σκέπτεστε; Τὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες ἢ τὴ Σοβιετικὴ Ἑνωση;

VANSITTART: Σκέπτομαι «ἕναν Μεγάλο» ποὺ θ' ἀλλάζει, ἀνάλογα μὲ τὴν κάθε περίπτωση.

ZILLIACUS: Καταλαβαίνω. Σχετικὰ μὲ τὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες, νομίζω πὼς δὲν παρουσιάζεται καμμιά ἰδιαίτερη δυσκολία· μὰ σχετικὰ μὲ τὸν ἄλλο «ἕνα Μεγάλο», δηλ. τὴ Σοβιετικὴ Ἑνωση, ὑπάρχει μιὰ πραγματικὴ διαφορὰ ἀνάμεσά μας καὶ νομίζω πὼς αὕτὴ ἡ διαφορὰ, ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Ρώσων ὀφείλεται τὸ περισσότερο σὲ ἀντίδραση φόβου παρὰ σὲ ἀντίδραση ἀμύνης· καὶ ἀπὸ μᾶς· ξεαρτᾶται νὰ προσπαθήσουμε νὰ τὴν καταπνίξουμε, κάνοντας θετικὲς προφορὰς καὶ προτείνοντας μιὰ ὀρισμένη πολιτικὴ.

BULLOCK: Συμφωνῶ ἀπόλυτα μ' αὕτὴ τὴν ἄποψη. Εἶμαι βέβαιος πὼς τὸ κίνητρο τῶν πράξεων τῆς Ρωσίας στὴν Εὐρώπῃ εἶναι ὁ φόβος. ἄλλ' ἡ μοῦ φαίνεται ἐλπίς πὼς κάποιος πρέπει νὰ σπάσει αὐτὸ τὸν κακοήθη κλοιό, ὅπως εἶπαμε καὶ πρὶν τόσες φορές. Μὲ ποιὸ τρόπο ὁμως; Μοῦ φαίνεται πὼς ἕνα ἀπ' τὰ πράγματα ποὺ ὀφείλουμε νὰ κάνουμε εἶναι νὰ καταλάβουμε πὼς ὁ πραγματικὸς ἐχθρὸς γιὰ μᾶς δὲν εἶναι οὔτε ἡ ρωσικὴ πολιτικὴ, οὔτε ἡ ἀμερικανικὴ πολιτικὴ, οὔτε γιὰ τὴ Μόσχα ἡ ἀμερικανικὴ καὶ ἡ βρετανικὴ πολιτικὴ. Ὁ ἐχθρὸς εἶναι ὅλες αὐτὲς οἱ πολιτικὲς συνδιασμένες, βρίσκεται μέσα στὸ σύστημα, τὴ φιλοσοφία, τὶς ἀπόψεις ποὺ τὸ ἐμπνέουν, τὴν ἰδέα ποὺ θέλει τὴν ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία βασισμένη στὴν ἀσφάλεια, γιὰ νὰ ξαναγυρίσουμε στὸ ἀρχικὸ μας θέμα. Μὰ ὁ Zilliacus μοῦ φαίνεται πὼς εἶχε νὰ πεῖ ὀρισμένες θετικὲς προτάσεις.

ZILLIACUS: Αὐτὲς εἶναι περιληπτικὰ οἱ θετικὲς μου προτάσεις: 1) Νὰ γνωστοποιήσουμε στὴ Σοβιετικὴ Ἑνωση τὸ μυστικὸ τῆς ἀτομικῆς μπόμπας· 2) Ν' ἀναγνωρίσουμε τὰ καθεστῶτα τῆς Ἀνατολικῆς Εὐρώπης. 3) Νὰ ζητήσουμε τὸν διεθνὴ ἔλεγχο τῆς Ἰαπωνίας καὶ τὴν παραχώρηση στὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες τῶν βάσεων τῆς Ἀπω Ἀνατολῆς καὶ 4) νὰ κάνουμε προτάσεις διεθνοποίησης τῶν δρόμων τῆς εἰσόδου στὴ Μεσόγειο.

VANSITTART: Νομίζω πὼς τὸ ζήτημα τῆς ἀτομικῆς βόμβας δὲν ἔχει τὴ σημασία ποὺ συχνὰ τοῦ ἀποδίδουν· μήπως πρὶν ἀπὸ λίγο

καιρὸ δὲν μᾶς εἶπαν πὼς ὑπάρχουν 7 τρόποι γιὰ νὰ κατασκευαστεῖ; πὼς τὰ περισσότερα ἔθνη γνωρίζουν ἀπὸ καιρὸ τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ μυστικοῦ καὶ πὼς μὲ κανένα τρόπο δὲν θὰ μπορούσε νὰ κρατηθεῖ μυστικὸ; Ὅσο γιὰ τὴν ἀναγνώριση τῶν κυβερνήσεων τῆς νοτιανατολικῆς Εὐρώπης μοῦ φαίνεται πὼς θὰ εἶταν πραγματικὰ μιὰ πολιτικὴ κατευναστικὴ, ἐνῶ κατὰ τὴ γνώμη μου συνεργασία σημαίνει καὶ ὀφείλει νὰ σημαίνει πολιτικὴ ἀμοιβαίων παραχωρήσεων. Σήμερα ὁμως ὑπάρχει μιὰ τάση μᾶλλον νὰ παίρνει κανεὶς πορὰ νὰ δίνει. Ἀφήστε με νὰ σᾶς ἀναφέρω τὶς οικονομικὲς συμφωνίες ποὺ ἔγιναν ἀπ' τὴ Ρωσία ἀπ' τὸ ἕνα μέρος καὶ τὴ Ρουμανία καὶ τὴν Οὐγγαρία ἀπὸ τ' ἄλλο, χωρὶς νὰ ζητήσουν τὴ γνώμη καὶ τὴ συγκατάθεση τῶν συμμάχων· νομίζω πὼς αὐτὸ δὲν εἶναι σωστὸ καὶ πὼς ἡ κυβέρνησή μας πρέπει νὰ διαμαρτυρηθεῖ.

ZILLIACUS: Σχετικὰ μὲ τὴν ἀτομικὴ βόμβα νομίζω πὼς δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἡ Ρωσία ἀνησυχεῖ ἀρκετὰ καὶ κυρίως ἀπ' τὴν ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης τῶν δυτικῶν δυνάμεων ποὺ κρατοῦν κρυφὸ τὸ μυστικὸ τῆς. Ἐκεῖνο ποὺ ἐπιθυμοῦνε εἶναι μιὰ χειρονομία, κι' ἂν θέλουμε νὰ μᾶς ἔχουν ἐμπιστοσύνη πρέπει νὰ διακινδυνεύσουμε καὶ νὰ τοὺς δείξουμε πὼς τοὺς ἐμπιστευόμαστε. Θὰ προχωρήσω ἀκόμη πὺ πολὺ καὶ θὰ πῶ πὼς πρέπει νὰ ὀπλιστοῦμε πραγματικὰ μ' ὅλο τὸ θάρρος μας καὶ ν' ἀναλάβουμε τὴν εὐθύνη νὰ σταματήσουμε αὕτὴ τὴν ἀμερικανικὴ πολιτικὴ ποὺ κρατᾷ κρυφὸ τὸ μυστικὸ τῆς ἀτομικῆς βόμβας, κάνοντας γνωστὸ στοὺς Ρώσους ὅτι, ξέρουμε σχετικὰ γι' αὕτην, εἴτε ἀρέσει, εἴτε δὲν ἀρέσει στοὺς φίλους μας τοὺς Ἀμερικανούς.

Σχετικὰ μὲ τὴν κατευναστικὴ πολιτικὴ, συμφωνῶ ἀπόλυτα καὶ εἰλικρινὰ πὼς πρέπει νὰ κατευνάσουμε τὴ Ρωσία μὲ τὴν ἔννοια τῆς συμφωνίας καὶ τῆς συνεργασίας· τὸ ἴδιο πρέπει νὰ γίνῃ καὶ μὲ τὰ κινήματα τῆς ἀντίστασης, καὶ τὰ κομμουνιστικὰ στοιχεῖα ποὺ τὰ διευθύνουν· καὶ τὸ λέω αὐτὸ γιὰτὶ κ' ἐγὼ βρίσκομαι στὰ ἴδια κοινωνικὰ ὅρια καὶ μισῶ τὰ φασιστικὰ καθεστῶτα γιὰτὶ ἔχω τὴ γνώμη πὼς εἶταν ἀντεπαναστατικὰ καὶ ὀδηγοῦσαν στὸν πόλεμο. Τὸ γεγονός εἶναι πὼς οἱ Ρῶσοι σ' αὐτὸ τὸν πόλεμο πολέμησαν στὸ πλευρὸ μας ἐνῶ οἱ φασίστες ἐναντίον μας. Γι' αὐτὸ ἐνῶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος θέλω νὰ κατευνάσω τοὺς φίλους μου, ἀρνοῦμαι νὰ κατευνάσω τοὺς ἐχθρούς μας.

BULLOCK: Ἐπειδὴ γίνεται λόγος γιὰ κατευναστικὴ πολιτικὴ, ἐγὼ συμφωνῶ μᾶλλον μὲ τὴ γνώμη τοῦ Vansittart. Θὰ ἤθελα νὰ ἐβλεπα νὰ συστήσεται μιὰ πραγματικὰ διεθνὴς ὁργάνωση ποὺ θὰ εὐθύνεται γιὰ τὴν Ἀνατολικὴ Εὐρώπη, καὶ μιὰ παγκόσμια ὁργάνωση

πραγματικά αμερόληπτη. Γιατί μου φαίνεται πώς αν θυμηθίτε εκείνη την παλιά ιδέα—ξέρω πώς είναι μονομανία μου, μα αυτό το πράγμα μ' άνησυχεί πολύ—αν, λέω, ξαναγυρίζατε σ' εκείνη την ιδέα του παζαρέματος ανάμεσα στα ανεξάρτητα κράτη, δε θα πετυχαίνατε καμιά πρόοδο. Εκεί βρίσκεται η λύση του προβλήματος. Και άνησυχώ ακόμα περισσότερο—αν μου επιτρέψετε να βγώ λίγο από τη συζήτηση—γιατί αν γυρίσουν πίσω και εξετάσουν τη Συνδιάσκεψη του Αγίου Φραγκίσκου και τις συζητήσεις που γίνανε εκεί όπως και τον τελικό σκοπό της σύστασης του Συμβουλίου Ασφαλείας που εγκρίθηκε και είναι το ζωτικό σημείο όλης της υπόθεσης, θα βρουν κατηγορηματικά εφαρμοσμένη αυτή την αρχή της ειδικής και προνομιούχου θέσης των μεγάλων δυνάμεων. Μου φαίνεται πώς αυτό θέλει να πει πώς οι μεγάλες δυνάμεις δεν έχουν διάθεση να συμφωνήσουν για μια διεθνή συνεργασία πορὰ μόνο όταν δεν τίγονται τα εθνικά τους συμφέροντα και η εθνική τους ασφάλεια και νομίζω πώς και εδώ ακόμα, και μέσα στον οργανισμό των Ήνωμένων Εθνών—που πιστευόταν πώς θα ήταν η λύση του προβλήματος—μπορεί κανείς να διαπιστώσει πώς υπάρχει αυτή η παλιά αρχή.

VANSITTART: Σ' αυτό συμφωνώ μαζί σας Bullock. Νομίζω πώς όλοι δεχτήκαμε το «βέτο» προτιμώντας το μικρότερο ανάμεσα σε δυο κακά και το στοιχείο που συνηγορούσε γι' αυτό ήταν πώς όλα θα καταστρέφονταν αν οι Τρεις Μεγάλοι δεν καταλάγανε σε συμφωνία. Νομίζω όμως πώς τώρα αυτό το στοιχείο δεν υπάρχει πια και έτσι δεν μπορεί κανείς να στηριχτεί σ' αυτό. Η τελευταία συνδιάσκεψη που έγινε στο Λονδίνο είναι ζωντανό παράδειγμα, γιατί αποδεικνύει πώς η συμφωνία των Τριών Μεγάλων είναι μια υπόθεση πολύ αμφίβολη.

ZILLIACUS: Δεν παρακολουθώ έντελώς το συλλογισμό σας Vansittart. Λέτε πώς ο λόγος που το Συμβούλιο Ασφαλείας, σύμφωνα με τον Χάρτη, βασίζεται στην ανάγκη της συμφωνίας των Τριών Μεγάλων και κατά δεύτερο λόγο των Πέντε Μεγάλων, είναι η υπόθεση πώς αν καταλήγανε σε άποτυχία—συνταγματικά είναι οι Πέντε Μεγάλοι, μα πολιτικά οι Τρεις Μεγάλοι—όλα θα καταστρέφονταν. Ύστερα μās φέροντε το παράδειγμα της συνδιάσκεψης του Λονδίνου, που μου φαίνεται πώς αποδεικνύει τον κύριο ισχυρισμό, δηλαδή πώς αν οι Τρεις Μεγάλοι δεν συμφωνούν όλα καταστρέφονται νομίζω πώς το πρώτο πράγμα που πρέπει να γίνει τώρα είναι να επιτευχθεί μια συμφωνία ανάμεσα στους τρεις Μεγάλους σ' αυτό μπορούμε και μείς να συντελέσουμε πολύ γιατί είμαστε δημοκρατία και έχουμε κυβέρνηση σοσιαλιστική. Έτσι μπορούμε να έχουμε ένα κοινό

κοινωνικό αντικειμενικό σκοπό με τη Σοβιετική Ένωση και μια κοινή δημοκρατική πολιτική με τις Ήνωμένες Πολιτείες.

VANSITTART: Η απάντησή μου σ' αυτά βέβαια είναι, πώς θέλω να δώ οι Τρεις Μεγάλοι να γίνονται, όπως είπα και στην αρχή, τα 18 έθνη που συντελέσατε τόσο για τη νίκη.

BULLOCK: Πρέπει έμεις στη Μεγάλη Βρεταννία να καταλάβουμε τη δυνατότητα που έχουμε και την ευκαιρία που μās προσφέρεται να γίνουμε ο ήθικος οδηγός του κόσμου, αν βέβαια θελήσουμε να κάνουμε πρώτοι αυτή τη χειρονομία που θα έσπαζε κάθε δεσμό μ' αυτό το σύστημα. Αρχίσαμε τη συζήτηση βάζοντας το πρόβλημα θεωρητικά: ως που μπορεί κανείς σήμερα να επιτύχει την εθνική ασφάλεια αν εξακολουθεί να προσηλώνεται στην ιδέα της εθνικής ανεξαρτησίας; Η απάντηση ήταν μου φαίνεται πώς αυτό δεν μπορεί να γίνει. Πρέπει να θυσιάσουμε όλοι μās ένα μέρος της εθνικής μας ανεξαρτησίας αν θέλουμε να γίνει αρχή για μια διεθνή οργάνωση που θα μπορεί μ' αυτό τον τρόπο να δημιουργηθεί.

Αυτό δίχως άλλο μās έφερε στο σημερινό αδιέξοδο των Τριών Μεγάλων γιατί αυτό είναι η άμεση πρακτική έκφραση του προβλήματος που μās απασχολεί. Και αυτό είναι εκείνο που μās δόνησε να εξετάσουμε το δύσκολο πρόβλημα της αναγνώρισης των νέων καθεστώτων της Ανατολικής Ευρώπης. Πώς θα βγούμε απ' αυτό το αδιέξοδο; Σεις, Zilliacus έχετε τη γνώμη πώς η λύση θα είναι ν' αναγνωρίσουμε φανερά αυτό που ονομάζετε κοινωνική επανάσταση στη νοτιοανατολική Ευρώπη και σέ αντίλλαγμα να ζητήσουμε απ' τη Ρωσία την απόλυτη συνεργασία της για να λύσουμε τις δυσκολίες που παρουσιάστηκαν σ' άλλα μέρη του κόσμου. Απ' το άλλο μέρος έσείς Vansittart νομίζετε πώς δε θα γίνει καμιά πρόοδος όσο δεν εγκαταλείπουμε αυτή την ιδέα της δυναμικής πολιτικής των Τριών Μεγάλων που έχει αποκλείσει όλα τα μικρά Έθνη.

Ενώ συμφωνώ με σās Vansittart και όχι με σās Zilliacus. Η άποψή μου, όχι βέβαια πώς της αποδίδω μεγάλη σημασία, είναι πώς ως τώρα δεν έχουμε καθόλου εγκαταλείψει την ιδέα ότι οι σχέσεις ανάμεσα στα Έθνη είναι σχέσεις ανάμεσα σε δυνάμεις άκαμπτες, φανερές και έντελώς ανεξάρτητες, πράγμα που απέχει πολύ απ' εκείνο που θέλω να εκφράσω με τη λέξη «διεθνής». Με λίγα λόγια, νομίζω πώς το πραγματικό εμπόδιο δεν είναι ούτε η Ρωσική πολιτική, ούτε η Αμερικανική, ούτε η Βρεταννική, αυτές καθ' εαυτές, αλλά το σύστημα που εφαρμόζουν και οι τρεις δυνάμεις και για το οποίο ευθύνονται και οι τρεις.

Ένα άπίστευτο πήδημα χωρίς αλεξίπτωτο

Τών PAUL BRICKHILL
και CONRAD NORTON

(Από το «Sunday Express»)

Σ' αυτό τον πόλεμο κοντά 100.000 άντρες πέσανε με τ' αεροπλάνα τους σε έχθρικό έδαφος. Απ' αυτούς γλυτώσανε μονάχα 10.000. Πολλοί ανάμεσά τους διηγούνται σχεδόν φανταστικές ιστορίες για τη διάσωσή τους. Στο τεύχος αυτό παραθέτουμε την ιστορία ενός λοχία που πηδήξε απ' το αεροπλάνο του χωρίς αλεξίπτωτο από 3 1/2 μίλια ψηλά και δέν έπαθε τίποτα.

ΕΙΤΑΝ στα τέλη Μαρτίου του 1944 που έγινε ένα απ' τα θαύματα στην ιστορία της Αεροπορίας, τότε που ακόμα το χιόνι σκέπαζε τις γεμάτες έλατα πλαγιές της Βεσιφαλίας. Η άσπράδα του χιονιού μαλάκωνε τις πληγές των καταστραμμένων πόλεων που βρίσκονταν κοντά στο Ρούρ· είχαν ευτύχημα που το παχύ στρώμα του χιονιού κράτησε πολύ καιρό και δέν έλυνε γιατί τότε ο λοχίας Άλκμείντ θα ήταν όπωσδήποτε μακαρίτης... γιατί ο λοχίας αυτός πηδήξε απ' το Λάνκαστερ του που καιγότανε από 3 1/2 μίλια ψηλά χωρίς αλεξίπτωτο.

Ο λόγος που τον έκανε να επιχειρήσει αυτό το πράγμα ήταν γιατί προτίμησε να πηδήξει και να σκοτωθεί παρά να μείνει μέσα στο αεροπλάνο και να καεί ζωντανός. Τρείς ώρες αργότερα άνοιξε τὰ μάτια του και είδε τ' άστρα στον ούρανό.

Ο Άλκμείντ ήταν ένα ήρεμος Βρεταννός λοχίας, πολύ νέος, που δεχόταν τὰ πράγματα όπως έρχονταν, χωρίς να ταράζεται. Και την παράξενη διάσωσή του την αντίκρουσε ψύχραιμα. Όπως είπε ο ίδιος, χρειάστηκε να περάσει μιὰ βδομάδα για να πιστέψει πως πραγματικά έγινε αυτό το άπίστευτο πράγμα. Τον καιρό της περιπέτειάς του είχαν 21 χρόνια και όπισθιος πυροβολητής. Καλλιεργούσε και φρόντιζε κήπους σ' ένα χωριό του Λέστερ πριν τον πόλεμο και σήμερα αν πάτε εκεί θα τον βρήτε να κάνει την ίδια δουλειά.

Η «μεγάλη περιπέτεια» του συνέβη στις 24 Μαρτίου του 1944 όταν έκανε το 14ο ταξίδι του με στόχο το Βερολίνο. Φτάσανε κανονικά και αφού ρίξαν μερικές έμπρηστικές και έκρηκτικές μπόμπες βάλανε πλώρη για την πατρίδα. Η σκέψη τους έτρεχε στο πρωινό τους:

με «αυγά και λουκάνικα». Είταν μιὰ όμορφη καθαρή νύχτα, χωρίς φεγγάρι μὰ γεμάτη άστρα. Πετούσανε ψηλά, κοντά στις 20.000 πόδια. Το κρύο ήταν φοβερό στον όπισθιο πυργίσκο και ο Άλκμείντ ήταν καλά τυλιγμένος στην πέτσινη ζακέτα του με τη γουνένια φόδρα· φορούσε όμοια παντελόνια και οι μπότες του ζεσταίνονταν με ηλεκτρική θέρμανση.

Είχανε περάσει κοντά το μισό δρόμο της ζώνης που βρίσκεται στον ραδιο-έλεγχο του έχθρου κι πετούσαν ψηλά πάνω απ' την άσημενια κορδέλλα του ποταμού Ρούρ, όταν ξοφνικά το έμπρός μέρος του αεροπλάνου τινάχτηκε φοβερά. Το Λάνκαστερ έγινε πολύ προς τ' άριστερά, και ύστερα ξαναβρήκε την ίσοροπία του· έιρεμε όμως όλόκληρο ενώ τὰ τινάγματα εξακολουθούσαν αρχίζοντας απ' το σκάφος του αεροπλάνου ως την ουρά του. Ο Άλκμείντ κατάλαβε πως είχαν βλήματα από βαρύ πολυβόλο των 20 χιλιοστών και γύρισε μ' άγωνία να δει μέσα στη νύχτα το καταδιωκτικό που τους χτυπούσε.

Το σκοπευτικό μηχανήμα που βρισκόταν κοντά του έσπασε κι' ένα κομάτι του τον βοήκε στο πόδι. Οι σωλήνες πετρελαίου του υδραυλικού συστήματος του πυργίσκου σπάσανε και το πετρέλαιο που άρχισε να ξεχύνεται πήρε φωτιά. Εκείνη τη στιγμή ο λοχίας ξεχώρισε καθαρά σε απόσταση 50 μέτρων το έχθρικό καταδιωκτικό και έβαλε σ' ένέργεια τα τέσσερα πολυβόλα του.

Καθώς όμως πίεξε το μοχλό περιστροφής του πυργίσκου το άναμένο πετρέλαιο πηδούσε με όρμη ώσπου βρέθηκε περικυκλωμένος από τη φωτιά που του τσουρούφλιζε το πρόσωπο. Σχεδόν δέν πρόσεξε πως καιγότανε απ' τη μανία που είχε να χτυπά το Γιούγκερ 88. Ξαφνικά ένοιωσε μιὰ φλόγα να τον γλύφει και τρομαγμένος φώναξε στον πιλότο: «Καπετάνιε, ο όπισθιος πυργίσκος καίγεται».

«Όκέϋ», άπάντησε λακωνικά ο πιλότος, «και τὰ δεξιά φτερά, έξέρεις καίγονται. Άνοιξαν σαν κουτί κονσέρβας. Το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε, παιδιά, είναι να πηδήσουμε».

Ο Άλκμείντ άνοιξε τις έσωτερικές πόρτες του πυργίσκου και πήγε να πάρει τ' αλεξίπτωτό του που κρεμόταν εκεί. Είδε όμως πως όλος ο διάδρομος καιγόταν και ένοιωσε να τον περεχύνει κρύος ιδρώτας: μαζί μ' όλα τ' άλλα καιγόταν και τ' αλεξίπτωτό του. Την ίδια στιγμή ένοιωσε πως ή ζακέτα και τὰ παντελόνια του είχαν πιάσει φωτιά.

«Διάβολε, την έπαθα», μουρμούρισε. Είναι περίεργο, μὰ εκείνη την ώρα δέ λυπήθηκε για τίποτα άλλο παρά μόνο γιατί θα έχανε την έπταήμερη άδεια που θα έπαιρνε ύστερα από λίγες μέρες. Την είχε ζητήσει για να τακτοποιήσει τις δουλειές του γιατί επρόκειτο

νά παντρευτεί. Δεν έχασε καιρό για ν' αποφασίσει. 'Ο πυργίσκος έμοιαζε με φούρνο αναμένο, ή ζέστη και ο καπνός τον πνίγανε και άρχισε νά ζαλίζεται.

Χωρίς νά τά χάσει, σχεδόν χωρίς νά σκέπτεται τίποτα άλλο παρά τὸ πῶς θά γλύτωνε γρηγορώτερα, γύρισε τὸν πυργίσκο του δεξιά, έσπρωξε τίς πόρτες πού άνοιγαν εύκολα και έτσι άνοιχτηκε κάτω άπ' τὰ πόδια του ένα κρύο και μαύρο πηγάδι με βάθος 18.000 πόδια (γιατί την ώρα της μάχης είχαν κατέβει 2.000 πόδια).

Δεν ένοιωσε κανένα φόβο. Τὸ μυαλό του, αντιδρώντας σ' αὐτή τή φοβερή συγκίνηση, θαρρεῖς και δέν εἶταν ικανὸ νά σιλλάβει τὸν κίνδυνο. Εἶταν ήρεμος. Κι ὅπως έπεφτε από τὸ φλογισμένο Λάνκαστερ σάν νά ένοιωσε και σάν νά εἶδε μιὰ μεγάλη λάμψη και ύστερα τίποτα. Έπεσε με τὸ κεφάλι και γρήγορα κατάλαβε πῶς διατηροῦσε ὅλες τίς αἰσθήσεις του, σά νά έκανε κάτι φυσικό.

«Εἶναι άστεῖο!» σκέφτηκε. «Αν αὐτὸ εἶναι ὁ θάνατος δέν εἶναι και τίποτα σπουδαῖο».

Ύστερα άπαλά, σκοτεινὰ πέπλα σκέπασαν τὰ μάτια του, έχασε τίς αἰσθήσεις του και τὸ σῶμα του έπεφτε, έπεφτε, στριφογυρίζοντας, ὅλο και πιὸ γρήγορα.

Τρεῖς ὥρες αργότερα—ὅπως έδειξε τὸ ρολοῖ του πού χτυποῦσε κανονικά—άνοιξε τὰ μάτια του και αντίκρουσε τὰ άστρα πού λάμπανε πάνω ψηλά, μέσα άπ' τὰ κλαδιὰ τῶν δέντρων. Γαλήνη βασίλευε γύρω κι ή νύχτα τοῦ φάνηκε ὁμορφη.

«Θεέ μου!» ψιθύρισε, «εἶμαι ζωντανός». Δεν ένοιωσε μεγάλη έκπληξη οὔτε και μεγάλη ανακούφιση. Πάνω άπ' ὅλα αἰσθάνθηκε ενδιαφέρον για τήν περιπέτειά του. Στὸ μυαλό του ὑπῆρχε ακόμα τὸ χάσμα πού δημιουργεῖ ή μεγάλη συγκίνηση. Σ' άφίνει νά σκέπτεσαι ὁρισμένα στοιχειώδη πράγματα χωρίς νά μπορείς νά τ' αναλύσεις. Σάν από ένστικτο έψαξε τὸ σῶμα του για νά δει αν εἶχε πληγωθῇ. Κούνησε τὰ δάχτυλα τῶν ποδιῶν του, τὰ χέρια του, τὸ λαιμό του. Ὅλα φαίνονταν εν τάξει. Τὸ δεξί του γόνατο μόνο εἶταν μουδιασμένο. Ἀλλάξε λίγο θέση και κατάλαβε πῶς εἶχε πέσει πάνω σ' ένα παχὺ στῶμα από χιόνι. Αὐτὸ λοιπὸν εἶναι ή αἰτία πού κρύωνε τόσο. Ἀργότερα κατόλαβε πῶς αὐτὸ στάθηκε και ή αἰτία πού εἶτον ζωντανός.

Τὸ χιόνι και τὰ κλαδιὰ τῶν δέντρων πού εἶχαν φέρεῖ αντίσταση στην πτώση του τὸν εἶχαν σώσει. Διάκρινε γύρω του τίς σιλουέτες τῶν πεύκων και κατάλαβε πῶς βρισκόταν σ' ένα δάσος. Ἀνακάθησε και προσπάθησε νά δει σέ τί κατάσταση βρισκόταν. Τὰ παντελόνια του εἶχαν καεῖ πάνω από τὰ γόνατα. Οἱ μπότες του εἶχαν εξαφανιστῇ. Τὸ σωσίβιο-ζακέτο του εἶταν μισοκαμένο. Οἱ καρποί τῶν χειρῶν του εἶχαν καεῖ μέσα άπ' τὰ γάντια όταν προσπάθησε με τὰ χέρια

νά προφυλάξει τὸ πρόσωπό του από τίς φλόγες. Και τὸ πρόσωπο: Τὸ άγγιξε με τὸ χέρι του κι ένοιωσε τή σάρκα πολὺ μαλακιά και ὑγρὴ από αἷμα, αν και δέν πονοῦσε πολὺ. Και στὸ κεφάλι του ἀνακάλυψε μιὰ πληγὴ με στεγνωμένα αἷματα. Ἴσως ἐκεῖ νά χτύπησε στὰ δέντρα. Καὶ ξάφνικα κατάλαβε πῶς ὄχι μόνο εἶταν ζωντανός μα πῶς βρισκόταν και σέ πολὺ καλὴ κατάσταση. Πέταξε λοιπὸν τήν έξάρτηση τοῦ ἀλεξιπτῶτου του και προσπάθησε νά σηκωθεῖ μα τὸ δεξί του γόνατο ἀρνήθηκε ὑπηρεσία. Ἐμεινε λοιπὸν καθιστός και άρχισε νά σέρνεται σιγά-σιγά πρὸς ένα σημεῖο τοῦ δάσους πού φαίνονταν λιγώτερο σκοτεινὸ. Εὐτυχῶς εἶταν κατηφορία κι αὐτὸ τὸν βοήθησε. Ὑστερα από λίγα μέτρα βρέθηκε στην άκρη τοῦ δάσους. Ἐδῶ τὸ χιόνι εἶταν πολὺ λιγώτερο παχὺ κι ὁ Ἀλκμείντ συλλογίστηκε πῶς αν εἶχε πέσει λίγα μέτρα πιὸ πέρα δὲ θά έβρισκε οὔτε δέντρα, οὔτε παχὺ χιόνι για νά τὸν προστατέψουν.

Μιὰ και και δέν μπορούσε νά περπατήσει κι αν ἔμενε ἐκεῖ θά πέθαινε από τὸ κρύο και τήν πείνα, άναψε ένα τσιγάρο και με τὸν ἀναπτήρα του έκανε διάφορα σήματα. Σὲ λίγο πλησίασε μιὰ Γερμανικὴ περίπολος πού εἶχε ἤδη βρεῖ τὸν πιλότο. Ἐφφραν ένα φορεῖο-έλικυθρο τὸν έβαλαν ἐπάνω και ξεκίνησαν. Εἶταν ένα δυσάρεστο ταξίδι, ὅλο πηδήματα και κουνήματα. Ὁ λοχίας βρῆκε πῶς τοῦτο εἶταν τὸ χειρότερο μέρος τῆς περιπέτειας του. Κάποτε φτάσανε σ' ένα χωριὸ κ' ἐκεῖ με ένα αὐτοκίνητο τὸν έστειλαν σὲ νοσοκομεῖο.

Οἱ Γερμανοὶ ἀνάκριναν τὸ λοχία στὸ νοσοκομεῖο και βέβαια δέν πίστεψαν γρῦ από τήν ἱστορία του. Ἦθελαν ὁπωσδήποτε νά μάθουν τί έκανε τὸ ἀλεξιπτῶτο μετὰ τήν προσγείωσή του.

«Σὰς εἶπα πῶς έπεσα χωρίς ἀλεξιπτῶτο» επέμενε ὁ Ἀλκμείντ. Ὁ κακόμοιρος ὁ διερμηνέας έφαγε ὅλη τή μπόρα τοῦ θυμοῦ τῶν Γερμανῶν μπροστὰ στην ἐπιμονή τοῦ Ἑγγλέζου. Τελικὰ οἱ Γερμανοὶ έβγαλαν τὸ συμπέρασμα πῶς ὁ λοχίας εἶχε θάψει κάπου τὸ πολύτιμο ἀλεξιπτῶτο.

Ύστερα από τρεῖς βδομάδες ὁ Ἀλκμείντ μεταφέρθηκε σὲ στρατόπεδο αἰχμαλώτων. Στην ἀνάκριση διηγήθηκε ξανά τήν ἀπίστευτὴ ἱστορία του πού προκάλεσε τέτοια συζήτηση ὥστε ή ἀνάκριση ξεχάστηκε μπροστὰ στὸ ενδιαφέρον τοῦ γεγονότος. Στὸ τέλος ὁ ἀνακριτῇ δήλωσε: «Ὁμολογῶ πῶς δέν τὸ πιστεύω μα θά παραδεχτῶ πῶς εἶναι κάτι πιθανό». Ὁ Ἀλκμείντ ὡδηγήθηκε ύστερα μπροστὰ σ' ένα συνταγματάρχη. Κι αὐτὸς άγνοώντας τή στρατιωτικὴ ἀνάκριση ρώτησε λεπτομέρειες για τήν «τόσο ενδιαφέρουσα περίπτωση». Οὔτε κι' αὐτὸς πείστηκε μόνο παραδέχτηκε πῶς εἶταν κάτι πιθανό. «Θὰ στείλω, εἶπε, κάποιον στὸν τόπο πού σὰς βοήκαμε. Αν βροῖμε τήν έξάρτηση τοῦ ἀλεξιπτῶτου σας με τίς βαλβίδες κλειστὲς πού

δείχνει πώς δὲν τὸ χρησιμοποιήσατε τότε θὰ πρέπει νὰ σᾶς πιστέψουμε.»

Ὑστερα ἀπὸ λίγες μέρες ἕνας Γερμανὸς ὑπαξιωματικὸς ἦρθε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν ἀνώτερο Βρεταννὸ ἀξιωματικὸ τοῦ στρατοπέδου. «Ἐρευνήσαμε τὸ μέρος πού ἔτεσε ὁ λοχίας Ἀλκμείντ» εἶπε «Δὲ βρήκαμε τὴν ὀμπρέλλα τοῦ ἀλεξιπτώτου. Μόνο ἡ ἐξάρτηση βρέθηκε μὲ τὶς βαλβίδες κλειστές». Ἔτσι ἀποκαταστάθηκε τὸ κῦρος τοῦ λόγου τοῦ λοχία καὶ οἱ Γερμανοὶ θεώρησαν καλὸ νὰ τοῦ δώσουν καὶ τὴν ἀκόλουθη βεβαίωση:

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟ ΑΙΧΜΑΛΩΤΩΝ
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑΣ

«Ὑστερα ἀπὸ ἔρευνα τῶν Γερμανικῶν Ἀρχῶν ἐπιβεβαιώνεται πὼς ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ λοχία Ἀλκμείντ εἶναι ἀληθινὸς ἀπὸ κάθε ἀποψη δηλ. ὅτι ἔπεσε ἀπὸ ὕψος 18.000 ποδ. χωρὶς ἀλεξιπτωτο καὶ προσγειώθηκε σῶος. Ἡ πτώση αὐτὴ ἔγινε γιὰ τὸ ἀλεξιπτωτο εἶχε καεὶ στὸ ἀεροπλάνο. Ὁ λοχίας ἔπεσε πάνω σὲ παχὺ χιόνι σὲ δάσος πεύκων.»

Κι' ἔτσι σῶθηκε ὁ λόγος τιμῆς τοῦ τυχεροῦ λοχία. Τὸ σπουδαιότερο ὅμως εἶναι πὺν σῶθηκε ὁ ἴδιος μὲ τέτοιο ἀπίστευτο τρόπο.

2/6

ΕΝΑΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Πανεπιστημίου συνάντησε στὸ δρόμο ἕνα παλὸν μαθητὴ τοῦ πού εἶχε διακριθῇ στὸν πόλεμο. Τὸν ρώτησε λοιπὸν ἂν ὁ πόλεμος τοῦ εἶχε μάθει τίποτα καινούριο.

«Βέβαια», ἀπάντησε ὁ νέος, «ἔμαθα πὼς εἶναι χίλιες φορές εὐκολότερο νὰ μελετᾷς τὴν ἱστορία παρὰ νὰ τὴ δημιουργεῖς».

MAGAZINE DIGEST

Ταξίδι στ' ἄστρα μὲ μιὰ ρουκέτα

Τοῦ RITCHIE CALDER

(Ἀπὸ τὸ «News Chronicle»)

ΚΑΝΕΝΑ πρακτορεῖο ταξιδιωτῶν γιὰ πλὴν καιρὸ ἀκόμα δὲν φαίνεται πιθανὸ πὼς θὰ ὁργανώσει ταξίδια γύρω στὴ Σελήνη ἢ τὴν Ἀφροδίτη. Ἀν ὅμως γινόταν κάτι τέτοιο οἱ πελάτες θὰ εἶταν πολλοί.

Ἡ δημιουργία τοῦ μυστικοῦ ὀπλοῦ V2, ἡ ἀπελευθέρωση τῆς ατομικῆς ἐνέργειας καὶ ἡ ἐπιθυμία πὺν ἔχει κυριέψει τὸν ἄνθρωπο νὰ φύγει ἀπὸ τὴ Γῆ, ἀνανεώσανε τὶς προσπάθειές του γιὰ νὰ μπορέσει νὰ φτάσει στ' ἄστρα.

Τώρα πιά τὰ ταξίδια μὲ τὴ ρουκέτα μέσα στὸ κενὸ δὲν μπορούμε νὰ τ' ἀποκλείσουμε ἐπιτόλεια. Τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου πὺν ἔσπασε τὰ δεσμὰ τοῦ ατομικοῦ πυρήνα, ἔχει δίχως ἄλλο τὴ δύναμη νὰ σπάσει καὶ τὰ δεσμὰ τῆς βαρύτητας. Καὶ ὁ πόθος πὺν ἔχει ὁ ἄνθρωπος γιὰ τὶς περιπέτειες μπορεῖ μιὰ μέρα νὰ τὸν κάνει νὰ γυρέψει τὴν τύχη του μέσα στὸ κενό, σὺν οὐράνιος Κολόμβος. Ἐγὼ μιὰ φορὰ δὲν ἐνθαρρύνω κανένα νὰ ἐπιχειρήσει κάτι τέτοιο. Μποροῦμε ὅμως νὰ ἐξετάσουμε μὲ σοβαρότητα τὶς δυνατότητες καὶ τὶς δυσκολίες πὺν παρουσιάζει τὸ ταξίδι στὸ διάστημα.

Πρῶτ' ἀπ' ὅλα γιὰ νὰ ἐξουδετερώσουμε τὴν ἔλξη τῆς γῆς θὰ πρέπει νὰ φτιάξουμε μιὰ ρουκέτα πὺν νὰ τρέχει μὲ 25.500 μίλια τὴν ὥρα. Ἀν αὐτὴ ἡ ρουκέτα ἐκσφενδονιστεῖ μὲ λιγώτερα ἀπὸ 6.93 μίλια τὸ δευτερόλεπτο θὰ ξαναπέσει στὴ Γῆ, ὅπως πέφτει ἕνα κοινὸ βλήμα ὀπλου. Ἀν ἔχει ἀκριβῶς αὐτὴ τὴν ταχύτητα θὰ μπορέσει νὰ προχωρήσει, μὰ δὲν θὰ ἔχει τὴν ταχύτητα πὺν χρειάζεται γιὰ νὰ συνεχίσει τὸ ταξίδι τῆς. Γι' αὐτὸ χρειάζεται νὰ κα-

θορίσουμε ἕνα ὄριο ταχύτητας. Ἀλλὰ τὰ 25.500 μίλια τὴν ὥρα εἶναι ταχύτητα 8 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ κείνη πὺν εἶχε ἡ ρουκέτα V2 πὺν ἔπεσε στὸ Λονδίνο καὶ ἐνῶ ἀκόμα εἶναι μυστικὸς ὁ τρόπος τῆς κατασκευῆς τῆς ρουκέτας αὐτῆς, μπορούμε νὰ πούμε ἀσφαλῶς πὺν δὲν μπορεῖ ν' ἀναπτύξει μιὰ τέτοια μεγάλη ταχύτητα.

Μποροῦν ὅμως οἱ ἄνθρωποι ν' ἀντέξουν σὲ μιὰ ταχύτητα 25.500 μ. τὴν ὥρα; Ὁ κίνδυνος δὲ βρίσκεται στὴν ταχύτητα ἀλλὰ στὴν ἐπιταχυνόμενη ταχύτητα. Ὅσοι ἔχουν πετάξει μὲ ἀεροπλάνο πὺν ἀναπτύσσουν μεγάλη ταχύτητα θὰ ξέρουν πὺν ὅλη ἡ δυσκολία βρίσκεται στὴν ἐκκίνηση καὶ στὴν ἀλλαγὴ τῆς ταχύτητας. Ὅταν ἡ ταχύτητα εἶναι σταθερή, εἴτε τρέχεις μὲ 400 ἢ 600 ἢ 25.500 μίλια τὴν ὥρα, εἶναι σὰ νὰ κάθεται μέσα σὲ σιδηροδρομικὸ σταθμό. Ἐχουν γίνεи ὑπολογισμοὶ πὺν μιὰ ρουκέτα πὺν προορίζεται νὰ ἐκσφενδονιστεῖ στὸ διάστημα πρέπει νὰ ἐπιτύχει τὴν κρίσιμη ταχύτητα τῶν 7 μ. τὸ δευτερόλεπτο τὸ περισσότερο μέσα σὲ 8 λεπτά, δηλαδὴ ἀπὸ τὴ στιγμή πὺν θὰ ἐκσφενδονιστεῖ ὥσπου νὰ φτάσει νὰ τρέχει μὲ 25.500 μίλια τὴν ὥρα πρέπει νὰ περάσουν 8 ἢ καὶ λιγώτερα ἀπὸ 8 λεπτά. Τὸ ἀνθρώπινο σῶμα θὰ μπορέσει ν' ἀντέξει σὲ μιὰ τέτοια ἐπιταχυνόμενη ταχύτητα; Οἱ Γερμανοὶ κάνουν πειράματα, καὶ χρησιμοποιήσαν γι' αὐτὰ ἕνα φυγοκεντρικὸ μηχανήμα, τὸ ὁποῖο γύριζε μὲ ταχύτητα πὺν ἐπιταχυνότανε 160 πόδια κάθε δευτερόλεπτο γιὰ 9 ὁλόκληρα λεπτά. Στὸ μηχανήμα αὐτὸ εἶχαν προσδέσει κι' ἄνθρωπους πὺν δὲν πάθαν

καμιά σοβαρή βλάβη. Και όταν μιλάμε ταχύτητα που επιταχύνεται 100 π. το δευτερόλεπτο σου δίνει 25.500 μ. την ώρα μέσα σε 8 λεπτά, είναι εύκολο να καταλάβουμε ποια είναι η απάντηση στο ερώτημα που αναφέραμε, αν δηλαδή το άνθρωπινό σώμα μπορεί ν' αντέξει σε μια τέτοια επιταχυνόμενη ταχύτητα. 'Υπάρχει και ένα άλλο πρόβλημα, το πρόβλημα της ένκλισης. Μέσα στην ατμόσφαιρα της Γης γίνεται κάποια τριβή που κάνει το αντικείμενο που περνά μέσ' απ' αυτήν με μεγάλη ταχύτητα να λάμπει π.χ. όπως συμβαίνει στ' άστρα που πέφτουν, ή ακόμα ένα πιο κατάλληλο παράδειγμα, όπως συμβαίνει με την κόκκινη λάμψη που άρνει η ρουκέτα V2 όταν πέφτει στη Γη. Το ανθρώπινο μυαλό έχει τη δυνατότητα να φτιάξει μια ύλη που δεν θα άρνει την ρουκέτα να μεταβληθεί σε φλεγόμενο μετεωρόλιθο που θα καθυρντίζει τους επιβάτες της ή θα τους κομματιάσει' έχουν γίνει πολλές μελέτες και μεγάλη πρόοδος για τις ρουκέτες — βλήματα.

Δεν έχει όμως ως τώρα αποφασιστεί ποια θα είναι η καύσιμη ύλη που θα μπορέσει να δώσει 25.500 μίλια την ώρα. Οι στερεές εκρηκτικές ύλες όπως το R. D. X. φαίνεται πως δεν είναι κατάλληλες. 'Η πιο ισχυρή ρευστή εκρηκτική ύλη είναι το ρευστοποιημένο υδρογόνο και οξυγόνο, ένα μίγμα που εξατμίζεται τόσο γρήγορα και είναι τόσο δύσχωστο, που οι Γερμανοί στο V2 έκαναν μια υποχώρηση και το αντικαταστήσανε με ένα μίγμα από οινόπνευμα και ρευστό οξυγόνο.

Γι' αυτούς τους λόγους λοιπόν αφίνουμε όλη την παρακαταθήκη που έχουμε από καύσιμες ύλες και αναγκαζόμαστε να καταφύγουμε στον παλιό μας φίλο: την ατομική ενέργεια. 'Αν μιλάμε χούφτα ύλη μπορούσε να μας δώσει την συνεχή ανάφλεξη που δίνει η καύση των αερίων της ρουκέτας τότε θα λύνονταν όλες μας οι δυσκολίες και θα μπορούσαμε με

μια κομψή ρουκέτα να πηγαίναμε στο φεγγάρι. Αυτό όμως είναι άκριβώς που δεν μπορεί να μας δώσει το άτομο τουλάχιστον με τη μορφή που έχει σήμερα ή διάσπαση του ούρανιου. 'Η μόνη εκρηξη που μπορεί σήμερα να μας προσφέρει είναι η στιγμιαία καταστροφική εκρηξη που έρημωσε τη Χιροσίμα και τη Ναγκασάκι. 'Η εκρηξη της Χιροσίμα είναι η μικρότερη εκρηξη που μπορεί να μας δώσει το ούράνιο ή το πλουτώνιο, γιατί η ποσότητα της διασπαστικής ύλης που χρησιμοποιήθηκε σ' αυτή την περίπτωση ελταν η μικρότερη ποσότητα που μπορεί να προκαλέσει εκρηξη.

Το περισσότερο που μπορούν να προσφέρουν σήμερα οι φίλοι μου οι φυσικοί που άσασχολούνται με τη διάσπαση του ατόμου, σε όσους ενδιαφέρονται για τη ρουκέτα, είναι ένα μηχανήμα που θα κινείται με ατομική ενέργεια και στο οποίο η άρχη και συνεχής εκρηξη που δίνει θερμότητα και πλουτώνιο στην ατομική στήλη, θα μπορούσε κάπως να χρησιμοποιηθεί για να δημιουργήσει την ώρα της κίνησης εκρηκτικά αέρια. Δεν μάς λένε όμως τον τρόπο που μπορεί να γίνει αυτό. 'Εκείνο που μάς λένε μονάχα είναι πως «αν θέλουμε ενέργεια και ύλη πρέπει ν' άποσυνθέσουμε την ύλη».

Κι' αυτό όμως να γίνει δεν έχει λυθεί ακόμα το πρόβλημα του βάρους της ρουκέτας' γιατί μια ατομική στήλη που εκπέμπει θανατηφόρες και καταστρεπτικές ακτινοβολίες πρέπει να προστατεύεται πίσω από συμπαγή όγκο τιμάντου.

Έως τώρα ακόμα δεν έκσφενδονίσαμε τη ρουκέτα μας, αλλά και όταν την έτοιμάσουμε και νικήσουμε το νόμο της βαρύτητας θα έχουμε ακόμα ν' αντιμετώπισουμε μέσα στο κενό ένα σωρό άλλα προβλήματα.

Όλα έχουν έτοιμασθει για το ταξίδι μας στο διάστημα. Πρέπει όμως δορισμένες προϋποθέσεις να τις θεωρήσουμε πραγματοποιημένες. Δεν

πρέπει π.χ. να μιλάμε με γρίφους για το μέγεθος της ρουκέτας που θα χρειαστούμε. Φανταστείτε πως και στην 'Αφροδίτη ακόμα αν θέλουμε να πάμε, το σκάφος μας πρέπει να ζυγίζει 20 εκατ. τόννους — δηλ. ένα ούράνιο σκάφος 10 φορές μεγαλύτερο από το Habakkuk — το πλοίο παγόβουνο. Για την ώρα θ' άγνοήσουμε μια μικρολεπτομέρεια' δηλαδή πως δεν έχουμε ακόμα μια καύσιμη ύλη, ατομική ή άλλου είδους που να εξυπηρετεί ικανοποιητικά το σκοπό μας και που να μπορεί να μας άποσπάσει απ' την έλξη της Γης.

Για τους πιο πολλούς δ' 'Αρης έχει μια ρωμαντική γοητεία. Πολλοί συγγραφείς με φαντασία που τους βοηθήσαν και τους ενθάρρυναν ξεχωριστοί επιστήμονες, δημιούργησαν την εντύπωση πως στον 'Αρη — που είναι 1/2 φορά μικρότερος απ' τη Γη — κατοικεί μια φυλή γιγάντων. 'Αν όμως το ταξίδι που θα έπιχειρήσουμε έχει μονάχα το σκοπό να πάμε να επισκεφτούμε τους γείτονές μας, θα ήρθε πρώτα να συμβουλευτούμε τους σύγχρονους αστρονόμους που φαίνεται πως συμφωνούν όλοι ότι στον 'Αρη δεν υπάρχει τίποτα ζωντανό, ούτε υπεράνθρωποι, ούτε άνθρωποι, ούτε ζώα. 'Αν υπάρχει βλάστηση θα είναι χωρίς καμιά ποικιλία και θα παράγει μια μικρή ποσότητα οξυγόνου που την άπορροφούν οι βράχοι και που συντελεί στο «σκούριασμα» του πυρόχρωμου πλανήτη. Το εξαιρετικό κρύο που κάνει την νύχτα στον 'Αρη, και που μπορούμε να το μετρήσουμε με διάφορα όργανα, είναι ακόμα ένα στοιχείο που άποκλείει την ύπαρξη «ζωής» στον πλανήτη αυτό.

Είναι άλλο ζήτημα βέβαια αν κάποτε στο παρελθόν υπήρχε ζωή. 'Αν θέλετε να δите τί μπορεί να γίνει η Γη ύστερα από πολλά εκατομμύρια χρόνια όταν θα έχει παγώσει ο ήλιος, καταρρώσει ένα εισιτήριο για τον 'Αρη. Αυτό σημαίνει ένα ταξίδι 35 εκατομμύρια μίλια, ακόμα και αν η Γη βρίσκεται στο σημείο

της τροχιάς της που απέχει το λιγότερο απ' τον 'Αρη. Και αυτό σίγουρα δεν πρόκειται να γίνει πριν από το 1955.

Οι πράκτορες ταξιδιών θα μπορούσαν να φτιάξουν μια σκανδαλιστική ρεκλάμα για το ταξίδι στην 'Αφροδίτη. «Επισκεφθείτε την άγνωστη 'Αφροδίτη — τον πλανήτη της δόμης και του μυστηρίου». Αυτός ο πλανήτης είναι πολύ ντροπαλός, σαν τις κοπέλες της 'Ανατολής που φορούν το φερτζέ τους. Το πρόσωπό του είναι διαρκώς σκεπασμένο από πυκνά σύννεφα που δεν μπορούν να τα διαπεράσουν ούτε τα τηλεσκόπια, ούτε φωτογραφικές μηχανές, ούτε και υπέρυθρες ακτίνες ακόμα. Οι επιστήμονες ξέρουν όμως, πως τα σύννεφα που τον σκεπάζουν περιέχουν πολύ μεγάλη ποσότητα από διοξείδιο του άνθρακος και πολύ μικρή ποσότητα οξυγόνου. Το διοξείδιο του άνθρακος είναι το αέριο που εκπνέουν στη Γη οι έμψυχοι οργανισμοί και το εισπνέουν τα φυτά. Και πάλι τα φυτά εκπνέουν οξυγόνο, που το αναπνέουμε εμείς. Το πολύ διοξείδιο του άνθρακος και το λίγο οξυγόνο σκοτώνουν τα έμψυχα όντα της Γης.

Πολλοί επιστήμονες υποθέτουν πως απ' τη μεγάλη θερμοκρασία (γιατί βρίσκεται πολύ κοντά στον ήλιο) και την εξαιρετική υγρασία που υπάρχει στην 'Αφροδίτη, ο πλανήτης αυτός βρίσκεται σ' ένα εξελικτικό στάδιο απ' το οποίο πέρασε πριν πολλά εκατομμύρια χρόνια και η Γη όταν σκεπαζότανε ολόκληρη από βρωμερούς βάλτους και ύδροχαρη φυτά (που τώρα έχουν γίνει κάβουνοι) και όταν τα παράξενα αμφίβια, τα προϊστορικά τέρατα, κολυπούσανε μέσα στη λάσπη. 'Αν θέλετε λοιπόν να δώσετε ραντεβού σε κανένα Δεινόσαυρο ή Διπλόδοκο, πρέπει να πάτε στην 'Αφροδίτη.

'Αν συγκρίνουμε τα μίλια που πρέπει να διατρέξουμε για να πάμε στον 'Αρη ή την 'Αφροδίτη, με τα 239.000 μ. που χρειάζεται «ο Ουρά-

νιος Κολόμβος μας» για να πάει στο φεγγάρι, τότε βλέπουμε πώς αυτό το ταξίδι είναι σάνα κάνουμε ένα μικρό γύρω στην έξοχή. Μπορούμε να βρισκόμαστε εκεί σε δυο μέρες. Αφού διευθύνουμε το σκάφος μας κατά τη θέση που θα βρίσκεται το Φεγγάρι (και θάναι πολύ παράξενο αν σημάδεψουμε λάθος) θα βγούμε απ' την ατμόσφαιρα της Γης σχεδόν μέσα σε 5 λεπτά. Αυτό βέβαια αν στο μεταξύ η ρουκέτα μας δεν ξεσταθεί τόσο από την τριβή με τον αέρα ώστε και αυτή και μεεις να λυώσουμε και να χαθούμε όπως παθαίνουνε τόσο και τόσοι «διάττοντες αστέρες» μόλις μπουνε μέσα στην ατμόσφαιρα της Γης.

Αν δεν κλείσουμε τα μάτια μας και χάσουμε τη θέα του ταξιδιού μας, θα παρατηρήσουμε πώς ο ουρανός στην αρχή γίνεται φωτεινός μπλέ, ύστερα σκούρος μώβ, ύστερα παίρνει το στοχτύλ χρώμα του κοντυλιού και τελικά ένα μαύρο γυαλιστερό χρώμα. Ο ήλιος, κανονικός δίσκος, θα έχει ζωηρό γαλάζιο χρώμα, αφού τα μπλέ κύματα μήκους που εξακοντίζει το φως του δεν θα διασκορπίζονται από την ατμόσφαιρά μας. Τα άστρα δε θα λαμπυρίζουν πιά, αλλά θα μας μαχαίρωνουν με φωτεινές σπαθιές. Θα κινδυνεύουμε σοβαρά από τα έκαιτομύρια άτομα των καταστρεμμένων κόσμων, που μερικά απ' αυτά δεν είναι μεγαλύτερα από ένα κόκκο άμμο ή ένα φασόλι και που πετάνε μέσα στο κενό. Αυτά τα άτομα γίνονται φωτεινά «διάττοντα» αστέρια και εξαφανίζονται στην ατμόσφαιρά μας, αλλά μέσα στο κενό με μια ταχύτητα από 60 μ. το δευτερόλεπτο θα μπορούνε να διαπεράσουν τη ρουκέτα μας. Γι' αυτό πρέπει να είναι όπλισμένη με μεταλλίνο θώρακα. Στο μέρος της ρουκέτας που θα βρίσκεται προς τον ήλιο, ή ζέστη θα είναι τρομακτική. Απ' το άλλο μέρος το κρύο θα είναι αφάνταστο. Και όπως δεν θα υπάρχει αέρας θα πρέπει να ταξιδεύουμε μέσα σε

μια ρουκέτα θωρακισμένη και γεμάτη δεξυγόνο.

Η ρουκέτα μας θα πρέπει να κατασκευαστεί από ισόκεντρες εξάγωνες μολύβδινες πλάκες και να κινείται περιστροφικά (όπως το ψητό στη σουβλα) για να εξουδετερώνει την επίδραση της θερμικότητας. Επίσης θα πρέπει όλο το σκάφος να έχει ένα μεταβλητό αληθινό ηλεκτροστατικό πεδίο που θ' άπωθει την αδιάκοπη βολή των ηλεκτρονίων που στέλνει ο ήλιος.

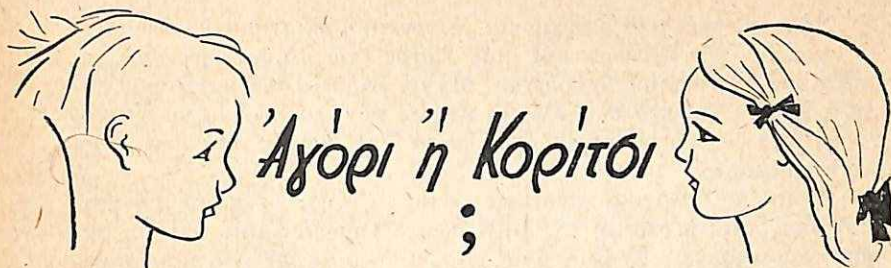
Λένε επίσης πως στη μέση του σκάφους από τη μια άκρη ως την άλλη θα πρέπει να υπάρχουν λαβές για να μπορούν να δεθούν οι επιβάτες. Γιατί μέσα στο Κενό, έλευ-θερωμένοι από την έλξη της Γης δε θα έχουν βάρος ούτε αίσθηση αν βρίσκονται στο πάτωμα ή στο ταβάνι.

Λοιπόν μια και θ' απελευθερωθούμε από την έλξη της Γης θα μπορούμε να ταξιδεύουμε μέσα στο Κενό κατά το φεγγάρι, χρησιμοποιώντας τις πίσω προωθητικές έκρηξεις για να αυξάνουμε την ταχύτητά μας, κείνες που θα βρίσκονται δεξιά ή αριστερά για να διευθύνουμε το σκάφος μας και κείνες που θα βρίσκονται στη μύτη της ρουκέτας μας για να σταματάμε όταν θέλουμε.

Η προώθηση της ρουκέτας δεν εξαρτάται από την ώθηση που θα γίνει μέσα στην ατμόσφαιρα, αλλά στην ίδια αρχή που κάνει το τουφέκι να «κλωτσά» όταν πυροβολήσουμε. Αυτό το αναπήδημα γίνεται και μέσα στο Κενό. Μόνο που το κενό μπορεί να απορροφήσει το άερα προτού μπορέσουν να εκραγούν.

Αν μας τύχαινε κάτι τέτοιο θα συντριβόμαστε πάνω στα βουνά του Φεγγαριού γιατί τα φρένα μας δεν θα δούλευαν ή γιατί θα χάναμε την κατεύθυνσή μας. Αξίζει όμως να πάθουμε κάτι τέτοιο;

Ποιός ξέρει. Ίσως θα πρέπει να μειώνομε για πάντα ένας μικρός, άγνωστος πλανήτης, παγιδεμένος μέσα στο κενό!

Του Dr. DAVID MACE

(Από το «The Star»)

Ο συγγραφέας αυτού του άρθρου Dr. David Mace είναι στην Αγγλία Γραμματέας στο Marriage Guidance Council, που έχει για προορισμό του να δίνει κάθε είδους πληροφόρηση ή συμβουλή που ζητούν τα νεόπαντρα ζευγάρια σχετικά με τα προβλήματα του γάμου. Η θέση του αυτή του δίνει την ευκαιρία να γνωρίζει τα ζητήματα που απασχολούν τα αντρώπινα και γι' αυτό οι παρατηρήσεις του έχουν κύρος.

ΣΕ ΠΟΛΛΟΥΣ αναγνώστες θα έχει γεννηθεί ένα ερώτημα που οι άνθρωποι απ' την αρχαιότητα ζητάνε να βρουν τη λύση του. Είναι δυνατό, να επηρεάσουμε με κάποιο τρόπο το φύλο του παιδιού που θα γεννηθεί; πιδι πολύ θ' ανησυχούν όσοι έχουν καμιά ντουζίνα κόρες και θέλουν να αποκτήσουν κι ένα γυιό ή μπορεί να συμβαίνει και τ' αντίθετο.

Αυτό το ζήτημα παίζει μεγάλο ρόλο στον πατριαρχικό μας πολιτισμό. Σε μια κοινωνία που υπάρχει η γνώμη πως τ' όνομα ενός άντρα δε χάνεται αν έχει γυιό για να συνεχίσει την παράδοση, το φύλο του διαδόχου όπως είναι φανερό έχει μεγάλη σημασία. Ακόμα κι όταν έπαψε η «λατρεία των προγόνων», έπρεπε κανείς να σκεφθεί το ζήτημα της κληρονομιάς της περιουσίας και της συνέχισης του γένους.

Πολύ φυσικά, στις προσπάθειες που έκαναν οι άνθρωποι για να λύσουν αυτό το πρόβλημα χρησιμοποίησαν όλα τα τεχνάσματα. Η λύση του προβλήματος που θα μπορούσε να καθορίσει το φύλο του παιδιού ζητήθηκε με την ίδια επιμονή που ζητήθηκε το μυστικό της φιλοσοφικής λίθου που θα μετέτρεπε τα μέταλλα σε χρυσάφι.

Δοκιμάστηκαν με τη σειρά προσευχές, επικλήσεις, ιεροτελεστίες, λειτουργίες, τα μάγια, η μαύρη μαγεία, τα βοτάνια και τα φίλτρα. Από τον Αριστοτέλη ως σήμερα, φιλόσοφοι και φαρμακοποιοί, πρακτικοί και τσαρλατάνοι, δίνανε οδηγίες και πουλούσαν συνταγές στους εύπιστους πελάτες τους.

Σήμερα, στα δικά μας χρόνια, η γενετική επιστήμη διασκόρπισε το σκοτάδι των αιώνων και μάς έμαθε πώς διαμορφώνεται το φύλο του καινούριου ανθρώπου. Με τις γνώσεις που κατέχουμε σήμερα γίνεται φανερό πώς όλες οι σοφίες των παλιών πάνω σ' αυτό το ζήτημα δεν ήταν τίποτε άλλο παρά ένας σωρός από ακατάσχετες κουταμάρες.

Τα απλά βιολογικά γεγονότα είναι τα εξής: Το φύλο του παιδιού δριζείται τη στιγμή της σύλληψης. Αποφασίζεται απ' τον πατέρα που παράγει, σε ίδια αναλογία, δυο διαφορετικά είδη σπερμάτων. Χωρίς να μπορούμε σε λεπτομέρειες που δεν θα κάνουν τίποτ' άλλο παρά να συγχύσουν τα πράγματα, μπορούμε να πούμε πώς το σπέρμα Χ κάνει κορίτσια και το Υ αγόρια. Έτσι το φύλο του παιδιού εξαρτάται από το σπέρμα που θα γονιμοποιήσει ή μητέρα. Βάζοντας όμως έτσι το ζήτημα είναι σαν να λέμε πώς το φύλο του παιδιού είναι καθαρή τύχη.

Όστόσο η έρευνα έχει φέρει στο φως ένα δυο ενδιαφέροντα γεγονότα. Ξέρουμε π.χ. πώς γεννιούνται περισσότερα αγόρια παρά κορίτσια: γενικά αναφέρεται πώς η αναλογία είναι 104 σε 100. Το γεγονός πώς τ' αγόρια στη μικρή ηλικία έχουν μεγαλύτερη θνησιμότητα απ' τα κορίτσια έρχεται σε ισοζύγιο ως πριν απ' τα 20. Από κει και ύστερα η θνησιμότητα των γυναικών είναι μικρότερη κι όταν φτάσουν στα 80 ξεπερνάνε αριθμητικά τους άντρες, με 2 προς 1. Φαίνεται λοιπόν πώς η φύση προβλέποντας τη θνησιμότητα των αγοριών ευνουεί λίγο περισσότερο τη γονιμοποίηση των σπερμάτων Υ. Επίσης πολύ ενδιαφέρουσα είναι η παρατήρηση που στις πολεμικές περιόδους αυξάνεται ακόμα περισσότερο το ποσοστό της γεννήσεως των αγοριών, τότε δηλ. που υπάρχει μεγάλη ανάγκη ν' αντικατασταθούν οι άντρες που χάθηκαν. Τ' αποτελέσματα των έρευνών που έγιναν σχετικά μ' αυτό το ζήτημα είναι καταπληκτικά. Ανακαλύφθηκε πώς ενώ το ποσοστό των γεννήσεων των αγοριών σχετικά με τα κορίτσια είναι 104 με 100, η αναλογία των συλλήψεων των αγοριών και των κοριτσιών είναι 120 με 100. Η μεγαλύτερη θνησιμότητα των αγοριών φτάνει στο κατακόρυφο της την εποχή που το παιδί είναι μέσα στη μήτρα.

Θεωρητικά το πρόβλημα του φύλου του παιδιού είναι φανερό και απλό. Φαίνεται πώς η φύση κατά κάποιο τρόπο ευνουεί τα σπέρματα Υ, με μια αναλογία 6:5. Πώς γίνεται όμως αυτό; Κι αν βρούμε πώς γίνεται, μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αυτή μας τη γνώση για ν' αλλάξουμε την ισορροπία των πιθανοτήτων;

Τώρα γίνονται απόπειρες για να λυθεί αυτό το πρόβλημα. Όπως είναι φανερό, θάχει ίσως μεγάλη αξία να μαζέψουμε γονείς που θάθελαν ν' αυξήσουν τον αριθμό των γεννήσεων των κοριτσιών.

Έγιναν ήδη μερικά πειράματα και είχαμε μερικές επιτυχίες. Μά ακόμα το ζήτημα βρίσκεται μονάχα στο δοκιμαστικό στάδιο. Πολλοί επιστήμονες που ασχολούνται με τη γενετική μου είπαν πώς υπάρχουν πολλές πιθανότητες αυτό το πρόβλημα να λυθεί στο μέλλον και μάλιστα πολύ σύντομα. Δεν τους άρεσει να λένε περισσότερα και σταματάνε ως εδώ.

Γ' αυτό λοιπόν δεν υπάρχει κανένα αντιφάρμακο που να μπορού να προσφέρω στους αναγνώστες που ενδιαφέρονται. Όστόσο, όμως πώς θα ένοιωθα ντροπή αν είμουν σε θέση να τους δώσω μια πρακτική απάντηση. Η δύναμη που μάς δίνει η επιστήμη για τον έλεγχο της φύσης αυτά τα χρόνια είναι τρομακτική, αν λάβουμε υπ' όψη την τραγική ανεπάρκεια του πνεύματος μας. Η προοπτική της περιοριστικής χρησιμοποίησης της ατομικής ενέργειας μάς βαρύνει ήδη σαν επιβάρυνση, γιατί μάς κατέχει ο φόβος πώς δεν θα έχουμε αρκετό μυαλό για να τη χρησιμοποιήσουμε όπως πρέπει. Θα μπορούσαμε να κάνουμε καλύτερη χρήση της δύναμης που αποφασίζει για το γένος του παιδιού;

Εγώ είμαι αρκετά οπισθοδρομικός και νομίζω πώς ένα απ' τα βασικά προσόντα του καλού γονιού είναι να είναι έτοιμος για να δεχτεί και ν' αγαπά το ίδιο το παιδί που γεννιέται, άσχετα αν είναι αγόρι ή κορίτσι, ξανθό ή καστανό, με γαλανά ή μαύρα μάτια. Χρειάζεται ποικιλία για να γίνει ο κόσμος!

ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ της Μάχης της Κρήτης ο Άγγλικός στόλος, που πολέμουσε σε στενές θάλασσες χωρίς την κατάλληλη αεροπορική υποστήριξη, περνούσε τις σκληρότερες του ώρες. Στην πιο κρίσιμη στιγμή ένας αξιωματικός έφερε στο ναύαρχο Κάννινγκχαμ μιάν αναφορά. Όλα σχεδόν τα πλοία είχαν χτυπηθεί. Ο Ιταλικός στόλος, με συντριπτική υπεροχή σε εκτόπισμα, βρισκόταν σχεδόν άθικτος στα λιμάνια του. Τί διαταγές είχε να δώσει ο αρχηγός του στόλου;

Ο ναύαρχος Κάννινγκχαμ, χωρίς δισταγμό, απάντησε: «Χρειάζονται δύο χρόνια για να ναυπηγηθεί ένα πλοίο» διακόσια χρόνια για να δημιουργηθεί ναυτική παράδοση. Ο αγώνας συνεχίζεται.

«DAILY TELEGRAPH»

Χιουῖμορ ἀπὸ

Κούβα

ΜΙΑ ΚΥΡΙΑ μπήκε γιὰ νὰ καλλωπισθεῖ στὸ ἰδιαίτερο δωμάτιο ἑνὸς μεγάλου καὶ γνωστοῦ ξενοδοχείου, καὶ ἐκεῖ εἶδε ἕνα ἀνώτερο κυβερνητικὸ ὑπάλληλο νὰ διαβάζει ἕνα χειρόγραφο.

«Εἰστε ὁ κ. Χ;» τοῦ εἶπε. Κι ὅταν ὁ ὑπάλληλος ἀπάντησε καταφατικά τότε ἡ κυρία τὸν ρώτησε τί ζητοῦσε σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα.

«Μά, πρόκειται νὰ βγάλω λόγο», τῆς ἀπάντησε.

«Δὲ μοῦ λέτε πάντα νευριάζετε καὶ τὰ χάνετε ὅταν πρόκειται νὰ μιλήσετε μπροστὰ σὲ ἀκροατήριο;» εἶπε ἡ κυρία χαμογελώντας.

«Νὰ νευριάσω; Νὰ τὰ χάσω; Τί λέτε! ἐγὼ δὲν παθαίνω ποτέ μου τέτοια πράγματα», εἶπε ὁ κύριος μὲ βεβαιότητα.

«Ἄν εἶναι ἔτσι ὅπως τὰ λέτε, τότε μπορείτε νὰ μοῦ πῆτε», εἶπε ἡ κυρία, «τί γυρεύετε στὴν Αἴθουσα Κυριῶν;»

LEA, Habana

Νότιος Ἀφρική

Ο ΤΖΩΝ εἶχε πάρει ἀγγελτήριο γιὰ νὰ πάει στὴν κηδεῖα τῆς τρίτης γυναίκας ἑνὸς γειτόνά του. Ἐπειδὴ εἶχε πάει στὶς κηδεῖες καὶ τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας, ἡ γυναῖκα του ἔμεινε ἐκπληκτικὴ ὅταν τῆς δήλωσε πὼς δὲν σκόπευε νὰ πάει τώρα.

— «Μά γιὰ ποῖο λόγο δὲν θέλεις νὰ πᾶς;» τὸν ρώτησε.

— «Νὰ σοῦ πῶ Μαίρη ὅλη τὴν ἀλήθεια. Δὲν τὸ βροῖσκω σωστὸ νὰ δέχομαι διαρκῶς προσκλήσεις ἀπ' τὸν Bill καὶ νὰ μὴ μπορῶ νὰ τοῦ τίς ἀνταποδώσω γιὰ κάτι παρόμοιο.»

BURNSIDE'S WEEKLY, South Africa

Ἑνωμένες Πολιτεῖες

ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ τῶν Ἀγγλικῶν ἕνας χοντρός μαθητὴς εἶταν ὁ τελευταῖος στὴν τάξη του.

«Φαίνεται νεαρό», τοῦ εἶπε ὁ καθηγητὴς παρατηρώντας τὸν αὐστηρά, «πὼς τὸ σῶμα σου τρέφεται καλύτερα ἀπὸ τὸ μυαλό σου.»

«Δὲν εἶναι δύσκολο νὰ τὸ καταλάβει κανεὶς», ἀπάντησε ὁ μαθητὴς, καὶ μὴ λάμψη πονηριάς πέρασε ἀπ' τὰ μάτια του, «τὸ μυαλό μου τρέφεται ἀπὸ σὰς κύριε καθηγητά, ἐνῶ τὸ σῶμα μου τὸ τρέφω ἐγὼ!»

WALL STREET JOURNAL

ὅλο τὸν κόσμο

Γαλλία

Ἡ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ τοῦ γαλλικοῦ φράγκου ὕστερ' ἀπ' τὴν κατοχὴ ἔδωσε ἀφορμὴ νὰ δημιουργηθοῦν νόστιμες ἱστορίες. Ἐνας γνωστὸς Παρισινὸς δικηγόρος διηγεῖται μιὰ σχετικὴ ἱστορία τοῦ τοῦ συνέβη.

Ἐνας καινούριος πελάτης μπήκε στὸ γραφεῖο του, ἐξήγησε πὼς ᾔθελε νὰ πάρει διαζύγιο καὶ ἄρχισε νὰ λέει τὴν ὑπόθεσή του. Ὅταν φτάσανε στὸ ζήτημα τῆς ἀμοιβῆς, ὁ δικηγόρος εἶπε στὸν πελάτη του: «Μὴ στενοχωριέσαι γιὰ τὴν ἀμοιβή. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ πληρώσεις μὲ χρήματα. Ἐνας πελάτης μου ράφτης μὲ πλήρωσε κάνοντάς μου ἕνα κουστοῦμι, ἕνας ἄλλος πάλι πού εἶχε ἐμπόριο κρασιῶν μοῦ ἔστειλε μερικὲς μπουκαλίες κρασί.»

«Φοβᾶμαι πὼς στὴ δική μου περίπτωσι δὲν μπορεῖ νὰ γίνῃ τὸ ἴδιο», εἶπε ὁ πελάτης, «ἐγὼ εἶμαι ἐργολάβος κηδεῶν.»

TIT-BITS, London

Καναδᾶς

«Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΜΟΥ» ἔλεγε μὲ περηφάνεια ἕνας κύριος σ' ἕνα φίλο του, «ἤξερε ἀκριβῶς τὸ χρόνο, τὸ μῆνα, τὴ μέρα καὶ τὴν ὥρα πού ἐπρόκειτο νὰ πεθάνει.»

«Βρὲ γιὰ τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ», τοῦ εἶπε ὁ φίλος του, «πὼς τὸ κατάφερε;»

«Τοῦ τὸ εἶχαν διαβάσει στὴ δικαστικὴ ἀπόφαση», εἶπε ὁ ἄλλος.

TORONTO TELEGRAM

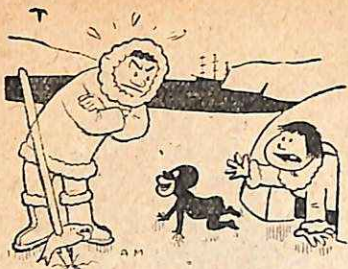
Σκωτία

ΕΝΑΣ ΣΚΩΤΣΕΖΟΣ κληρικὸς τῆς παλαιᾶς σχολῆς δυσκολευνόταν νὰ συνειθίσει τοὺς νεωτερισμούς, δὲν ᾔθελε ὅμως νὰ φαίνεται καὶ ὀπισθοδρομικός.

Ὅταν τὸν ρώτησαν λοιπὸν ἂν τὸ θεώρουσε σωστὸ νὰ πηγαίνει κανεὶς περίπατο τὴν Κυριακὴ τ' ἀπόγεμα καὶ ὄχι στὸ κήρυγμα, στάθηκε μιὰ στιγμὴ νὰ σκεφτεῖ καὶ ὕστερα εἶπε:

«Νομίζω πὼς δὲν εἶναι κακὸ νὰ πάει κανεὶς περίπατο, φτάνει νὰ μὴν ἀφήσει τὸν ἑαυτὸ του νὰ εὐχαριστηθεῖ πάρα πολὺ.»

40 βαθμοί υπό σκιάν

Του PAUL-EMILE VICTOR

(Από τὸ «Carrefour»)

ΣΑΡΑΝΤΑ βαθμοί υπό σκιάν τὸ καλοκαίρι καὶ ἐξήντα υπό τὸ μηδέν τὸ χειμῶνα! Αὐτὲς εἶναι οἱ θερμοκρασίες ποὺ ἀναφέρει ὁ μετεωρολογικὸς σταθμὸς πῶς ὑπάρχουν στὸ Fort-Yukon τῆς Ἀλάσκας στα βόρεια τοῦ πολικοῦ κύκλου.

Σαράντα βαθμοί υπό σκιάν. Πενήντα μέρες τὸ χρόνο, αὐτὸ τὸ μικρὸ χωριὸ ἔχει θερμοκρασία 20° ἢ καὶ περισσότερο. Στὸ τέλος Ἰουνίου ὁ ἥλιος δὲν δύνει. Οἱ μέρες λοιπὸν ἔχουν 24 ὥρες καὶ ὁ ἥλιος σ' αὐτὸ τὸ μέρος λάμπει 200 φορές περισσότερη ὥρα παρὰ στὸν ἰσημερινό. Τὸ Ὑπουργεῖο Γεωργίας τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν λέει πῶς ἡ ἐποχὴ ποὺ εἶναι δυνατό νὰ φυτέψει κανεῖς φυτὰ καὶ λαχανικὰ περιορίζεται μονάχα σὲ 80 μέρες. Τὸ Fort-Yukon δὲν ἔχει μέρες ποὺ κρατᾶνε 12 ὥρες, μὰ 20, 22, ἀκόμα καὶ 24. Γι' αὐτὸ ἐξηγεῖται πῶς οἱ πατάτες ὠριμάζουν σχεδὸν τὴν ἴδια ἐποχὴ ποὺ ὠριμάζουν καὶ στ' ἄλλα μέρη, καὶ μπορεῖ νὰ καλλιεργηθοῦν σιτάρι, ραδίκια καὶ ἄλλα λαχανικὰ.

Σαράντα βαθμοί στὸν Βόρειο Πόλο!! Θᾶπρεπε βέβαια κανεῖς νὰ περιφέρεται μὲ κοντὸ παντελόνι καὶ πουνάμισο μὲ κοντὰ μανίκια... Μὴ τὰ κουνούπια στοὺς 40° γίνονται ἀνυπόφορα. Σ' αὐτὸ τὸ μέρος εἶναι τόσο πολλὰ ποὺ γιὰ νὰ βγεῖ κανεῖς ἀπ' τὸ χωριὸ πρέπει νὰ βάλει τὰ ροῦχα ποὺ φοροῦν οἱ βουτηχτὲς καὶ σκάφανδρο στὸ κεφάλι του... ροῦχα βαρεῖά, καπέλλο ἀπὸ καστόρι μὲ μεγάλο μπῶρ ποὺ γύρω τους κρέμεται μιὰ κουνουπιέρα πολὺ πυκνὴ (γιατὶ πρέπει νᾶχτε ὑπ' ὄψη μας πῶς μερικὰ κουνούπια εἶναι ἀφάνταστα μικροσκοπικά), γάντια ποὺ νὰ κουμπώνουν σφιχτὰ στὸν καρπὸ γιὰ νὰ μὴν μπορεῖ νὰ περάσει τίποτα καὶ ψηλὲς μπότες ἢ γκέτες. Ὁ Alexandre Murray ποὺ διάλεξε αὐτὸ τὸν τόπο γιὰ ἔδρα τῆς «Ἐταιρείας τοῦ Κόλπου Hudson» πρὶν ἀπὸ 100 χρόνια, ἔγραφε στὸ ἡμερολόγιό του: «Ποτέ μου δὲν εἶδα τέτοιο πρᾶγμα. Πῆγα στὰ ἔλη τῆς λίμνης Pontchartrain καὶ τοῦ Κόκκινου ποταμοῦ τοῦ Τέξας· μὰ τὰ κουνούπια ἐδῶ εἶναι φοβερά. Φαντασθῆτε πῶς δὲν μπορούμε οὔτε νὰ μιλήσουμε, οὔτε ν' ἀναπνεύσουμε χωρὶς νὰ γεμίσει τὸ στόμα μας ἀπ' αὐτὰ τὰ μικρὰ ζῷδια».

Σαράντα βαθμοί υπό σκιάν!! Ὅταν ὅμως ὠριμάζουν οἱ πατάτες στὸ Fort-Yukon ἡ θερμοκρασία τῆς γῆς ἀλλάζει καὶ ἀπὸ τὴν τροπικὴ ζέστη κατεβαίνει στὴν παγωνιά. Σὲ βάθος 1.30 μ. κάτω

ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς γῆς τὸ θερμόμετρο μπορεῖ νὰ σημειώσει θερμοκρασία 40° υπό τὸ μηδέν. Στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἔδαφους ἡ θερμοκρασία εἶναι μεγαλύτερη γιατί τὸ μαῦρο χῶμα τραβάει τὶς ἡλιακὲς ἀκτίνες. Λίγο βαθύτερα ἐκεῖ ποὺ ὠριμάζουν οἱ πατάτες ἡ θερμοκρασία καὶ ἡ ὑγρασία εἶναι ὅπως φαίνεται ἰδανική. Λίγο πάλι πρὸς βαθεῖα βρῖσκει κανεῖς λάσπη. Σὲ 25 ἢ 30 ἑκατοστὰ τοῦ μέτρου κάτω ἀπὸ τοὺς βολβούς τῆς πατάτας βρῖσκεται τὸ πάντοτε παγωμένο ἔδαφος τοῦ Βορείου Πόλου καὶ τὸ θερμόμετρο σημειώνει πολλοὺς βαθμοὺς κάτω ἀπὸ τὸ μηδέν. Σὲ μεταλλειολογικὲς ἐρευνες ποὺ ἔγιναν ἄλλοτε βρῆκαν ἓνα παγωμένο στρώμα πάχους 100 μέτρων καὶ θερμοκρασίες ποὺ ἔφταναν τὸ περισσότερο ὡς τοὺς 10° βαθμοὺς πᾶνω ἀπ' τὸ μηδέν.

Γύρω ἀπ' τὸ Fort-Yukon ὑπάρχει ἓνα δάσος πυκνὸ καὶ βαθύ· σκιωτο ὅπως εἶναι ὅλα τὰ δάση τοῦ Βορείου Πόλου. Ὑστερ' ἀπὸ μιὰ μέρα μὲ καλοκαιριάτικο ἥλιο, ἀρκετὰ ζεστὸ γιὰ νὰ ὠριμάσει τὸ σιτάρι, μπορεῖ κανεῖς κάτω ἀπ' τὰ ἔλατα νὰ βρεῖ τὸ πάντα παγωμένο ἔδαφος, ἂν βυθίσει στὴ γῆ ἓνα κοινὸ κυνηγετικὸ μαχαίρι. Ἡ ὑπαρξὴ αὐτοῦ τοῦ παγωμένου ὑπεδάφους πολλὲς φορές φάνηκε εὐεργετική. Ὅταν κατασκευαζόταν ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ Anchorage-Fairbanks, στὴν Ἀλάσκα, (ποὺ στὴν ἀρχὴ ἔγινε γιὰ νὰ ἐξυπηρετοῦνται οἱ χρυσοθήρες) οἱ σιδηροτροχιὲς τοποθετήθηκαν κατευθεῖαν πᾶνω στὸ παγωμένο ἔδαφος, γιατί πρόσφερε ἐξαιρετικὴ βάση.

Στὰ 1942, ἡ Ἀμερικὴ ἀνοίξε (γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση στρατιωτικῶν σκοπῶν) ἓνα δρόμο 3.500 χλμ. καὶ ἴσως καὶ περισσότερο μέσα ἀπ' τὸν Ἀνατολικὸ Καναδᾶ ὡς τὴν Ἀλάσκα. Οἱ μηχανικοὶ ἀμέσως βεβαιώθηκαν πῶς τὰ θεμέλια τοῦ δρόμου μποροῦσαν νὰ τοποθετηθοῦν κατ' εὐθείαν καὶ χωρὶς καμμιά προπαρασκευὴ πᾶνω στὸ παγωμένο ὑπέδαφος. Σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις σκεπάσανε αὐτὸ τὸ ὑπέδαφος μ' ὅλη τὴν βλάστηση ποὺ ἀναγκάστηκαν νὰ κόψουν γιὰ ν' ἀνοίξουν τὸ δρόμο, σχηματίζοντας μ' αὐτὸ τὸν τρόπο ἓνα ἀπομονωτικὸ στρώμα πᾶνω στὸ ὁποῖο θεμελίωσαν τὸ δρόμο.

Στὴ Ρωσία ὑπάρχει ἓνα «Ἰνστιτοῦτο παγωμένων ἔδαφων», ποὺ μελετᾷ αὐτὲς τὶς καταστάσεις καὶ ἐκδίδει χάρτες. Οἱ μελέτες αὐτὲς βοήθησαν νὰ πραγματοποιηθεῖ ἓνα ἀπ' τὰ πρὸς παρὰ ἔξω ἐπιτεύγματα αὐτοῦ τοῦ πολέμου: μὲ ἀλλεπάλληλα στρώματα πάγου κατασκεύασαν (ὅπως γίνεται στὰ παγοδρομεῖα) γύρω ἀπ' τὴ λίμνη τῆς Μόσχας ἓνα καταφύγιο ἀπὸ πάγο, ποὺ τὸ πάχος του εἶταν τόσο μεγάλο ὥστε δὲν μπορούσαν νὰ τὸ καταστρέψουν οἱ βόμβες μετρίου διαμετρήματος. Ἐνα ἀπομονωτικὸ περίβλημα φτιαγμένο ἀπὸ κλαδιά ἑλάτων ἐμπόδιζε τὸ λυώσιμο τοῦ πάγου καὶ ἔτσι τὸ καταφύγιο μπορούσε νὰ χρησιμοποιεῖται ὡς τὰ μέσα τοῦ καλοκαιριοῦ.

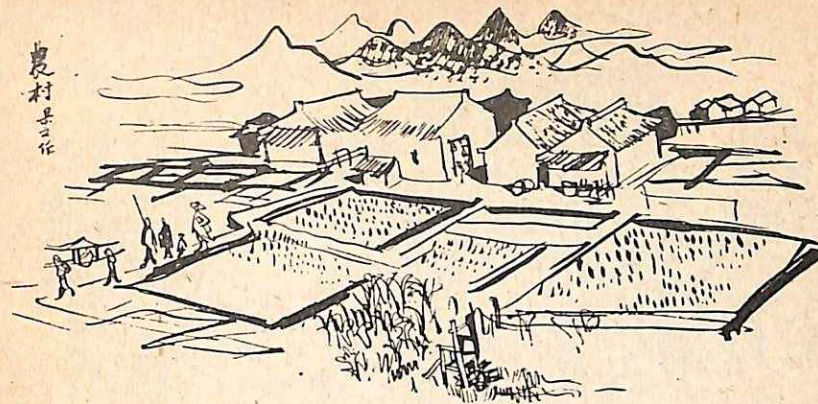
Παγωμένο έδαφος, στο Βόρειο Πόλο όπου φυτρώνουν πατάτες και σιτάρι! Θερμοκρασία 40° στη σκιά! Νά δυο ωραία παραδείγματα των αντίθετων που υπάρχουν στο Βόρειο Πόλο και που θα μάς βγάλουν από το μυαλό μας πολλές λαθεμένες ιδέες.

Σ

ΕΝΑΣ ΟΥΓΓΡΟΣ αξιωματικός του ιππικού έπειδή χρειαζόταν λεπτά για να πληρώσει τα χαρτοπαικτικά του χρέη, αποφάσισε να πουλήσει ένα παλιό οικόγενειακό δαχτυλίδι. Το έβαλε μέσα στην κόκκινη πέτσινη θήκη του και το ταχυδρόμησε σ' ένα γνωστό του τοκογλύφο που τον έλεγαν Schurz. Ξέροντας πως ο Schurz είναι τσιγκούνης, ο αξιωματικός μαζί με το δαχτυλίδι του έστειλε και το ακόλουθο σημείωμα: «'Αν θέλεις να δώσεις 3000 κορώνες γι' αυτό το δαχτυλίδι, κράτησέ το' αν όχι στείλτο άμέσως πίσω. Δεν δέχομαι πενιάρια λιγώτερα». Αντίθετα με τις υποδείξεις του ο Schurz απάντησε: «Το δαχτυλίδι δεν αξίζει 3.000 κορώνες. Το περισσότερο που δίνω είναι 2.000». Ο αξιωματικός θυμωσε και του τηλεγράφησε: «'Η τιμή του δαχτυλιδιού είναι 3000. Δεν παζαρεύω». Την επομένη μέρα έλαβε το έξης τηλεγράφημα: «Προσφέρω 2.500, ούτε μία δεκάρα παραπάνω». Τότε ο αξιωματικός έχασε την υπομονή του και του τηλεγράφησε: «Το δαχτυλίδι έχει 3.000. Στείλε το άμέσως πίσω». Λίγες μέρες πιο ύστερα έφτασε το δέμα. Ο αξιωματικός το άνοιξε και βρήκε τη δερμάτινη θήκη, τυλιγμένη με προσοχή και σφραγισμένη. Μέσα υπήρχε μια σημείωση που έλεγε «Σαν ειδικός σου ξαναλέω πως το δαχτυλίδι δεν αξίζει 3.000 κορώνες' κανείς δε θα δώσει τόσα. Ωστόσο εγώ έπειδή σε συμπαθώ σου δίνω 2.800 κορώνες. Αυτή είναι η τελευταία μου λέξη, αν θέλεις να μου το δώσεις σ' αυτή την τιμή μην άνοιξεις τη θήκη, μόνο στείλε το πίσω. 'Αν όχι, κράτα το δαχτυλίδι σου. Δεν τ' αγοράζω».

Ο αξιωματικός, μ' όλο που λυτήθηκε όρκιστηκε πως δεν θα το πουλούσε φτηνά και άπεφάσισε να το δώσει σε κανέναν άλλο. Έσπασε τη σφραγίδα και άνοιξε το κουτί. Το δαχτυλίδι δεν βρισκόταν μέσα. Στη θέση του υπήρχε ένα λεπτό χαρτάκι με τις έξης λέξεις. «Καλά, λοιπόν, καλά, μη θυμώνεις θά σου δώσω 3.000 κορώνες».

READER'S DIGEST

Μικρά χωράφια, στενά μονοπάτια
άπλα σάτια και πλούσια φύση.

Η «Καλή Γη» και οι μηχανές

Βιομηχανοποίηση της Κίνας

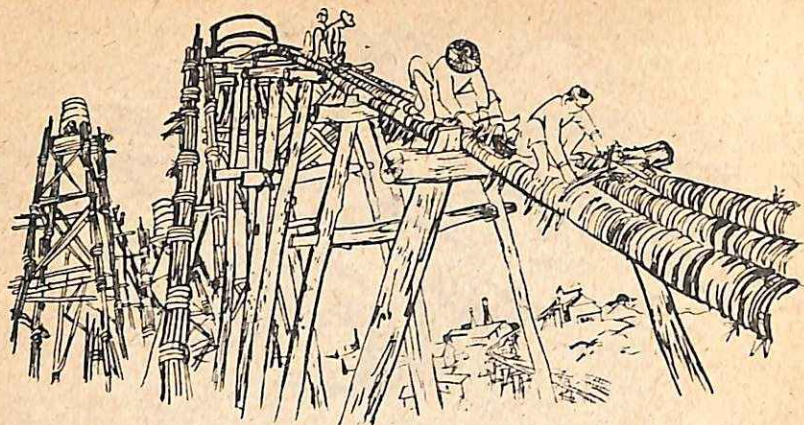
Του JOHN EARL BAKER

(Από το «Fortune» της Νέας Υόρκης)

Ο συγγραφέας του άρθρου μας πήγε στην Κίνα στα 1912, πρώτο χρόνο της Κινεζικής Δημοκρατίας, σαν σύμβουλος της Κυβέρνησης σε ζητήματα συγκοινωνιών και σιδηροδρόμων. Τη θέση αυτή την κρατά ως τώρα. Ο Baker που είχε αποκτήσει πείρα της δουλειάς του στις Ηνωμένες Πολιτείες, πρωτοστάτησε στην οργάνωση της περίθαλψης σ' όλες τις περιοχές που υπέφεραν από λιμούς και πλημμύρες και θεωρείται σωτήρας εκατομμυρίων ανθρώπων. Υπηρέτησε ακόμα σαν οικονομικός σύμβουλος και γενικός επιθεωρητής του εδρόμου της Βιερμανίας. Σήμερα δουλεύει για το άνοικοδομητικό έργο της Ούνρα.

ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ εξέταση το μεγαλύτερο πρόβλημα που σχετίζεται με το μέλλον της Κίνας φαίνεται να είναι το αν μπορούν να γίνουν στην Κίνα εργοστάσια σαν του Πίτσμπουργκ και του Νιτρώιτ, εργοστασίου κινητήριας δύναμης σαν το Νιαγάρα και άρδευτικά σαν της κοιλάδας του Τεννισσέ.

Γιατί όχι; Οι Κινέζοι είναι έξυπνοι, γεροί, πρακτικοί, με έμπορικό μυαλό και πρωτοβουλία, φιλόδοξοι για καθετί καλό που δίνει ή ζωή και έχουν πολύ δυνατό το αίσθημα του καθήκοντος για την οικογένεια και τους φίλους. Έχουν ένα ήθικό σύστημα που στήριξε τον πολιτισμό τους και είναι σήμερα ο πιο παλιός όλου του κόσμου.

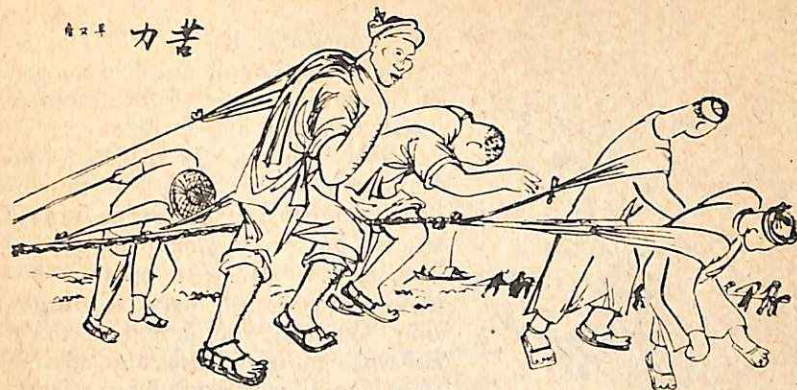
Σωλήνες από μπαμπού για τη μεταφορά της άρονης από τις
άλυκές στα διυλιστήρια.

Οι 'Ηνωμένες Πολιτείες χρειάστηκαν εκατό χρόνια για να διαμορφώσουν την βιομηχανία τους. Σήμερα το ζωτικό ερώτημα είναι, αν η Κίνα μπορεί να βιομηχανοποιηθεί μέσα σε δέκα χρόνια. 'Ακόμα πιο βασικό όμως είναι το ζήτημα πόσο γρήγορα η Κίνα μπορεί ν' αλλάξει τόσο ριζικά.

ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ

Τα πρώτα πράγματα που αντικρούουμε είναι τα εμπόδια. 'Η Κίνα δεν είναι χώρα με πολλές πόλεις μ'α μια χώρα γεμάτη χωριά και αγροκτήματα κι' απ' αυτά ζουν τα 85% του πληθυσμού της. 'Ισως μόνο τα 4 % των ανθρώπων ζουν σε πόλεις με πάνω από 100.000 κατοίκους. Και στις πόλεις όμως ακόμα οι συνήθειες των ανθρώπων είναι σχεδόν ίδιες με της υπαίθρου. 'Ως σήμερα, αν κάποιος καλέσει φίλους του να φάνε στο εστιατόριο δεν πληρώνει μόνο για το γεύμα των καλεσμένων του, μ'α και για ό,τι θ'α φάνε οι υπηρέτες, οι σωφέρ και οι άμαξάδες των φίλων του. 'Ο εστιάτορας πάλι έχοντας πρακτικό πνεύμα, δίνει στους υπηρέτες λεπτά και όχι τροφή. Τοῦτο όμως είναι απλῶς μιά προσαρμογή της παλαιᾶς συνήθειας.

Κάθε χρόνο σχεδόν ἓνα μεγάλο μέρος του εργατικού πληθυσμού γυρίζει στα χωριά απ' όπου κάποτε ξεκίνησε. 'Ακόμα και ο πλούσιος ἔμπορος και ο βιοτέχνης θεωρεῖ τὸν ἑαυτό του σὰν κάτοικο τοῦ χωριοῦ ἀπὸ ὅπου λείπει προσωρινά για ὅσον καιρὸ οἱ δουλειές του τὸν ἀναγκάζουν νὰ μένει στὴν πόλη. 'Η οικογενειακὴ ζωὴ ἀκολουθεῖ τὸν ἴδιο ρυθμὸ και τὰ ἴδια ἔθιμα στὴν πόλη και στὸ χωριό.

Τὰ ποιταμόπλοια εἶναι ἀρκετὰ πρωτόγονα· οἱ ἄνθρωποι, και
ὄχι ὁ αἰμὸς, τὰ κινοῦν.

Οἱ τελετές τοῦ γάμου και τῆς κηδείας, τὸ κύρος τοῦ γεροντώτερου τοῦ πιὸ μορφωμένου, τοῦ ἀνώτερου στὴν κοινωνικὴ και ἑπαγγελματικὴ ἱεραρχία και ἡ πειθαρχία τοῦ αἰτόμου, ὅλα μένουν στὴν οὐσία τὰ ἴδια.

'Η ἀτομικὴ πειθαρχία ποὺ μπορεί νὰ ἔχει τόσο μεγάλη ἐπίδραση στὴν προσαρμογὴ τοῦ Κινέζου στὴ σύγχρονη βιομηχανικὴ ζωὴ, εἶναι πατριαρχικὴ. Σύμφωνα με τὴν παράδοση τὰ λόγια τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς οἰκογένειας εἶναι νόμος. 'Απὸ τὴν παράδοση τὸ παιδί εἶναι προορισμένο νὰ σέβεται και νὰ ὑπακούει τοὺς μεγαλύτερους του. Οἱ γυναῖκες ζοῦν ὑποταγμένες στὸν ἄντρα τους και τὴν πεθερά τους, και τὰ φρόνιμα κορίτσια δὲν τὰ ἀκούει κανεὶς νὰ μιλοῦν ποτὲ και σπάνια τὰ βλέπει.

Τὰ μικρότερα χωριά τῆς Κίνας εἶναι σὰν πατριαρχικὲς οἰκογένειες και πολλὰ εἶναι στὴν πραγματικότητά ἔτσι. Στὰ μεγαλύτερα χωριά οἱ σχέσεις με τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἀπαιτοῦν μόνο μιά προέκταση τῆς οἰκογενειακῆς «τέχνης». Οἱ διαφορὲς και οἱ φιλονεικίες ἐξομαλύνονται σὰν σπιτικές προστριβές. Μόλις οἱ φωνὲς ὑψωθοῦν οἱ φίλοι και οἱ γείτονες μαζεύονται και προτείνουν κάποιο συμβιβασμό. Οἱ μεγάλοι καυγάδες στὸ τέλος προκαλοῦν τὴν προσοχὴ ἐκείνων ποὺ θὰ προτείνουν μιά λύση. Καὶ στὴ λύση αὐτὴ, ἐπειδὴ ἔρχεται ἀπὸ σεβαστοὺς και γεροντώτερους ἀνθρώπους, ὅλοι πρέπει νὰ ὑποχωρήσουν. Πρέπει νὰ ἀποφύγουν τὴ βία, γιατί ἡ βία φέρνει ζημιὲς ποὺ δύσκολα διορθώνονται και ἔξοδα ποὺ δύσκολα ἀντιμετωπίζονται. Με κάθε θυσία, και τὸ πιὸ σοβαρὸ ζήτημα δὲν πρέπει νὰ φτάσει στ' αὐτιά των ἀρχῶν. Γιατί ἂν ὁ δημόσιος λειτουργὸς καταπιαστεῖ νὰ κανονίσει τὴ διαφορά, κι' οἱ δυὸ ἀντίπαλοι

Κ' οἱ γυναῖκες δουλεύουν. Τὰ πλεχτὰ παπούτσια εἶναι μιὰ ἀπ' τὶς τέχνες τους.

θὰ ζημιωθοῦν. Κι' ἔτσι ὅλες οἱ φιλονεικίες δικάζονται ἀπὸ ἓνα πρόχειρο δικαστήριο πού τὸ ἀποτελοῦν οἱ σύντροφοι τῶν δύο ἀντιδίκων.

Στοὺς δρόμους τῶν πόλεων ἡ ἴδια διαδικασία γίνεται. Μιὰ ἀπὸ τὶς κυριώτερες ἀσχολίες τῆς ἀστυνομίας εἶναι νὰ διαλύει μικροκαυγάδες πρὶν μεγαλώσουν. Μόλις ἀκουστοῦν θυμωμένες φωνές οἱ διαβάτες σταματοῦν. Ὁ καυγᾶς τοὺς διασκεδάζει κι' ὁ καθένας προτείνει μιὰ διαφορετικὴ λύση ὥσπου στὸ τέλος φθάνει ἡ περίπολος καὶ ὁ συμβιβασμός. Συχνὰ οἱ ἀντίπαλοι βαρυνοῦνται τόσο τὶς συζη-

τήσεις τῶν ἐθελοντῶν συνηγόρων τοὺς ὥστε στὸ τέλος γυρίζουν στὶς δουλειές τους κι' ἀφήνουν τοὺς ἄλλους νὰ τὰ βγάλουν πέρα ὅπως μποροῦν.

ΕΘΙΜΑ ΚΙ ΟΧΙ ΝΟΜΟΙ

Ὅταν ὁ νόμος ἐφαρμόζεται στοὺς δρόμους, σπάνια ἐφαρμόζεται στὰ δικαστήρια. Πρὶν ἀπὸ τὴ Δημοκρατία, γραπτὸς νόμος δὲν ὑπῆρχε στὴν Κίνα· μόνο παλῆα ἔθιμα καὶ αὐτοκρατορικὰ διατάγματα. Οἱ φόροι καὶ ἡ στρατολογία τῶν ἐργατῶν γιὰ δημόσια ἔργα εἶταν τὰ μόνα πράγματα πού, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς προσωπικὲς σχέσεις καὶ τὶς φυσικὲς δυνάμεις, μπορούσαν νὰ ἐπιδράσουν στὸ ἄτομο. Τὰ κλασσικὰ τοὺς κείμενα τοὺς ἔδιναν ὅλους τοὺς κανόνες γιὰ νὰ ρυθμίζουν τὴ ζωὴ τους. Ἀκόμα καὶ οἱ διαβάτες εἶχαν τὸ θάρρος νὰ τοὺς ἐρμηνεύουν καὶ πίστευαν ὅτι οἱ ἄνθρωποι πού ἤξεραν τὶς συνθηκὲς θὰ δέχονταν τὴν κρίση τους μὲ ἡπιότητα.

Τὸ δημοκρατικὸ πολίτευμα θέσπισε νόμους πού συχνὰ ὅμως ἐρχονται σὲ ἀντίθεση μὲ τὰ ἔθιμα. Ἰδρύθηκαν καὶ δικαστήρια γιὰ νὰ κανονίζουν τὶς διαφορὲς πού δημιουργοῦνται μὲ τὴν ἐφαρμογὴ τῶν νόμων. Τὸ κακὸ εἶναι πὼς τὰ δικαστήρια αὐτὰ εἶναι πολὺ λίγα χρόνια πού ἄρχισαν νὰ ἐκτελοῦν τὸ ἔργο τους καὶ ἔτσι δὲν ἔχουν ἀκόμα οὔτε πείρα οὔτε παρελθόν. Γι' αὐτὸ οἱ δικαστὲς ἀντιμετωπίζοντας τὴν ἀνάγκη νὰ ἐφαρμόσουν τὴν πράξη τὸ ἔργο τους ἀναγκάστηκαν συχνὰ νὰ ἀκολουθήσουν τὸ ἔθιμο κι' ὄχι τὸ νόμο.

Ἄν ὅμως τὰ δικαστήρια δὲν εἶναι ὅπως πρέπει, ποιά προστασία ἔχει ὁ ξένος; Προστατεύεται ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του καὶ ἀπὸ ἓνα κώδικα ἐθιμοτυπίας πού εἶναι τὸ ἴδιο σεβαστὸς ὅσο καὶ οἱ δέκα ἐντολές. Ἄν ἓνας ξένος πᾶει σ' ἓνα πανδοχεῖο θὰ βρῇ θερμὴ κι' εὐ-

Ὁ ἔμπορος κάνει τραπεζικὲς συναλλαγές, ἐνῶ οἱ μικροβιοτέχνες καταφεύγουν στοὺς τοκογλύφους.

γενικιὰ ὑποδοχή. Μόνο πού θὰ πρέπει νὰ δώσει μιὰν ἀπάντηση σὲ διάφορες ἐρωτήσεις γιὰ τὴν πατρίδα του, τὴν καταγωγὴ του, τὸ ὄνομά του, τὴν ἡλικία του, πόσα παιδιά ἔχει, τί δουλειὰ κάνει, πόσα κερδίζει. Ὅλα αὐτὰ θὰ τὰ ρωτήσουν μὲ λεπτότητα καὶ ὄχι ἀπὸ περιέργεια μὰ σὰν ἓνα μέσο φιλικῆς γνωριμίας. Ὁ ξένος πάλι ἀπὸ τὸν τρόπο πού θὰ μιλήσει, τὰ ρούχα πού θὰ φοράει καὶ τὸ πὼς θὰ ἀπαντήσει, θὰ δεῖξει πολλὰ γιὰ τὸ χαρακτήρα του, τὴ μόρφωσή του, τὴ θέση του στὴν κοινωνία καὶ τὶς γνώσεις του τῆς ἐθιμοτυπίας. Οἱ μορφωμένοι ἄνθρωποι, ὅπως καὶ τὰ καλοαναθρεμένα παιδιά τῶν ἀγροτῶν καὶ τῶν βιοτεχνῶν πρέπει νὰ ξέρουν ὁλόκληρες τελετὲς καλῆς συμπεριφορᾶς διαφορετικὲς γιὰ κάθε ἡλικία καὶ περίσταση.

Τόσο αὐστηρὲς εἶναι οἱ προσταγές τῶν ἐθίμων ὥστε—ἐκτὸς βέβαια ἀπὸ τὶς ἐποχὲς τῶν πολιτικῶν ἀναστατώσεων—ὁ ταξιδιώτης στὴν Κίνα εἶναι ἀσφαλισμένος ὅπως σὲ ὅποιοδήποτε ἄλλο μέρος καὶ δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἀστυνομία. Θυμᾶμαι πὼς μιὰ φορὰ ταξίδεψα μὲ τὸ τραῖνο μέσα ἀπὸ μαρόμενες μονάδες στρατοῦ, μὲ μόνη προστασία τοὺς κανόνες τῆς ἐθιμοτυπίας. Κι' ἄλλη μιὰ φορὰ ἔσωσα τὸ αὐτοκίνητο καὶ τὶς ἀποσκευές μου ἀπὸ μιὰ συμμορία, ἐπειδὴ ἤξερα νὰ παρουσιάσω ἐπίσημα τὴν κάρτα μου καὶ νὰ καλέσω τὸν ἀρχηγὸ στὸ τσάι.

ΤΟ ΤΙΜΗΜΑ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΟΦΙΛΙΑΣ

Σύμφωνα μὲ τὴν ἡθικὴ εἶναι πολὺ συζητήσιμο ἂν οἱ τυπικοὶ αὐτοὶ νόμοι εἶναι ὁ καλύτερος δρόμος γιὰ τὴ δικαιοσύνη.

Τὸ ἴδιο συζητήσιμο—καὶ ὄχι—εἶναι ἂν ἡ στρατιωτικὴ ὁργάνωση εἶναι κάτι καλὸ. Ἡ πείρα τῆς στρατιωτικῆς ὁργάνωσης εἶναι σήμερα ἡ βάση τῆς Εὐρωπαϊκῆς καὶ Ἀμερικανικῆς βιομηχανίας. Ὁ στρατὸς πρῶτος δίδαξε τὴν τεχνικὴ σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία ἡ προσπάθεια μεγάλων ὁμάδων ἀνθρώπων μπορεῖ νὰ κατευθυνθεῖ πρὸς ἓνα ὁρισμένο ἀποτέλεσμα. Αὐτὴ ἡ συνεργασία εἶναι κάτι οὐσιαστικὸ γιὰ τὴ σύγχρονη βιομηχανία. Καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐμπιστοσύνης σὲ μιὰ θεωρητικὴ ὁργάνωση στὴν ὁποία στηρίζεται μιὰ τέτοια συνεργασία εἶναι σημαντικὴ. Στὶς Δυτικὲς χώρες πολλὲς γενιὲς ἀνθρώπων ὡς τώρα ἔδειξαν ὑπερβολικὴ ὑπακοή στὸ στρατὸ καὶ τίμησαν τὰ ὅπλα, τὴ σημαία καὶ τὸ θρόνο. Στὴν Κίνα ὡστόσο οὔτε ἓνας μέσα στοὺς χίλιους δὲ θὰ μπορούσε νὰ πεῖ ὅτι κατάγεται ἀπὸ ἓνα

Εργάτες με τὰ πατροπαράδοτά τους σύνοργα περιμένουν έξω από μιὰ τσιμεντοποιεῖα.

στρατιωτικό, ἔστω κι' ἂν πάει χίλια χρόνια πίσω στὰ χρονικά τῆς οἰκογένειας του. Μὰ οὔτε θὰ τὸ ἔκανε, κι' ἂν μπορούσε. Ὑπάρχει μιὰ παροιμία πού λέει πὼς «τὸ καλὸ σίδερο δὲν κάνει γιὰ καρφιά, οὔτε οἱ καλοὶ ἄνθρωποι γιὰ στρατιῶτες».

Μιὰ λοιπὸν καὶ λείπει ἡ στρατιωτικὴ ὁργάνωση, τὸ μόνο πού καθορίζει τὸν μηχανισμό τῆς ἐμπορικῆς καὶ βιομηχανικῆς ζωῆς εἶναι ὁ τρόπος τῆς ζωῆς στὸ

χωριὸ καὶ στὴν πόλη. Ἄν μιὰ ομάδα ἐργατῶν προσληφθεῖ γιὰ νὰ βάλλει στὴ θέση της μιὰ ἐκτροχιασμένη ἀμαξοστοιχία νομίζετε πὼς καθέννας θὰ πάρει μιὰ ὀρισμένη θέση καὶ θὰ περιμένει τίς διαταγές τοῦ ἐργοδηγοῦ; Τίποτα τέτοιο δὲ συμβαίνει.

Στὴν ἀρχὴ θ' ἀνάψει μεγάλη συζήτηση ἀνάμεσα στὸν ἐργοδηγὸ καὶ τοὺς μισοὺς τουλάχιστον ἐργάτες. Κάποτε θὰ συμφωνήσουν καὶ θ' ἀρχίσουν τὴ δουλειά. Συχνὰ μποροῦν νὰ κάνουν θαύματα. Ἀλλὰ τὰ πολὺ ὁργανωμένα πράγματα εἶναι ἄγνωστα στὴν Κίνα. Ὅπωςδὴποτε ἡ πειθαρχία στὴ λειτουργία τῶν σιδηροδρόμων προοδεύει. Ἦσως ἄλλες μορφές τῆς βιομηχανίας νὰ μὴ χρειάζονται τόσο αὐστηρὴ πειθαρχία ὅσο οἱ σιδηρόδρομοι. Εὐτυχῶς ἡ καλὴ παραγωγή καὶ τὰ ικανοποιητικὰ κέρδη στηρίζουν τὴν πειθαρχημένη δουλειὰ τῶν ἐργατῶν. Ἡ Κινέζικη βιομηχανία δὲν ὑποφέρει ἀπὸ ἄλλειψη εἰδικευμένων ἀνθρώπων μὰ ἀπὸ τοὺς χαριτωμένους τύπους τῆς οἰκογενειακῆς πειθαρχίας. Χιλιάδες χρόνια οἱ Κινέζοι περιόρισαν ἀφάνταστα τὴν πίστη καὶ τὴν ὑπακοή τους στὴν οἰκογένεια καὶ τοὺς φίλους τους. Ὅσο εἶταν δυνατό νὰ γίνει, ὑπῆρχε ὑπακοή καὶ στὸν αὐτοκράτορα. Ὅστοςο συχνὰ ἀκούγεται τὸ γνωμικὸ «Ὁ οὐρανὸς εἶναι ψηλὰ καὶ ὁ Αὐτοκράτορας μακριὰ».

Γιὰ νὰ μιλήσουμε ξεκάθαρα, ὡς τὴν ἀρχὴ τοῦ πολέμου πολὺ λίγοι Κινέζοι εἶχαν γνωρίσει ἄλλες σχέσεις ἀπὸ τίς προσωπικὲς ἐκείνες πού τίς ἀναγνώριζε καὶ ὁ Κομφούκιος. Εἶναι λοιπὸν πολὺ πιθανὸ πὼς μόνο ὅταν οἱ ἀρχές τῆς ὁργάνωσης σὰν βάση συνεργασίας ξεπεράσουν τίς προσωπικὲς σχέσεις, τότε τὰ κυριώτερα ἐμπόδια γιὰ τὴ βιομηχανοποίηση θὰ παραμεριστοῦν.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟῦ

Οἱ Κινέζοι συχνὰ ἀναφέρουν πὼς χρειάζονται ξένη τεχνικὴ βοήθεια γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς βιομηχανίας τους. Αὐτὸ εἶναι πιδὸ πολὺ εὐγένεια παρὰ ἀλήθεια, γιατί ἡ τεχνικὴ κατάρτιση τῶν Κινέζων μηχανικῶν ἔχει βελτιωθῇ σημαντικὰ καὶ ὁ ἀριθμὸς τους ἀυξάνεται

Οἱ καννάδες κανονίζονται πάντα στὸ δρόμο ἀπὸ φίλους καὶ περαστικούς.

ϊκανοποιητικὰ. Ὅστοςο ἡ ἐκπαίδευση στὴν Κίνα εἶναι δεμένη μὲ ὀρισμένες ιδέες πού δύσκολα προσαρμόζονται στὶς βιομηχανικὲς ἀρχές. Οἱ ἄνθρωποι πού μελετοῦν καὶ μαθαίνουν τὸ γραπτὸ λόγο τῆς Κίνας πρέπει νὰ ἔχουν χέρια εὐαίσθητα καὶ λεπτὰ. Οἱ μορφωμένοι λοιπὸν δὲν μποροῦν νὰ κάνουν βαρεὰ δουλειά. Καὶ κατὶ ἄλλο ἀκόμα: στὴν Κίνα ὑπάρχουν ἄνθρωποι μορφωμένοι καὶ αὐόρωτοι. Πολλοὶ λίγοι στέκονται ἀνάμεσα στὶς δύο αὐτὲς τάξεις. Μιὰ θετικὴ συμβολὴ στὴ βιομηχανοποίηση τῆς Κίνας θὰ εἶταν ἂν ὁ ἐργάτης καὶ ὁ προϊστάμενός του μποροῦσαν νὰ γνωρίσουν, νὰ περιγράψουν καὶ νὰ προτείνουν μικρὲς πιθανὲς βελτιώσεις.

Καὶ τὰ ἔθιμα ἐμποδίζουν καὶ μπερδεύουν τίς ἐπιθεωρήσεις. Ὁ Κινέζος ἐπιθεωρητὴς δυσκολεύεται στὴ δουλειὰ του. Ὁ ἑλεγχὸς δίνει τὴν ἐντύπωση στὸν Κινέζο πὼς δὲν εἶναι ἀρκετὰ ἐξυπνος καὶ ικανός, ἢ πὼς δὲν τοῦ ἔχουν ἐμπιστοσύνη. Αὐτὸ δημιουργεῖ ψυχρότητα καὶ μιὰ ἀτμόσφαιρα ἀπροθυμίας πού χαλαρώνει τὴ δουλειά.

Τρίτο πρόβλημα προσωπικοῦ εἶναι ἡ ἐξυπνάδα τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου τῆς Κίνας. Ἡ τροφὴ κοστίζει καὶ κανεὶς δὲ δουλεύει σκληρὰ ἂν δὲν καλοπληρώνεται. Ὁ ἐργάτης αὐτὸς εἶναι ἀπὸ τοὺς πιὸ ὀκνηροὺς πού ἔχω συναντήσει. Σὲ κανονικὴ ἐποχὴ θὰ βρεῖ χίλιους δύο τρόπους γιὰ νὰ δουλέψει μὲ τὸ κέφι του. Θὰ κάνει ὅστοςο καλὴ δουλειὰ καὶ ἂν ἔχει εὐθύνη θὰ μοιράσει τὴ δουλειὰ ὅπως πρέπει. Ὑπάρχει ὅμως καὶ μιὰ ἄλλη συνήθεια. Κάθε μέλος τῆς οἰκογένειας πού ἔχει ἐπίσημη θέση θὰ χρησιμοποιηθεῖ πάντα σὰν ἓνα μέσο ὅταν κάποια ὑπόθεση δὲν πηγαίνει καλά. Οἱ μεγάλες ἐπιχειρήσεις φροντίζουν πάντα νὰ ἔχουν κάποιο κυβερνητικὸ λειτουργὸ στὸ διοικητικὸ τους συμβούλιο. Ἔτσι πετυχαίνουν συχνὰ κρατικὰ δάνεια μὲ τὴ μορφή μετοχῶν. Τὸ κράτος γίνεται μέτοχος μ' αὐτὸ τὸν τρόπο, μὰ πολλὲς φορὲς δημιουργεῖται καὶ σύγχυση γιατί ἀμφισβητεῖται ἂν μιὰ ὀρισμένη ἐπιχείρηση ἀνήκει σὲ ἰδιῶτες ἢ στὸ δημόσιο.

ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Ὁ κατάλογος μὲ τὰ ἐμπόδια πού πρέπει νὰ υπερπηδηθοῦν γιὰ νὰ ἐπιτευχθεῖ ἡ βιομηχανοποίηση τῆς Κίνας εἶναι τεράστιος. Μὰ οἱ Κινέζοι εἶναι μυαλωμένοι ἄνθρωποι καὶ θὰ βροῦν ἴσως τὸ συντομότερο δρόμο γιὰ τὸ τέρας. Στὰ 1937 πολλὲς βιομηχανίες εἶχαν ἐνισχυθῇ ἀρκετὰ. Πολλὰ χαλυβουργεῖα ἔδειχναν σημεῖα ἀκμῆς καὶ

Κέντρο της ζωής είναι η οικογένεια, κι' από εκεί τὰ παιδιά μαθαίνουν τούς κλασσικούς.

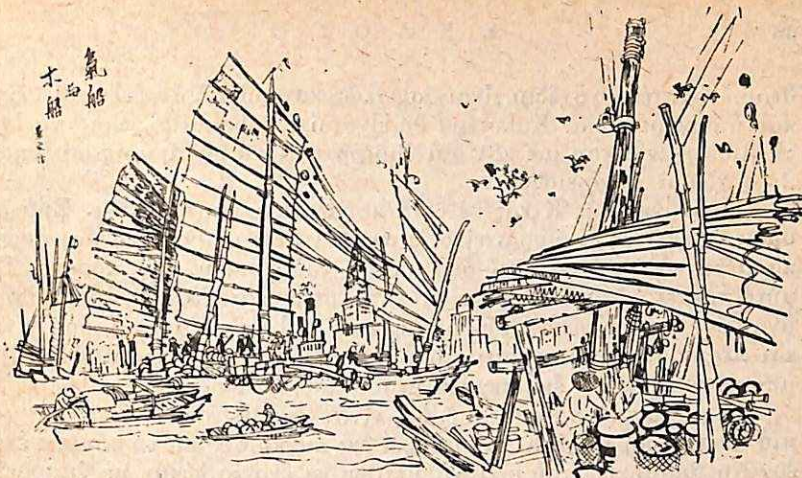
πολλά μεγάλα ἀνδρακωρυχεῖα ἀνῆκαν μόνο σὲ Κινέζους. Τὸ Κινεζικὰ ὑφαντουργεῖα εἶταν στὴν ἴδια μοῖρα μὲ τὰ Ἀγγλικά καὶ Ἰαπωνικά τῆς χώρας καὶ ὅλοι οἱ ἀλευρόμυλοι εἶναι στὰ χέρια Κινέζων. Χημικὰ ἐργοστάσια, χρωματουργεῖα, βυρσοδεψεῖα καὶ ἄλλα ἐργαστήρια δούλευαν ἐντατικὰ μὲ Κινεζικὴ διεύθυνση.

Οἱ ἐπιχειρήσεις αὐτὲς βοήθην τὸν τρόπο νὰ προσαρμόσουν τὴ διαχειριστικὴ τεχνικὴ στὶς ἀπαιτήσεις τῆς Κινεζικῆς ἐτικέτας. Εἶναι πολὺ πιθανὸ πὼς ἡ βιομηχανικὴ ἀνάπτυξη δὲ θὰ φτάσει τὶς τεράστιες ἀναλογίες τῆς Βρετανικῆς καὶ Ἀμερικανικῆς παραγωγῆς. Ὡστόσο μπορεῖ στὴν Κίνα νὰ διαμορφωθεῖ ἕνα καινούριο εἶδος ἰδιοκτησίας; στηριγμένο στὰ χαρακτηριστικὰ τῆς χώρας.

Ἡ κυριώτερη ἀγορὰ γιὰ τὰ Κινεζικὰ προϊόντα πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἴδια ἡ Κίνα. Ἀπὸ τώρα ὑπάρχει μιὰ μεγάλη ἀγορὰ χωρὶς ὅμως νὰ προσφέρει τὰ ἀπαιτούμενα θεμέλια γιὰ βιομηχανοποίηση. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ τὸ προκαλέσει μόνο μιὰ μεγάλη ζήτηση ποὺ θὰ ἔρθε ἀπὸ τὶς ἀγροτικὲς περιοχές. Ἡ ἀγοραστικὴ ὅμως δύναμη τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Κίνας εἶναι περιορισμένη γιατί ὅλα τὰ προϊόντα πρέπει στὴν πραγματικότητα νὰ καταναλωθοῦν ἀπὸ τοὺς ἀγρότες. Τὸ περιθώριο σὲ ἀγοραστικὴ δύναμη ποὺ περισσεύει ἀπὸ τὶς πρώτες ἀνάγκες εἶναι ὅμως πολὺ μικρὸ γιὰ νὰ ἐπιτρέψει τὴν κατανάληψη ὅλων τῶν εἰδῶν ποὺ μπορεῖ νὰ δώσει μιὰ βιομηχανικὴ χώρα. Ἐνα ἀταρᾶκτητο βῆμα πρέπει λοιπὸν νὰ γίνῃ γιὰ νὰ ἐξασφαλιστοῦν περισσότερα στρέμματα γιὰ τὸ σημερινὸ γεωργικὸ πληθυσμὸ καὶ γιὰ νὰ αὐξηθεῖ ἡ ἀπόδοση τῶν γαιῶν ποὺ καλλιεργοῦνται ἤδη. Ἄν γίνουν μεγάλα ἀρδευτικὰ ἔργα, ὅπως εἶναι ὁ ἔλεγχος τοῦ Κίρινου Ποταμοῦ, τότε ἡ ἀγοραστικὴ δύναμη ἑκατομμύρια ἀγροτῶν θὰ εἶναι τεράστια.

Δὲ φτάνει ὅμως νὰ αὐξηθεῖ ἡ συγκομιδὴ. Γιὰ νὰ νικηθεῖ ἄνετα τὸ ἐμπόδιο χρειάζεται βελτίωση τῶν συγκοινωνιῶν. Οἱ σιδηρόδρομοι εἶναι ὧς ἕνα σημεῖο μιὰ κινετομία γιὰ τὴν Κίνα. Κανένας Κινέζος δὲν μπορεῖ νὰ ἰσχυριστεῖ πὼς οἱ γραμμὲς λειτουργοῦν ὅπως πρέπει. Ὡστόσο ὅπου συναγωνίζονται τὰ πατροπαράδοτα πλωτὰ μεταφορικὰ μέσα, ἀσφαλῶς ὑπερτεροῦν. Τὸ πεδίο γιὰ ἐξέλιξη εἶναι ἐλεύθερο καὶ τοῦτο φτάνει ἀκόμα πιὸ καθαρὰ ἂν παοατηρήσει κανεὶς τὰ πλήθη ποὺ συνωστίζονται στὰ βαγόνια, στοὺς ἐξώστες καὶ στὴ στέγη ἀκόμα.

Ὁ Κινέζος ἀγρότης πρέπει νὰ ἐλευθερωθεῖ ὄχι μόνο ἀπὸ τὴν

Τὸ ποτάμι, ζωτικὸ μῆμα τῆς ζωῆς στὴν Κίνα, πάντα γεμᾶτο κίνηση.

ἀπομόνωση τῆς οικονομικῆς τοῦ ζωῆς μὰ καὶ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ τοκογλύφου. Τὸ νόμισμα εἶναι σπάνιο στὶς ἐπαρχίες. Τὰ δάνεια ποὺ χρειάζονται οἱ ἀγρότες εἶναι μικρὰ καὶ οἱ εἰσπραξεις δύσκολες. Ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ εἰσπραξη μεγάλων τόκων καὶ μιὰ γενικὴ κατάρσταση ποὺ εὐνοεῖ τοὺς χειρότερους δανειστές.

Γιὰ νὰ ἀντιμετωπιστεῖ αὐτὸ τὸ πρόβλημα ἰδρύθηκαν πιστωτικοὶ συνεταιρισμοὶ ποὺ σημείωσαν ἐπιτυχία. Καὶ ἄλλοι συνεταιρισμοὶ —ἐμπορικοὶ καὶ βιομηχανικοὶ— ἐπέτυχαν γιατί ἔδωσαν δουλειὰ σὲ ἀρκετὲς ἑκατοντάδες χιλιάδες πρόσφυγες καὶ ἔτσι τοὺς ἔσωσαν τὴ ζωὴ καὶ αὐξήσαν τὴν πολεμικὴ παραγωγή τῆς χώρας, μὰ δίδαξαν ἀκόμα πολλὰ γιὰ τὴν εἰδίκευση τῶν βιομηχανιῶν.

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ

Ἄν οἱ καινούριες βιομηχανίες τῆς Κίνας θελήσουν νὰ σταθοῦν σὲ ὑγιεῖς βάσεις πρέπει νὰ χρησιμοποιήσουν μὲ προσοχὴ καὶ λεπτότητα τὸ σπουδαιότερο στοιχεῖο τῆς Κινεζικῆς εὐημερίας: τὸ λαό. Ἄν τὸ ἐργοστάσιο εἶναι κοντὰ στὸ χωριὸ τότε θὰ εἶναι εὐκολο γιὰ τοὺς μισοὺς κοινούς ἀγρότες νὰ δουλεύουν ἐκεῖ τοὺς περισσότερους μῆνες τοῦ χρόνου καὶ νὰ γυρίσουν στὴ γῆ τοὺς μόνο στὶς κρίσιμες μέρες. Τὰ μεγαλύτερα ὅμως βιομηχανικὰ κέντρα εἶναι μακριὰ καὶ γιὰ νὰ βρεθοῦν κοντὰ στὴν ἀγροτικὴ περιφέρεια χρειάζονται δρόμοι καὶ σιδηροδρομικὲς γραμμὲς. Ἄν δοῦμε τὴν Κίνα σὰν ἕνα σύνολο θὰ παρατηρήσουμε πὼς πολὺ μεγαλύτερη ἀπόδοση θὰ ἔχουν τὰ ἐργατικὰ χέρια ἂν λειτουργοῦν μικρὲς βιομηχανίες στὰ χωριά ἔτσι ποὺ νὰ μπορεῖ ὁ γεωργὸς νὰ ἐργάζεται ἐκεῖ ὅλο τὸν καιρὸ ποὺ ἔχει ἐλεύ-

θερο. Ένα τέτοιο σχέδιο είναι ασφαλώς κατορθωτό αν βελτιωθεί λίγο και η συγκοινωνία. Καλύτερα θα είναι όχι μόνο κάθε χωριό να έχει τη βιομηχανία του μὰ και μιὰ βιομηχανία να είναι μοιρασμένη σε 2-3 χωριά αν χρειάζεται.

Η ανάγκη της Κίνας σε ξένα κεφάλαια είναι τεράστια. Σήμερα όμως πρέπει να περιοριστεί στις απαραίτητες ανάγκες. Είναι αναγκασμένη να εκμεταλλευτεί όσο μπορεί τους δικούς της πόρους. Γι' αυτό πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην κατανάλωση ορισμένων αγαθών, στη βελτίωση των μεταφορών και στη διάσωση όσο γίνεται περισσότερου μισοκαταστραμένου υλικού. Αν γίνει αυτό η Κίνα μπορεί να καλύψει ένα μεγάλο μέρος από τις ανάγκες της.

Η βιομηχανοποίηση που θα είναι ένα μεγάλο βήμα για μιὰ πιο άνετη ζωή στην Κίνα, μπορεί να συγκριθεί με τη δουλειά ενός εργάτη αποθήκης που έχει να μεταφέρει ένα κιβώτιο με έμπορεύματα. Αν και είναι πολύ βαρύ μπορεί να σηκώσει τη μιὰ άκρη. Απ' αυτή τη θέση μπορεί να τὸ μετακινήσει γωνιά-γωνιά όπως θέλει. Πάντα όμως πρέπει να μένει μέσα στα όρια του χώρου. Αν προσπαθήσει να βγει παραέξω θα αναγκαστεί να πάει πίσω, να ξαναρχίσει και να χάσει καιρό πολύτιμο.

Τὰ σκίτσα είναι τοῦ Don Kingman καὶ δημοσιεύονται μετὰ τὴν ἄδεια τοῦ περιοδικοῦ «Fortune» τῆς Νέας Ὑόρκης.

76

Ἡ ζωὴ μου ἀπὸ τὴν ἀνάποδη

Τοῦ FREDERICK KORINTHY

(Ἀπὸ τὸ «Lilliput»)

ΟΤΑΝ ΕΙΜΟΥΝ 78 χρονῶ ἀνακάλυψα πὼς ἡ γυναίκα μου με ἀπατοῦσε γιὰ 54 χρόνια. Πῆγα λοιπὸν στὴ γέφυρα τοῦ ποταμοῦ κ' ἔπεσα στὸ νερό. Σὰν ἔφτασα στὸν Παράδεισο, ὁ Ἅγιος Πέτρος

καθόταν μπροστὰ στὸ μηχανήμα καὶ μόλις τελείωνε τὴν ταινία τῆς ζωῆς μου. Οἱ θεατὲς — μιὰ παρέα ἀπὸ ἁγίους καὶ ἀγγέλους — γελοῦσαν μαζί μου καὶ γὼ στὸ θυμὸ μου ἐπάνω ἔσκισα καὶ ξετύλιξα τὸ φιλμ.

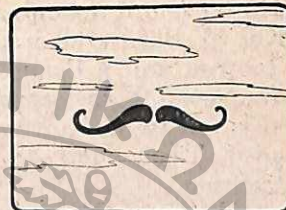
«Ἀνόητε!» φώναξε ὁ Ἅγιος Πέτρος. «Πὼς θὰ ξανατυλίξω τώρα τὴν ταινία; Πρέπει νὰ τὴν ξαναβάλλω στὴ θέση της. Γιὰ τιμωρία σου θὰ ζαναζήσεις τὴ ζωὴ σου, ἀπ' τὴν ἀνάποδη ὅμως».

Μέσα σὲ δυὸ λεπτά βρισκόμουν ἐξω ἀπ' τὸ ποτάμι καὶ σκαρφάωνα τὴ γέφυρα. Περνώντας ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο, πῆγα σπῆτι μου. Τὸ τραπέζι εἶταν στρωμένο καὶ ἡ ὑπηρετρία ἔβγαινε ἀπ' τὸ δωμάτιο μετὰ τὰ ἅλντα πιάτα. Κάθησα μπροστὰ στὸ τραπέζι καὶ ἄρχισα νὰ βγάλω ἀπ' τὸ στόμα μου μετὰ μαχαίρι καὶ πηροῦνι κομματάκια ἀπὸ κοκκινιστὸ κοτόπουλο καὶ νὰ τὰ βάζω στὸ πιάτο μου κοντὰ-κοντὰ. Ὑστερα ἀφοῦ ἔβγαλα ἀπ' τὸ στόμα μου κουταλιὰ-κουταλιὰ ὅλη τὴ σούπα, σηκώθηκα καὶ βιαστικά πῆγα στὸ δωμάτιό μου.

Ὑστερα ἀπὸ δέκα χρόνια, ἔχασα τὴ σύνταξή μου καὶ ἔπρεπε νὰ πηγαίνω στὸ γραφεῖο καὶ νὰ κάνω τὴ δουλειά μου ἀπὸ τὸ τέλος ὡς τὴν ἀρχή.

Οἱ προϊστάμενοί μου εἶταν πολὺ καλοὶ μαζί μου. Ὡστόσο ἔπειτα ἀπὸ 25 χρόνια ἔπαψαν νὰ με γνωρίζουν καὶ με προσέλαβαν μετὰ 15 λίρες τὸ μῆνα. Μετὰ ἀπ' αὐτὸ βρέθηκα χωρὶς λεφτὰ καὶ χωρὶς δουλειά μὰ με μιὰ γυναίκα πού γινόταν ὅλο καὶ πιὸ ὁμορφη καὶ μ' ἀγαποῦσε κάθε μέρα καὶ πιὸ πολὺ.

Τώρα πιά εἰμουν 25 χρονῶ καὶ βγήκα περίπατο μετὰ τὴ γυναίκα μου, τὴν πῆγα στὸν πατέρα της καὶ τὴν ἐρωτεύθηκα γιὰ πρώτη φορὰ. Μιὰ μαγευτικὴ νύχτα με ἀγκάλιασε τρεῖς φορές. Πάνω σ' αὐτὸ ἐγὼ ἔγινα πολὺ ντροπαλός, προσπάθησα νὰ πιάσω τὸ χαριτωμένο χεράκι της μὰ ἐκείνη τὸ τράβηξε. Τέλος με σύστησαν σ' αὐτὴν καὶ ἀπὸ κεῖ καὶ ὕστερα δὲν τὴν ξαναεἶδα ποτέ. Τὸ μουστάκι μου χάθηκε καὶ σιγά-σιγά ξεχνόυσα ὅσα ἤξερα. Στὰ 14 μου χρόνια ἀνάρρωσα ἀπὸ μιὰ σοβαρὴ δυσεντερία. Ἡ κατάστασή μου εἶταν σχεδὸν ἀπελπιστική. Εὐτυχῶς πού μόλις εἶχα κολλήσει τὴν ἀρρώστεια κ' ἔτσι εἰμουν ἐκτὸς κινδύνου. Ὑστερα ἀπ' αὐτὰ ἄρχισα νὰ ψελλίζω, μετὰ ἔχασα νὰ μιλῶ καὶ ἔπινα γάλα μετὰ τὸ μπιμπερό κάθε τέσσερις ὥρες. Τί ἔγινε ὕστερα εἶναι πολὺ συγκεχυμένο καὶ δὲν τὸ θυμοῦμαι σὰς βεβαιῶνω.

Ἡ Βρεταννία καὶ ἡ ἐλευθερία

TOY J. B. PRIESTLEY

(Ἀπὸ τὸ «British Digest»)

ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασης ὑψώθηκε μιὰ κραυγὴ πού ἀπὸ τότε ἀντηχεῖ στ' αὐτιά τῶν ἀνθρώπων. Εἶταν ἡ κραυγὴ τῆς Ἐλευθερίας, τῆς Ἰσότητος καὶ τῆς Ἀδελφότητος πού σὰν ἓνα κόκκινο, ἀσπρο καὶ γαλάζιο τόξο λάμπει στὸν οὐρανὸ 150 χρόνια τώρα. Ἐγὼ νομίζω πὼς ὁ φασισμός, πού ἔπρεπε νὰ τὴν νικήσουμε, εἶταν ἡ μελετημένη κατάπνιξη αὐτῆς τῆς κραυγῆς, ἡ σίγηση δολοφονία αὐτῆς τῆς ἐλπιδοφόρας ἰδέας. Ὁ φασίστας ἀποστρεφόμενος τὴν Ἐλευθερίαν, περιφρονοῦσε τὴν Ἰσότητα καὶ τὴν θέσιν τῆς Ἀδελφότητος εἶχε στηλώσει τὴν ἀδικίαν καὶ τὸ μῖσος.

Τώρα ὅμως εὐτυχῶς ὁ Φασισμὸς ἔχει ξεκαθαριστῇ, ὁ δρόμος εἶναι ἐλεύθερος καὶ τὸ οὐράνιο τόξο τῆς Ἐλευθερίας, τῆς Ἰσότητος καὶ τῆς Ἀδελφότητος λάμπει. Μοῦ φαίνεται ὅμως πὼς ἡ Βρεταννία, ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Ρωσία δὲν βλέπουν τὸ ἴδιο οὐράνιο τόξο. Κάθε μιὰ ξεχωριστὰ προσηλώνει τὰ βλέμματά της ἰδιαίτερα σ' ἓνα χρώμα. Καὶ ἡ Βρεταννία ὀνειρεύεται τὴν Ἐλευθερίαν, ἡ Ἀμερικὴ τὴν Ἰσότητα καὶ ἡ Ρωσία τὴν Ἀδελφότητα. Ἐπειδὴ ὅμως πάντα τὸ ὄνειρο καὶ ἡ πραγματικότητα συγκρούονται, κάθε λαὸς ἀντιμετωπίζει καὶ τὸ δικό του παρᾶξενο δῆλημα. Τόια ὄνειρα—τόια διλήμματα. Τώρα ὅμως ἂς μιλήσουμε γιὰ τὴ Βρεταννίαν καὶ τὴν Ἐλευθερίαν.

Μὰ γιατί, θὰ ρωτήσετε, νὰ τ' ὀνομάσουμε «κρυφὸ ὄνειρο»; Δὲν εἶναι κρυφὸ πὼς ἡ Βρεταννία θέλει ἐλευθερία. Γιὰ πολλοὺς αἰῶνες φωνάζουμε τὴν Ἐλευθερίαν καὶ τὴν τραγουδαίμε. Ἡ Ἐλευθερία εἶναι τὸ πιὸ χρήσιμο καὶ τὸ πιὸ ἀκριβὸν πράγμα πού ἔχει ἡ πολιτικὴ. Ὅλα τὰ κόμματα ξεχωριστὰ ἰσχυρίζονται πὼς πολεμᾶνε γιὰ τὴν Ἐλευθερίαν καὶ μᾶς προειδοποιοῦν πὼς τ' ἄλλα κόμματα ἐνεργοῦν ἀντίθετα. Ἔτσι ἀπ' τὴν πρώτη ματιὰ φαίνεται πὼς τὸ κρυφὸ ὄνειρο γιὰ ὅλ' αὐτὰ εἶναι τόσο κρυφὸ ὅπως καὶ οἱ τελικοὶ ἀγῶνες καὶ τὸ κύπελλο Wembley. Ἰσως ὅμως ἡ πρώτη ματιὰ πού οἶχνει κανεὶς νὰ μὴ φτάνει. Συχνὰ τὰ ὄνειρα τῶν ἀνθρώπων ἔχουν βαθιεῖς σημασίες καὶ κείνο πού πραγματικὰ θέλουμε μπορεῖ ἴσως νὰ μὴν εἶναι τὸ ἴδιο μὲ κείνο πού νομίζουμε ὅτι θέλουμε. Ἡ ἂς τὸ πάρουμε ἀλλοιῶς. Ἐνας ὅρος ὅπως ἡ Ἐλευθερία πού ὅλοι μας τὸν χρησιμοποιοῦμε ἐλεύθερα καὶ ἀσύνετα, εἶναι σὰν ἓνας γιγαντιαῖος σάκκος παραγεμισμένος μὲ ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ πράγματα,

πού μερικὰ ἀπ' αὐτὰ δὲν ἀξίζουν περισσότερον ἀπὸ παλιοκουρέλια. Μὰ τί πράγμα εἶναι αὐτὸ πού ἐλπίζουμε ὅλοι μας πὼς βρίσκεται στὸ βάθος τοῦ σάκκου;

Πρῶτα ἂς ξεκαθαρίσουμε μερικὰ ἀπ' τὰ κουρέλια αὐτά. Παρ' ὅλα πού ἀκοῦμε ἀκόμα καὶ διαβάζουμε, ἡ ἐλευθερία πού ὀνειρεύεται ἡ Βρεταννία δὲν εἶναι ἡ ἐλευθερία νὰ ζοῦνε ὅσο καλύτερα μπορούμε μέσα σ' ἓνα οἰκονομικὸ χάος, νὰ ξεγελιόμαστε ὅταν βρισκόμαστε σὲ δουλειὰ καὶ σχεδὸν νὰ πεθαίνουμε ὅταν δὲν ἔχουμε. Στὰ πρῶτα χρόνια ὕστερ' ἀπ' τὸ 1930 πῆγα σὲ πολλὰς περιοχὰς καὶ πόλεις ὅπου ὁ κόσμος πέθαινε ἀπ' τὴν ἀνεργίαν καὶ τὴν ἔλλειψιν ἐμπορικῆς κίνησης, κί' ὅταν ἀντίκρουσα τὰ ἀδιάφορα καὶ σταχτυὰ πρόσωπα τῶν ἀνθρώπων πού ζοῦσαν σ' αὐτὲς τὶς περιοχὰς θυμήθηκα τοὺς αἰχμαλώτους πολέμου πού εἶχα συναντήσει τὸ 1918. Ἀπὸ τότε δὲν εἶχα ξαναδεῖ τόσο ἀδιάφορα καὶ σταχτυὰ πρόσωπα.

Οἱ ἀνεργοὶ τῶν περιοχῶν αὐτῶν ἀπολαμβάνανε θεωρητικὰ τὴ μεγαλύτερη ἐλευθερίαν ὅμως τὸ πρόσωπό τους εἶχε ἀρᾶν τὴν ἐκφραση φυλακισμένου γιατί εἶχαν ἀρχίσει νὰ αἰσθάνονται σὰν φυλακισμένοι. Εἶταν ἀνθρώποι εἰδικευμένοι πού δὲν μπορούσαν νὰ ἀσκήσουν τὴν εἰδικότητά τους· εἶταν σύζυγοι καὶ πατέρες πού εἶχαν χάσει τὴν ἐξουσίαν τους καὶ τὸν αὐτοσεβασμό τους· εἶταν μισθωτοὶ πού δὲν μπορούσαν νὰ κερδίσουν τὸν μισθὸ τους· εἶταν ἀνθρώποι πού ἡ κοινωνία φαινόταν πὼς δὲν τοὺς ἤθελε. Γι' αὐτὸ ἡ μιὰ καταστροφὴ πάνω στὴν ἄλλην τοὺς τριγύρισε, τοὺς ἔπλεξε στὰ δίχτυα τῆς καὶ τοὺς αἰχμαλώτισε. Εἶναι φανερό, πὼς ἂν ἡ λέξις Ἐλευθερία εἶχε κάποιο σημάδι στὸν κόσμο τους, θὰ εἶταν νὰ γκρεμίσουν τοὺς τοίχους πού εἶχε ὑψώσει γύρω τους ἡ δυστυχία, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ κινηθοῦν ἐλεύθερα καὶ νὰ δείξουν τί πραγματικὰ μπορούσαν νὰ κάνουν καὶ νὰ ξαναβοῦν τὸν ἑαυτὸ τους.

Ἔτσι φαντάζονται οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ μᾶς τὴν ἐλευθερίαν. Τραβιέται μιὰ κουρτίνα, ἀνοίγεται ἓνα παράθυρο καὶ ὕστερα μιὰ πόρτα. Καὶ ἀναπνέουμε πάλι καθαρὸ ἀέρα. Ὁ ἓνας δρόμος πάει κατὰ κεῖ, ἄλλος κατὰ δῶ καὶ ἔσφινκα ὁ κόσμος φαίνεται πολὺ μεγάλος καὶ γεμάτος ὑποσχέσεις. Τώρα—τώρα—θὰ δεῖς ἀπὸ τί εἴμαστε φτιαγμένοι—καὶ ἡ βαθειὰ ἀναπνοὴ πού παίρνουμε εἶναι ἡ ἀναπνοὴ τῆς ἐλευθερίας.

Ὁ σύγχρονος τρόπος τοῦ ολοκληρωτικοῦ πολέμου εἶναι φανερό ἡ καταστροφὴ τῆς ἐλευθερίας, ὅμως ὁρισμένα πράγματα πού κάναμε στὸν πόλεμο δείχνουν πὼς ἀρνηθήκαμε νὰ παρασυρθοῦμε καὶ πὼς τὸ ὄνειρο ὑπάρχει πάντα. Π.χ. σχεδιάσαμε ἔτσι τὴν τρομακτικὴ ἐπιστράτευση ἀνθρώπινης δυνάμεως πού κάναμε, ὥστε μὲ μιὰ σειρά ἀπὸ ὑπολογισμοὺς καὶ ἄλλα μέτρα ὁ ἀνθρώπος δὲν καταβροχθίστηκε, οὔτε χάθηκε ἐντελῶς μέσα σ' αὐτὸ τὸ λαβύρινθο. Ὅπως καὶ ὁ ἀρ-

χαῖος Ἕλληνας ἥρωας, πού πῆγε νά πολεμήσει μέ τόν Μινώταυρο, ἔτσι καί ὁ πολίτης κρατοῦσε στό χέρι του ἓνα μετάξινο νῆμα πού θά τόν ξανάφερνε πίσω στό φῶς.

Πάντα μ' ἀρέσει νά θυμάμαι ἐκείνη τή στιγμή πού ἐνῶ μᾶς ἀπειλοῦσε ἡ εἰσβολή καί εἴχαμε συγκεντρώσει ὅλες μας τίς προσπάθειες γιά τήν ἐπιβίωσή μας, εἶπαν στόν Ὑπουργό τῆς Ἑργασίας στή Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων πῶς ἓνας ἀπ' τοὺς κουρασμένους καί πολυάσχολους ὑπαλλήλους του εἶχε φερθῇ ἀνάρμοστα καί ὁ ὑπουργὸς ἀπολογήθηκε μέ μεγάλη προθυμία. Αὐτὸ τὸ καταγράφω ἀνάμεσα στίς μεγαλύτερες βρεταννικὲς νίκες. Σ' αὐτὴ τὴν ἀπελπιστικὴ στιγμή ὁ Βρεταννὸς πολίτης δὲν εἶταν ἀπλῶς ἀριθμὸς ἢ μιὰ μονάδα, ἀλλὰ ἓνα ἄτομο, ἓνα μυαλό, μιὰ καρδιά, ἓνα πνεῦμα καί ἀκριβῶς ἐκεῖ βρίσκεται τὸ μαγικὸ μετάξινο νῆμα.

Θὰ σᾶς ἀναφέρω ὅμως ἀκόμα ἓνα παράδειγμα πού εἶναι πιὸ σπουδαῖο ἀπ' ὅτι μπορεῖ νὰ φανεῖ στὴν ἀρχή. Ὅταν ἡ κυβέρνηση μέ τὸ C.E.M.A. — Συμβούλιο γιά τὴν Διαδότηση τῆς Μουσικῆς καί τῶν Τεχνῶν — ὑποστήριξε τὴ μουσικὴ καί τὸ δράμα καί τίς ἐκθέσεις ζωγραφικῶν πινάκων, ἡ ἐνίσχυση αὐτὴ δὲν ἀπέβλεπε στὴ διαφήμιση ἐπισήμων προσώπων. Οἱ μουσικοὶ δὲν γύριζαν ἀπὸ μέρος σὲ μέρος γιά νὰ παίξουν τὴ σονάτα τοῦ Οὐίγστον Τσῶρτσιλ, τὰ θεάτρα δὲν ἀνέβαζαν ἔργα σχετικὰ μέ τὴν ζωὴ τοῦ Ἀντονίου Ἡνιεν καί τοῦ Σέρ Τζῶν Χέντερσον καί οἱ ἐκθέσεις δὲν ἀποτελοῦνται ἀπὸ πορτραῖτα τοῦ κ. Ἑρνεστ Μπέβιν καί τοῦ κ. Χέρμπερτ Μόρισον. Τὸ καλλιτεχνικὸ συμβούλιο δὲν εἶναι ἔτσι φτιαγμένο πού ἡ κυβέρνηση νὰ μπορεῖ νὰ ἀνακατευθεῖ ὑπάρχει μόνο γιά νὰ δίνει εὐκαιρίες στοὺς ἀνθρώπους νὰ ἀπολαμβάνουν τίς διάφορες τέχνες. Δὲν κάνουμε βέβαια ὅ,τι πρέπει γι' αὐτό, γιὰ τὴν ἐποχὴ πού περνᾶμε εἶναι ἐποχὴ πού χρειαζόμαστε νὰ ἔχουμε ὅλη τὴν πνευματικὴ καί διανοητικὴ ἀναψυχὴ πού μποροῦν νὰ μᾶς προσφέρουν οἱ τέχνες ὅ,τι ὅμως κάνουμε, τὸ κάνουμε μέ τὸ σωστὸ τρόπο καί ἀκολουθώντας τὴ μοναδικὴ παράδοση πού ἔχουμε γιά τὴν ἐλευθερίαν. Τὸ κράτος καθορίζει τὸ ἔδαφος, δημιουργώντας εὐκαιρίες, ὥστε οἱ ἄνθρωποι νὰ μποροῦν νὰ ἀπολαμβάνουν ὅ,τι οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἔχουν ἐκφράσει ἐλευθερά μέ τὴν τέχνη.

Σήμερα, εἴμαστε ἐπίσημα μιὰ σοσιαλιστικὴ χώρα. Αὐτὸ δὲν συμβαίνει, ὅπως φηντάζονται πολλοὶ κατάπληκτοι Τόρρες, γιὰ τὴν πάρα πολλοὶ ἄνθρωποι εἶναι ἔτοιμοι νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἰδέαν τῆς Ἑλευθερίας. Εἶναι γιὰ αὐτοὺς οἱ ἄνθρωποι νοιώσανε ἴσως ἀπὸ διαίσθηση πῶς πρέπει νὰ ἀναλάβει τὸ Κράτος νὰ σώσει τὴν ἰδέαν τῆς Ἑλευθερίας. Τὸ πολῦτιμο αὐτὸ ὄνειρο δὲ θὰ μπορούσε νὰ τὸ φυλάξει τίποτ' ἄλλο μικρότερο ἢ λιγώτερο ἰσχυρό, οὔτε τίποτ' ἄλλο θὰ μπορούσε νὰ δημιουργήσῃ τίς εὐκαιρίες νὰ χαροῦμε ὅ,τι

ἐννοοῦμε μέ τὴ λέξη Ἑλευθερία — δηλ. τὴν δημιουργία, τὴν ἀντίσκη καί τὴν ἐκφραση τῆς ἀτομικότητος ὅχι τοῦ ἀτομικισμοῦ πού καταδικάζει τὴ συνεργασία καί πού γεννᾷ τὸ μῖσος καί τὴν πλεονεξία, ἀλλὰ τῆς ἀτομικότητος. Τίς διαφορετικὲς ἀντιλήψεις δηλ. τοῦ Τόμ. τοῦ Ντρίκ καί τοῦ Χάρου νὰ ποῦμε.

Αὐτὴ ἡ τελικὴ ἀντίσκη τῆς ἀτομικότητος πού εἶναι ἐλευθερία καί δὲν τῆς ἔχει ἐπιβληθῇ σχέδιο ἢ καλοῦπι, εἶναι ἐκεῖνο πού ἐννοοῦμε λέγοντας Ἑλευθερία. Ὁ Ἰσπανο-Ἀμερικανὸς φιλόσοφος Santayana ἔγραψε κάποτε. «Ἐκεῖνο πού διευθύνει τὸν Ἑγγλέζο εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ του ἀτιμόσφαιρα, ἡ κατάστασις τῆς ψυχῆς του. Ἐνα μῖγμα ἀπὸ ἐνστικτα, ἀφομοιώσεις, ἀγάπη γιά ἓνα ὀρισμένο εἶδος ζωῆς, πού θέλει νὰ πάει ἐμπρὸς ἀντρίκεια...» Νοιῶζω πῶς εἶχε δίκην. Γι' αὐτὸ ὁ σοσιαλισμὸς μας δὲν εἶναι Μαρξιστικὸς. Σωστὰ ἢ λαθεμένα, ὑποψιαζόμαστε πῶς ὁ Μαρξισμὸς ἐπεμβαίνει πολὺ, προσπαθεῖ νὰ κανονίσει κάθε τί γιά τὸν καθένα ὅτι εἶναι φτιαγμένος γιά ἓνα πιὸ περιορισμένο σύστημα. Ἐνῶ ἐκεῖνο πού θέλουμε ἐμεῖς εἶναι κάτι ἐλεύθερο χωρὶς στέγη ἢ πάτωμα, γιὰ τὴν ἐκεῖ πού δὲν μεσολαβεῖ τίποτα ἀνάμεσα σὲ μᾶς καί στόν οὐρανὸ καί τ' ἄστρα θέλουμε νὰ ἀναπτυχθοῦμε καί νὰ ἐκπλωσοῦμε μέ τὸν τρόπο μας χωρὶς νὰ μᾶς ποῦν τί νὰ σκεφτοῦμε ἢ τί νὰ νοιώσουμε καί τοὺς πολιτικούς ὅχι μόνο νὰ μὴ τοὺς βλέπουμε ἀλλὰ οὔτε νὰ τοὺς σκεπτόμαστε.

Ἔτσι ὀνειρευόμαστε ἐμεῖς τὴν Ἑλευθερίαν καί ἀπὸ ἓνα μέρος τὸ ὄνειρό μας εἶναι κρυφόν, γιὰ τὴν ἐκεῖ πού θὰ συμβεῖ κεῖ πάνω, ὅπου ἂς ποῦμε ἔτσι, ἡ ψυχὴ μας θὰ συναντηθεῖ μέ τὸν οὐρανόν, εἶναι πρᾶγμα προσωπικὸ στόν καθένα μας, ἡ ἀτομικὴ μας ποίηση. Καί οἱ περισσότεροι ἀπὸ μᾶς νοιώθουν στὴν καρδιά τους πῶς ὅλα τὰ πολλὰ καί περίπλοκα συνακόλουθα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, ὅλη ἡ πολιτικὴ, ἡ οἰκονομία καί ἡ κοινωνιολογία, ὅλες οἱ ὑπηρεσίες καί οἱ συνδιασκέψεις καί οἱ ἐπιτροπές, ὅλη ἡ παραγωγὴ, ἡ κατανομή καί ἡ μεταφορὰ ὑπάρχουν γιά νὰ προσφέρουν, νὰ διατηροῦν, νὰ φυλάγουν καί νὰ δημιουργοῦν εὐκαιρίες γι' αὐτὲς τίς στιγμὲς τῆς ἀγνῆς Ἑλευθερίας, τῆς ἐκπλήρωσης ἐνός ὀνείρου πού μπορεῖ νὰ εἶναι μονάχα μιὰ οἰκογένεια καθισμένη γύρω ἀπ' τὴ φωτιά, δυὸ ἔραστές πού ψιθυρίζουν στό σκοτάδι ἢ ἓνας ἄντρας πού τελειώνει ἡρεμα τὴν πίπα του. Μὰ ἡ Βρεταννία — ὅπως ἡ Ἀμερικὴ καί ἡ Ρωσία — δὲν ἔχει μονάχα τὸ ὄνειρό της, ἀντιμετωπίζει καί τὸ δῆλημά της. Θὰ πῆτε ἴσως πῶς τὸ δῆλημα τῆς Βρεταννίας εἶναι εὐκόλο καί πῶς λύνεται ἀν συμβιβάζουμε τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου μέ ὁλόένα καί περισσότερο κρατικὸ ἔλεγχον. Αὐτὸ ὅμως ἐγὼ νομίζω δὲν εἶναι τὸ κύριό μας πρόβλημα, οὔτε τὸ πραγματικὸ μας δῆλημα. Ὁ πόλεμος πού εἶταν ἓνα σκληρὸ πείραμα ἀπόδειξε

πώς είμαστε ακόμα ικανοί ν' ασχοληθούμε με όλ' αυτά και μάλιστα πιστεύω καλύτερα από κάθε άλλον. Τό δίλημά μας είναι πιδό λεπτό και δέν φαίνεται εύκολα και γι' αυτό είναι και περισσότερο επικίνδυνο. Νοιώθω πώς ή σκιά του πέφτει στο μυαλό του Έθνους και μπορεί ίσως νά ξεγηγήσει την άνησυχία πού υπάρχει έδω· μία άνησυχία πού δέν έχει σχέση με τις άμφιβολίες και τις στενοχώριες της στέγασης, των έξαγωγών και της εργασίας.

Το κακό είναι πώς μέσα σ' αυτά τά τριάντα χρόνια πού μεσολάβησαν άπ' τόν καιρό πού ο Santayana έγραψε κείνα τά λόγια για μās, έχει λιγοστέψει εκείνη ή έσωτερική μας άτμόσφαιρα πού έλεγε, έχουν έξασθενήσει εκείνα τά ένστικτα και ή άφροσύνη και έχει δημιουργηθή μία σύγχυση σχετικά με τό είδος της ζωής πού υποτίθεται πώς άγαπούσαμε. Πάντα είμαστε Βρεταννοί και πάντα ενεργοί με, ιδιαίτερα στις κρίσιμες στιγμές, με τό δικό μας μοναδικό τρόπο· αλλά αρχίζουμε νά νοιώθουμε κάπως πώς δέν είμαστε τόσο Βρεταννοί όπως οί Άμερικανοί είναι Άμερικανοί και οί Ρώσοι, Ρώσοι. Έχουμε πολν άλλαξει, δέν ξέρουμε όμως με βεβαιότητα τί είναι αυτό τό πράγμα στο όποιο μεταβλήθήκαμε. Άκόμα δέν ξέρουμε ούτε πού βρισκόμαστε, ούτε τί θέλουμε.

Ο παλιός Άγγλικός τρόπος ζωής δέν υπάρχει πιά—έκτός άπ' τις κινηματογραφικές ταινίες του Χόλλυγουντ· μά και ό καινούριος δέν έχει φτάσει ακόμα. Διάφορες επιδράσεις, ιδιαίτερα της Άμερικής, μάς τραβούν πότε πρὸς τή μία πότε πρὸς τήν άλλη κατεύθυνση. Γι' αυτό σήμερα νοιώθουμε σύγχυση και δυστυχία μέσα μας κι' αυτό είναι πράγμα πολν επικίνδυνο για μās, γιατί δουλεύουμε έξω άπ' τό έσωτερικό μας σχέδιο και χρειαζόμαστε τούς δικούς μας μυστηριώδεις χάρτες. Κι' αυτό είναι, νομίζω, πού μάς κάνει νά μὴν έχουμε κείνη τήν όρμη και τή ζωτικότητα, των Άμερικανών και των Ρώσων φίλων μας, πού φαίνεται νά φωνάζει και νά τοίς πλημμυρίζει. Εμείς μοιάζουμε σάν έναν καλό ήθοποιό πού του έδωσαν νά παίξει ένα άχαρο όλο.

Πιστεύω λοιπόν πώς τό δίλημά μας είναι ότι ή έλευθερία πού όνειρευόμαστε είναι μπροστά μας, μά φαίνεται κενή και πώς ή άτομικότητά μας μπορεί νά άνθίσει, μά πώς δέν είναι ακόμα έτοιμη. Άναγνωρίζουμε πώς έχουμε μπροστά μας νά εκτελέσουμε μεγάλη έργα μά πώς για τή στιγμή τό βρίσκουμε δύσκολο νά ελευθερώσουμε γι' αυτά τήν δημιουργική μας ενέργεια. Υποφέρουμε βέβαια από πνευματική κόπωση, γιατί τά τιποτένια χρόνια πού μεσολάβησαν ανάμεσα στους δυό πολέμους δέν μάς ωφέλησαν και ό ίδιος ό πόλεμος, πού τό θριαμβευτικό του τέλος είτον άνακατεμένο με νέες φρικτές αποκαλύψεις, μάς άφησε πολν έξαντλημένους. Πρέπει νά γιατρευτούμε μόνοι μας· έχουμε ανάγκη κάτι νά ζεστάνει τήν καρδιά μας.

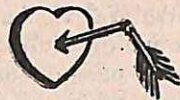
Σήμερα είμαστε, με τό δικό μας παράξενο τρόπο, ένας λαός ρωμαντικός, γεμάτος από μία δειλή άτομική ποίηση. Θυμηθήτε τήν όρμη πού νοιώσαμε ύστερ' άπ' τή Δουνκέρκη. Λοιπόν αν είμαστε ένας τέτοιος λαός, δέν υπάρχει λόγος νά προσφέρουμε στον έαυτό μας μία άσφαλισμένη και σκληρή ζωή με τήν πρόφαση πώς μία ή δυό κονσέρβες πάρα πάνω ή ένα καινούριο πανωφόρι θά κάνει τό 1946 σχεδόν τόσο καλό όσο τό 1936. Οί κονσέρβες και τά πανωφόρια δέν θά κατορθώσουν νά κάνουν κάτι τέτοιο γιατί όπωσδήποτε τό 1936 δέν είταν και τόσο πολν καλό. Προσπαθούμε, μισοναρκωμένοι, νά τραβήξουμε τόν λαθεμένο δρόμο. Θι έπρεπε νά πάψουμε νά αυταπατόμαστε και ν' αρχίσουμε νά τρέφουμε τήν φαντασία μας και νά ξεκουράζουμε τό πνεύμα μας.

Αυτή πρέπει νά είναι ή Βρεταννία ή χώρα, πού γέννησε μεγάλους φιλοσόφους—τό μπεγμένο αρχαίο νησί—και όχι μία συλλογή από πατήματα λαγωνικών, ζαχαροπλαστεία και σκοτεινούς δρόμους. Θέλουμε λιγώτερες γελοίες φλυαρίες και συγχρόνως καλόκαρδη άντίληψη της ζωής πού σημαίνει περισσότερο κοινωνική έλευθερία, χωρίς νά λογαριάσουμε εκείνους πού θά δυσαρεστηθούν. Και περισσότερη σοβαρότητα, μεγαλύτερη συναίσθηση ενός μεγάλου κοινού σκοπού. Πρέπει νά έξυψώσουμε και νά χρωματίσουμε τή δουλειά της κάθε μέρας. Θέλουμε μία δημιουργική κοινότητα και όχι ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα. Χρειάζεται νά έξυψωθούμε και νά φωτίσουμε αυτή τήν Έλευθερία μας.

Οί φίλοι μου στην Εύρώπη μου λένε πώς αποβλέπουνε σέ μās μ' έλπίδα και θαναασμό. Άς τούς δώσουμε λοιπόν κάτι άξιο νά τό θαυμάσουν. Κι' αν πρόκειται νά είμαστε φτωχοί θά είμαστε πλούσιοι σέ πνεύμα, σέ έξυπνάδα, σέ χιούμορ, σέ σοφία, σέ όμορφιά και συμπολιτειακή περιπέτεια, σέ εύγενική φιλοδοξία. Παρά νά σερνόμαστε προχωρώντας με μισή καρδιά πρὸς μία σκοτεινή άσφάλεια, άς κάνουμε τή Βρεταννία νά ζήσει τή ζωή της με τόν πιδό πλήρη και πιδό γεναίο τρόπο. Εκεί βρίσκεται ή Έλευθερία μας.

Τὰ Παράξενα τῶν Διαζυγίων —

ΣΤΟΝ ΚΑΝΑΔΑ, εὐλογημένη χώρα τοῦ γάμου, μόνο ἓνα διαζύγιο παρατηρεῖται σὲ κάθε 161 γάμους. Ἡ Βρετανία ἔρχεται δεύτερη μὲ ἓνα σὲ 96 γάμους, ἡ Σουηδία ἓνα σὲ 33, Νορβηγία ἓνα σὲ 30, Γερμανία ἓνα σὲ 24, Γαλλία ἓνα σὲ 21, Ἰαπωνία ἓνα σὲ 8 καὶ τελευταία οἱ Ἡνωμένες Πολιτεῖς μὲ ἓνα σὲ 7. Ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ Ἐμφυλίου Πολέμου ὁ μέσος ὅρος τῶν διαζυγίων στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖς ἀνέβηκε 500%.

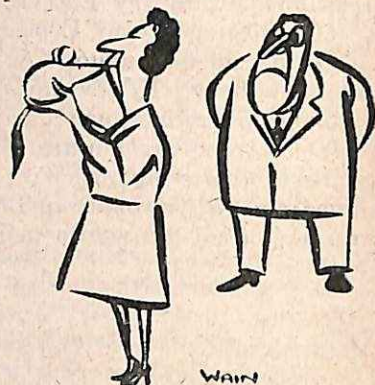

ΜΙΑ ΥΠΟΜΟΝΕΤΙΚΗ γυναῖκα συχώρεσε τὸν ἄντρα της διὰ τὴν κτύπησε μ' ἓνα καντηλιέρι, μιὰ κοντάλα, ἓνα μπρίκι, μιὰ σκούπα. Ὅταν ὅμως τὴ χτύπησε καὶ μὲ μιὰ μαύρη γάτα δὲ βάσταξε καὶ ζήτησε διαζύγιο.

Ἡ ΓΥΝΑΙΚΑ ἑνὸς ζωέμπορα ζήτησε διαζύγιο γιατί ὁ ἄντρας της δὲν ἔκανε μπάνιο καμιά φορά οὔτε κάθε τρεῖς εβδομάδες. Ὁ δικαστὴς τὸ βοήθησε αὐτὸ «σκληρὸ» καὶ τὴν δίκαιωσε. — Ἐνας ἄντρας πῆρε διαζύγιο γιατί ἡ γυναῖκα του δὲν τὸν ἄφινε νὰ κάνει μπάνιο, γιατί, λέει, αὐτὸ τὸν ἀδυνάτιζε.

ΣΤΗΝ ΕΛΒΕΤΙΑ ρώτησαν 73 χωρισμένες γυναῖκες ἀπὸ πέντε χρόνια πρὶν, τί σκέπτονται γιὰ τὸ διαζύγιό τους. Οἱ 41 τὸ εἶχαν μετανοήσει, οἱ 25 εἶταν πολὺ εὐχαριστημένες γιὰ τὴν ἐλευθερία τους καὶ 7 εἶχαν γυρίσει πίσω σιτοῦς πρώην ἄντρες τους.

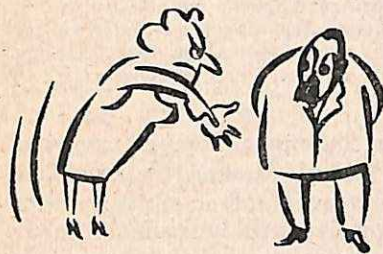
ΣΤΗΝ ΚΑΛΙΦΟΡΝΙΑ ἓνας ζήτησε διαζύγιο γιατί ἡ γυναῖκα του ἔπαιρνε σὸ κρεβάτι μαζί τους τὸ χαϊδεμένο της μαϊμουδάκι. Ὁ δικαστὴς ἔδωσε τὸ διαζύγιο, ἀλλὰ στὴ γυναῖκα, γιατί λέει θὰ εἶταν ἀδύνατο νὰ ζεῖ μ' ἓνα ἄντρα πού δὲν ἔχει τὴ δύναμη νὰ διώξει μιὰ μαῖμου ἀπ' τὸ κρεβάτι.

Ἡ κ. ΦΟΥΛΤΟΝ, στὴν Ἀμερική, εἶχε τὴ συνήθεια νὰ φιλᾷ τὸν ἄντρα της ἀφοῦ πρῶτα φιλοῦσε ἓνα ἄσπρο ποντικό. Ὁ κ. Φούλτον, μ' ὅλο τὸν τὸ δικίον, ζήτησε διαζύγιο καὶ τὸ πῆρε.

ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ τὸ δικαστήριο ἔδωσε διαζύγιο σὲ κάποιον γιατί ἡ γυναῖκα του εἶχε σὸ δωμάτιο τους 13 ἀγάλματα τοῦ Βούδα σὲ φυσικὸ μέγεθος.

ΕΝΑΣ ΚΩΦΑΛΛΑΟΣ σύζυγος σὸ Μισσοῦρι πῆρε διαζύγιο ἀπὸ τὴν κωφάλαλη γυναῖκα του γιατί τὸν ἔκανε διαρκῶς παρατηρήσεις καὶ κροίνιαζε στὴ γλῶσσα τῶν κωφάλλων.

ΤΟΝ ΚΑΙΡΟ τοῦ πολέμου πολλοὶ Ἑβραῖοι στρατιῶτες, ἂν καὶ ἀγαποῦσαν τὶς γυναῖκες τους, ἔπαιρναν διαζύγιο ἀπὸ δικό τους δικαστήριο, πρὶν φύγουν γιὰ τὸ μέτωπο. Σύμφωνα μὲ τὸν ἑβραϊκὸ θρησκευτικὸ νόμο, μιὰ γυναῖκα εἶναι παντρεμένη ὡς τὴν ἡμέρα πού θὰ γίνει γνωστὸ πὺς ὁ ἄντρας της θάφτηκε κανονικά. Ἐπειδὴ ἡ πληροφορία τῶν Ὑποθησιῶν «Δὲν ἐπέστρεψε, ἔως σκοτώθηκε» καὶ οἱ ἀνελπίστες τὰρες, ἔφεραν δυσκολίες, γι' αὐτὸ οἱ σύζυγοι προνοοῦσαν παίρνοντας διαζύγιο.

ΕΝΑΣ ΠΑΡΙΖΙΑΝΟΣ ζήτησε διαζύγιο γιατί ἡ γυναῖκα του διαρκῶς τὸν μάλλωνε. Οἱ φίλοι τους ὅμως κατήσχεσαν πὺς μαρτυροῦν τὴν ἐκείνη τοῦ ἔδειχνε πάντα μεγάλη ἀγάπη. Ὁ προνοητικὸς κύριος ἔφερε τότε δίσκους γραμμοφῶνον μὲ τὶς ἰδιαιτέρως ἁνομιλίες τους, μὰ τὸ δικαστήριο ἀνῆλθῃ καὶ τοὺς ἀκούσει γιατί δὲν ἔπλησαν ἀποδείξεις γιὰ τὴν ἀδεντικότητα τους.

ΜΙΑ ΣΚΩΤΣΕΖΑ θέλησε κάποτε νὰ αὐτοβροχηθεῖ γιὰ τὸ διαζύγιό της. Ἐμεινε σ' ἓνα ξενοδοχεῖο μὲ τὸν ἄντρα της μὰ ἐκείνη δήλωσε ἄλλο ὄνομα καὶ φρόντισε νὰ τοὺς δοῦν ἐκεῖ ἀρκετοὶ ἄνθρωποι. Ὑστερὰ ζήτησε διαζύγιο γιατί λέει τὴν ἀπατούσε. Ἡ δικιὰ της ὅμως ἀπάτη ἀποκαλύφθηκε καὶ πῆγε ἐξῆς μῆνες σὸ φρέσκο.

ΩΣ ΤΟΝ 18^ο αἰῶνα ἀκόμα μποροῦσε ἓνας σύζυγος πού εἶχε βαρεθῇ τὴ γυναῖκα του νὰ τὴν πωλήσει σὸ παζάρι τοῦ χωριοῦ. Στὰ 1935 σὲ μιὰ κομόπολη τῆς Οὐγγαρίας ἡ αὐτονομία συνέλαβε ἓνα μικροκτηματῖα πού ἠθέλε νὰ ξεφορτωθεῖ τὴ γυναῖκα του σὸ παζάρι γιὰ τὰ ἄλογα.

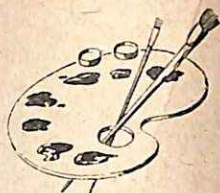
ΣΤΟ ΤΣΑΡΑΕΣΤΟΝ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν μιὰ γυναῖκα ζήτησε διαζύγιο γιατί ἐλθροζίζανε πὺς ὁ ἄντρας της τὴν κλωτσοῦσε. Ἐχασε ὅμως τὴ δίκη γιατί ὁ δικαστὴς παρατήρησε πὺς ὁ σύζυγος εἶχε μόνο ἓνα πόδι.

ΜΙΑ ΜΕΡΑ ἓνα αὐτοκίνητο διάσχισε μιὰ πόλη τῆς Ἀμερικής. Στὸ βολὰν καθόταν μιὰ νέα γυναῖκα καὶ πίσω ἄλλες δύο. Τὸ αὐτοκίνητο εἶταν στολισμένο μὲ πολὺχρωμους σεοπαντίνες καὶ πίσω του ἔφερε ἓνα ζευγάρι παλὰ παπούτσια. Στὸ ἐμπρὸς τῷ αὐτοκίνητῳ ἔλεγε : «Μόλις πῆραμε διαζύγιο».

‘Η μανία τής ζωγραφικῆς

Του Στρατάρχη ALEXANDER

(‘Από τὸ «Sunday Dispatch»)

Αὐτὸ ἀπ’ τῆς μεγαλύτερης φυσιογνωμίας αὐτοῦ τοῦ πολέμου — ὁ Οὐίνστον Τσώρτσιλ καὶ ὁ Στρατάρχης ὑποκόμης ‘Αλεξάντερ — εἶταν πολὺ καλοὶ ἐρασιτέχνες ζωγράφοι. Ἡ ζωγραφικὴ εἶταν ἡ καλύτερή τους ἀναψυχὴ καὶ τοὺς βοήθησε νὰ σηκώσουν τὸ βαρὺ τους φορτίο. Σὲ μιὰ ἐπίσκεψιν μάλιστα πού ἔκανε ὁ Οὐίνστον Τσώρτσιλ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ πολέμου στὸ μέτωπο τῆς Ἰταλίας ζωγράφισε μαζί μὲ τὸν Στρατάρχη ‘Αλεξάντερ τὴν ἴδια εἰκόνα. Στὸ ἄρθρο πού δημοσιεύουμε παρακάτω ὁ Στρατάρχης ‘Αλεξάντερ ἐξηγεῖ μὲ ἓνα χαριτωμένο τρόπο τὴ μανίαν πού ἔχει νὰ ζωγραφίζει.

«ΜΑ ΚΑΙ ΓΩ ΖΩΓΡΑΦΙΖΩ», εἶπε ἓνας διάσημος Ἰταλὸς ζωγράφος ὅταν εἶδε ἓνα πίνακα τοῦ μεγάλου Ραφαήλ. Μακάρι νὰ μπορούσα ν’άλεγα καὶ γὼ τὸ ἴδιο· μὰ δὲ μπορῶ γιατί δὲν ἔχω τὴν ἀπαίτηση νὰ περνᾶω γιὰ ζωγράφος μ’ ὅλο πού ἀνακατεύομαι μὲ τῆς λαδομπογιῆς καὶ βρίσκω σ’ αὐτὸ ἀμέτρητη εὐχαρίστηση. Οἱ λαδομπογιῆς ἔχουν μιὰ πάρα πολὺ ὥραία μυρωδιά, πού δὲν μπορεῖς νὰ τὴν βρεῖς πουνθενὰ ἄλλου, καὶ ἐκτὸς ἀπ’ αὐτὸ νοιώθεις μεγάλη εὐχαρίστηση τὴν ὥρα πού ζουλάς τὰ μεγάλα παχειὰ σωληνάρια μὲ τῆς μπογιῆς καὶ τῆς ἀδειάζεις πάνω στὴν παλέττα σου.

Μιὰ φορὰ ὁ Οὐίνστον Τσώρτσιλ εἶπε πὼς ἓνας ἄνθρωπος δὲν ἔχει νοιώσει ὅλες τῆς χαρὲς τῆς ζωῆς, ἂν δὲ δοκίμασε νὰ ζωγραφίσει καὶ ἔχει πολὺ δίκιο. Ὅταν καταπιαστείς μὲ τούτη τὴν τέχνη περνᾶς διάφορες περιπέτειες ἥ πρώτη εἶναι ν’ ἀνακατέψεις πολλὰ χρώματα καὶ νὰ δεῖς τί θὰ βγεῖ. Μονάχα μ’ αὐτὸ ἔχεις μπροστά σου ἓνα ὁλόκληρο κόσμο γιὰ ἐξερεύνηση· αὐτὴ ὅμως ἡ ἀτλή χαρὰ δὲν εἶναι παρὰ μόνον ἡ ἀρχὴ καὶ ἓνα ἔργο δὲ γίνεται μόνον μ’ αὐτό, μ’ ὅλο πού πολλοὶ καλλιτέχνες πιστεύουν πὼς μόνον αὐτὸ φτάνει.

Ὅπωςδήποτε, ἐγὼ δὲ σκοπεύω νὰ κάνω κριτική, ἀλλὰ νὰ σᾶς πῶ τὴν εὐχαρίστηση πού βρίσκει ἓνας ἐρασιτέχνης σ’ αὐτὴ τὴν ἀπασχόληση κι’ ὁ καλύτερος τρόπος γιὰ νὰ σᾶς τὸ δείξω νομίζω πὼς εἶναι νὰ σᾶς πᾶρω μαζί μου μιὰ μέρα πού θὰ ζωγραφίσω.

Ἡ ζωγραφικὴ εἶναι σὰν ἓνα ἐνδιαφέρον σπὸρ ὅπως τὸ κυνῆγι· στὴν πραγματικότητα μάλιστα μοιάζει πολὺ μ’ αὐτό· διαλέγουμε τὰ ὅπλα πού πρόκειται νὰ χρησιμοποιήσουμε καὶ προσέχουμε νὰ εἶναι ὅλα ἐν τάξει. Κι’ ἂν ξεχάσουμε νὰ πάρουμε μαζί μας τὰ πινέλλα μας εἶναι τόσο σοβαρὸ ὅσο κι’ ἂν ξεχάσουμε τῆς σφαῖρες καὶ τὰ σκάγια.

Ἀφοῦ τὰ ἐτοιμάσουμε ὅλα, ἐξορμούμε γιὰ ἀναζήτηση τοῦ θέ-

ματός μας. Αὐτὸ δὲν εἶναι καθόλου εὐκόλο γιατί ἡ ἐκλογὴ ἐνὸς θέματος ἀπαιτεῖ προσεκτικὴ «ἀναγνώριση» καὶ μελέτη. Μερικὰ ἀπ’ τὰ πιὸ ἀπλά θέματα εἶναι καὶ τὰ πιὸ δύσκολα, ἐνῶ πάλι ἔκείνα πού δὲν εἶναι τόσο ἀπλά· μπορεῖ νὰ παρουσιάσουν μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον ἂν βέβαια χρησιμοποιήσουμε τὴ φαντασίαν μας καὶ ἐργαστοῦμε μὲ τὴν ἐλευθερίαν πού χαρακτηρίζει τὸν καλλιτέχνη.

Ὅταν ἀποφασίσουμε πὰ τί θὰ ζωγραφίσουμε ἀρχίζουμε τὴ δουλειά. Ἀπλώνουμε τὸ τελλάρο, στήνουμε τὸ καβαλλέτο—ἂν χρησιμοποιοῦμε—βγάζουμε τῆς λαδομπογιῆς καὶ ὅτι ἄλλο χρειάζομαστε καὶ εἴμαστε ἔτοιμοι γιὰ τὴν ἐπίθεση.

Πῆρα μέρος σὲ πολλὲς μάχες καὶ πάντα ἔβλεπα καθαρὰ τὶ ἐξέλιξη θὰ παίρνανε. Ὅταν ὅμως ἔχω μπροστά μου ἓνα μεγάλο ἄσπρο τελλάρο πρέπει νὰ ὁμολογήσω πὼς δὲν μπορῶ νὰ ξέρω τί θὰ βγεῖ. Ἀκριβῶς σ’ αὐτὸ κρύβεται ἡ περιπέτεια καὶ ἡ εὐχαρίστηση τῆς δουλειᾶς. Μ’ ὅλο τοῦτο εἶμαι εὐχαριστημένος πού προτίμησα νὰ γίνω στρατιωτικὸς παρὰ ζωγράφος.

Ξεκινᾶμε γεμάτοι ἐλπίδα καὶ διάθεση. Τραβᾶμε πρόχειρα ἓνα δυὸ γραμμὲς, ξεχωρίζουμε τὸν οὐρανό, τὴν κοντινὴ καὶ μακρινὴ ἀπόσταση καὶ ὁ ἐνθουσιασμός φουντώνει μέσα μας. Ὅταν φτάσουμε σ’ αὐτὸ τὸ σημεῖο στεκόμαστε λιγάκι νὰ ξεκουραστοῦμε, ἀνάβουμε ἓνα τσιγάρο εὐχαριστημένοι γιὰ ὅ,τι φτιάξαμε καὶ τότε ξαφνιαζόμαστε.

Βρίσκουμε πὼς δὲν δώσαμε τὸν κατάλληλο τόνο. Πὼς ὁ οὐρανὸς δὲν ἐναρμονίζεται μὲ τὴ γῆ. Πὼς οἱ λόφοι πού βρίσκονται στὸ βάθος εἶναι πολὺ μαῦροι ἢ πολὺ μπλέ. Αὐτὸ εἶναι τὸ κρίσιμο σημεῖο τῆς μάχης. Ἄν χάσουμε τὴν ψυχραιμία μας χαθήκαμε. Μᾶς μπαίνει ὁ πειρασμός νὰ δοκιμάσουμε νὰ τὰ διορθώσουμε καὶ χάνουμε καιρὸ μὲ μικροπράγματα. Ἡ πείρα μ’ ἔμαθε πὼς πρέπει νὰ παραβλέψουμε αὐτὲς τῆς μικροατέλειες καὶ νὰ προχωρήσουμε στὴν ἐπίθεσή μας μὲ καινούρια φρεσκάδα καὶ δύναμη ἔτσι πού νὰ γεμίσουμε καὶ τὸ ὑπόλοιπο τελλάρο, γιατί τότε θάχουμε κάτι μεγάλο μπροστά μας γιὰ νὰ δουλέψουμε καὶ νὰ τὸ διορθώσουμε στὸ τέλος. Εἶναι πραγματικὰ ἐκπληκτικὸ πὼς μερικὲς τελικὲς πινελιὲς ποὺ δίνουν λίγο φῶς ἢ λίγη σκιά, σώζουν ἓνα πίνακα ἀπὲς πιστικό.

Ὅποια κι’ ἂν εἶναι τ’ ἀποτελέσματα, ἡ μέρα περνᾶ πολὺ γρήγορα καὶ φτάνει ἡ ὥρα πού πρέπει νὰ γυρίσει κανεὶς σπῆτι του· ποτὲ δὲν εἴμαστε ἱκανοποιημένοι μὲ ὅτι φτιάξαμε· μὰ εἴμαστε πάντα γεμάτοι ἐλπίδα πὼς τὰ σκίτσα μας θὰ φανοῦν καλύτερα ὅταν κορνιζαριστοῦν ἢ ὅταν τὰ δοῦμε μὲ καλύτερο φωτισμὸ—ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς αὐτὸ σπάνια συμβαίνει—καὶ παίρνουμε κοιτάγιο λέγοντας στὸν ἑαυτὸ μας πὼς κανένας πραγματικὸς καλλιτέχνης δὲ μένει

ϊκανοποιημένος με τη δουλειά του και μάλιστα των πιο πολλών ή αξία αναγνωρίστηκε ύστερ' απ' τὸ θάνατό τους.

Ἔχω ἓνα φίλο πὸν πάντα καταστρέφει κάθε πίνακα πὸν φτιάχνει λέγοντας πὼς «δὲταν πεθάνω δὲν θέλω νὰ ἀφήτω κακοφτιαγμένους πίνακες». Μέσα σ' αὐτὰ τὰ λόγια ὑπάρχει πολὺ σοφία. Ἐγὼ δὲν καταστρέφω τὰ ἔργα μου, μὰ δὲν τὰ ἐπιβάλλω καὶ στοὺς φίλους μου. Ἄν ἔκανα τέτοιο πράγμα δὲν θᾶχα κανένα.

Ὅλα αὐτὰ ἴσως νὰ μὴν εἶναι πολὺ ἐνθαρρυντικά γιὰ τοὺς μέλλοντες ζωγράφους. Μὰ ὁ ἔρασιτέχνης δὲν εἶναι τὸ ἴδιο μὲ τὸν ἐπαγγελματία. Ὅπως σ' ὅλους τοὺς δρόμους τῆς ζωῆς, κι' ἐδῶ δὲν μπορεῖς νὰ φτάσεις εὐκολὰ στὴν ἐπιτυχία Ὅπως καὶ σὲ κάθε ἐπάγγελμα, μὰ περισσότερο ἀκόμα στὴ ζωγραφικὴ, γιὰ νὰ φτάσεις στὸ τέλειο πρέπει νὰ μελετήσεις ὅλη σου τὴ ζωὴ, νὰ ἐργαστεῖς σκληρὰ καὶ νὰ συγκεντρωθεῖς στὴ δουλειά σου.

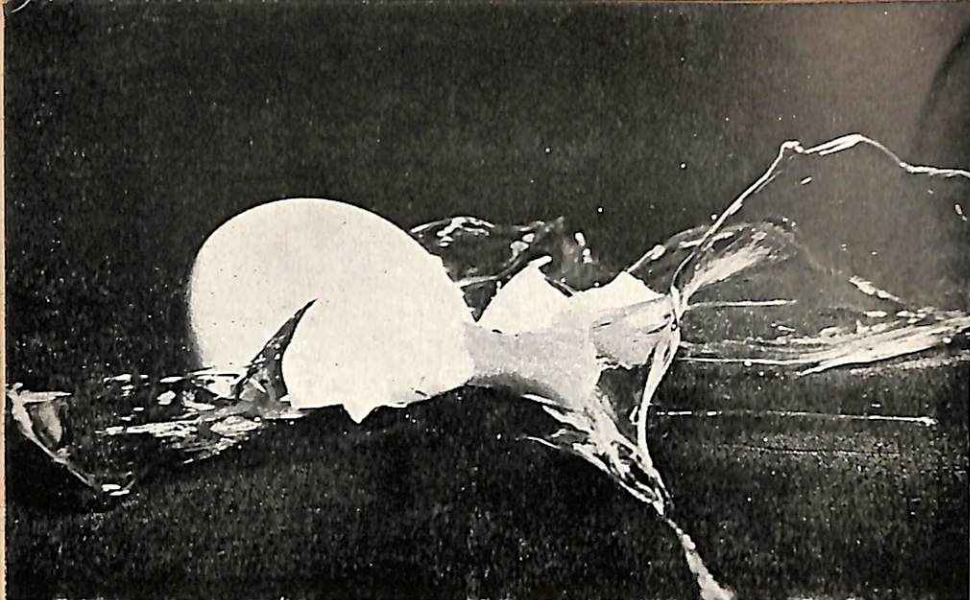
Ἐμεῖς οἱ ἔρασιτέχνες εἴμαστε τυχεροὶ γιατί δὲν μᾶς νοιάζει καὶ πολὺ ἂν ἐπιτύχουμε ἢ ὄχι. Ἐχουμε ὅλη τὴν ἀπόλαυση χωρὶς νᾶχουμε καὶ τὰ βᾶσανα τῶν ἐπαγγελματιῶν. Δὲν θέλουμε νὰ μᾶς διδάξουν πὼς τὸ πράσινο χρῶμα γίνεται ἂν ἀνακατένουμε μπλὲ καὶ κίτρινο· αὐτὸ θέλουμε νὰ τὸ μάθουμε μόνοι μας. Ἡ μέρα πὸν περνοῦμε στὴν ἐξοχὴ εἶναι γιὰ μᾶς χαρούμενη σχόλη καὶ κάτι παραπάνω ἂν συμβαίνει νὰ μᾶς ἀρέσει ἡ ἐξοχή! Μποροῦμε νὰ καθήσουμε ἥσυχοι μέσα στὴν ἐρημιὰ καὶ νὰ ἀπορροφηθοῦμε ἀπολαμβάνοντας τοὺς παραμικρότερους τόνους, τὰ σχήματα, τὰ χρώματα καὶ τὴν ἀτμόσφαιρά της.

Αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικὴ εὐχαρίστηση καὶ πολὺ λίγη σημασία ἔχει ἂν εἴμαστε καλοὶ, κακοὶ ἢ ἀδιάφοροι καλλιτέχνες ὅσο μποροῦμε νὰ νοιώθουμε καὶ νὰ ἐκτιμοῦμε τὴν ὁμορφιὰ πὸν μᾶς περιβάλλει. Κι' ἡ ὁμορφιὰ αὐτὴ δὲν περιορίζεται μονάχα στὴν ἐξοχή. Βρίσκεται καὶ στὶς βουβαρδισμένες περιοχές, στὶς βρομερὲς αὐλὲς καὶ στοὺς μικρότερους δρόμους. Βρίσκεται παντοῦ γιὰ κείνους πὸν ἔχουν μάτια νὰ δοῦν. Καὶ ἂν δυσκολευόμαστε νὰ βροῦμε θέμα, δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ στρέψουμε τὰ μάτια μας στὸν οὐρανὸ πὸν εἶναι τόσο ὁμορφος καὶ νὰ προσπαθήσουμε νὰ τὸν ζωγραφίσουμε. Γι' αὐτὸ σᾶς δίνω μιὰ συμβουλή: Ἀσχοληθεῖτε μὲ τὴν ζωγραφικὴ σὰν ἔρασιτέχνες καὶ ἀπολαύσατε ὅλες τίς χαρὲς πὸν θὰ σᾶς δώσει.

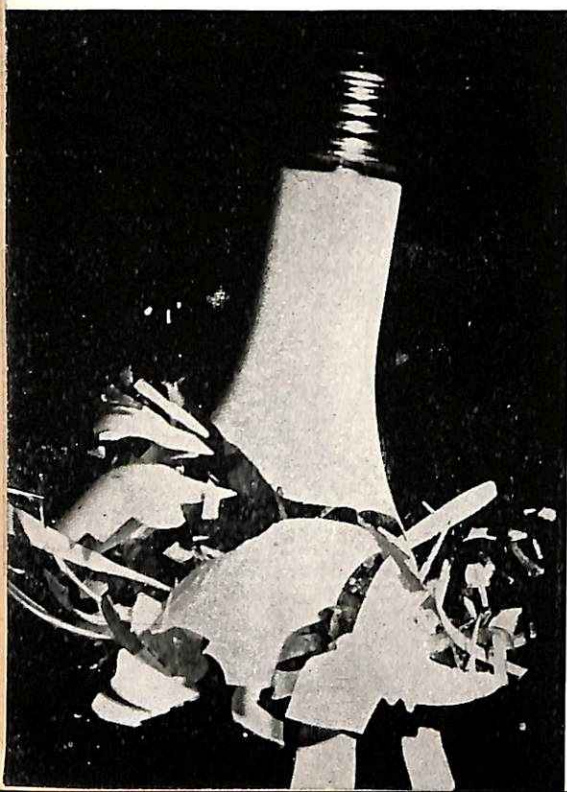
κ

Νὰ κάτι πὸν δὲ θὰ τὸ δῆτε ποτὲ μόνοι σας. Ἐνα ἀνοιχτὸ κουτὶ σπύρια ἔπεσε κάτω ἀπὸ ψηλὰ καὶ ἓνας θαυματουργὸς φακὸς ἀποθανάτισε τὴν πτώση καὶ τὴ γραφικὴ αἰώρηση τῶν σπυρίων.

ΜΟΝΟ Ο ΦΑΚΟΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΤΟ ΔΕΙ

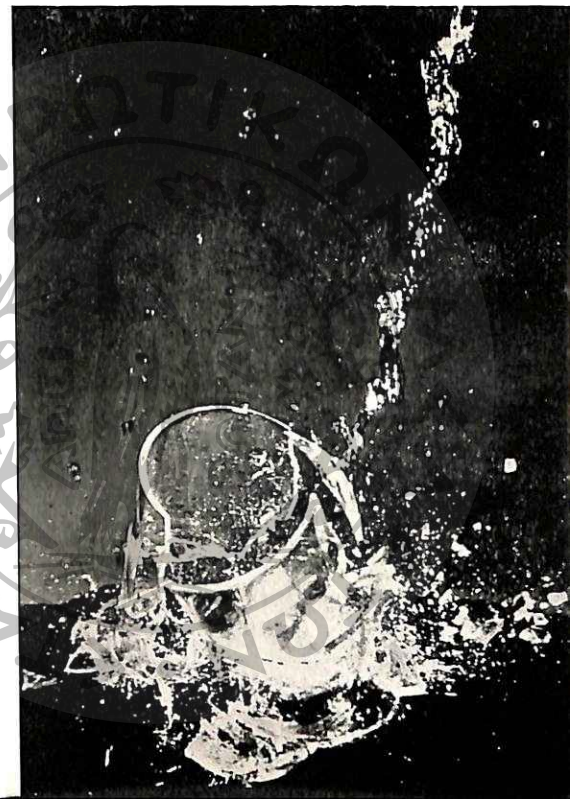
“Όλα τὰ στιγμιότυπα πού βλέπετε εἶναι παρμένα μὲ μιὰ μηχανή μὲ ἐξαιρετικὴ ταχύτητα στὴ λειτουργία τοῦ φακοῦ τῆς ($1/10.000$ δευτερολέπτου). Ὁ φωτογράφος πού εἶχε αὐτὴ τὴν ἰδέα μεταχειρίστηκε γιὰ μοντέλα τοῦ ἀντικείμενου τοῦ σπιτιοῦ καὶ πέτυχε ἓνα τόσο ἐνδιαφέρον ἀποτέλεσμα. Μᾶς δείχνει κάτι πού τὸ μάτι δὲ θὰ τὸ δεῖ ποτὲ μόνο του, γιατί δὲν ἔχει τόση ταχύτητα.

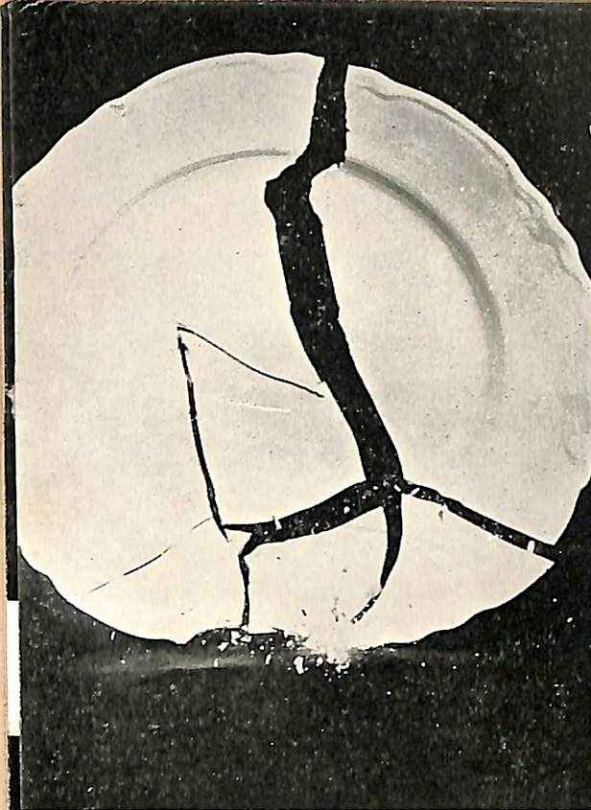
ΕΠΑΝΩ: “Ἐνα αὐγὸ πού ἔσπασε — ἂν καὶ τόσο πολὺτιμο — παρουσίασε αὐτὸ τὸ περίεργο θέαμα. Τὸ ἀσπράδι πετάχτηκε ἔξω καί, γιὰ μιὰ στιγμή, σχημάτισε γύρω του διάφορα φτερά σὰν ἀπὸ τὸ πιὸ λεπτὸ σελοφάν.

ΑΡΙΣΤΕΡΑ: Καὶ ἡ ἠλεκτρικὴ λάμπα δὲν πῆγε πίσω. Τὸ σπᾶσιμο ἄρχισε ἀπὸ τὸ σημεῖο πού χτύπησε στὸ πάτωμα. Ὁ λαϊμός ἔμεινε στὴν ἀρχὴ ἀκέραιος γιὰ μιὰ μόνο στιγμή. Ἀμέσως ὅμως θρυμματίστηκε κι αὐτός.

ΕΠΑΝΩ: Καὶ κάτι ἄλλο πολὺτιμο θυσιάζεται. “Ἐνα μπουκάλι γάλα σπάει σιγὰ-σιγὰ, ἀπὸ κάτω πρὸς τὰ ἑπάνω, σχηματίζοντας γύρω του τρικυμία. Λές καὶ τὸ γάλα διαμαρτύρεται γιὰ μιὰ τέτοια μᾶλλον ἐπιπόλαιη μεταχείριση.

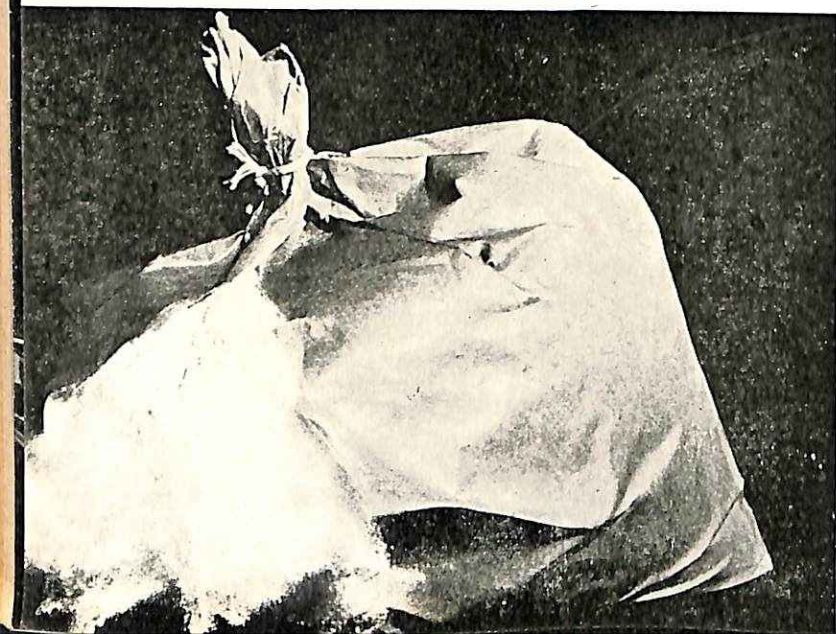
ΔΕΞΙΑ: Ἐδῶ σπάει ἓνα ποτήρι μὲ νερό. Καθὼς τὸ ποτήρι ἔπεσε, τὸ νερὸ πετάχτηκε ψηλὰ καὶ φάνηκε σὰν ἓνας σταλακτίτης. Χαρακτηριστικὸ εἶναι πόσο πολὺ θρυμματίζεται τὸ ποτήρι καὶ γίνεται μύρια γνάβινα ψίχονα.

ΕΠΑΝΩ: "Ένα πιάτο, όταν πέφτει, δέ γίνεται απ' την αρχή κομματάκια. Πέφτοντας κάθετα χτυπά στην άκρη του πρώτα και χωρίζει σε μεγάλα κομμάτια. Μόλις όμως γυρίσει και χτυλήσει όλη του ή επιφάνεια, τότε θρυμματίζεται για καλά.

ΚΑΤΩ: Μιά σακούλα αλεύρι είναι το μόνο που απογόμενσε το φωτογράφο. Ένω περίμενε ένα θεαματικό σκόρπισμα του αλευριού, είδε μόνο ένα κοινό σκίσιμο της σακούλας. Σ' όλες τις δοκιμές το αλεύρι άρνήθηκε να τον ευχαριστήσει.

Για να σταματήσουμε τον πληθωρισμό

Μιά νέα πολιτική για τούς μισθούς

Του Rt. Hon. WILLIAM MABANE

(Από το «Sunday Times»)

Η ΑΠΕΙΛΗ του πληθωρισμού απασχολεί όλους εκείνους που εργάζονται για την οικονομική μας ευημερία. Ο πληθωρισμός μπορεί ν' αποφευχθεί αν οι δαπάνες που απαιτούνται για τα «άγαθα και τις υπηρεσίες» εξισωθούν με το ποσό των χρημάτων που διαθέτει κανείς γι' αυτά τα πράγματα. Τώρα τελευταία ο κ. Dalton καθώρισε θαυμάσια σε μιὰ φράση την έννοια του πληθωρισμού, «πέρα πολλά χρήματα για πολύ λίγα αγαθά».

Μ' αυτούς τούς όρους ή έκταση του πληθωρισμού μπορεί να περιοριστεί με δυο τρόπους 1) με τον έλεγχο στις τιμές των τροφίμων και 2) με τον περιορισμό του κυκλοφορούντος χρήματος με άμεση και έμμεση φορολογία. Και οι δυο αυτοί τρόποι χρησιμοποιούνται σήμερα, αλλά ενώ μπορούν προσωρινά να περιορίσουν τον πληθωρισμό δεν μπορούν να προλάβουν την επέκτασή του αν δεν χρησιμοποιηθούν κι' άλλα μέτρα. Δεν μπορεί να γίνεται έλεγχος σ' όλες τις τιμές, ούτε θεωρητικά, ούτε πρακτικά, και ή ελάττωση της ονομαστικής προσόδου με φορολογία δεν μπορεί να γίνει σε μεγάλη έκταση, ούτε να συνεχιστεί για πολύν καιρό. Ο πληθωρισμός μπορεί να προληφθεί και ή αξία του νομίσματος να κρατηθεί σταθερή σε λογικό επίπεδο μονάχα αν τα χρήματα που βρίσκονται στα χέρια του καταναλωτικού κοινού είναι ανάλογα με τα πράγματα για τα οποία προσορίζονται.

Σ' αυτή την κρίσιμη στιγμή της οικονομικής μας ιστορίας έχει ζωτική σημασία αν ή κυβέρνηση προτείνει μιὰ πολιτική σχετικά με τούς μισθούς, που θά πρέπει να γίνει δεκτή απ' τη βιομηχανία. Όποια κι

άν είναι τα πλεονεκτήματα ή τα μειονεκτήματα μιās Έργατικής Κυβέρνησης, είναι λογικό να πιστεύει κανείς πως μιὰ τέτοια κυβέρνηση είναι σε θέση ν' αναλάβει αυτό το έργο καλύτερα από κάθε άλλη με διαφορετική σύνθεση. Μιά έργατική κυβέρνηση δεν υπάρχει φόβος να χτυπήσει το επίπεδο των μισθών ή το βιωτικό επίπεδο των μισθωτών. Από το άλλο μέρος αν εφαρμόσει μιὰ πολιτική για τούς μισθούς προσαρμοσμένη στην κατάσταση και συνειδητή, θά μπορούσε κανείς πολύ λογικά να υποθέσει πως έχει για σκοπό της την πραγματική διατήρηση των αξιών για το συμφέρον των μισθωτών.

Η φύση της πολιτικής των μισθών χρειάζεται εξήγηση. Για να κατανοήσει κανείς αυτό το πρόβλημα πρέπει να γνωρίζει το σύνολο του εθνικού πλούτου. Ο πλούτος αυτός που δεν είναι μόνο το νόμισμα που κυκλοφορεί αλλά είναι, σε τελευταία ανάλυση, και τα καταναλώσιμα αγαθά, δεν είναι σταθερός αλλά άλλοτε μεγαλύτερος και άλλοτε μικρότερος. Είναι μιὰ λίμνη που διαρκώς γεμίζει, σιγά ή γρήγορα, ανάλογα με την ικανότητα και την προσπάθεια των ατόμων. Αυτός ο πλούτος είναι προϊόν της καθολικής μας εθνικής παραγωγής που μερίζεται και που δεν αυξάνεται αν αυξηθεί μόνο το ποσό των χρημάτων που βρίσκεται στα χέρια του λαού. Έτσι και αν διπλασιάσει κανείς όλα τα εισοδήματα το προϊόν της βιομηχανίας που μερίζεται δέ θ' αυξηθεί ούτε κατά ένα γιώτα. Γι' αυτό και το ζήτημα των μισθών είναι φανερό πως πρέπει να είναι ανάλογο μ' αυτό το προϊόν που μερίζεται.

Οι μισθοί όμως δεν είναι οι μόνοι ανταγωνιστές που έχουν την αξίωση να πάρουν μερίδιο απ' αυτή τη διαίρεση. Είναι και τρεις άλλοι ανταγωνιστές—το κεφάλαιο, η διοίκηση και το Κράτος. Καθένας απ' αυτούς χωριστά έχει το ελάχιστο όριο των αξιώσεών του,—δηλ. αξιώσεις που πρέπει να ικανοποιηθούν αν η μηχανή πρόκειται γενικά να εξακολουθήσει τη λειτουργία της. Το κεφάλαιο—με την έννοια των βιομηχανικών εγκαταστάσεων και των εφοδίων τους—άπαιτεί το ελάχιστο όριο για την συντήρηση και την αντικατάστασή τους. Η διοίκηση με την έννοια του ειδικευμένου τεχνικού προσωπικού άπαιτεί το ελάχιστο όριο για να προμηθευτεί αρκετά ώστε να προτρέψει πολλούς άντρες και γυναίκες να καταρτισθούν επαγγελματικά και τεχνικά, έτσι που να μπορεί να διατηρηθεί ή ειδικευμένη κατεύθυνση. Το κράτος—με την έννοια της δημόσιας εξουσίας, κεντρικής και τοπικής—άπαιτεί το ελάχιστο όριο για να διατηρήσει όλες τις δημόσιες και τις κοινωνικές υπηρεσίες, οι οποίες πρέπει να συντηρηθούν σύμφωνα με τη νομοθεσία.

Συνχά είναι αλήθεια ξεχνά κανείς πως ή δαπάνη κάθε πρόσθετης κοινωνικής υπηρεσίας—όπως πληρωμές ανέργων, αρρώστων, συντάξεων, οικογενειακών βοηθημάτων και ένα σωρό άλλα έξοδα—είναι το πρώτο πράγμα που επιβαρύνει το προϊόν της βιομηχανίας που καταμερίζεται.

Η εργασία—δηλ. το έβρομαδιαίο εισόδημα του μισθωτού—άπαιτεί ελάχιστο όριο αρκετό για ένα αξιοπρεπές και λογικό βιωτικό επίπεδο. Η κάθε μία απ' αυτές τις απαιτήσεις μόνη της φαίνεται μικρή, μένει όμως πάντα το άναμφισβήτητο γεγονός πως αν προστεθούν όλες μαζί δεν πρέπει να ξεπεράσουν την ολική διαίρεσιμη παραγωγή της βιομηχανίας.

Το πρόβλημα που δημιουργείται απ' αυτή την ανάλυση είναι φανερό: πρέπει να βρεθεί ο τρόπος που θα

αντιμετωπιστούν αυτές οι απαιτήσεις και ιδιαίτερα να παρθεί μία απόφαση σχετικά με το ποιός είναι ο καλύτερος τρόπος για να λυθούν οι απαιτήσεις των μισθωτών, έτσι που από το ένα μέρος να προστατευθεί καθολικά το βιωτικό τους επίπεδο και απ' το άλλο μέρος να μεγαλώσει ο ζήλος τους για την αύξηση της απόδοσής τους. Αυτό θα πρέπει να είναι ο σκοπός της πολιτικής των μισθών. Υπάρχει επιγούσα ανάγκη να εφαρμοστεί μία τέτοια πολιτική γιατί οι σημερινές συνθήκες είναι μεγάλος πειρασμός για τις ομάδες που μπορούν να ασκήσουν πίεση (άνθρωποι, λιμενεργάτες κλπ.). Εκβιάζουν τις βιομηχανίες και το κοινό προβάλλοντας απαιτήσεις που όσο πιο σπάνια είναι ή ειδικότητά τους τόσο μεγαλύτερες είναι.

Αυτές οι απαιτήσεις, αν εκπληρωθούν θα δώσουν προσωρινά μια πλεονεκτική θέση στις ισχυρές αυτές ομάδες, μα θα έχουν και για αποτέλεσμα να ζημιωθούν άλλες βιομηχανίες ή άλλη ομάδα μισθωτών. Αν αυτή ή μέθοδος γενικευτεί ως μόνο αποτέλεσμα θα έχει ν' αυξήσει την κυκλοφορία των κερδών χωρίς ν' αυξήσει την πραγματική τους αξία, πράγμα που θα προκαλέσει πληθωρισμό. Και χωριστά απ' αυτό θα κατέρρεε ολόκληρο το οικοδόμημα του μηχανισμού των μισθών που είχε δημιουργηθεί ύστερα από πολλών ετών προσεχτικές προσπάθειες.

Ο πρώτος όρος λοιπόν της πολιτικής των μισθών είναι ή εξέταση του βιομηχανικού προβλήματος στο σύνολό του και ο δεύτερος είναι πως οι εργοδότες και οι εργατικές οργανώσεις θα πρέπει να καταβάλουν κάθε προσπάθεια για να ενισχύσουν ένα μηχανισμό εργασίας που θα τους εξασφαλίζει μια δίκαιη μισθολογική προσαρμογή. Σε πολλά βασικά ζητήματα δεν θα υπάρξει διαφωνία. Σήμερα έχει γίνει γενικά παραδεκτή ή άρχη πως ή πλήρης εργασία μιας βδομάδας πρέπει να

εξασφαλίζει το ελάχιστο όριο συντήρησης. Την εφαρμογή αυτής της αρχής βοηθεί πολύ ή σημερινή και ή μελλοντική κοινωνική νομοθεσία που προβλέπει αυξημένα επιδόματα σε περίπτωση ανεργίας, αρρώστειας και άτυχίματος, αυξημένη σύνταξη για τους ηλικιωμένους, οικογενειακά βοηθήματα κλπ. Πάνω σ' αυτές τις βάσεις θα πρέπει να καταρτισθεί ένα σχέδιο για να εξυπηρετήσει δύο σκοπούς.

Ο πρώτος σκοπός θα πρέπει να είναι ή προσέλκυση εργατών με δίκαια προσδοκώμενα μισθολόγια στις βιομηχανίες που εξυπηρετούν καλύτερα τις εθνικές ανάγκες. Τα συμπεράσματα της επιτροπής που έγινε για να έρευνήσει προβλήματα μισθών στις βιομηχανίες βάμβακος είναι ένα παράδειγμα του συστήματος αυτού σ' ένα περιορισμένο κύκλο.

Στο παρελθόν οι μισθοί στις βιομηχανίες εξαγωγών εταν δυσανάλογα χαμηλοί σε σύγκριση με τους μισθούς ορισμένων βιομηχανιών που είχαν ειδική προστασία κρατική ή άλλη. Ο δεύτερος σκοπός θα πρέπει να εξασφαλίσει ώστε τα κέρδη που είναι παραπάνω απ' το ελάχιστο όριο συντήρησης να είναι ανάλογα με την απόδοση των εργατών. Ός τώρα τελευταία τα εργατικά συνδικάτα δεν ευνουδσαν στις μισθολογικές συμβάσεις την κατ' αποκοπήν εργασία. Κι αυτό γιατί εταν επηρεασμένοι από το παρελθόν όποιαν πολλοί κακοί εργοδότες ελάττωναν την αμοιβή της κατ' αποκοπήν εργασίας και από την ιδέα πως ή κατ' αποκοπήν εργασία επιταχύνοντας την παραγωγή, είναι ο δρόμος που οδηγεί γρήγορα στην ανεργία. Εύτυχως όμως ή γνώμη των εργατικών ενώσεων άλλαξε. Σήμερα είναι αρκετά ισχυρές ώστε να υπερασπίσουν τα δικαιώματά τους απ' την εκμετάλλευση των εργοδοτών και έγινε γενικά δεκτό πως ο ταχύτερος ρυθμός στην παραγωγή δεν οδηγεί στην ανεργία.

Τα εργατικά συνδικάτα τόσο για

το εθνικό συμφέρον όσο και για το συμφέρον των μελών τους, πρέπει να πείσουν τα μέλη τους πως ο μόνος τρόπος για να γίνει αύξηση του εθνικού εισοδήματος και των πραγματικών κερδών των μισθωτών είναι τα κέρδη να είναι ανάλογα με την απόδοση. Πρέπει ν' αναφέρω πως οι Ρώσοι έχουν καταλάβει την αρχή αυτή και την εφαρμόζουν πλήρως.

Μία λογική εξέταση του προβλήματος άπαιτεί μια γενική ανάλυση της εργασίας. Αν καθορίσουμε τη συμβολή που κάθε εργάτης κάνει στο ολικό άθροισμα του εθνικού πλούτου, τότε θα μπορούσαμε να καθορίσουμε και την αμοιβή του. Αυτή είναι ή βάση της θεωρίας του Ρωσικού συστήματος για την πληρωμή των μισθών. Αν επιχειρήσουμε σε μια άλλη χώρα, στήν Αγγλία να πούμε, μια τέτοια ανάλυση αυτό είναι πράγμα όχι μόνο αδύνατο και χωρίς αποτέλεσμα αλλά και άσυνήθιστο με την περισσότερη εμπειρική μέθοδο εξέτασης που ακολουθούμε εμείς σε τέτοια προβλήματα.

Μπορεί όμως να εφαρμοστεί κάτι άλλο πρακτικότερο. Ενώ αναγνωρίζεται ή αξία της μεθόδου που εφαρμόστηκε σε ορισμένο πεδίο απ' την επιτροπή για τις βιομηχανίες βάμβακος, το να κινήσει κανείς μια βιομηχανία είναι πράγμα που δεν μπορεί να γίνει όσπου να καθοριστούν ορισμένες γενικές αρχές που θα ισχύουν για το σύνολο της βιομηχανίας. Για να καθοριστούν αυτές οι γενικές αρχές και να γίνουν δεκτές πρέπει ή Κυβέρνηση να καλέσει σε κοινή σύσκεψη τους εργοδότες και τις εργατικές οργανώσεις. Η συνδιάσκεψη αυτή θα έχει για έργο της τον καθορισμό αυτών των γενικών αρχών, σύμφωνα με τις οποίες θα δεχτούν να εργάζονται και τα δύο μέρη.

Οι αρχές αυτές θα πρέπει να περιλαμβάνουν 1) τον καθορισμό του μικρότερου μισθού (εθνικό ελάχιστο) που θα μπορεί να υπάρχει ανάλογα με τις βιωτικές ανάγκες 2) συμ-

φωνα για την προτεραιότητα των βιομηχανιών ώστε η εργασία να κατανέμεται χρήσιμα και ιδιαίτερα στις εξαγωγικές βιομηχανίες, 3) τον καθορισμό γενικών κανόνων για την κατ' αποκοπήν εργασία και τη συσχέτιση του μισθολογίου με τον τιμάριθμο. Σύμφωνα με τα πορίσματα μιας τέ-

τοιας συνδιάσκεψης, η κυβέρνηση θα μπορέσει να εξαγγείλει μια πολιτική που θα είναι συγχρόνως σταθερή και σωστή και που είναι σίγουρο από πριν πως θα την υποστηρίξουν ένωμένοι, εργοδότες και εργατικά συνδικάτα που θα έχουν και την ευθύνη να την εφαρμόσουν.

76

ΕΝΑΣ ΟΔΟΝΤΟΓΙΑΤΡΟΣ μιλούσε για την κλίμακα του θάρρους που έδειχναν οι διάφοροι ασθενείς. «Πριν από λίγες μέρες», μου είπε, «ήρθε στο χειρουργείο μου ένας κύριος που δεν ήθελε να χρησιμοποιήσω κανένα είδος αναισθητικού, ούτε άεριο, ούτε αϊθέρα, ούτε κοκαΐνη. «Δεν θέλω αναισθητικά, μου φαίνεται πως ο καλύτερος τρόπος είναι να θεραπεύεται το δόντι όπως είναι, χωρίς νάρκωση». Τον συγχάρηκα για το θάρρος του και του είπα να καθίσει να τον εξετάσω. «Μά εγώ δεν έχω χαλασμένα δόντια» μου είπε. «Πρόκειται για τη γυναίκα μου που περιμένει έξω.»

II. MESE

Ἡ μετεμφύτευση τῆς καρδιάς

Τοῦ καθηγητῆ Ν. SINITSYN, μέλους τοῦ Ἰατρικοῦ Ἰνστιτούτου Γκόρκυ

(Ἀπὸ τὸ «Sunday Express»)

ΘΑΧΕΤΕ ἀσφαλῶς ἀκούσει πὼς ἡ χειρουργικὴ ἐπιστήμη κατόρθωσε μὲ ἐπιτυχία νὰ παίρνει τὸν κερατοειδῆ χιτῶνα ἀπὸ τὸ ἓνα μάτι, καὶ νὰ τὸν μεταφέρει στὸ ἄλλο ἢ νὰ μεταμοσχεύει τὰ αἱμοφόρα ἀγγεῖα, τοὺς ἱστούς, τὸ δέρμα καὶ τὰ κόκκαλα. Ὡστόσο οἱ μετεμφυτεύσεις ἄλλων, πιδ λεπτῶν ζωϊκῶν ὀργάνων ὅπως εἶναι οἱ μῦς καὶ τὰ νεῦρα, ὡς σήμερα δὲν εἶταν πολὺ ἱκανοποιητικῆς. Κι' ἀκόμα εἶναι πιδ δύσκολο νὰ μεταφέρει κανεὶς πολυσύνθετα ὄργανα σὰν τὸ νεφρὸ ἢ τὴ σπλήνα, τίς ἀρθρώσεις ἢ ἓνα ὁλόκληρο μέλος. Τὸ ἀνθρώπινο ὅμως πνεῖμα μὲ φοβερὴ ἐπιμονὴ προσπαθεῖ νὰ λύσει αὐτὸ τὸ πρόβλημα.

Τὸ ἐργαστήριό μου γιὰ πολλὰ χρόνια γύρευε νὰ βρεῖ ἓνα τρόπο σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖο θὰ μπορούσε νὰ γίνῃ μετεμφύτευση τῆς καρδιάς σὲ ζῶα σπονδυλωτά. Ὁ κόσμος τῶν ζῶων μᾶς δίνει πολλὰς εὐκαιρίες γιὰ πειράματα πού μπορούν νὰ μᾶς οδηγήσουν σὲ μιὰ πρακτικὴ λύση τοῦ προβλήματος, καὶ πού μὲ τὴν πρώτη ματιὰ φαίνεται πρᾶγμα ἐντελῶς ἀκατόρθωτο.

Τὸ δέρμα συνεργάζεται μὲ τὰ νεφρὰ γιὰτὶ καὶ τὰ δυὸ ἐκκρίνουν ὑγρὰ ἀπ' τὸ σῶμα, καὶ μὲ τοὺς πνεύμονες μὲ τὴ λειτουργία τῆς ἀναπνοῆς. Μερικὰ κύτταρα τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦ χιτῶνα τοῦ ματιοῦ ἐκτελοῦν τὴ λειτουργία ἄλλων κυττάρων πού ἔχουν πάψει νὰ δουλεύουν κ.τ.λ. «Ἀναρωτιέμαι ὅμως» λέει ὁ μεγάλος Ἀγγλος φυσιολόγος Barcroft, «γιατὶ δὲν ὑπάρχει ὄργανο παράλληλο μὲ τὴν καρδιά; Πάντα ἀπορῶ ὅταν βλέπω πὼς ὑπάρχει μονάχα μιὰ καρδιά στὸ σῶμα!»

Αὐτὴ ἡ ἰδέα τῆς διπλῆς καρδιάς ἔγινε ἀφορμὴ ν' ἀρχίσω τίς ἐρευνές μου. Στὸ πρῶτο στάδιο τῶν ἐρευνῶν μου δηλ. ἀπὸ τὸ 1933 ὡς τὸ 1942, ἐργάστηκα σὲ ψυχρόαιμα ζῶα ὅπως εἶναι τὰ ψάρια ἢ οἱ βάτραχοι. Ἀφοῦ ἔκανα πολλὰ καὶ διάφορα πειράματα ἐπέτυχα τὴ μετεμφύτευση μιᾶς δεύτερης καρδιάς σ' ἓνα βάτραχο.

Δυὸ μῆνες ὕστερα ἀπὸ τὴ μεταμφύτευση τῆς δεύτερης καρδιάς ἡ εξέταση ἔδειξε πὼς ὄχι μονάχα τὰ ὄργανα πού εἶχαν ραφτῇ μαζύ, εἶχαν γίνῃ ἐντελῶς ἓνα, ἀλλὰ πὼς καὶ ἡ μυϊκὴ ὕψη τῶν δύο κόλπων εἶχε ἐνοποιηθῇ. Ἡ δεύτερη καρδιά δὲν ἔδειχνε σὰν ἕξο σῶμα μέσ' στὸν ὀργανισμό, δὲν ἔγινε ἀτροφικὴ, δὲν ἐκφυλίστηκε, ἀλλὰ

ἐνώθηκε μετὰ τὴν ἀρχικὴ καρδιά καὶ εἶχε ἀναλάβει τὴ μισθὴ δουλειὰ τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος.

Οἱ παρατηρήσεις πού ἔκανα ἀπέδειξαν πὼς καὶ οἱ δύο καρδιὲς λειτουργοῦσαν ἀρμονικὰ καὶ ἡ μιὰ βοηθοῦσε στὸ ἔργο τῆς ἄλλης. Τὰ ζῶα μετὰ τις δύο καρδιὲς δὲν ἔδειχναν καμιά ἀλλαγὴ. Πηδούσανε καὶ κροάζανε τὸ ἴδιο χαρούμενα μετὰ τοὺς φίλους τους σὰν νὰ μὴν εἶχαν πάθει τίποτα. Οἱ βάρσχοι πού εἶχαν ἐγγχειριστῇ ζευγαρώσανε τὴν ἀνοιξὴ καὶ νὰ αὐτὰ τους ἐπώαστηκαν τὴν ἴδια περίοδο, ὅπως πάντα.

Ἀφοῦ ἀνακάλυψα πὼς εἶταν δυνατόν τὰ σπονδυλωτὰ ζῶα νὰ ζήσουν μετὰ δύο καρδιές, ἀρχισα μιὰ δευτέρη πρὸ περιπλοκῆ σειρὰ ἀπὸ πειράματα, στὰ ὁποῖα ὁ σκοπὸς μου εἶταν ἡ ἀντικατάσταση τῆς καρδιᾶς μετὰ ἄλλη, ξένη καρδιά.

Τὸ 1943 πέτυχα νὰ ἀφαιρέσω ἀναίμακτα (ἀπ' τὸ στόμα) τὴν καρδιά ἐνὸς βατράχου καὶ νὰ τὴν ἀντικαταστήσω μετὰ μιὰν ἄλλη στὸ ἴδιο περικάρδιο. Δυὸ τρία λεπτὰ ὕστερ' ἀπ' τὴν ἐγγείρησιν ὁ βάρσχος στὸν ὁποῖο εἶχε γίνοι ἡ ἀλλαγὴ δὲν ἐξώριζε ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Αὐτοὶ οἱ βάρσχοι ἔζησαν πάνω ἀπὸ ἕξη μῆνες ὕστερα ἀπ' τὴν ἐγγείρησιν χωρὶς νὰ δείξουν καμιά ἀλλαγὴ. Ἐξ ἡμῶν ἀργότερα ἡ μικροσκοπικὴ ἐξέταση ἔδειξε πὼς τὰ ὄργανα πού εἶχαν ραφτῇ μαζί, εἶχαν συνενωθῇ καὶ ἀποτελοῦσαν ἐντελῶς ἓνα ὄργανο καὶ πὼς οἱ μῦς τῆς καρδιᾶς εἶταν πολὺ φυσιολογικοί.

Ἔτσι τέλειωσαν τὰ πειράματά μου πάνω στοὺς βατράχους. Ὁ μεγάλος Γάλλος φυσιολόγος Claude Bernard εἶχε γράψει πρὶν ἀπὸ 70 χρόνια: «Τὰ ψυχρόαιμα ζῶα ἀναφορικὰ μετὰ τὴν σύσταση τῶν ἰσθμῶν τους δὲν διαφέρουν στὴν πραγματικότητά ἀπ' τὰ θερμόαιμα. Μποροῦμε ἄφοβα νὰ ἐπωφεληθοῦμε ἀπὸ τὴν εὐκαιρίαν πού δίνουν στὸν πειραματιστὴ καὶ ἔχουμε τὸ δικαίωμα ν' ἀποδώσουμε στ' ἀποτελέσματα τῶν πειραμάτων μας τὴ γενικότητα πού νόμιμα τοὺς ἀνήκει.»

Πρέπει ὅμως νὰ εἴμαστε προσεκτικοὶ στὴν ἐξαγωγή συμπερασμάτων. Σήμερα δοκιμάζω πρακτικὰ τὴ γνώμη πού ἐξέφρασε ὁ μεγάλος ἐπιστήμονας.

Τὰ πειράματα πού ἔκανα μετὰ τοὺς βατράχους ἔχουν κάποια σπουδαιότερη σημασία γιὰ τὴν ἐπιστήμη. Ἡ ἀρχικὴ καρδιά συνδέεται φυσικὰ καὶ χημικὰ μετὰ τὸν ὁργανισμό: καὶ ὁ σύνδεσμος εἶναι τὸ αἷμα· ἐνῶ ἡ καρδιά πού μετεμφυτεύεται γιὰ τις πρῶτες 35-40 ἡμέρες συνδέεται μόνον χημικὰ μετὰ τὸν ὁργανισμό. Ὅταν περάσουν οἱ 35-40 αὐτὲς ἡμέρες ἀρχίζουν τὰ νεῦρα τῆς πρώτης νὰ μεγαλώνουν καὶ νὰ συνδέονται μετὰ τὴν δευτέρη. Τώρα ἐρευνῶμε πόσος καιρὸς πρέπει νὰ περάσει ὥσπου ἡ ξένη καρδιά νὰ πάρει τὴ θέση τῆς καὶ ὥσπου τὰ νεῦρα τῆς ἀρχικῆς καρδιᾶς ἀρχίσουν νὰ μεγαλώνουν μέσα

στὴν ξένη· ἐπίσης τί συμβαίνει στὰ κέντρα τῶν νέρων πού βρίσκονται μέσα στὴν ἴδια μετεμφυτευμένη καρδιά.

Ἡ ἐπιτυχία πού εἶχον οἱ μεταμφυτεύσεις τῆς καρδιᾶς σὲ ψυχρόαιμα ζῶα μᾶς κίνησαν νὰ πειραματιστοῦμε καὶ σὲ ζῶα θερμόαιμα, ὅπως π.χ. σκύλους, γάτες, κουνέλια. Πρῶτα βοήθαμε μιὰ ἀπλή καὶ γρήγορη μέθοδο γιὰ νὰ ἐνώσουμε τὰ αἰμοφόρα ἀγγεῖα. Γι' αὐτὴ τὴ δουλειὰ χρειάζονται 20-30 δευτερόλεπτα. Στὴν ἀρχὴ ἐφαρμόσαμε μιὰ μέθοδο σύμφωνα μετὰ τὴν ὁποία μετεμφυτεύαμε μιὰ δευτέρη καρδιά στὸ λαιμὸ τῶν θερμόαιμων ζώων. Σ' αὐτὰ τὰ πειράματα εἶχε περιοριστῇ ἡ λειτουργία τῆς καρδιᾶς μονάχα στὸ δεξιὸ τῆς τμήμα στὸ μεγάλο κύκλο τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος. Τὸ ἀριστερὸ τμήμα τῆς καρδιᾶς δὲν ἔπαιρνε μέρος στὴν κυκλοφορία.

Μ' αὐτὲς τις συνθήκες ἡ καρδιά δούλευε καλὰ καὶ μεγάλωνε ἡ ζωτικότητά της. Διατήρησε τὸ ρυθμὸ τῆς (λίγο ὅμως πρὸ ἀργὰ ἀπ' τὴν ἀρχικὴ καρδιά) καὶ δὲν ἔφερε διαταραχὴ στὴν πίεσιν τοῦ αἵματος ἢ τὴν λειτουργία τῆς ἀρχικῆς καρδιᾶς.

Στὴ δευτέρη σειρὰ τῶν πειραμάτων ἐφαρμόσαμε ἄλλη μέθοδο· μετεμφυτεύσαμε τὴν δευτέρη καρδιά στὸ λαιμὸ ἀφίνοντας ἐλεύθερη τὴν κυκλοφορία τοῦ αἵματος καὶ στὸ δεξιὸ καὶ στὸ ἀριστερὸ τμήμα (ἀρτηριακὴ καὶ φλεβικὴ κυκλοφορία) τῆς καρδιᾶς.

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο κάναμε μιὰ τέλεια μετεμφύτευση καρδιᾶς σὲ θερμόαιμο ζῶο, πού μπήκε μέσ' στὴ γενικὴ κυκλοφορία τοῦ αἵματος. Τὰ ζῶα πού χρησιμοποιήσαμε (κουνέλια, γάτες, σκύλοι) ἐγγχειρίστηκαν πολὺ εὐκόλα, χωρὶς νὰ χάσουν πολὺ αἷμα καὶ χωρὶς νὰ διαταραχθῇ ἡ ἀρχικὴ τους καρδιά. Δὲν παρατηρήσαμε στὰ ζῶα αὐτὰ δύσπνοια, ἐξοιρετικὴ εὐαισθησία ἢ πιάσιμο. Τὰ ζῶα ἀντιδρούσαν φυσιολογικὰ σὲ κάθε εἶδους ἐξωτερικοὺς ἐρεθισμοὺς ὅπως εἶναι τὸ φῶς, ὁ ἦχος καὶ ὁ ὕπνος.

Ἀφοῦ πετύχαμε ἀπόλυτα στὸ νὰ μετεμφυτεύουμε μιὰ δευτέρη καρδιά στὸ λαιμὸ θερμόαιμου ζώου, τώρα προσπαθοῦμε μετὰ πειράματα νὰ ἐπιτύχουμε ὥστε τὰ ζῶα μετὰ τις δύο καρδιές νὰ γίνι δυνατόν νὰ ζοῦνε περισσότερο καιρὸ ἀπ' τ' ἄλλα.

Συγχρόνως κάνουμε πειράματα γιὰ νὰ δοῦμε ἂν εἶναι δυνατόν νὰ βάλλουμε τὴν δευτέρη καρδιά στὸν θώρακα ἢ τὸ ὑπογάστριο.

Ὁ ἐπιστημονικὸς συνεργάτης τοῦ «Sunday Express» προσθέτει:

Ὡς τώρα δὲν ἔχει γίνοι ποτὲ ἐγγείρησιν σὲ ἄνθρωπο, μὰ ὑπάρχουν βάσιμες πιθανότητες πὼς αὐτὸ θὰ γίνοι ἂν μπορούσαμε νὰ περιορίσουμε τέλεια τὰ αἰμοφόρα ἀγγεῖα. Δὲν ὑπάρχει χειρουργικὴ δυσκολία γιὰ νὰ ἀφαιρέσουμε μιὰ καρδιά καὶ νὰ τὴν μετεμφυτέψουμε, ἀλλὰ ἐκεῖνο πού μᾶς δυσκολεύει εἶναι τὸ φράξιμο αὐτῶν τῶν μι-

κρῶν διακλαδώσεων ἔτσι πού τὸ αἷμα τοῦ ἀρρώστου νὰ εἶναι ἐλεύθερο νὰ κυκλοφορήσει. Εἶναι κάτι πάρα πολὺ δύσκολο καὶ ἀπαιτεῖ μεγάλη χειρουργικὴ τέχνη, ἀφοῦ πρόκειται νὰ γίνηι μὲ τὴν ἴδια ἀκρίβεια πού ἔχουν φραχτῇ τὰ μεγάλα ἀγγεῖα.

Μιὰ ἀπὸ τὶς σπουδαῖες ἀφορμὲς πού οἱ ἄνθρωποι πεθαίνουν ἢ μένουν ἀνίκανοι εἶναι ἡ συμφόρηση· δηλ. ἡ παρεμπόδιση τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος ἀπὸ ἓνα μικρὸ θρόμβο πού σχηματίζεται στὸ αἰμοφόρο ἀγγεῖο καὶ πού ἔχει ἀντίκτυπο στὴν καρδιά.

Ἄν θὰ μπορούσαμε νὰ βάζαμε μιὰ δεύτερη καρδιά στοὺς ἀνθρώπους πού ὑποφέρουν ἀπὸ συμφόρηση ἢ ἀπὸ ρευματισμὸ τῶν βαλβίδων τῆς καρδιάς, τότε οἱ ἀσθενεῖς θὰ ἀνακουφίζονταν καὶ θὰ μπορούσαν νὰ ζήσουν πολλὰ χρόνια.

Ὡστόσο ὅμως πολὺ λίγες εὐκαιρίες μποροῦν νὰ βρεθοῦν γιὰ νὰ γίνηι μετεμφύτευση ἀνθρώπινης καρδιάς σ' ἄλλον ἄνθρωπο. Γιατὶ θὰ πρέπει νὰ τὴν πάρουμε π.χ. ἀπὸ ἄνθρωπο πού πεθαίνει ἀπὸ τραύματα τοῦ κεφαλοῦ καὶ νὰ τὴν ἀφαιρέσουμε ἀπὸ τὸ σῶμα του ἀμέσως μὲν πεθάνει, γιατί ἂν ἀργήσουμε ἡ καρδιά ἀχρηστεύεται.

Δὲν εἶναι ἀνάγκη ὅμως ἡ καρδιά πού θὰ μετεμφυτεύσουμε στὸν ἄνθρωπο νὰ εἶναι πάλι ἀπὸ ἄνθρωπο. Γιὰ τὴ δουλειά μας κάνει καὶ μιὰ ἴδια στὸ μέγεθος καρδιά ἑνὸς ἀρνιοῦ. Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀρνιοῦ δὲν πρόκειται βέβαια νὰ μεταφερθοῦν στὸν ἄνθρωπο γιατί τὴν καρδιά τοῦ ἀρνιοῦ θὰ τὴν χρησιμοποιήσουμε μονάχα γιὰ μηχανικὸ σκοπὸ.

Οἱ γιατροὶ τῆς Ἀγγλίας παρακολουθοῦν αὐτὰ τὰ πειράματα πού γίνονται στὴ Ρωσία μὲ ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον ἂν καὶ μὲ κάποιον σκεπτικισμό, γιατί οἱ ἀπόψεις τῶν Ρώσων ἐπιστημόνων δὲν στηρίζονται σὲ ἀναγνωρισμένα πειράματα. Ὡστόσο ὅλοι ἀναγνωρίζουν πὼς μὲ τὴ μεγάλη πρόοδο πού ἔγινε ἴσως ἐπιτύχουμε νὰ νικήσουμε ὀρισμένες ἀρρώστειες. Κι αὐτὸ θὰ εἶναι μιὰ μεγάλη συμβολὴ τῆς Ρωσίας στὴν Ἑπιστήμη.

21

Παράξενη περιπέτεια

Τοῦ LESTER POWELL

(Ἀπὸ τὸ «London Calling»)

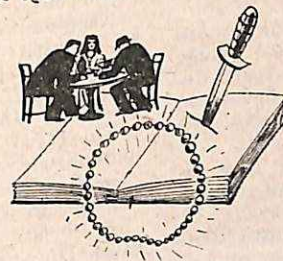
Ο κ. SKERWORTH μόλις τέλειωσε τὸ φαγητό του πῆρε ἀπ' τὴν δευτέρωτατη ταμπакιέρα του ἓνα πούρο κι' ἀφοῦ ἔκοψε ἐπιδέξια μ' ἓνα χρυσὸ μαχαίρακι τὴν ἀκρὴ του τὸ ἀναψε καὶ τράβηξε μιὰ βαθειὰ ρουφηξιά. Ὁ κ. Skerworth κάπνιζε τρία πούρα τὴν ἡμέρα—μιὰ ἀπ' τὶς λίγες παραχωρήσεις, πού ἔκανε στὸν ἑαυτό του—ἰδιαίτερα ὅμως ἀπολάμβανε τὸ πούρο πού κάπνιζε ὕστερ' ἀπὸ τὸ βραδυνὸ φαγητό του. Αὐτὸ τὸν ἐκκούραζε καὶ τὸν ἔκανε νὰ βλέπει τὸν κόσμο μὲ φιλικὰ αἰσθηματα.

Ἐκεῖνο ὅμως τὸ βράδυ τὰ πράγματα εἶταν ἀλλοιωμένα. Κάτι δὲν εἶταν ἐν τάξει· ὁ κ. Skerworth εἶταν δύσθυμος... Δὲν ἤξερε ὅμως γιατί. Λόγος ἰδιαίτερος δὲν ὑπῆρχε, ἀφοῦ μάλιστα κείνη τὴν ἡμέρα πῆρε μιὰ καλὴ παραγγελία ἀπὸ ἓνα μεγάλο κατάστημα τοῦ Λονδίνου. Παραγγελία πετυχημένη πού θάκανε τοὺς διευθυντὲς τῆς φέρμας ὅπου ἐργαζόταν νὰ τρεῖσουν μ' εὐχαρίστηση τὰ χέρια τους—πρᾶγμα πού σήμαινε μιὰ καλὴ αὐξηση στὸν μισθό του. Αὐριο θὰ γύριζε πίσω στὸ σπίτι του εὐχαριστημένος γιατί εἶχε δείξει τί' ἄξιζε. Ὑστερα ἀπ' ὅλα αὐτὰ γιατί ἄραγε ἐνοιωθε τόσο μελαγχολικὸς καὶ στενοχωρημένος;

Ἡ ὑγεία του εἶταν περίφημη ὅπως πάντα. Μόλις εἶχε τελειώσει ἓνα καλὸ δείπνο καὶ μιὰ θουμάσια μπουτίλια κρασί πού τὴν ἤπια γιὰ νὰ γιορτάσει τὴν ἐπιτυχία του. Τώρα καθότανε σὲ μιὰ ἀναπαυτικὴ πολυ-

θρόνα στὸ σαλόνι τοῦ ξενοδοχείου καὶ κάπνιζε μακαρίως τὸ πούρο του. Τοῦ ἄρεσε πολὺ τὸ ξενοδοχεῖο «Petterboro». Τὸ ἐνοίωθε σὰ δεῦτερο σπίτι του.

Ὁ κ. Skerworth χωρὶς ὄρεξη ἀνοίξε τὸ τελευταῖο ἀστυνομικὸ μυ-

θιστόρημα τοῦ συγγραφέα πού προτιμοῦσε καὶ προσπάθησε νὰ διαβάσει. Συνήθως ὁ κ. Skerworth αἰσθανότανε μιὰ παράξενη ἔλξη γιὰ τοὺς διάφορους ἀπατεῶνες, κακούργους καὶ τὶς ὁμορφες μυστηριώδεις κυρίες πού περιγράφανε τ' ἀστυνομικά μυθιστορήματα καὶ βυ-

θιζότανε στὸ διάβασμα. Τούτη ὅμως τὴ φορὰ ὅλ' αὐτὰ τὸν ἐκνευρίσανε τόσο πού ὕστερ' ἀπὸ 2-3 σελίδες ἔκλεισε τὸ βιβλίο. «Ἀνοήσιες καὶ παιδιάτικα παραμύθια», μουρμούρισε «αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν συμβαίνουν ποτέ στὴν πραγματικότητα».

Ἐβριζε μιὰ ματιά γύρω στὸ σαλόνι. Πολὺ λίγοι ἄνθρωποι κάθονταν ἐκεῖ κι' αὐτοί, ὅπως κατάλαβε ὁ κ. Skerworth, περαστικοὶ ἐπαρχιωτὲς ὅπως καὶ ὁ ἴδιος. Τούς ἐβριζε μιὰ δυὸ ματιὲς χωρὶς ἐνδιαφέρον. Ὑστερα πρόσεξε τρεῖς πού κάθονταν γύρω σ' ἓνα τραπέζι, ἀκριβὸς στὴν ἀπέναντι γωνιά. Αὐτοὶ χωρὶς ἄλλο—δυὸ ἄντρες καὶ μιὰ κοπέλλα—δὲν εἶταν περαστικοὶ ἐπαρχιωτὲς. Εἶχανε τὸ λουστρὸ τῆς πρωτεύουσας. Ἡ κοπέλλα φοροῦσε ἓνα φουστάνι πού ἔκανε τὸν κ. Skerworth νὰ σκεφθεῖ πὼς θὰ εἶταν πολὺ ἀκριβὸ μὰ καὶ νὰ ὁμολογήσει πὼς ἡ

κοπέλλα εΐταν πολύ έλκυστική. Συγχρόνως σχηματίσε τη γνώμη πως οι δυο άντρες πού την συνόδευαν δεν εΐταν καθόλου συμπαθητικοί, και μάλιστα παραγυάλιζαν γιά τ'ό γούστο του. 'Ο ένας εΐχε ένα μικρό λεπτό μουστακάκι και κάτι μάτια μικρά σα χάντρες· ο άλλος εΐταν χλωμός, ξυρισμένος και εΐχε ύψος πρό-στυχο. 'Ο κ. Skerworth αναρωτήθηκε ποιοι νάταν άραγε.

Κι' αυτοί πάλι με τη σειρά τους αναρωτήθηκαν γι' αυτόν ή μάλλον ο ένας άπ' αυτούς—αυτός με τ'ό μυστάκι—αναρωτήθηκε αν μπορούσε να χρησιμοποιήσει τόν κ. Skerworth γιά να μπορέσει να βγει από μία πολύ δύσκολη θέση.

Ξαφνικά ο άλλος νέος έσκυψε στο τραπέζι και εΐπε με χαμηλή φωνή: «Άκουσε Τζίνο, μονάχα τρεις άνθρωποι στόν κόσμο εΐναι δυνατό να έχουν τ'ό περιδέραιο. Έσύ, εγώ ή ή Κλαίρη. Έτσι δεν εΐναι;»

«'Ο νέος πού τόν λέγανε Τζίνο άναψε χωρίς να βιάζεται ένα τσιγάρο και εΐπε φυσώντας τόν καπνό:

— «Δέν καταλαβαίνω γιάτί μιλάς έτσι. Μπορεί τ'ό περιδέραιο να βρίσκεται ακόμα στο χρηματοκιβώτιο».

— «Σωστά. Μα τ'ό περιδέραιο δέν βρίσκεται πιά εκεί».

— «Πώς τ'ό ξέρεις, Τόνυ; ρώτησε ή κοπέλλα.

— «Θά σου πω άμέσως», εΐπε ο Τόνυ. «Θυμάσαι όταν κτύπησε τ'ό κουδούνι τού κινδύνου κι' άναγκαστήκαμε να φύγουμε;»

— «Ρωτάς αν θυμάμαι; Θεέ μου τί φοβερή στιγμή», εΐπε ή Κλαίρη.

— «Μόλις είχαμε καταφέρει ν' άνοίξουμε τήν κάσα. Τότε σβύσανε τ'ά φώτα, κι' όλοι τρέξαμε κατά τήν πόρτα. Εγώ έμεινα τελευταίος. Τ'ό θυμάσαι;»

«'Ο Τζίνο κούνησε καταφατικά τ'ό κεφάλι του. «Εγώ λοιπόν βγήκα τελευταίος γιάτί γύρισα πίσω και κοίταξα στήν κάσα. Τ'ό περιδέραιο δέν εΐταν μέσα—γι' αυτό σ'ας λέω πως πρέπει να τ'ό έχει ένας από μ'ας».

— «Σίγουρα τρελλάθηκες», εΐπε ο

Τζίνο άδιάφορα, ενώ ξανακοίταζε κατά τη διεύθυνση τού κ. Skerworth. Μέσα στο μυαλό του σιγά-σιγά εΐχε γεννηθ'ί ένα σχέδιο.

«'Ο κ. Skerworth εξακολουθούσε να τούς εξετάζει με περιέργεια. Έλεγε μέσα του: «Παράξενο, και οι τρεις μοιάζουν με πρόσωπα άστυνομικού μυθιστορήματος. Μα σίγουρα δέν εΐναι τέτοιου είδους άνθρωποι. Οι άντρες θάταν πουθενά ύπλληλοι και ή κοπέλλα θά έχει χωρίς άλλο κανένα σοβαρό σύζυγο και θά παίξει μπριτζ κάθε άπόγευμα. Στην πραγματικότητα δέν υπάρχουν τέτοιοι τύποι σ'άν αυτούς πού μ'ας περιγράφουνε τ'ά βιβλία...»

Νευριασμένος γύρισε γιά να τινάξει τή στάχτη τού πούρου του στο τασάκι πού βρισκόταν πάνω σ' ένα μικρό τραπέζι. «Όταν σήκωσε τ'ό κεφάλι του εΐδε να στέκεται μπροστά του ο Τζίνο και να κουνιέται σ'άν μεθυσμένος.

— «Γειά σου», τού εΐπε, «μήν πεις πως δέν με γνωρίζεις».

— «Φοβάμαι πως δέν σ'ας γνωρίζω. Ποιός εΐστε;»

— «Άστα αυτά, δέν φαντάζομαι ναΐχες τόσο άθλιο μνημονικό».

— «'Ο-ό-χι... άρχισε δισταχτικά ο κ. Skerworth, μα τ'ά λόγια του πνίγηκαν άπ' τ'ό βάρος τού σώματος τού Τζίνο πού έπεσε δλόκληρος έπάνω του. 'Ο νέος προσπάθησε να σηκωθεί στηρίζοντας τ'ά χέρια του στο στήθος τού κ. Skerworth.

— «Συγγνώμη» εΐπε άμέσως ο Τζίνο, «φαίνεται θάκανα λάθος» και γεμάτος άναίδεια και άδιαφορία ξαναγύρισε στο τραπέζι του αφίνοντας τόν κ. Skerworth πολύ δυσάρεστημένο.

— «Αυτό εΐταν ένα άπ' τ'ά πιό έξυπνα κόλπα πού έχω δει Τζίνο», εΐπε ο Τόνυ.

— «Τί θέλεις να πεις μ' αυτό;»

— «Θέλω να πω πως προσποιήθηκες τ'ό μεθυσμένο γιά να φορτώσεις στο γέρο τ'ό περιδέραιο».

— «Γιά ποιό λόγο θάκανα ένα τέτοιο πράγμα;» ρώτησε ο Τζίνο.

— «Γιάτί ήξερες πως άργά ή γρήγορα θά ζητούσαμε να σε ψάξουμε...»

«'Ο κ. Skerworth σηκώθηκε και βγήκε στο χόλλ. Όπως περνούσε μπροστά άπ' τ'ό τρίο έβριξε μία φιλόπονη ματιά στόν Τζίνο πού μόρφωσε και τόν χαιρέτησε χαρούμενα. 'Ο κ. Skerworth πήρε τ'ό πανωφόρι του και βγήκε στο σκοτεινό δρόμο. Με γρήγορο βήμα έφτασε στήν πλατεία, έστριψε άριστερα και μπήκε στήν Regent Street. Άπόλυτη ήσυχία βασιλευσε στο West End τήν ώρα πού έμπαινε στήν Great Marlborough Street, εΐδε να σταματά δίπλα του ένα ταξί και να βγαίνει από μέσα μία κοπέλλα.

«Κύριε Skerworth» άκουσε να τόν φωνάζει

Σταμάτησε και τήν κοίταξε προσεχτικά. Τ'ό ταξί εΐχε σταματήσει άνάμεσα σε δυο φανάρια τού δρόμου και έτσι μπορούσε να ξεχωρίσει καλά τ'ά χαρακτηριστικά της. Δέν ύληρχε άμφιβολία, εΐταν τ'ό κορίτσι πού εΐχε δει στο ξενοδοχείο. Έκανε σ'ά να τόν γνώριζε και τού μιλούσε γιά μία κοινή τους γνωριμία, κάποιο κύριο Brown. «'Ο κ. Skerworth άμέσως κατάλαβε πως όλ' αυτά εΐταν ψευτιές.

Μα όπως και τήν πρώτη φορά πού τήν αντίκρυσε, παρατήρησε πως εΐταν πολύ γοητευτική... Τόν ρώτησε αν εΐχε όρεξη να π'ανε κάπου να πιούν ένα ποτήρι κρασί και ο κ. Skerworth πού ένοιωθε κακοχεφιά παρασύρθηκε και μπήκε μαζί της στο ταξί.

Κατεβήκανε σ' ένα δρόμο κοντά στήν Covent Garden Market. Η κοπέλλα τόν κατέβασε από μία στενή σκάλα σε μία κακοφωτισμένη αίθουσα πού τήν εΐχαν μετατρέψει σε μπάρ. Κάθισαν σ' ένα τραπέζι και ή κοπέλλα παράγγειλε σ' ένα «άστα-λάκωτο» γκαρσόνι δυο ούτσκι. 'Ο κ. Skerworth τ'ά παρακολουθούσε όλα προσεχτικά, χωρίς να βγάζει μιλιά, περίεργος να δει πως θά τελείωνε ή ιστορία.

Τ'ό κορίτσι τού εΐπε πως τήν λέ-

γανε Κλαίρη και φλυαρούσε γιά τόν άνύπαρκτο γνωστό τους κ. Brown, τις παραξενιές του, τ'αυτοκίνητα και τήν εύχάριστη συντροφιά του.

«'Ο κ. Skerworth άκουε προσεχτικά, μ'όλο πού δέν πίστευε ούτε λέξη. Σκεφτόταν ακόμα πως ή Κλαίρη από κοντά εΐταν ακόμα πιό γοητευτική... Συγχρόνως όμως σκέφτηκε πως ίσως θάταν καλύτερα γιά τήν υγεία του να γυρίσει όσο τ'ό δυνατό γρηγορώτερα στο ξενοδοχείο. Δικαιολογήθηκε πως εΐχε ραντεβού με κάποιο φίλο του και σηκώθηκε να φύγει. Η Κλαίρη όμως τού άρπαξε τ'ό χέρι και τόν βίασε να ξανακαθίσει.

— «Είμαι τόσο δυστυχισμένη κ. Skerworth πού θά πεθάνω αν φύγετε και μ' άφίστετε», άρχισε να τού λέει κλαίγοντας.

Έβαλε τ'ά χέρια της γύρω στο λαιμό του και προσπάθησε ν' άκουμπήσει τ'ό κεφάλι της στόν ώμο του. Έκείνος προσπάθησε να τής ξεφύγει, μα δέν μπόρεσε γιάτί εκείνη γαντζώθηκε άπάνω του μ'όλη της τή δύναμη. Τού πέρασε ή σκέψη πως ήθελε να τού κλέψει τ'ό πορτοφόλι και με μία άπεγνωσμένη προσπάθεια τήν απομάκρυνε και βγήκε τρέχοντας. Όπως ανέβαινε τ'ά στενά σκαλοπάτια τήν άκουσε να τόν φωνάζει μα εξακολούθησε να τρέχει όσπου βρήκε ένα ταξί, μπήκε μέσα και πήγε στο ξενοδοχείο «Peterboro» όπου έμεινε.

Τήν ώρα πού ξεγυινοτάνε, σκεφτόταν πως όλα τ'ά βραδυνά του παθήματα μοιάζανε πολύ σ'άν τις περιπέτειες πού διαβάζουμε, μα δίχως άλλο δέν συνέβαινε τίποτα τέτοιο. Όλα θά εΐχαν απλά δημιουργηθ'ί γιάτί θά τόν παραγνώριζανε με κανέναν άλλο. Αλλά πού διαβάζουμε, δέν συμβαίνουν ποτέ στήν πραγματικότητα» εΐπε και έπεσε στο κρεβάτι του. «Υστερ' από λίγο κοιμόταν βαθειά.

Τ'ό ρολόι μιάς γειτονικής εκκλησίας σήμανε μεσάνυχτα. Κείνη τήν ώρα μέσ' τ'ό σκοτάδι ένας άνθρωπος

συρόταν με προφυλάξεις πάνω στην στεγή του ξενοδοχείου. Σταμάτησε στο παραπέτο, κοίταξε την πρόσοψη του κτιρίου και ξανάρχισε να προχωρεί ώσπου έφθασε ακριβώς πάνω απ' το παράθυρο του δωματίου που γύρευε, δηλαδή του δωματίου του κ. Skepworth.

Προσεχτικά πιάστηκε από ένα σωλήνα και γλίστρησε σ' ένα μικρό μπαλκόνι που βρισκόταν έξω απ' το παράθυρο του κ. Skepworth. Κατεβαίνοντας σκουντούφλησε και χτύπησε στο παράθυρο κάνοντας άρκετο θόρυβο. Άμέσως κόλλησε στον τοίχο με στηλωμένα τ' αυτιά του για ν' ακούσει τί γινόταν στο δωμάτιο. 'Ησυχία, ο κ. Skepworth εξακολουθούσε να κοιμάται. Ύστερα από λίγα λεπτά προχώρησε κατά το παράθυρο. Δεν είχε κάνει όμως ούτε δυό βήματα όταν ένας άλλος άντρας γλίστρησε απ' το σωλήνα, κατέβηκε στο μπαλκονάκι και στάθηκε δίπλα του. Οι δυο άντρες κοιτάχτηκαν για λίγα λεπτά άμιλητοι έχοντας μπροστά τους το φοβερό κενό. Σιωπή βασίλευε. Το ρολόι της έκκλησιās σήμανε 12 1/4.

— «Έτσι, λοιπόν, Τζίνιο είχες βάλει το περιδέραιο στο γέρο. Παληάνθρωπε, ψεύτη, άπατεώνα... »

Μά ο Τζίνιο εΐταν πιδ γρήγορος και καπάτσος: ένα μαχαίρι έλαμψε κι όλα είχαν τελειώσει μέσα σέ δυό δευτερόλεπτα. 'Ο Τόνυ γλίστρησε, πιάστηκε για λίγο από τὰ κάγκελλα του μπαλκονιού και ύστερα έπεσε στο κενό. 'Ο Τζίνιο παρακολούθησε τὸ σώμα του νά πέφτει μέσα στο σκοτάδι, νά στριφογυρίζει και νά χτυπά βαρεία στο πεζοδρόμιο.

Ένα λεπτό αργότερα μπήκε άθόρυβα μέσα στο δωμάτιο του κ. Skepworth. Γρήγορα και άφωνα έρριξε τὸ ηλεκτρικό του φανάρι παντού και περιεργάστηκε τὸ δωμάτιο. 'Η έρευνά του όμως έμεινε χωρίς αποτέλεσμα, γιατί ὅ,τι γύρευε δέ βρισκόταν μέσα στο δωμάτιο. Άρχισε νά βρίζει μέσα στα δόντια του.

Σαφνικά τὸ γυμνασμένο του αὐτί

άκουσε ένα θόρυβο στο διάδρομο. Άμέσως σάν γάτα διάσχισε τὸ δωμάτιο και κρύφτηκε πίσω απ' τὴν πόρτα. 'Η πόρτα άνοιξε σιγά-σιγά και με προφυλάξη και έκλεισε άμέσως. 'Ο Τζίνιο έρριξε τὸ φακό του και είδε τὸ τρομαγμένο πρόσωπο τῆς Κλαίρης. Έκείνη τάχασε και έτοιμάστηκε νά ξεφωνήσει μά έκείνος πρόφτασε και τῆς έκλεισε με τὸ χέρι του τὸ στόμα. Ύστερα άνοιξε τὴν πόρτα και τὴν έσπρωξε στο διάδρομο.

— «Τὸ περιδέραιο δὲν εἶναι στο δωμάτιο» τῆς εἶπε

— «Τὸ είχες βάλει λοιπὸν στὴν τσέπη τοῦ γέρου».

— «Μπρὸς περπάτα», τῆς εἶπε έκείνος και τὴν έσπρωξε κατά τὴ σκοτεινὴ σκάλα.

— «Ποῦ εἶναι ὁ Τόνυ;»

— «Δὲν σέ νοιάζει».

Τοῦ έρριξε μιὰ ματιά και τὰ κατάλαβε όλα. Φοβισμένη τὸν άκολουθῆσε μέσα στο σκοτάδι...

Τὸ άλλο πρωί ὁ κ. Skepworth έφαγε με ὀρεξὴ τὸ πρωινό του. Είχε ξαναβρεῖ τὸ κέφι του και ένοιωθε γεμάτος καλωσύνη κι' άνεκτικότητα. Πῆρε τὴν έφημερίδα κι' άρχισε νά διαβάξει. Στὴ στήλη τῆς «τελευταίας ὥρας» ποὺ δημοσιεύονται οἱ πιὸ συνταρακτικὲς εἰδήσεις, διάβασε πὼς τὸ περασμένο βράδυ είχε πέσει στο δρόμο ἀπὸ τὸ 8ο πάτωμα ἑνὸς ξενοδοχείου τοῦ Λονδίνου ἕνας νέος με μιὰ μαχαίριά στο στήθος. 'Ο κ. Skepworth διάβασε επίσης ὅλες τῆς λεπτομέρειες μιᾶς παράτολμης κλοπῆς κοσμημάτων ποὺ είχε γίνει στο West End.

— «Μὲ συγχωρεῖτε κ. Skepworth», άκουσε τὸ γκαρσόνι νά τοῦ λέει, «θέλει νά σᾶς δεῖ κάποιος κύριος. Εἶναι στο γραφεῖο τοῦ κ. Διευθυντῆ».

Μόλις μπήκε στο γραφεῖο αντίκρουσε ἕνα αδύνατο άντρα με μπομπέ ποὺ σηκώθηκε άμέσως και συστήθηκε, «Επιθεωρητῆς Greeley». 'Ηθελε νά κάνει μερικὲς ερωτήσεις στον κ. Skepworth. 'Ο κ. Skepworth εἶταν ἕνας νομοταγῆς και άμεμπτος

πολίτης, μά ποιὸς μπορεῖ ν' άκούσει πὼς ἡ άστynomία τοῦ ζητᾷ πληροφορίες χωρὶς νά τοῦ κοπεῖ ἡ άναπνοή; 'Ο κ. Skepworth άνάπνεε με δυσκολία.

— «Θὰ διαβάσατε ἴσως στὴν έφημερίδα σας γιὰ μιὰ κλοπὴ κοσμημάτων ποὺ έγινε στο West End, τὴν περασμένη νύχτα», εἶπε ὁ άστynomικός. «'Ανάμεσα σ' αὐτὰ εἶταν και ἕνα περιδέραιο μεγάλης ἀξίας».

'Ο κ. Skepworth παραδέχτηκε πὼς είχε διαβάσει κάτι τέτοιο τὸ πρωί.

— «Τὸ περιδέραιο βρέθηκε στὴν πολυθρόνα ποὺ καθόσαστε χτὲς τὸ βράδυ στο σαλόνι τοῦ ξενοδοχείου».

'Ο κ. Skepworth άρχισε ν' άναπνέει τώρα ακόμα δυσκολότερα και νά φωνάζει πὼς εἶναι άθῶος και πὼς δὲν ξέρει τίποτα. 'Ο 'Επιθεωρητῆς τὸν διέκοψε άμέσως.

— «Δὲν σᾶς θεωρῶ ὑποπτο κ. Skepworth, τὸ μόνο ποὺ θέλω εἶναι νά μάθω μήπως ξέρετε τίποτα γιὰ τὸν τρόπο ποὺ τὸ περιδέραιο τοποθετήθηκε στὴν πολυθρόνα».

'Ο κ. Skepworth συνῆλθε, εἶπε πὼς δὲν είχε ἰδέα και ὁ έπιθεωρητῆς τοῦ πρόσθεσε πὼς δὲν έπρόκειτο νά τὸν ξαναενοχλήσουν.

Ύστερα ἀπὸ μιὰν ὥρα ὁ κ. Skepworth καθόταν άναπauτικά σ' ἕνα σιδηροδρομικὸ διαμέρισμα πρώτης θέσης και ταξίδευε κατά τὴ βόρειο Ἀγγλία. Γιὰ μιὰ ακόμη φορὰ άνοιξε τὸ συνταρακτικὸ άστynomικὸ μυθιστόρημα ποὺ κρατοῦσε και προσπάθησε νά διαβάσει. Ύστερ' όμως ἀπὸ δυὸ λεπτά τὸ ξανάκλεισε θυμωμένα λέγοντας: «'Ας τὴν ὀργή, σαχλαμάρες και ἀηδίες. Αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν συμβαίνουν στὴν πραγματικότητα... »

76
«Ύστερ' ἀπὸ τὴν Συνδιάσκεψη τοῦ Ἀγίου Φραγκίσκου ἕνας Ρῶσος ἀκόλουθος πῆγε στο Χόλλυγουντ καλεσμένος ἀπὸ τὸν κινηματογραφικὸ διευθυντὴ Gregory Ratoff. 'Ο Ratoff τοῦ εἰδείξε διάφορες βασιλισσες τοῦ κινηματογράφου. Σὲ μιὰ στιγμή ὁ Ratoff ἀναστέναξε λέγοντας: «Εἶναι ὅλες τους τόσο ὥρατες, μόνο ποὺ όταν παντρεύονται δὲν εἶναι εὐτυχισμένοι γιὰ πολὺν καιρὸ.
«Στὴ Ρωσία», εἶπε ὁ φιλοξενούμενός του, «ἕνας λόγος ποὺ οἱ γάμοι κρατοῦν περισσότερο καιρὸ εἶναι γιὰτὶ ἡ γυναῖκα φαίνεται ἡ ἴδια και ἀφοῦ πλύνει τὸ πρόσωπό της.»

THE NEW YORK MIRROR

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΤΥΧΕΤΕ ΣΤΗ ΖΩΗ

Του W. J. BROWN

(Από το «Sunday Dispatch»)

«Ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος στέργησε τουλάχιστον 5-6 χρόνια απ' τη ζωή της νεολαίας,» εκείνης που πολέμησε ή υπέφερε σ' αυτή την περίοδο. Και τα νεύματα είναι εκείνα που φορτώθηκαν τη βαρεία κληρονομιά του πολέμου. Ξεχωριστά απ' το αίμα τους πρέπει να προσφέρουμε τα πιο κρίσιμα χρόνια της ζωής τους, τα χρόνια που διαμορφώνουν το έργο τους και αρχίζουν τις σπουδές τους ή την καριέρα τους. Σήμερα πολλοί νέοι άντρες ή γυναίκες έχουν γυρίσει το ρολοί πίσω, πέντε και έξη χρόνια γιατί οι σημερινές συνθήκες τους τρομάζουν και αμφισβόλλουν αν θα έχουν την ικανότητα να δημιουργήσουν κάτι σ' αυτό το μεταπολεμικό κόσμο. Θάβελαν να επιτύχουν, αλλά δυσκολεύονται πιο πολύ γιατί δεν έχουν εμπιστοσύνη στον εαυτό τους, παρά γιατί τους λείπει η ικανότητα. Αυτό το άρθρο γραμμένο από έναν άνθρωπο που επέτυχε πάρα πολύ στη ζωή του θα είναι σπουδαίος βοηθός και οδηγός σε πολλούς. Ο κ. Brown γεννήθηκε στα 1894 και άρχισε τη ζωή του υπηρετώντας σ' ένα γραφείο όπου συγχρόνως μελετούσε για να δώσει εξετάσεις και να μπει στο δημοσιοϋπαλληλικό κλάδο. Επειδή όμως δεν τον ικανοποιούσαν οι συνθήκες της ζωής των υπαλλήλων, οργάνωσε ένα Σύνδεσμο Δημοσίων Υπαλλήλων και έγινε μόνιμος γραμματέας του το 1919. Το 1923 ίδρυσε την πρώτη σύγχρονη κατ'ασκήνωση για τις διακοπές στη Βρεταννία. Σήμερα είναι ανεξάρτητο μέλος της Βουλής.

ΟΛΟΙ ΜΑΣ ξέρουμε πώς ο φόβος παραλύει τον άνθρωπο. Όταν βρισκόμαστε κάτω από την κυριαρχία του, είμαστε ανίκανοι πέρα για πέρα να βοηθήσουμε τον εαυτό μας, ακόμα και όταν η βοήθεια αυτή είναι πολύ εύκολη. Σαν τον λαγό, που κανονικά μπορεί να τρέξει πιο γρήγορα από τη χελώνα, καθόμαστε με κομμένα τα γόνατα, ενώ την ίδια στιγμή ή καταστροφή μας πλησιάζει ολοένα και περισσότερο. Μια καταστροφή, που θα μπορούσαμε τόσο εύκολα να την αποφύγουμε αν δεν φοβόμασταν. Αν θέλουμε να την ξεπεράσουμε, αν θέλουμε να πετύχουμε, πρέπει να νικήσουμε το φόβο. Εκείνο λοιπόν που έχουμε να κάνουμε, δεν είναι να τον αποφύγουμε, να τον καταγωνιάσουμε μέσα μας όσο μπορούμε πιο βαθιά, μα να τον φέρουμε κατάντικρυ μας και να τον κυττάσουμε σταθερά κατά πρόσωπο.

Λες λοιπόν πώς είσαι δειλός! Έν τάξει! Είσαι δειλός· δειλός όμως είμαι και γώ, και όλοι οι άνθρωποι. Μήπως αυτό σε κάνει να νοιώθεις λιγότερο μοναχός; σίγουρα ναί. Όλοι μας είμαστε δειλοί. Η διαφορά ανάμεσα στον γενναίο και στον δειλό, δεν είναι πώς ο γενναίος φοβάται λιγότερο, μά, πώς ξέρει να πιάνει και να δαμάζει

το φόβο. Εκείνος που αρνιέται πώς ένοιωσε ποτέ του κάτι τέτοιο, δε θα πεί πώς είναι γενναίότερος από τους άλλους· είναι απλούστατα μεγαλύτερος ψεύτης!

Ποιός είναι ο μεγαλύτερος φόβος απ' όλους; Ο φόβος του θανάτου. Από καιρό σε καιρό κάνει την εμφάνισή του στους νέους ανθρώπους και συχνά πολιορκεί για καιρό τους γεροντότερους. «Ας δούμε όμως τί πράγμα είναι αυτό» Ένα από τα δυο πρέπει να είναι αλήθεια. Η πώς ο θάνατος σημαίνει ότι μαζί του χάνονται τα πάντα—και αν είναι έτσι, τότε δεν ξέρουμε τίποτα γι' αυτόν—ή πώς δεν χάνονται—οπότε δεν υπάρχει λόγος και να φοβόμαστε μήπως ή μεταθανάτια ζωή μας θα είναι λιγότερο ενδιαφέρουσα από την επίγεια. Και στις δυο περιπτώσεις, ο φόβος είναι αδικαιολόγητος. Θα σάς πω μια ιστορία που την διηγόνταν έδω και χρόνια οι φοιτητές της Οξφόρδης. Μία φορά δέσανε τα μάτια ενός, του τιμμήσανε το χέρι και ύστερα του ρίξαν πάνω στο τσιμπημένο μέρος νερό, σιγά-σιγά, και έτρεξε άπάνω του σαν αβλάκι. Εκείνος νόμισε πώς έτρεχε αίμα και πέθανε· όχι γιατί έχασε βέβαια αίμα, μα από το φόβο του!

Πολλοί όμως λένε, «δεν είναι ο θάνατος που φοβάμαι, είναι η ώρα του θανάτου, ο πόνος, ή αγωνία του.»

Αυτό βέβαια το καταλαβαίνουμε. Όμως πρέπει να λογαριάσουμε πώς ή Φύση ποτέ δεν δίνει στα πλάσματά της περισσότερο από εκείνο που ξέρει πώς μπορούν να αντέξουν, χωρίς να τους δίνει και τον τρόπο για να γλυτώσουν απ' αυτό. Ο άνθρωπος μπορεί να αντέξει τον πόνο, ψυχικό ή φυσικό, ως ένα όρισμένο σημείο. Και το περισσότερο που φτάνει, είναι ίσαμε εκεί. Από εκεί και ύστερα αναισθητεί, ή αν είναι ψυχικός ο πόνος τρελαίνεται και ή τρέλλα δεν είναι παρά ένα ξεγύστηγμα από την συνείδηση της πραγματικότητας. Οποιο γιατρό και να ρωτήσετε θα σάς πεί, πώς την περισσότερη επιθανάτια αγωνία, την νοιώθουν οι ζωντανοί και όχι εκείνος που πεθαίνει.

Θα μου πείτε φοβάστε πώς θα χάσετε τη δουλειά σας. Αφήστε να σάς καταλάβει ο φόβος και τότε θα δείτε πόσο ωραία και γρήγορα θα χάσετε τη δουλειά σας! Και στο κάτω κάτω, μόνο μια δουλειά υπάρχει στον κόσμο; Πραγματικά το κοινωνικό μας σύστημα έχει πολλά ελαττώματα και ελλείψεις· όμως ακόμα και στη χειρότερη εποχή αυτήν που μεσολάβησε ανάμεσα στους δυο πολέμους, μέσα στους 5 ανθρώπους, οι 4 είχαν δουλειά. Γιατί λοιπόν να φοβόμαστε πώς θα είμαστε ο πέμπτος, και όχι ένας από τους τέσσερεις; Ίσως βέβαια ή καινούρια σας δουλειά δε θα είναι καλύτερη από κείνη που είχατε. Οι περισσότεροι όμως άνθρωποι, αλλάζουν επάγγελμα πολλές φορές στη ζωή τους—και πολλές φορές πάνε στο

καλύτερο. Βέβαια δὲν εἶναι εὐχάριστο νὰ ξεπέσει κανεὶς στὸ ἐπίδομα ἀνεργίας. Ὅμως, μ' ὅλο πὺν εἶναι πολὺ μικρό, ἀντιπροσωπεύει ἐπίπεδο ζωῆς πολὺ ἀνώτερο ἀπὸ κείνο πὺν μποροῦσε νὰ φτάσει ὁ εὐπορος τοῦ 18ου αἰώνα. Ἀξίζει λοιπὸν τὸν κόπο νὰ στενοχωριέστε μὲ τὸ φόβο μήπως χάσετε τὴ δουλειά σας;

Ἄς υποθέσουμε πὺς παρουσιάζεται κάτι πὺς σᾶς κάνει νὰ θυμώσετε. Γι' αὐτὸ τὸ πράγμα ἢ δὲν μπορεῖτε νὰ κάνετε τίποτα ἢ μπορεῖτε. Ἄν δὲν μπορεῖτε νὰ κάνετε κάτι, τότε ὁ θυμὸς σας εἶναι τρέλλα. Ἀφῆστε πὺν δὲν κάνει καλὸ στὴν ὑπόθεση οὔτε στὸ πρόσωπο πὺν σᾶς θυμώσε, κάνει ὅμως πολὺ πιὸ κακὸ στὴ δική σας κατάσταση.

Ἄν πάλι ἡ περίπτωση εἶναι τέτοια πὺν μπορεῖ κάτι νὰ γίνει, πάλι ὁ θυμὸς σας εἶναι τρέλλα. Θολώνει τὴ σκέψη σας καὶ σᾶς κάνει ἀνίκανο νὰ ἀντιμετωπίσετε τὴν κατάσταση σωστά. Ἐνα συγχισμένο μυαλό, πάντα χειρίζεται ἀσχημα τὰ πράγματα. Μὴν ἀφήνετε λοιπὸν τὸν ἑαυτὸ σας νὰ γίνεται μαριονέττα στὰ χέρια τῆς συγκίνησης ἢ τοῦ θυμοῦ σας.

Μήπως ὁ γάμος σας εἶταν ἀταίριαστος; Εἴσατε βέβαιος πὺς αὐτὸ εἶναι τόσο φοβερό; οἱ ταιριασμένοι γάμοι κάνουν ἄλλους ἀνθρώπους εὐτυχισμένους καὶ ἄλλους δυστυχισμένους. Ὁ Cromwell εὐτύχησε πολὺ μὲ τὸ γάμο του. Τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον πὺν δημιούργησε, ἐπαίξε μεγάλο ρόλο στὴν δημόσια ζωὴ του. Ὁ Ἀβραὰμ Λίνκολν, εἶχε πάρει μιὰ γυναῖκα πὺν τὸν ἐνοχοῦσε καὶ τὸν κατὰδίαζε τόσο, ὥστε προτιμοῖσε νὰ κάθεται ἔξω ἀπὸ τὸ γραφεῖο του, στὸ κατώφλι, παρὰ στὸ σπῖτι του. Ὅμως αὐτὸ τὸ κατώφλι εἶταν πὺν τελικὰ τὸν ὠδήγησε στὸ «Λευκὸ Οἶκο.» Ἄν εἶχε εὐτυχῆσει στὸ γάμο του, δὲν θὰ εἶχαμε οὔτε κἂν ἀκούσει τὸ ὄνομά του. Ἡ ψυχὴ μεγαλώνει μέσα στὴν μοναξιά ὅπως καὶ μέσα στὴν κοινωνία. Ἡ μοναξιά καμιά φορὰ δημιουργεῖ τὸ μεγαλεῖο ἑνὸς ἀνθρώπου.

Τὴν προσωπικότητα, αὐτὸ τὸ γεμάτο μυστήριο χαρακτηριστικὸ, ἢ καλύτερα τὴ συλλογὴ πολλῶν χαρακτηριστικῶν, πὺν κάνει κάθε ἀνθρώπο νὰ ξεχωρίζει ἀπὸ τοὺς ἄλλους, εἶναι εὐκολώτερο νὰ τὴν ἀναγνωρίσουμε παρὰ νὰ τὴν προσδιορίσουμε. Μέσα σ' ἕνα διάδρομο, σὲ μιὰ πολιτικὴ συζήτηση, σὲ μιὰ σκηνή, στὸν ἀέρα, στὴ δουλειά, στὴ δικηγορικὴ, στὸ στρατό, μὲ λίγα λόγια σὲ κάθε συναλλαγὴ, ἀπασχόληση ἢ ἐπαφή μας μὲ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἐνεργεῖ αὐτὴ ἡ ἀκατάληπτη δύναμη, πὺν τὴ λέμε προσωπικότητα. Καὶ ὁ κἀτός της βρίσκεται σὲ πολλὴ πιὸ πλεονεκτικὴ θέση ἀπὸ τὸν ἀντικρινό του, πὺν δὲν ἔχει ἀπὸ τὴ φύση αὐτὸ τὸ παντοδύναμο ὄπλο. Ὁ Ναπολέων εἶχε αὐτὸ τὸ χάρισμα σὲ τρομακτικὸ βαθμὸ, καὶ πάντα του παραπονιόταν γιατί δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ἐξασκήσει καὶ ἀπὸ ἀπό-

σταση. Γιὰ νὰ καρποφορήσει κάτι χρειάζοταν κάθε φορὰ, ἡ προσωπικὴ του παρουσία. Θὰ μποροῦσε νὰ συνεχίσει ἔτσι κανεὶς καὶ νὰ μαζέψει ἕνα σωρὸ παραδείγματα ἀπὸ διάφορες ἀπασχολήσεις καὶ ἐπαγγέλματα.

Γιὰ ἕνα ἀνθρώπο πὺν δὲν κατέχει αὐτὸ τὸ προσόν, μιὰ ὁμιλία ἢς ποῦμε εἶναι βάσανο. Ὅταν ἀκοῦμε ἕνα ἀνθρώπο μὲ προσωπικότητα νὰ μᾶς μιλάει, εἶναι κάτι πὺν μᾶς συγκινεῖ. Ὅταν μᾶς μιλάει ἕνας τέτοιος ἀνθρώπος, τὰ λόγια του μᾶς ἐκτυπώνονται καὶ τὸν ἀκολουθοῦμε σὰν ἀρχηγό. Ποτέ μας δὲν ἀκολουθοῦμε ἕνα ἀνθρώπο, πὺν δὲν ἔχει νὰ κάνει τίποτα μὲ τὴν ἀρετή. Πολλὲς φορὲς, ἔτυχε νὰ τῶχουν οἱ πιὸ κακοὶ ἀνθρώποι. Οὔτε μὲ τὸ μυαλὸ ἔχει σχέση πάντα, μ' ὅλο πὺν σ' ἐκείνους πὺν ἔχουν καὶ μυαλὸ εἶναι ἀκόμα πιὸ δημιουργικὸ στοιχεῖο. Ἀκόμα δὲν ἔχει τίποτα τὸ κοινὸ μὲ ἀξιώματα, θέση ἢ μόρφωση.

Μποροῦμε ἄραγε νὰ ἀποκτήσουμε τὰ στοιχεῖα πὺν τὸ ἀποτελοῦν; Τὸ πρῶτο εἶναι ἡ ζωντάνια τοῦ μυαλοῦ. Ἡ φωνὴ τοῦ ἀνθρώπου πὺν ἔχει προσωπικότητα εἶναι ζωντανὴ γεμάτη παλμὸ καὶ ἐκφραση. Ἀκόμα καὶ ἂν οἱ σκέψεις του δὲν εἶναι τίποτα ἐξαιρετικὸ ὁ τρόπος πὺν τὶς λέει, θὰ μᾶς κάνει ἐντύπωση. Θὰ ἐπιδράσει ἀπάνω μας μὲ τὴ δύναμή του. Ἡ ζωντάνια του ἐκφράζεται μέσα στὴ δύναμή τοῦ ἡχοῦ τῆς φωνῆς του. Τὸ δεύτερο στοιχεῖο εἶναι ἡ ξεχωριστὴ πρωτοτυπία τῆς σκέψης του. Δυὸ ἀνθρώποι μπορεῖ νὰ λένε τὸ ἴδιο πράγμα. Ὁ ἕνας τὸ λέει ὁμορφα χωρὶς νὰ μᾶς κάνει ιδιαίτερη ἐντύπωση. Ὁ ἄλλος τὸ λέει μὲ ἕνα δικό του ξεχωριστὸ τρόπο, πὺν ὄχι μόνο μᾶς κάνει ἐντύπωση, μὰ μᾶς μένει ἀξέχαστος. Τὸ τρίτο στοιχεῖο εἶναι μιὰ βεβαιότητα — ὄχι ἐπαρση μὰ αὐτοβεβαιότητα. Τὸ τέταρτο, εἶναι τὸ αὐθεντικὸ ὕψος. Ἡ προσωπικότητα δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ φωνές. Τὸ πέμπτο στοιχεῖο τέλος εἶναι ἡ φυσικὴ ἱκανότητα γιὰ τὴν ἀρχηγία. Μέσα σὲ κάθε συντροφιά, δὲν εἶναι ὅλοι πὺν φιλοδοξοῦν νὰ πάρουν τὴν ἡγεσία. Εἶναι ὅμως ἕνας πὺν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τὴν ἡγεσία ὅπως ἔχει ἀνάγκη καὶ ἀπὸ τὸν ἀέρα πὺν ἀναπνέει. Ὑπάρχει μέσα του ἡ ιδιότητα τοῦ ἀρχηγοῦ. Ἀκόμα ἕνα στοιχεῖο, εἶναι μιὰ αὐθορμησία, μιὰ ἀπόλυτη φυσικότητα πὺν πηγάζει ἀπὸ τὴν ἔλλειψη κάθε πρόληψης. Τὴν ὥρα πὺν ὁ κοινὸς ἀνθρώπος διστάζει νὰ πεῖ τὴ σκέψη του, ἡ προσωπικότητα μιλᾷ ἐλεύθερα καὶ αὐθόρμητα. Καὶ ἐπειδὴ ὅλοι μας θέλουμε νὰ εἴμαστε φυσικοὶ καὶ αὐθόρμητοι, τὸν καμαρώνουμε. Προσωπικότητα εἶναι ὁ ἀνθρώπος στὸ σύνολο τῶν ἐκδηλώσεών του, ὅπως λέει ὁ Burke.

Ἄν ὅλα αὐτὰ βρίσκονται κοντὰ στὴν ἀλήθεια τότε πρέπει νὰ δεχτοῦμε πὺς ἡ προσωπικότητα δὲν εἶναι κάτι πὺν μποροῦμε νὰ τὸ φορέσουμε ὅπως φορᾶμε τὸ παλτό μας καὶ πὺς δὲν ὑπάρχει καμμιὰ συνταγὴ γιὰ νὰ τὴν ἀποκτήσουμε.

Ποιό είναι λοιπόν το συμπέρασμα ύστερα απ' όλα αυτά; Το ποιόν του εσώτερου εαυτού μας, εκφράζεται σε κάθε τι που λέμε ή κάνουμε. Με τόν κρυμμένο αυτό και άδρατο εαυτό μας πρέπει ν' ασχοληθούμε έσείς και γώ.

"Αν αυτό, το άδρατο, το μεγαλώσουμε, αν το κρατήσουμε ζωντανό και δημιουργικό, αν το πνεύμα μας δεν είναι νεκρό και μιμητικό, αν το μυαλό μας αποταμιεύσει γνώση και όχι άερα, αν πιστέψουμε στη ζωή και στον εαυτό μας και δεν αμφιβόλλουμε για τίποτα, τότε όλα θα εκφραστούν με λόγια και έργα. Θά γίνουμε άνθρωποι χωρίς προσποίηση και με συνειδητό μόχθο, θα είμαστε ζωντανές προσωπικότητες.

25

ΠΟΛΛΟΙ ειδικοί διαιτολόγοι που έχουν απόλυτη έμπιστοσύνη στα αυστηρά επιστημονικά διαιτολόγια και δεν λαμβάνουν υπ' όψη τους τις παράξενες «λόξεις» όρισμένων ανθρώπων θάτρεπε να μάθουν την περίπτωση ενός παιδιού 3 1/2 χρόνων που είχε τη συνήθεια να τρώει κάθε μέρα φρούχτες άλάτι. Αυτό το παιδάκι το πήγαν στο νοσοκομείο και το έβαλαν σε δίαιτα. Το αποτέλεσμα ήταν πως πέθανε ύστερ' από λίγες μέρες. 'Η νεκροψία έδειξε πως είχε ανεπάρκεια των αδένων που εκκρίνουν αδρεναλίνη.

Το άρρωστο παιδί θεράπευε άσυναίσθητα την πάθησή του τρώγοντας μεγάλη ποσότητα άλάτι.

II, MESE

*Ένας που έπέτυχε στη ζωή

Ο βασιληάς του Βρεταννικού κινηματογράφου

Του FRANCIS SILL WICKWARE

(Από το «Life» της Νέας Υόρκης)

Ο J. ARTHUR RANK είναι ένας απ' τους πλουσιώτερους ανθρώπους της 'Αγγλίας. Έχει μεγάλη περιουσία και δε διατάζει να την σπαταλά για να ικανοποιήσει τη μεγάλη του φιλοδοξία. 'Η φιλοδοξία του είναι κάτι που ως τώρα δεν το κατόρθωσε κανένας. Θέλει να σπάσει το μονοπώλιο των κινηματογραφικών επιχειρήσεων που έχει το Χόλλυγουντ.

Σ' αυτή την κατεύθυνση έχει κάνει πολλές προόδους. Και σήμερα ο J. Arthur Rank έχει στο χέρι του ένα μεγάλο μέρος της 'Αγγλικής βιομηχανίας, πολλά συμβόλαια με γνωστούς 'Αμερικανούς παραγωγούς και προμηθευτές και έχει γίνει ο μεγαλύτερος κινηματογραφικός επιχειρηματίας όλου του κόσμου, σχετικά με τα μέσα και τα κεφάλαια που διαθέτει. Οι δουλειές του Rank είναι τόσο μεγάλες που οι 90.000 λίρες που πληρώνει νοίκι στους 'Ηνωμένους Καλλιτέχνες για το Winter Garden Theatre της Νέας Υόρκης, δεν είναι παρά μία μικρή λεπτομέρεια. 'Οπωσδήποτε όμως η ένοικιαση αυτού του θεάτρου είναι πολύ σπουδαία γιατί έχει εξασφαλίσει ένα είδος «βιτρίνας» στα 'Αγγλικά έργα πρώτης προβολής μέσα στο Broadway και γιατί είναι το πρώτο προγεφύρωμα της μεγάλης «είσβολής» που έχει σχεδιάσει ο Rank.

Ο Rank γεννήθηκε στο Hull του Yorkshire στις 23 Δεκεμβρίου του 1888 και ο πατέρας του ήταν εύπορος εργοστασιάρχης. Την επιχείρηση την είχε ιδρύσει ο παπός του, ένας άφαντης μικροκτηματίας που άρχισε τη δουλειά αλέθοντας αλεύρι σ' ένα

άνεμόμυλο. Ο γιός του Joseph Rank μπήκε στη δουλειά και τη μεγάλωσε, αγοράζοντας μία πετρελαιοκίνητη μηχανή και πριν το θάνατό του — πέθανε στα 1943, 89 χρονών — είδε να ξαπλώνεται γύρω του το βασίλειο της επιχείρησης του Ranks Ltd. Την έπιτυχία τη χρωστούσε σε δυο συντελεστές: 1) γιατί υιοθέτησε άμέσως τις καινούριες μεθόδους και κυρίως τόν κυλινδρόμυλο. 2) γιατί είχε μεγάλη ενεργητικότητα. Ο γέρω Rank είχε πρόγραμμα ν' αρχίζει τη βδομάδα του έχοντας πάντα μία καινούρια παραγγελία, και δε γύριζε καθόλου σπίτι του τις νύχτες της Δευτέρας αν δεν είχε καταφέρει αυτό το πράγμα. Τα άρχεια της οικογένειας δεν γράφουν πόσες φορές δε γύρισε σπίτι του τη Δευτέρα βράδυ· μά δεν φαίνεται να ελταν και πολλές.

Ο Joseph Arthur Rank ήταν ο μικρότερος από τους τρεις γιους του «γέρο Joe». Ως τα 17 του χρόνια φοίτησε σε διάφορα σχολεία και ύστερα μπήκε στην επιχείρηση του πατέρα του. Κι' άφου μαθήτευσε για αρκετό καιρό σαν κατώτερος υπάλληλος και εργαζόταν 13 ώρες τη μέρα, ανέλαβε τη διεύθυνση ενός εργοστασίου των Rank, Peterkin Self Raising Flour, που έκανε μαρμελάδες και γλυκά.

Ο πατέρας Rank ήταν ένας άνθρωπος δεσποτικός που άρνήθηκε τον τίτλο του λόρδου λέγοντας πως «είχε γεννηθί άπλως Joe Rank και άπλως Joe Rank ήθελε να πεθάνει». Όπως ο γέρω Ροκφέλλερ, που, όπως λένε, συνήθιζε να παίρνει τις

δεκάρες των έγγονιών του για να τους διδάξει την αξία του χρήματος, έτσι και ο Joe Rank τρελλαινόνταν να δίνει πρακτικά μαθήματα στους γιους του για να ακονίζει το μυαλό τους.

Ξεχωριστά απ' τα πλούτη, τον καλό χαρακτήρα και το μυαλό, ο Rank κληρονόμησε απ' τον πατέρα του κ' ένα βαθύ ενδιαφέρον για τη θρησκεία και μάλιστα όπως την έρμηνεύουν οι Μεθοδιστές.

«Ο άνθρωπος αποτελείται από τρία μέρη» λέει ο Arthur Rank, επαναλαμβάνοντας τα λόγια του πατέρα του, «το πνεύμα, το μυαλό και το σώμα. Η μητέρα ασχολείται προσεχτικά πολλές ώρες με το σώμα του παιδιού της και τα σχολεία αφιερώνουν χρόνια για να του γυμνάσουν και να του μορφώσουν το μυαλό. Το πνεύμα όμως έχει παραμεληθεί». Ο Rank νομίζει πως έχει ο ίδιος καθήκον να καλλιεργήσει το πνεύμα. Για πολλά χρόνια είταν επόπτης σ' ένα σχολείο που λειτουργούσε την Κυριακή. Τους μαθητές τους ονομάζει ακόμα «παιδιά του» και κάθε Κυριακή παίρνει το ποδήλατό του και το φαί του σ' ένα καλαθάκι και πάει να φάει στο σχολείο μαζί τους.

Κοντά στα 1935 ο Rank οχημάτισε τη γνώμη πως εκείνο που χρειαζόταν η εκκλησία είναι η δυναμική ρεκλάμα. Γι' αυτή τη δουλειά το καταλληλότερο μέσο ήταν ο κινηματογράφος και μαζί με τον πατέρα του και με μερικούς άλλους που είχαν την ίδια γνώμη μ' αυτόν, χρηματοδότησε την παραγωγή θρησκευτικών ταινιών για τα σχολεία και τις εκκλησίες. Πολλές απ' αυτές τις ταινίες είναι σκηνές παρμένες από θέματα της Βίβλου, άλλες πάλι σύγχρονες ιστορίες με ήθικα περιεχόμενο. Αργότερα ίδρυσε ένα παρόρμημα ειδικό για παιδικές ταινίες, και υπάρχει η γνώμη πως σ' αυτό ξεπέρασε κάθε τέτοια προσπάθεια που έγινε στην Αμερική. Τα χρήματα που έδωσε ο γιος Rank γι' αυτές τις ταινίες με σκοπό να

διαδώσουν τη θρησκεία και τις καλές πράξεις, είναι το ίδιο σπουδαία όπως και τα μεγάλα χρηματικά ποσά (υπολογίζονται σε 5.000.000 λίρες) που είχε δώσει ο πατέρας του για τα Μεθοδιστικά Ιδρύματα.

Ο ξήλος του χριστιανού Rank άνοιξε στον Rank έπιχειρηματία όλο το θαυμαστό κόσμο των κινηματογραφικών επιχειρήσεων. Σύντομα άρχισε να αγοράζει πολλά θέατρα και στούντιο. Μελετώντας το οικονομικό μέρος της έπιχείρησης παρατήρησε πως αυτή η μονομερής έξαγωγή χρημάτων από την Αγγλία στο Χόλλυγουντ δημιουργούσε ένα καθαρό κίνδυνο στην έμπορικη ισορροπία της Αυτοκρατορίας. Και ο Rank σκέφτηκε να σώσει με τον κινηματογράφο, όχι μονάχα το πνεύμα, αλλά κι' αυτή την Αυτοκρατορία.

Πολλοί Έγγλέζοι παραγωγοί λένε πως οι Αμερικανικές κινηματογραφικές εταιρείες (που έχουν πολλά απ' τα θέατρα των Ην. Πολιτειών) συνωμοτούν μευστικά να δυσκολέψουν, αν όχι να ματαιώσουν έντελως, την εμφάνιση ξένων κινηματογράφων στη χώρα τους. Οι Αμερικανοί παραγωγοί αδιαφορούνε και δείχνουν περιφρονητικά τις εισπράξεις της Βρετανικής παραγωγής.

Είναι αλήθεια πως οι περισσότερες Αγγλικές ταινίες έχουν μεγάλη έπιτυχία στις μεγάλες πόλεις, δεν γίνεται όμως το ίδιο και στις επαρχίες. Ξεχωριστά απ' τις άλλες δυσκολίες που αναφέραμε πάρα πάνω οι Έγγλέζικες ταινίες μειονεκτούν γιατί λείπουν οι καλοί ήθοιοι. Όλοι οι ήθοιοι με ταλέντο πήγαν στο Χόλλυγουντ. Η Greer Garson, ο Cary Grant, ο Ronald Colman, ο Sidney Greenstreet, η Vivien Leigh, η Merle Oberon, ο Charles Laughton, ο Nigel Bruce και ο Rathbone είνε δείγματα καλών Αγγλων ήθοιων που δουλεύουν στο Χόλλυγουντ. Όπως φαίνεται θα μπορούσαν να έχουν γίνει πολύ δημοφιλείς στις Ηνωμένες Πολιτείες σαν Αγγλοι ήθοιοι σέ

Αγγλικές ταινίες, αν υπήρχε στην Αγγλία διαρκής παραγωγή ταινιών όπως έχουν πάντα εργασία. Γιατί όπως είναι τα πράγματα ως τώρα, τους προσλάμβαναν για μιá ταινία και ύστερα τους άπολύανε όπως να ξαναρχίσουν άλλη.

Ο Rank τώρα άρχισε να παράγει συνεχώς ακριβές ταινίες και με ήθοιους που έχουν ταλέντο. Έκανε συμβόλαια για πολύ καιρό με άντρες και γυναίκες ήθοιους και μάλιστα ένας απ' αυτούς ο Stewart Granger είχε μεγάλη έπιτυχία στην Αγγλία, μ' όλο που ακόμα δεν έχουμε αν οι ταινίες του θ' άρξουν στην Αμερική. Έτσι ο Rank νοιώθει πως είναι έτοιμος να συναγωνιστεί το Χόλλυγουντ και τα χρήματα που διαθέτει είναι πάρα πολλά.

Σήμερα απ' τα 4.500 θέατρα που υπάρχουν στην Αγγλία έχει περισσότερα από 600 και τα περισσότερα απ' αυτά είναι πρώτης κατηγορίας και βρίσκονται στο κέντρο των μεγάλων πόλεων. Για να εφοδιάσει όλ' αυτά τα θέατρα χρησιμοποιεί όλα τα στούντιο που υπάρχουν στη χώρα. Στις Ηνωμένες Πολιτείες έγινε μέτοχος με 25 % στην Universal Pictures, και μ' αυτό τον τρόπο είναι ο άνθρωπος που, μόνος του, έχει τις περισσότερες μετοχές αυτό όμως δεν τον έμποδισε να υπογράψει επικερδείς συμφωνίες και με το R.K.O. Ξεχωριστά απ' αυτά έχει δικό του θέατρο και στη Νέα Υόρκη που θα το διευθύνουν οι Ηνωμένοι Καλλιτέχνες. Τελικά έκανε μιá συμφωνία με τον David Selznick και σύμφωνα μ' αυτήν θα χρηματοδοτήσει ταινίες που θα γυριστούν απ' την Selznick International Pictures of England Ltd. μιá νέα Έταιρεία όπου ο Rank θα είναι διευθυντής. Η πρώτη ταινία που θα γυρίσουν ο Rank και ο Selznick θα είναι η «Mary Magdalene», με την Ingrid Bergman και τον Joseph Cotten. Γι' αυτήν την ταινία έχουν διατεθεί 1.250.000 λίρες και θα γυριστεί στην Αγγλία και

την Παλαιστίνη.

Το 1937 ο Rank δοκίμασε να γυρίσει ταινίες με ποικίλο περιεχόμενο και τράβηξε 83 ταινίες τέτοιου είδους. Πολύ λίγες απ' αυτές είναι γνωστές στο Αμερικανικό κοινό και ο Rank θεωρεί πως τη μεγαλύτερη έπιτυχία την είχαν οι ταινίες του «The Invaders», «In Which We Serve», «Spitfire», «The Silver Fleet», «Mr Emmanuel» και «Colonel Blimp». Οι κριτικοί τις έπαινεσαν θερμά σχεδόν όλες, μα εισπράξεις μεγάλες είχαν μόνο οι ταινίες «The Invaders» και «In which we serve». Το 1942 η «Επιτροπή Κριτικής Κινηματογραφικών Ταινιών της Ν. Υόρκης» βράβευσε αυτή την ταινία σαν τη καλύτερη της χρονιάς.

Η ταινία «The Invaders» είναι κατώτερη σ' αυτήν έπαιξε ο Leslie Howard και είναι πολεμική ταινία που διαδραματιζόταν σε μέρη γνωστά στους Αμερικανούς, στον Καναδά και τις Βόρειες περιοχές της Αμερικής απ' τ' άλλο μέρος, ο «Colonel Blimp» δεν είχε πολύ «δράση» και δεν άρεσε στο Αμερικανικό κοινό, γι' αυτό και οι εισπράξεις του είναι πολύ μικρές.

Λίγα έκατομμύρια περισσότερα ή λίγα λιγότερα δεν έχουν σημασία για τον Rank και έδοθεύει τόσα χρήματα που μπροστά του ο πιο άνοιχτοχέρης παραγωγός του «Χόλλυγουντ» φαίνεται τσιγκούνης. Φέρνει απ' το Χόλλυγουντ τόσους ήθοιους, διευθυντές, παραγωγούς ή τεχνικούς υπαλλήλους, όσους λογαριάζει πως θα χρειαστεί, και όπως φαίνεται θα πληρώσει όσα του ζητήσουν για να κλείσει συμβόλαια μαζί τους. Σχεδιάζει επίσης να συγχρονίσει τα στούντιο έφοδιαζοντάς τα με καινούργια φωτογραφικά, ήχητικά και φωτιστικά μηχανήματα. Επίσης σκοπεύει να εγκαταστήσει μηχανήματα τηλεόρασης στα θέατρα του. Υπολογίζει πως σε 10 χρόνια, ειδικά τελειοποιημένα μηχανήματα θα μεταδίδουν τις εί-

κόνες κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸ κεντρικὸ στούντιο στὶς αἰθούσες προβολῆς τῶν ταινιῶν καὶ ἔτσι θὰ γίνῃ δυνατὸ μιὰ μόνο ταινία νὰ παίζεται συγχρόνως σὲ ἑκατοντάδες θέατρα.

Αὐτὰ τὰ σχέδια ἀπασχόλησαν ἐξαιρετικά τὸν Rank, πρῶγμα ποὺ τοῦ ἄρῃσει ὑπερβολικά. Ἐνῶς ἀπ' τοὺς συνεταίρους του λέει πῶς ἔχειν ποὺ τὸν χαρακτηρίζει ἰδιαίτερα εἶναι ἡ ἱκανότητά του νὰ γίνῃται ἀξιγάπητος «παρ' ὅλες τὶς φοβερὲς ἀρετὲς του» ποὺ ἀπ' ὅλες ἡ σπουδαιότερη εἶναι ἀφάνταστη ἱκανότητα γιὰ δουλειά. Στὴν Ἀγγλία ἡ κανονικὴ μέρα τοῦ Rank ἀρχίζει στὶς 8½ καὶ σπᾶν τελεσιώνει πρὶν ἀπ' τὶς 1 ἢ 2 τὸ πρωῒ. Δουλεῦναι ἀκόμα καὶ τὴν ὥρα ποὺ ὁ σωφὸρ του τὸν πηγαίνει ἀπὸ γραφεῖο σὲ γραφεῖο καὶ ἡ πόρτα τοῦ αὐτοκινήτου εἶναι πάντα ἀνοιχτὴ γιὰ νὰ πηδήξῃ χωρὶς νὰ χάσῃ καθόλου καιρὸ.

Τὶς λεπτομερείες τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ ὁ Rank τις κρατᾷ μυστικές καὶ τις ἐξετάζει μόνος του χωρὶς νὰ τις ἀνακοινῶναι καὶ σ' ἄλλους. Δὲν ἔχει κανένα «ἀπαράιτητο» ἰδιαίτερο γραμματέα καὶ τὸ γραφεῖο του ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ 4 μεγάλους χαρτοφύλακες ποὺ τοὺς τραβᾷ μαζί του ὅπου κι' ἂν πάει. Τὸ περίεργο εἶναι πῶς βρίσκει ἀμέσως κάθε χαρτί ποὺ θέλει, ἀκόμα κι' ἂν τὰ ἐγγράφα ποὺ βρίσκονται στοὺς χαρτοφύλακες σχετίζονται μὲ τις μπερδεμένες ὑποθέσεις οἱ ὅποιες εἶναι ἀνακατεμένες σὲ ὅχι λιγότερες ἀπὸ 60 ἑταιρείες ποὺ ἀποτελοῦν τὴν «Αὐτοκρατορία τοῦ Rank». Γιατί οἱ κινηματογραφικὲς ἐπιχειρήσεις εἶναι μονάχα ἓνα μέρος ἀπ' τὶς δουλειὲς τοῦ Rank. Τὰ ἐργοστάσια Ranks Ltd ἀλέθουν πάντα τὸ 1/5 τοῦ ἀλευριοῦ ποὺ καταναλώνεται στὴν Ἀγγλία. Καὶ ξεχωριστὰ ἀπ' ὅλα αὐτὰ στὴν Αὐτοκρατορία του περιλαμβάνονται εἰκοσι διάφορες ἐπιχειρήσεις, πολὺ διαφορετικὲς ἢ μιὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη.

Ὁ Rank σηκώνει ὅλο αὐτὸ τὸ βάρος χωρὶς μεγάλο κόπο, γιατί ἔχει θανμάσια καὶ γερὴ κράση. Παίζει

μπριτζ ὅση ὥρα καταφέρει νὰ διαθέτῃ, εἶναι συντηρητικὸς στὸ παιχνίδι του καὶ ἔχει τὴ συνήθεια νὰ κάνει παρατηρήσεις καὶ στοὺς συμπαίχτες καὶ στοὺς ἀντιπάλους του τὴν ὥρα τοῦ παιχνιδιοῦ, ἂν δὲν παίζουν καλὰ.

Τώρα ὁ Rank γυρίζει 10 ταινίες καὶ πολλὲς ἄλλες εἶναι ἐτοιμὲς γιὰ τὴν ἐκθεσὶ τῆς Ν' Ὑόρκης. Ἀνάμεσα σ' αὐτὲς εἶναι καὶ ὁ Ἑρρίκος Ε'. Αὐτὴ ἡ ταινία πρέπει ὅπως ὁποῦν νὰ βγάλῃ στὴν Ἀμερικὴ τὰ λεπτὰ ποὺ στοίχισε, δηλ. 500.000 λίρες. Γι' αὐτὸ ὁ Rank δὲν ἔχει καμμίαν ἀμφιβολία καὶ λέει στοὺς σκεπτικιστὲς φίλους του πῶς αὐτὸ τὸ ἔργο θὰ ἔχει τὴ μεγαλύτερη ἐπιτυχία. «Οἱ ἄνθρωποι σας ὑποτιμοῦν τὴν ἀντίληψη τοῦ Ἀμερικανικοῦ κοινού. Ἐγὼ ὅμως δὲν ἔχω τὴν ἴδια γνώμη. Νομίζω πῶς ἂν ὁ Σαίξπηρ ἀνεβαστεῖ ὅπως πρέπει θὰ τοὺς ἄρῃσει. Καὶ αὐτὴ ἡ ταινία ἔχει ἀνεβαστὴ καλὰ». Ἡ πιὸ «παράξενη» ἀπ' τὶς ταινίες ποὺ γυρίζει σήμερὰ ὁ Rank εἶναι ὁ «Καίσαρας καὶ ἡ Κλεοπάτρα» τοῦ Bernard Shaw. Εἶναι ταινία ἐγχρωμῆ, παίζουν ἡ Vivien Leigh καὶ ὁ Claude Rains καὶ στοίχησε 1.250.000 λίρες δηλ. 20 % περισσότερο ἀπ' ὅτι στοίχησε τὸ «Ὅσα πιάρνει ὁ ἄνεμος». Γι' αὐτὸ θὰ εἶναι κάτι περισσότερο ἀπὸ θαῦμα ἂν ὁ Rank πιάσει ἔστω καὶ τὰ λεπτὰ ποὺ ξόδεψε.

Μὰ ὁ ἄπλως ἄντρας ἀπ' τὸ Yorkshire θὰ κατορθώσει νὰ τὰ βγάλῃ πέρα. Ἐχεῖ τὴ συνήθεια νὰ κάνει ὅλα τὰ πράγματα νὰ πετυχαίνουν μετὰ τὴν αὐτοπεποίθησιν ποὺ τὸν ἀφίκει νὰ ριφκοκινδυνεύει δεκάδες ἐκατομμύρια χωρὶς νὰ τὸν νοιάζῃ γιὰ τὸ τί θὰ βγεῖ στὸ τέλος. «Εἰμαι τυχερὸς ἄνθρωπος» λέει ὁ Rank. Ἡ πεποίθησιν ποὺ ἔχει γιὰ τὴν τύχην του φτάνει ἀκόμα καὶ στὴν πρόγνωση του γιὰ τὸν καιρὸ. Στὸ Yorkshire οἱ ἄνθρωποι πλένουν καὶ ἀπλώνουν ὅταν μάθουν πῶς ὁ Rank βγήκε γιὰ κυνήγι. «Τὴν καλοκαίρια τὴν ὀνομάζουν «καιρὸ τοῦ Rank», λέει ὁ ἴδιος «καὶ πρέπει νὰ πῶ πῶς ὡς τώρα δὲν τοὺς ἔχω διαψεύσει.»

Ἐνα Ἀμερικανικὸ πρότυπο

Ἡ κοιλάδα τοῦ Δούναβη

Τοῦ DAVID MITRANY, καθηγητῆ τῶν Πολιτικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ἐπιστημῶν στὸ New Jersey

(Ἀπὸ τὸ «Overture» [Future Books No. 1])

Τὸ πρόβλημα καὶ τὸ μέλλον τῶν Παραδουνάβιων Χωρῶν προσφέρει ἓνα εἶδος πειράματος στὴ Νέα Εὐρώπη. Ἡ Βοστανία, ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Γαλλία ὑποστηρίζουν πῶς χρειάζεται διεθνὴς συνεργασία γιὰ τὸ ζήτημα τῶν περιοχῶν αὐτῶν. Ἡ Ρωσία πάλι ἰσχυρίζεται πῶς τὸν ἐλεγχὸ τοῦ Δούναβη πρέπει νὰ τὸν ἔχουν οἱ χώρες ποὺ συνορεύουν μαζί του, καὶ τρεῖς ἀπ' αὐτὲς, ἡ Οὐγγαρία, ἡ Ρουμανία καὶ ἡ Βουλγαρία, εἶναι χώρες πρώην ἐχθρικές. Ὁ κ. Bevin ὅταν μίλησε στὴ Βουλὴ τῶν Κοινοτήτων στὶς 4 Ἰουνίου, ἐξέτασε λεπτομερειακὰ καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ Δούναβη. Ἐξήγησε πῶς ὁ Δούναβης, ὁ Ὀντερ, ὁ Ἑλβας καὶ ἄλλοι ποταμοὶ εἶναι ζῶνες ζωτικὲς γιὰ τὴν Εὐρώπην καὶ πῶς ἡ ἐλεύθερη χρησιμοποίησή τους θὰ βοηθήσῃ πάρα πολὺ ὥστε νὰ προληφθῇ ἡ πείνα στὴν Εὐρώπην. Στὸ ἓνα μέρος χρειάζονται λιπάσματα, στὸ ἄλλο σιτάρι καὶ ἄπονα ἄλλου τρόφιμα. «Ἐπιθυμοῦμε πολὺ ν' ἀνοίξῃ αὐτοὺς ὁ δρόμος ἔτσι ποὺ οἱ μεταφορὲς νὰ λιγοστεύουν τὴ δυστυχία στὴν Εὐρώπην». Ἀπαντώντας στὸν ἰσχυρισμὸ τοῦ κ. Μολότωφ πῶς δὲν εἶναι σωστὸ δρισμὲνα κράτη ποὺ βρίσκονται μακριὰ ἀπ' τὸ Δούναβι νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ὑπαγορεύουν τὴ θέλησή τους στὶς παραδουνάβιες χώρες καὶ νὰ θέλουν νὰ ἐπιβάλλουν καθεστῶς ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ κρύψῃ τοὺς συμφεροντολογικοὺς του σκοποὺς, ὁ κ. Μπέβιν εἶπε: «Δὲν θέλουμε νὰ ὑπαγορεύουμε τὴ θέλησή μας στὶς Παραδουνάβιες Χώρες ἢ νὰ παραμελήσουμε τὰ συμφέροντά τους. Θέλουμε μονάχα νὰ ἀποκαταστήσουμε τὰ νόμιμα προπολεμικά μας δικαιώματα καὶ νὰ ἐξασφαλίσουμε πῶς οἱ πρώην μας ἐχθροὶ (δηλ. ἡ Βουλγαρία, Ρουμανία καὶ Οὐγγαρία) δὲ θὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ βλάψουν τὸ μηχανισμό τῆς παγκόσμιας συνεργασίας. Ἡ Σοβιετικὴ Ρωσία δὲν πρέπει νὰ φοβάται πῶς ἡ συμμετοχὴ μας σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεσιν θὰ θίξῃ τὰ συμφέροντά τῶν χωρῶν αὐτῶν. Δὲν μποροῦ μά οὕτως θέλω νὰ φαντασθῶ πῶς ἡ χώρα ποὺ γιὰ ἑξῆς χρόνια πολέμησε τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἐλευθερίας, θὰ θελήσῃ ὑστερ' ἀπὸ τόσες θυσίες νὰ ἐγκαταλείψῃ ἓνα διεθνὴ ὄργανισμὸ ποὺ ἔχει γιὰ σκοπὸν τὸν νὰ διατηρήσῃ τὴν ναυσιπλοΐα αὐτῶν τῶν ποταμῶν ἀφοῦ γιὰ τὴν ἐλευθερία τους πολέμησαμε ὅλοι μας». Ἡ ἐλευθερία ναυσιπλοΐας στὸ Δούναβη καὶ ἡ ἐπαναλειτούργησις τοῦ συστήματος τῶν μεταφορῶν ποὺ εἶχε καταστραφῇ ἀπ' τὸν πόλεμο, δὲν εἶναι τὸ μόνον εὐεργέτημα ποὺ θὰ δώσῃ στὴν Εὐρώπην ἡ ἐλευθεροκοινωνία στὸ Δούναβη. Ἡ κοιλάδα τοῦ Δούναβη εἶναι ἐξαιρετικὸ πεδίο γιὰ διεθνή συνεργασία καὶ γιὰ νὰ ἐφαρμοστοῦν οἱ τεχνικὲς ἐπαναστάσεις σὲ ζητήματα κοινωνικά, πρῶγμα ποὺ ἔχει ἀπὸ καιρὸ ἀρχίσῃ νὰ γίνῃ στὴν κοιλάδα τοῦ Τενεσσὴ στὶς Ἠνωμένους Πολιτεῖς. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἀθροῦν ποὺ δημοσιεύουμε γεννήθηκε στὸ Βουκουρέστι καὶ ἐπειδὴ ἔχει ἀσχοληθῇ μὲ τὶς σημερινὲς συνθήκες τῶν Βαλκανίων, πιστεύει πῶς εἶναι μεγάλη εὐκαιρία στὸ κοντινὸ μέλλον γιὰ τὴ Ρωσία καὶ τὴ Δύση

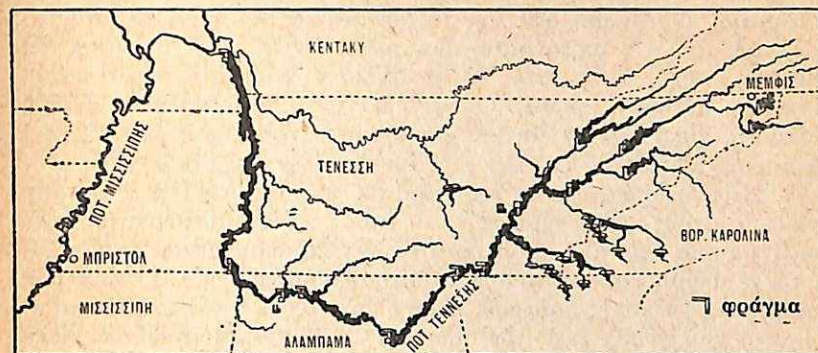
να συνεργαστούν για να βοηθήσουν στην ανεξαρτησία των χωρών αυτών πάνω στις γραμμές που έχει εμπνεύσει.

Η ΝΟΤΙΟΑΝΑΤΟΛΙΚΗ Ευρώπη διαμελίστηκε και φτώχαινε από τη μακρυνή ιστορία της, τη γεμάτη επιδρομές και πολέμους! 'Ο διαμελισμός κ' η φτώχεια στάθηκαν πάντα ένα πειρασμός για εισβολές και επιδρομές. 'Η τελευταία ήταν των Ναζί. Για να τελειώσει η μακρυνή βασιλεία της συμφοράς το κακό πρέπει να χτυπηθεί κι' από τις δυο μεριές. 'Η ζωή στις περιοχές αυτές πρέπει να γίνει πιο σταθερή μά και να προστατευθεί από εξωτερικές πιέσεις. 'Η περιοχή είναι τέτοια στη σύστασή της ώστε δεν μπορεί να έχει πολιτική ένότητα. Μια ματιά στο χάρτη μας πείθει γι' αυτό. Το κύριο χαρακτηριστικό της είναι ο Δούναβης, ο μόνος μεγάλος ποταμός της Ευρώπης που κυλά από τη δύση προς την ανατολή, ένας πανίσχυρος υδάτινος διάδρομος που από το λεκανοπέδιο της Σόφιας φτάνει στη μεγάλη πύλη της Ανατολής, την Κωνσταντινούπολη. 'Ολόκληρη όμως η περιοχή κι' όχι μόνο η παραδουνάβια, είναι ένα πολύπλοκο σημείο όπου γίνεται επαφή και το πέρασμα ανάμεσα στον πυρήνα της ηπείρου και στις χώρες της Μέσης Ανατολής και πέρα απ' αυτές. Τα ανοιχτά της σύνορα διευκόλυναν τις εισβολές από την ανατολή και τη δύση, δυσκόλεψαν όμως την τοπική σταθεροποίηση. Τοῦτο εξηγεί το μεγάλο ανάκατεμα που παρουσιάζεται πάντα κατά εκεί τόσο στους λαούς όσο και στις πολιτικές τους κατευθύνσεις.

'Η ιστορία ωστόσο δίνει ολοφάνερα δυο μαθήματα. Πρώτο πώς η ειρήνη στο Δούναβη θα εξαρτηθεί από τις ειρηνικές σχέσεις ανάμεσα στις Ανατολικές και Δυτικές Δυνάμεις που βρίσκονται κοντά του. Δεύτερο, πώς όλες οι προσπάθειες που έγιναν ως τώρα για συνεργασία—όπως π.χ. η Μικρή Συνεννόηση, η η Βαλκανική Συμμαχία—ξεκινώντας από πολιτική βάση, δεν στάθηκαν αξίες να λύσουν τα διεθνή προβλήματα που αντιμετώπισαν.

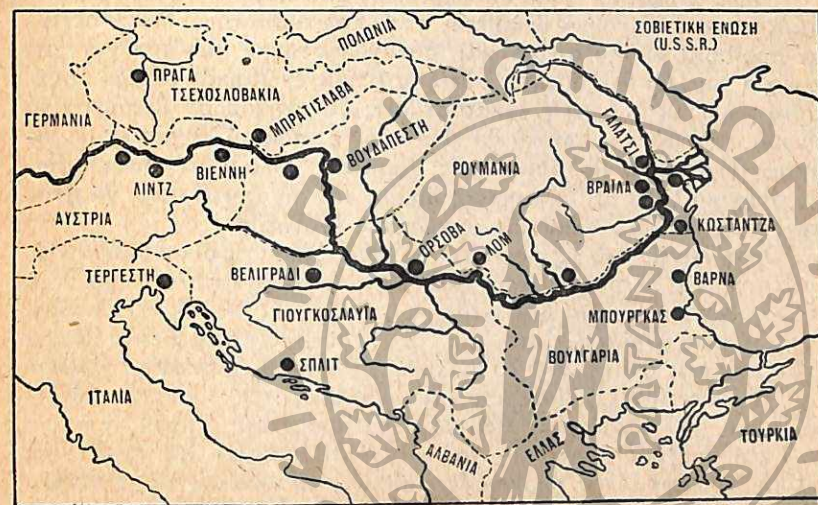
Οι παραδουνάβιες χώρες μπορούν επιτέλους να βρουν τη σωτηρία τους. Με τον καιρό όσο μεγαλώνει η συνήθεια της συνεργασίας πάνω σε πρακτικά κοινά προβλήματα, μπορεί να διορθωθεί η παλαιά δυσπροσαρμοστή πολιτική. Τα μέσα γι' αυτήν την αλλαγή, μπορούμε να τα βρούμε στο μεγάλο αμερικανικό σχέδιο T.V.A. (Tennessee Valley Authority, Αρχές της Κοιλάδας του Τενεσσό). 'Η αρχή που πάνω της στηρίζεται το σχέδιο αυτό, είναι να ξεδιαλέξουν όλοι μαζί, ότι είναι ανάγκη να γίνει από την αρχή, η και μόνο να καλυτερέψει, και να οργανώσουν μια κοινή ανάλογη υπηρεσία, όπου ο καθένας θα έχει τους δικούς του αντιπροσώπους, χωρίς να δώσουν σημασία σε πολιτικές και διοικητικές διαφορές.

Στην Αμερική, υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στην δημοσπονδιακή

ΜΕΜΦΙΣ
ΝΟΤΙΑ ΑΝΤΗ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
760 Km
ΜΠΡΙΣΤΟΛ
ΕΛΛΗΝΟΒΟΥΛΓΑΡΙΚΑ ΣΥΝΟΡΑ

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ ΤΟΥ ΤΕΝΕΣΣΗ

0 100 200 500 1000 ΧΛΜ.

ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΛΑΔΑΣ ΤΟΥ ΔΟΥΝΑΒΗ

κυβέρνηση και τις πολιτείες. Το T.V.A. άνοιξε το δρόμο για την επίτευξη αυτών των ανεξάρτητων πραγμάτων, που η δημοσπονδιακή κυβέρνηση δεν είχε τη δύναμη να τα πραγματοποιήσει, ενώ πάλι από τις κυβερνήσεις των πολιτειών έλειπαν τα μέσα. Το σύστημα αυτό, έφερε στο Αμερικανικό σύνταγμα μια καινούρια διάκριση, άγνωστη πρώτα. Όμως εδώ εΐταν εύκολο να γίνει αυτή η διάκριση, γιατί είχε διοικητικό και όχι πολιτικό χαρακτήρα. Αξίζει να πούμε, πώς στην κοιλάδα του Τενεσσή δεν υπήρχε μεγάλη ένότητα. Στις νοτιοανατολικές της περιοχές υπήρχε μεγάλη απόσταση ανάμεσα στους γαιοκτήμονες και στους μικροκαλλιεργητές που θυμίζει όμοια άγροτικά προβλήματα των παραδουνάβιων περιοχών. Υπήρχε ακόμα και εκεί το δύσκολο πρόβλημα της φυλής, που μάς θυμίζει τις φυλετικές διαφορές στις χώρες γύρω από το Δούναβη. Το κενό που χώριζε εκεί τον πλούσιο από τον φτωχό εΐταν πολύ πιδ μεγάλο απ' όλες τις άλλες περιοχές της Αμερικής. Η ζωή σε πολλά μέρη εΐταν πολύ πίσω· μια δλόκληρη περιοχή δεν είχε σιδηρόδρομο, τηλέφωνο, τηλέγραφο, ακόμα ούτε νοσοκομείο. Και η αντίθεση ανάμεσα στην κεντρική και την ανατολική κοιλάδα του Τενεσσή εΐταν τόσο μεγάλη, που πολλοί ως τώρα ύποστηρίξαν το χωρισμό της πολιτείας σε δυο κράτη.

Όμως άνθρωποι τόσο διαφορετικοί από κοινωνική άποψη και καμιά φορά επικίνδυνα αντίθετοι στις πολιτικές τους ιδέες, δέχτηκαν πρόθυμα το νέο σχέδιο και συναγωνίστηκαν μάλιστα για την επιτυχία του. Οι ανεξάρτητες αυτές πολιτείες ενώθηκαν με την προϋπόθεση πώς οι διάφορες έγκαταστάσεις θα περνούσαν ελεύθερα τα σύνορα, πώς το προσωπικό θα εΐταν κοινό, πώς οι εργασίες θα γίνονταν άσχετα με τις συνοριακές γραμμές. Όλα αυτά διαμόρφωσαν στην κοιλάδα μια ξεαιρετική δράση και το αποτέλεσμα να αναπτυχθεί ένα στερεό αίσθημα κοινωνικής ένότητας.

Όταν κανείς δει τις κοινωνικές ανάγκες και τις οικονομικές δυνατότητες της περιοχής του Δούναβη, άμέσως καταλαβαίνει πώς υπάρχει περιθώριο για μια τέτοια κοινή δράση. Οι ανάγκες περιορίζονται στις άγροτικές περιοχές. Στις δυτικές περιφέρειες, κάπου 55% και στις ανατολικές 75% του πληθυσμού ζουν από τη γεωργία. Η ανύψωση του βιωτικού επιπέδου είναι το κυριότερο καθήκον, τόσο από οικονομική όσο και από κοινωνική άποψη.

Τα κοινωνικά αποτελέσματα φαίνονται καθαρά απ' αυτό: στη Δυτική Εύρώπη, ένας χωρικός έχει παραγωγή άρκετη για να θρέψει τέσσερεις ανθρώπους. Στην Ανατ. Εύρώπη μόνο για ένα και μισό. Αυτή η χαμηλή παραγωγή, έχει όρισμένες φυσικές αιτίες, τις παράκαιρες και ακανόνιστες βροχές ή την άφορία της γής σε πολλά μέρη. Όμως η κύρια αίτία είναι ο πρωτόγονος τρόπος της καλλιέρ-

γειας. Σύμφωνα με την συνειθισμένη παραγωγή, καμιά χώρα της περιοχής αυτής δε θα μπορούσε να βελτιώσει έστω και λίγο το επίπεδο της ζωής του λαού της. Η συνεργασία όμως των χωρών αυτών θα βοηθούσε πολύ σ' αυτό το σκοπό με τη συνδυασμένη έρευνα, τους γεωργικούς και κτηνοτροφικούς σταθμούς, την εύσυνείδητη διανομή της έσοδείας και με άλλα τέτοια μέτρα.

Αν δεν καλυτερέψουν οι συγκοινωνίες και η έκμετάλλευση των φυσικών δυνάμεων δεν υπάρχει έλπίδα να πάει μπρός η νοτιοανατολική Εύρώπη. Αυτό, χώρια που μάς φέρνει πιδ κοντά στην ούσια του T.V.A. μάς βοηθάει κιόλας να δούμε πόσο άπαραίτητη είναι η προσαρμογή των τοπικών αναγκών και συνθηκών στη γενική ιδέα.

Παλὰ υπήρχε η τάση να δίνουμε σημασία στα κτίρια των σιδηροδρομικών σταθμών και σε μερικούς ωραίους αυτοκινητόδρομους. Στις άγροτικές περιοχές οι δρόμοι εΐταν βρώμικοι και άχρηστοι ύστερα από μια δυνατή βροχή. Όλο το χειμώνα δεν μπορούσε κανείς να τους χρησιμοποιήσει. Η επικοινωνία σ' αυτές τις περιοχές εΐταν πραγματικά πιδ εύκολη όταν χιόνιζε, γιατί σχηματιζόταν μια επίπεδη επιφάνεια που εύκόλυνη τη συγκοινωνία. Η κατάσταση στις παραδουνάβιες περιοχές είναι αλήθεια πώς δεν μπορεί ν' αλλάξει ως τη μέρα που θα ανοίξουν οι δρόμοι επικοινωνίας με τα χωριά. Και επειδή γι' αυτούς τους τοπικούς δρόμους θα χρησιμοποιηθούν κατά το μεγαλύτερο μέρος ντόπιοι εργάτες και ύλικό—δυο πράγματα που είναι άφθονα και φτηνά—για αυτό μπορούν να συνδυαστούν με την ανοικοδόμηση και η δουλειά ν' αρχίσει άμέσως.

Η κύρια συγκοινωνιακή άρτηρία όλης αυτής της περιοχής είναι βέβαια ο Δούναβης. Γι' αυτό είναι άπαραίτητη ανάγκη να οργανωθεί η ναυσιπλοΐα της περιφέρειας και για πολιτικούς και για τεχνικούς λόγους· οι βελτιώσεις όμως που θα γίνουν στις πλωτές συγκοινωνίες θα στοιχίσουν πολύ και δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν μονάχα με τη ναυτιλία. Η βελτίωση της ναυσιπλοΐας θα πρέπει να συνδιαστεί με άρδευτικά, αντιπλημμυρικά και ιδιαίτερα ύδρευση-λεκτρικά έργα και μάλιστα κατά τέτοιο τρόπο που η απόδοση των έργων αυτών να καλύψει τις δαπάνες του όλου σχεδίου· έτσι όλο αυτό το έργο θα είναι μια «πολύπλευρη» επιχείρηση σύμφωνη με το σκοπό του T.V.A. Τα άρδευτικά έργα θ' αυξήσουν την παραγωγή και γιγνότητα μεγάλων περιοχών που πιθανόν να μπορέσουν να θρέψουν τρεις φορές περισσότερους απ' όσους τρέφουν σήμερα· επειδή όμως η πτώση των βροχών δεν είναι κάτι κανονισμένο θα πρέπει να συνδυαστούν και με έργα αντιπλημμυρικά.

Η βιομηχανία στη βορειοανατολική Εύρώπη δεν είναι ξελιγμένη και συγκεντρωμένη ώστε να μάς έγγυάται μεγάλη πρόοδο· αν όμως συνδυαστεί με άρδευτικά έργα και μικρές άγροτικές βιομηχανίες

Κάθε μεγάλο σύμβολο αντιπροσωπεύει δύναμη 100.000 ίππ. που μπορούν να δώσουν οι υδατοπτώσεις σε κανονική ενέργεια.

Κάθε μικρό σύμβολο δείχνει σε ποιά αναλογία ή δύναμη αυτή χρησιμοποιείται σήμερα.

Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΟΠΤΩΣΕΩΝ

υπάρχουν πολλές πιθανότητες ή απόδοση να είναι εξαιρετική. Δεν υπάρχει βέβαια λόγος να πω πώς ο Δούναβης δεν είναι η μόνη πηγή που πρέπει να επιστρατευτεί γι' αυτό το σκοπό. Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στοιχίζει οπωσδήποτε πολύ και έχει μεγάλη απώλεια όταν δεν καταναλώνεται εξ ολοκλήρου· και το δίκτυο διανομής για τη μεγαλύτερη δυνατή κατανάλωση δεν μπορεί να οργανωθεί παρά με βάση τοπική.

Στις παραδουνάβιες περιοχές η αύξηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ξεχωριστά απ' τη χρησιμοποίησή της στη βιομηχανία και την ηλεκτροκίνηση του σιδηροδρόμου θα έχει για κύριο σκοπό της τη βελτίωση του βιωτικού επιπέδου των κατοίκων· αυτό όμως θα μπορούσε να κατορθωθεί μόνο αν η χρησιμοποίηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας γίνει προσιτή στους γεωργούς και τις αγροτικές βιομηχανίες. Γιατί αυτό πάλι θα έκανε δυνατή τη χρησιμοποίηση μικρών ηλεκτρικών κινητήρων και άλλων εργαλείων για αγροτική και οικιακή χρήση, αν βέβαια παρέχονταν με τέτοιους όρους που να μπορούν να τους βαστάξουν με τα μικρά μέσα που διαθέτουν αυτοί οι μεγάλοι αγροτικοί πληθυσμοί. Γιατί αντίθετα με τη γενική γνώμη, αυτές οι περιοχές δεν είναι καθόλου πλούσιες σε ανεκμετάλλετους φυσικούς πόρους.

Όλα αυτά φανερώνουν πώς οι μεγάλες πιθανότητες που υπάρχουν για να προοδεύσουν αυτές οι περιοχές δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν παρά μονάχα σύμφωνα με κάποιο σχέδιο και με τη βοήθεια που θα δώσει η Δύση σε χρήματα και μέσα. Ο παλιός τρόπος θα πρέπει να είναι σφαλερός, γιατί ενώ η βοήθεια απ' το ξέωτερο παρέχονταν με καλή πίστη, οδηγούσε σε γενική αγανάκτηση. Δεν είναι δύσκολο να βρούμε την αιτία. Το μεγαλύτερο μέρος απ' τα χρήματα ήταν σε μορφή κρατικού δανείου και τα περισσότερα χρησιμοποιούνταν είτε για να διορθώσουν τις ατέλειες της τοπικής οικονομικής πολιτικής· ή για εισαγωγές που δεν ήταν απαραίτητες· και τα περισσότερα ξοδεύονταν σε εξοπλισμούς. Αποτέλεσμα ήταν βέβαια όχι μόνο να μη βελτιωθεί η ζωή των κατοίκων αλλά μάλλον να χειροτερεύσει.

Και από εθνική άποψη και από διεθνή το πρόβλημα αυτό δεν παρουσιάζει τεχνικές όσο πολιτικές δυσκολίες: δηλ. πρέπει να δούμε πώς θα εξουδετερώσουμε τους πολιτικούς συντελεστές και θα αφήσουμε ελεύθερο τον πραγματικό τεχνικό συντελεστή πάνω στις γραμμές που αναφέραμε παραπάνω. Όλα τα μέρη ενός τέτοιου προγράμματος είναι φυσικό να αλληλοσυμπληρώνονται, όχι γιατί το σχέδιο είναι καλό, αλλά γιατί είναι φυσικό. Και επειδή είναι φυσικό δεν θα βασιστεί σε ξένα κεφάλαια και μέσα και θα συμβάλει από κάθε του πλευρά στη βελτίωση του βιωτικού επιπέ-

δου τῶν παραδουνάβιων περιοχῶν. Οἱ περιοχὲς αὐτὲς εἶναι ἀνάγκη νὰ μὴν εἶναι φτωχῆς. Τόσον καιρὸ ἔμειναν ἔτσι ἀπὸ τὶς συγκρούσεις καὶ τὴν κακὴ διακυβέρνηση πού τὶς φόρτωσαν μὲ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ βάρη ἀνώτερα ἀπ' τὶς δυνάμεις τους. Θὰ περάσει ὅμως πολὺς καιρὸς γιὰ νὰ μπορέσει ἡ κοινωνικὴ εὐημερία νὰ ἐλαττώσει τὸν κοινωνικὸ ἀναβρασμὸ αὐτῶν τῶν περιοχῶν. Ἐπειδὴ ὥστόσο ἡ ἀρρώστεια τοὺς προήλθε ἀπὸ πολιτικὸ κόρο, ἡ γιαιτρεία τους δὲν μπορεῖ νὰ ναι τὰ πολιτικὰ. Στὸ παρελθὸν ἡ διπλωματικὴ πολιτικὴ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων εἶχε πάλι «βαλκανοποιήσει» τὰ Βαλκάνια. Τὴ θαυμάσια εὐκαιρία θὰ εἶταν νὰ κάνει αὐτὸ τὸ ῥῆμα νὰ σημαίνει μᾶλλον τὴν ἀποκατάσταση μιᾶς πολιτικῆς ξεχωριστῆς περιοχῆς πού θὰ ἀντιμετωπίζει ἑνωμένη τοὺς διαφόρους κοινωνικοὺς κινδύνους. Ἡ ἰδέα τῶν ὁμοσπονδιακῶν κρατῶν δόθηκε στὸν κόσμῳ ἀπ' τὴν Ἀμερικὴ, καὶ εἶχε θαυμάσια ἀποτελέσματα ὅπου ὑπῆρχαν ἀρκετὰ στοιχεῖα ἐνότητος πού νὰ δημιουργοῦν μιὰ σταθερὴ βάση γι' αὐτήν. Τώρα ἡ ἴδια Ἀμερικὴ ἐφεῦρε ἕνα καινούριο μέσο—τὴν ἰδέα τῆς λειτουργίας τοῦ T.V.A.—ὅχι σὰν διόρθωση μὰ σὰν ἐπέκταση τῆς ἰδέας τῆς ὁμοσπονδίας, πού ταιριάζει στὶς τεχνικὲς καὶ πολιτικὲς συνθήκες τῆς ἐποχῆς μας. Ἀκόμα καὶ ἕνας ὁμοσπονδιακὸς ὀργανισμὸς πού ἤδη ὑπάρχει καὶ λειτουργεῖ πρέπει νὰ ζητᾷ καινούριους τρόπους γιὰ νὰ συντονίζει τὴ δράση του ἀνάμεσα στὰ διάφορα τοῦ τμήματος. Φαντασθῆτε λοιπὸν πόσο εἶναι ἀπαραίτητο νὰ γίνεται αὐτό, ὅταν ἐπιδιώκεται νὰ συνδεθοῦν ὁμοσπονδιακὰ κράτη τόσο ἀνομοιογενῆ καὶ τόσο ἀκόμα ἀδιαμόρφωτα. Ἡ Ἀμερικὴ ἡ ἴδια δὲν σταμάτησε στὸ πρῶτο πείραμα: χρησιμοποίησε τὸ νέο αὐτὸ ὄπλο ὅπου κατάλαβε πὼς ὑπῆρχε ἀνάγκη νὰ συντονίσει τὴ δράση της μὲ ἄλλες γειτονικὲς χώρες. Χρησιμοποιήθηκε μὲ χαρακτηριστικὴ ἐλευθερία καὶ ἐπιτυχία στὶς πολλὰς κοινὲς πολεμικὲς ἐπιτροπὲς Ἀμερικῆς καὶ Καναδᾶ καὶ στὰ κοινὰ σχέδια τῆς γραμμῆς τῆς Ἀλάσκας καὶ τοῦ Ἀγίου Λαυρεντίου καὶ μὲ τὸ Μεξικὸ στὰ σχέδια πού ἔγιναν τώρα τελευταῖα γιὰ τὴ βελτίωση τοῦ Ρίο Γκράντε. Ὅλα τὰ παναμερικανικὰ πειράματα πηγάζουν ἀπ' τὴν ἴδια ἰδέα. Ἡ «γῆραια» Εὐρώπη θάπρεπε νὰ κοκκινίζει ἀπὸ ντροπὴ ὅταν σκέπτεται πὼς τὸ γιαιτρικὸ γιὰ πολλὰς τῆς ἀρρώστειες θὰ πρέπει νὰ τὸ προμηθευτεῖ ἀπὸ τὸ Νέο Κόσμο. Ὡστόσο ὁ παλῆς κόσμος δὲν πρέπει νὰ ντρέπεται ἐπειδὴ γέννησε ἕνα σοφὸ «παιδί». Αὐτὸ θὰ χρειαστεῖ νὰ γίνῃ μόνον ἂν δὲν μπορέσουμε νὰ χρησιμοποιήσουμε τὴν καινούρια σοφὴ ἰδέα, πού γεννήθηκε στὴν κοιλάδα τοῦ Τεννεσσή.

[Τὸ διάγραμμα τῆς σελ. 76 δημοσιεύεται μὲ τὴν ἄδεια τῶν ἐκδοτῶν καὶ ἔχει γίνῃ μαζὶ μὲ ἄλλα, εἰδικὰ σὲ χρῶμα, ἀπὸ τὸ «Isotype Institute» τοῦ Ὁξφόρντ γιὰ τὶς ἐκδόσεις «Future Books».]

Το ἔντομο πού βομβαρδίζει

Τοῦ JACQUES de BRUSSEY-MALVILLE

(Ἀπὸ τὸ «XXe Siècle»)

ΥΠΑΡΧΕΙ ἕνα κυνηγετικὸ ἔντομο ἀπὸ τὸ γένος τῶν κολεοπτέρων πού ξεχωρίζει μὲ τὴν καταπληκτικὴ πρωτοτυπία τοῦ ὄπλου του: Στὸ ἔντομο αὐτὸ (ἐπιστημονικὰ λέγεται brachynus) πολὺ δικαιολογημένα ἔχουν δώσει τὸ παρατσούκλι «πυροβολητῆς».

Πραγματικὰ εἶναι κάτι πολὺ παράξενο. Αὐτὸς ὁ πυροβολητῆς, αὐτὸς ὁ τόσο λεπτὸς καὶ ταπεινὸς σκαραβαῖος, πού μοιάζει πὼς γεννήθηκε γιὰ νὰ τὸν τρῶνε τ' ἄλλα ἔντομα, αὐτὸ τὸ μικροσκοπικὸ πραγματάκι, τὸ προίκισε ἡ φύση μ' ἕνα ἐπιθετικὸ καὶ ἀμυντικὸ ὄπλο πού συχνὰ τὸ κάνει νὰ νικαίει καὶ γίγαντες.

Ὑπάρχουν, ὅπως ὅλοι ξέρετε, ἔντομα ὀπλισμένα μὲ κέρατα, μὲ πριόνια, μὲ ψαλίδια, μὲ τρυπάνια, μὲ ῥόκες καὶ σάιτες, μὲ ῥόπαλο καὶ δὲν ξέρω μὲ τί ἄλλα πράγματα. Μ' αὐτὰ τὰ ὄργανα, κόβουν, σπᾶνε, σκάβουν, χτυπᾶνε ἢ σκοτώνουν, μ' ἄλλα λόγια ἀμύνονται. Ἀλοίμονο! ὅλη ἡ φύση εἶναι πολεμικὴ. Δὲν βλέπουμε τίποτ' ἄλλο παρὰ συγκρούσεις. Παρατηροῦτε τὰ ζῶα καὶ παρατηροῦτε ἰδιαίτερα τὸν κόσμῳ τῶν μικρῶν ζώων, καὶ μάλιστα τῶν πολὺ μικρῶν. Δυὸ μερμύγκια πού τσακώνονται δὲν σταματᾶνε τὸν ἀγῶνα παρὰ μονάχα ἀφοῦ σκοτωθεῖ τὸ ἕνα ἀπ' τὰ δυό. Τ' ἄλλο πάλι, πάντα, εἶναι βαρεῖα πληγωμένο καὶ συχνὰ πεθαίνει κι' αὐτὸ μὲ τὴ σειρὰ του στὸ πεδίο ὅπου πρὶν ἀπὸ λίγο εἶχε κερδίσει τὴ φοβερὴ του νίκη.

Ἡ φύση ἔχει δώσει ἐπιθετικὰ ὄπλα σ' ὅλα τὰ ζῶα καὶ ὅπως ταιριάζει βέβαια, κυρίως στὰ μικρά. Ἄν μεγεθύνουμε μὲ τὸ μικροσκόπιο ἕνα ἔντομο πού εἶναι ἕτοιμο γιὰ τὴ μάχη, δηλ. γιὰ τὴν δολοφονία, βλέπουμε ἕνα θαυμάσιο θέαμα πολεμιστῆ, ἑτοιμοῦ γιὰ τὸν ἀγῶνα.

Κοντὰ σ' ὅλα αὐτὰ τὰ θαυμαστὰ ἔντομα πού εἶναι ὀπλισμένα μὲ βέλη, ἀκόντια καὶ δόρατα, παρουσιάζεται καὶ τὸ μικροσκοπικὸ αὐτὸ κολεόπτερο μ' ἕνα ὄπλο φοβερό, ἀπαράβλητο, ἀκαταμάχητο, μοναδικό: τὸ πυροβόλο του.

Μέσα στὸ μικροσκοπικὸ τοῦ σώματος μιὰ χαρούμενη μέρα, ἡ φύση τοποθέτησε ἕνα κεραυνό: ἔκανε αὐτὸ τὸ ταπεινὸ ἔντομο ἕνα ἰσχυρώτατο πυροβολητῆ· τὸ ὄπλισε μ' ἕνα μυδραλιοβόλο πού τοῦ ἐπιτρέπει νὰ κρατᾷ τοὺς ἐχθρούς του σὲ ἀπόσταση καὶ νὰ νικᾷ πολλὰ ζωάκια πού κυνηγᾷ.

Δέστε π.χ. ένα μεγάλο πολεμοχαρές σκαθάρι, φοβερό, σκληρό-καρδο, αδυσώπητο, που βγήκε σε αναζήτηση της λείας του. Είναι ένας τολμηρός λαθροθήρας, άγριος και ύπουλος. Μόλις δει τον «πυροβολητή» προχωρεί κατά πάνω του, βέβαιος για τη λεία. Δεν πολεμά. Μά μπορεί να γίνει πόλεμος ανάμεσα σ' ένα γίγαντα και σ' ένα νάνο; Κι' όμως, το μικρό έντομο μόλις αντικρύσει τον φοβερό αυτό έχθρο, στέκεται, παίρνει θέση, περιμένει, προκαλεί. Δεν περιμένει καρτερικά, σάν θύμα' άραγε τί θα συμβεί;

Το ένα ζώο παρατηρεί το άλλο... αυτό είναι συνήθεια όλων των ζώων που πρόκειται ν' αναμετρηθούν. Είναι όμως έντελώς ξεχωριστό πράγμα όταν πρόκειται να συναντηθεί ένα ζώο που κυνηγά τη λεία του με το θύμα του. Σ' αυτή την περίπτωση το ζώο που άπ' τη φύση είναι προορισμένο να πεθάνει, δεν ξέρει παρά μια τακτική. Έτοιμάζεται να σωθεί με τη φυγή. "Η μάλλον τρέπεται άμέσως σε φυγή. Είναι λοιπόν πράγμα έντελώς αντίθετο μ' αυτές τις συνήθειες και μ' όλους τους φυσικούς νόμους που ο φίλος μας στέκεται για ν' αντιμετωπίσει τον έχθρό.

Τη στιγμή που το μεγάλο σκαθάρι δρμά ν' άρπάξει το νάνο, ακούγεται μια έκπυρσοκρότηση και άπ' το σώμα του ήδη θύματος βγαίνει ένα μικρό σύννεφο καπνού... Και ή μια ύστερ' άπ' την άλλη εξακολουθούν αυτές οι έκπυρσοκροτήσεις, δυνατές, γρήγορες σάν τὰ χτυπήματα του μυδραλιοβόλου. Άμέσως το σκαθάρι στέκεται έκπληκτο, τυφλωμένο, παράλυτο και ο μικρός πυροβολητής έπωφελείται άπ' αυτήν την ευκαιρία και εξοφανίζεται.

Το διαβολικό όπλο του μικρού πυροβολητή πετά ένα έκρηκτικό άεριο, που άποτελείται άπό ένα υγρό διαβρωτικό που εξατμίζεται άμέσως και μεταβάλλεται σε καπνό. Αυτό το υγρό, ο βομβαρδιστής το έχει άποθηκευμένο μέσα σε μια μικρή κύστη που βρίσκεται στο ύπογάστριό του.

Το φυσικό σύστημα που σύμφωνα μ' αυτό το έντομο έχει μαζί του ή μάλλον κρατεί πάνω του μια παρακαταθήκη άπό το παράξενο αυτό προΐόν και μ' αυτό μπορεί να το έκσφενδονίσει τόσο άποτελεσματικά, είναι μια άριστουρηματική μικρογραφία ενός αυτόματου μηχανισμού.

κ

Ο Άθως και ή παραδείσια γαλήνη του

Του λοχαγού J. B. DAVID, I.M.S.

(Άπό το «Blackwood's»)

ΕΙΧΑ ΜΙΑ βδομάδα άδεια όταν έμαθα πώς ο παπς της μεραρχίας μου είχε σχεδιάσει ένα δυο ταξιδάκια στον Άθω. Άποφάσισα να πάω και γώ. Πρώτα όμως μάθεψα όσες πληροφορίες μπόρεσα για την ιστορία της μοναδικής αυτής χερσονήσου. Στους προχριστιανικούς χρόνους ήταν κέντρο λατρείας της θεάς Άρτεμης και άλλων θεών της αρχαίας Ελλάδας. Άπό τον τρίτο αιώνα και ύστερα έγκαταστάθηκαν στον Άθω φανατικοί χριστιανοί άπό την Αυτοκρατορία του Βυζαντίου στην αρχή σε έρημητήρια, ύστερα σε μεγαλύτερες κοινότητες και τελικά σε μοναστήρια που ιδρύθηκαν κοντά στον 8ο αιώνα. Άπ' αυτά σήμερα σώζονται 20 και 1500 μικρότερα. Στο καθένα, ζούνε 6 ή και λιγώτεροι μοναχοί, που ύπάγονται στις μεγαλύτερες κοινότητες' όλοι μαζί είναι 3.250' μοναχοί και έρημίτες, μαζί με τους εργάτες και τεχνίτες και μερικούς άποτυχημένους μοναχούς». Στη χερσόνησο δεν επιτρέπεται να ζούν γυναίκες μά ούτε και θηλυκά ζώα, άγελάδες, κατσίκες κ.τ.λ. Δρόμοι δεν υπάρχουν, μονάχα άνηφορικοί μουλαρόδρομοι που περνάνε μέσα άπό βαθύσκωτους λόφους. Άπό τον καιρό του μεγάλου Κωνσταντίνου και των 11 άλλων Κωνσταντίνων που τον διαδέχτηκαν, πολύ χρήμα και πολλοί άνθρωποι συσσωρεύτηκαν σ' αυτά τα μοναστήρια. Αργότερα δέχτηκαν μεγάλη ένίσχυση άπό τη Ρωσία. Οι πιστοί της Όρθόδοξης Έκκλησίας που καταφεύγανε στον Άθω μπορούσαν να ζήσουν κατά διάφορους τρόπους: ή να άποτραβηχτούν σε καμιά κρύ-

πη πάνω στους βράχους ή να μείνουν σε σπίτια μ' άλλους 2-3 ή σε μοναστήρια που είχαν άπό 17 ως 120 τρώφimus. Σ' αυτά τα μοναστήρια οι καλόγεροι ζούσαν όπως στα Άγγελικά Κολλέγια σ' ένα διαμέρισμα καθέννας ή όλοι μαζί μη έχοντας τίποτ' άλλο παρά ένα κελλί για να κοιμούνται. Δέκα έπί άπό τα μοναστήρια είναι έλληνικά, δύο Ρωσικά και ένα Βουλγαρικό. Στον Άθω προσπάθησαν να εγκατασταθούν και οι Ρωμαιοί καθολικοί, μά ο Πάπας δεν τους επέτρεψε να συμμορφωθούν με τους κανονισμούς του Άθω.

Ο Ισθμός αυτός έχει 34 μίλλια πλάτος. Υπάρχει έκκλησιαστική διοίκηση, δυο Έλληνες άστυνομικοί και ένας πολιτικός τοποτηρητής που μένουν στην πρωτεύουσα τις Καρυές.

Ξεκίνησα άπό τη Θεσσαλονίκη δυτέρα πρωί, 8 Ιουλίου, μαζί με δυο αξιωματικούς του πυροβολικού, ένα λοχία και πέντε όπλίτες. Ο παπς της μεραρχίας μας μας πληροφορήσε πώς «όλα είχαν κανονιστή». Τα λόγια του όμως μας φάνηκαν πολύ ωραία για νάταν άληθινά' γι' αυτό δεν τα πιστέψαμε και έφοδιαστήκαμε με τρώφimus και 34 γαλλόνια πετρέλαιο για τη βάρκα μας. Μπήκαμε στο αυτοκίνητο κι' ύστερα άπό βωρη διαδρομή μέσα άπό πολύ κακούς δρόμους φτάσαμε στο Σιαυρόνικο. Άμέσως πήγα στη Συνοριακή Διοίκηση Πεζικού, όπου μας είχαν πη ότι θα παίοναμε πληροφορίες, μά δεν ήξεραν τίποτα. Ξαναπήκαμε λοιπόν στ' αυτοκίνητο και πήγαμε στην Τερισσό, ένα μικρό ώραίοτατο χωριό χτισμένο πάνω σε μια άσπρη άμμουδερή παραλία και μπροστά άπό

περίπολοι.» «Έν τάξει.» «Ένας πέθανε». «Θαυμάσια. Χάιλ Χίτλερ», και έφυγε. «Δέν εΐταν κακός άνθρωπος», εΐπε ό πάτερ Γερμανός. «Τόν φορτώσαμε με φρούτα και ούζο και έφυγε ευχαριστημένος. Τήν άλλη μέρα οι καλόγεροι τής μονής τών Ιβήρων αύξηθήκαν κατά δώδεκα».

Πήγαμε και είδαμε ένα γέρο έρημίτη πού είχε περάσει τά 80 και εΐταν εξαιρετικός λεπτοργός. Μας έδειξε τó άριστούργημά του: τή Σταύρωση με στρατιές από άγγέλους και Ρωμαίους σκαλισμένη με έξαιρετική τέχνη. Χρειάστηκε 9 χρόνια για νά τó τελειώσει και άρνήθηκε νά τó πουλήσει όταν τού πρόσφεραν 30 000 δολάρια. Ένας άλλος πού μιλούσε Έγγλέζικα είχε έρθει σ' αυτό τó μέρος άπ' τó 1898 άφού πολέμησε πρώτα σ' ένα μικρό πόλεμο πού είχε γίνει ανάμεσα στην Τουρκία και τή Βουλγαρία· όχι βέβαια τίποτε σπουδαίο...» Ζούσε στην πιό μαγευτική τοποθεσία πού γνώρισα ποτέ μου. Εΐταν μιá προεξοχή πάνω στό βράχο, 50 γιάρδες μακρός και 10 πλάτος. Σ' αυτήν επάνω εΐταν χτισμένο ένα μικρό σπιτάκι με δυό κρεββατοκάμαρες, μιá βεράντα και ένα μικροσκοπικό παρεκκλήσι. «Όλα λάμπανε από τάξη και καθαριότητα. Λίγο πιό πέρα εΐταν ένας κήπος με πλατώματα (κλιμακωτά καλλιεργημένος) γεμάτος δασμασκηνίες, συκιές, μηλιές, φασόλια και μιá κυψέλη για τίς μέλισσες. «Ό πατέρας μούπιασε τó χέρι μου και μούπε: «Δέν θά σου άρεσε νά έρθης νά ζήσεις έδω πέρα; Αυτό τó σπίτι περιμένει κάποιον σάν έσένα». Τού άπάντησα πώς θάθελα πολύ, ύστερα σκέφτηκα ψυχραιμότερα και τίμια και εΐπα, πώς δέν θά μπορούσα νά σπάσω τά δεσμά πού με συνδέανε με τήν πατρίδα μου και τή δουλειά μου κι όλες τίς φιλοδοξίες πού έλιπιζα πώς θά κατορθώνα νά πραγματοποιήσω σ' αυτό τόν κόσμο. «Δέν πειράζει, γυνίε μου, αυτό τó σπίτι θά περιμένει. Τό κρατάμε έτοιμο. και κάποιος θάρθει νά τó

κατοικήσει, ίσως φέτος ίσως τού χρόνου, ίσως σέ δέκα χρόνια. Μά μή φοβάσαι, παιδί μου, θά έρθει».

Στό γυρισμό μας άράξαμε στό μικρό μοναστήρι τού Καρακάλλου, όπου βρήκαμε τόν επίσκοπο τού Αθω· χοροστατούσε στη γιορτή τού Πέτρου και Παύλου. Μας όδήγησαν γρήγορα στην εκκλησία όπου μας σύστησαν σιόν επίσκοπο καθένα μας με τó όνομά του, μέσα σιόν ήχο τών ψαλμών και τήν ανάγνωση τού ευαγγελίου. Τό μεσημέρι είχαμε σούπα· φασόλια, χταπόδι, τυρί και κρεσί· φαί θαύμα. Άργότερα οι μοναχοί μας άφησαν για νά πάνε στην εκκλησία, όπου ή λειτουργία θά κρατούσε όλη τή νύχτα.

Στις 7 τó πρωί ό επίσκοπος άθήνησε νά ξεκουραστεί για μιá ώρα, χωρίς όμως νά φάει, και ύστερα πάλι ξαναγύρισε στη λειτουργία πού κρατά 3 1/2 ώρες. Πήγα στην εκκλησία, άθήνησα κοντά σ' ένα πατέρα και μού έξήγησε όλη τήν τελετή πού γινόταν πίσω άπ' τó ιερό. Άπό καιρό σέ καιρό έβγαίνει ό επίσκοπος εύλογώντας μας μ' ένα κερι ή κανέναν καλόγερο μ' ένα θυμιατό. Τέλος οι κουρτίνες τού ιερού άνοιξαν και άρχισε ή μετάληψη και τó μοίρασμα τού αντίδωρου. Ύστερα από τή λειτουργία συγκεντρωθήκαμε σέ μιá μεγάλη τραπεζαρία και πέσαμε με τά μούτρα σέ πιατέλες με ψάρια, σαλιγκάρια (τόσο θαυμάσια μαγειρεμένα πού μοιάζανε με στρείδια) χταπόδι και πεπόνι. «Ό επίσκοπος καλωσόρισε τήν πρώτη «Βρετανική αντιπροσωπεία» πού παρακολούθησε τήν τελετή ύστερα από πολλά χρόνια. Τήν σύντομη άπάντησή μου τή μετάφρασε ό πάτερ Γερμανός σ' ένα λόγο πού κράτησε 10 λεπτά. Εδυνείδητη κι' αξιοθαύμαστη προσπάθεια τού καλού μας φίλου.

Τήν άλλη μέρα τó σχέδιο εΐταν νά περπατήσουμε 4 μίλια για τή μονή Φιλοθέου, ένα μικρό μοναστήρι με κανονισμούς λιγώτερο αυστηρούς από τά άλλα, και στό πέρασμά μας νά

έπισκεφτούμε όλα τά καλογερικά μετόχια. Μπροστά μας στό μονοπάτι πήγαινε ένας καλόγερος. Μόλις μās είδε έτρεξε κι' ανέβηκε σ' ένα λοφίσκο. έβαλε τά δυό του δάχτυλα στό στόμα και σφύριζε δυνατά. Σχεδόν άμέσως σ' όλα τά μετόχια παρουσιάστηκαν σημαίες και άκούστηκε μιá κανονία. Πήγαμε από μετόχι σέ μετόχι ώσπου φτάσαμε σέ μιá κληματαριά πού θάχε 200 γιάρδες μακρός κι' ό πάτερ Γερμανός μās εΐπε: «Έδω θά πρέπει νά σταθούμε».

Ύστερα από τή συνειθισμένη ύποδοχή πήγαμε στην εκκλησία όπου κρατώντας τó μπανιερό μου και ένα πεπόνι βρέθηκα καθισμένος σιόν επίσκοπικό θρόνο για νά παρακολουθήσω μιá ακολουθία πού κράτησε μιόη ώρα και πού εΐταν ευχαριστία στό Θεό πού είχαμε φτάσει γεροί.

Τήν Παρασκευή πήγαμε στις Καρούες, τήν πρωτεύουσα, μιá μικρή σιωπηλή πόλη χωρίς γυναίκες, παιδιά και κίνηση. Κάθε μοναστήρι διατηρεί έδω ένα μεγάλο και ένα μικρό σπίτι όπου ζει ό άντιπρόσωπος του και γίνεται ή διοικητική εργασία.

Ύστερα γυρίσαμε στή μονή τών Ιβήρων περνώντας πολλά άκατοίκητα μετόχια, πού σούκαναν κακό νά τά βλέπεις. «Ό Γερμανός όμως μās διαβεβαίωσε πώς έτσι εΐταν πάντα με τόν Αθω: «Τό 1821 ή μονή τών Ιβήρων είχε 10 πατέρες. Τό 1890, 300. Σήμερα 100. «Ό κόσμος τού 19ου αιώνα βλέπανε εΐταν πολύ έλκυστικός. Άραγε τó ίδιο θά γίνει και με τόν 20ό; Μά δέν άνησυχούμε. Θά ξαναγυρίσουν». Είδαμε και τó θησαυρό τής μονής. «Ό πάτερ Γερμανός πού τόν φροντίζει μās έδειξε περισσότερους από 400 σταυρούς μεγάλους και μικρούς, εκατοντάδες είκόνες και σκηνές από τή ζωή τού Χριστού από τόν 4ο αιώνα και πάνω, θαυμάσια σκαλισμένες και στολισμένες με χρυσάφι και μπριλλάντια. Παντού γύρω μας βλέπαμε μύτρες και σκήπτρα με μαργαριτάρια και ρουμπίνια, πού πολλά άκόμα δέν εΐ-

χαν καταγραφη. Τό δωμάτιο πού φυλάγονται αυτοί οι θησαυροί έχει τρεις κλειδαριές, τά τρία κλειδιά τά κρατούν τρεις πατέρες. Για ν' άνοίξει πρέπει νά εΐναι και οι τρεις. Άναρωτήθηκα πολλές φορές γιατί οι Γερμανοί άφήσανε τέτοια λεία.

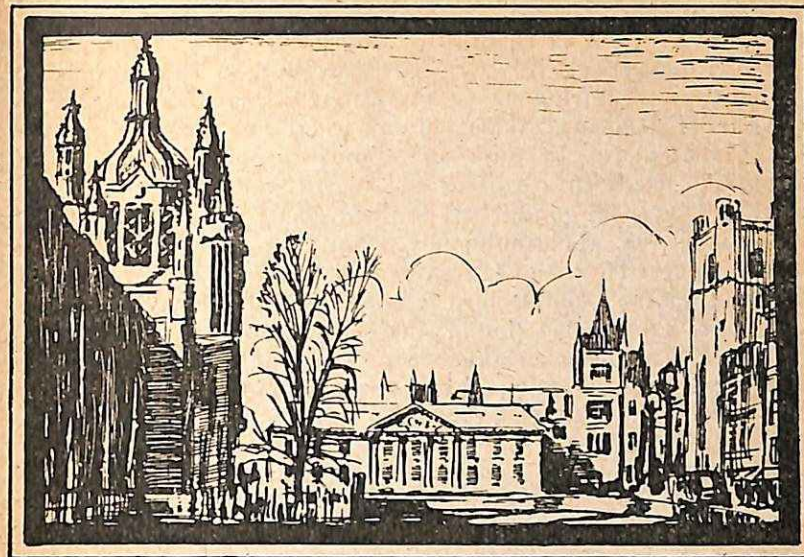
Άκόμα μονάχα δυό μοναστήρια και τελειώσαμε! Ή μονή τού Βατοπεδίου δέν εΐναι από τά παλαιότερα μοναστήρια, μά εΐναι τó μεγαλύτερο και τó πιό πλούσιο. Ή αίθουσα ύποδοχής εΐταν ή ώραιότερη άπ' όλες πού είδαμε, με πορτάθουρα και σις τρεις πλευρές της και επιπλωμένη σέ γαλλικό στυλ τής ούτοκρατορικής περιόδου. Οι πόρτες τής εκκλησίας εΐναι τού 14ου αιώνα από έλεφαντόδοντο με σκαλισματα και μαργαριτάρια πού τó θαυμάσιο αυτό κλίμα τής Ελλάδας τά διατήρησε άπαλά και λαμπρά όπως εΐταν τή μέρα πού φτιάχτηκαν. Τελευταία πήγαμε στη μονή τού Έσφιγμένου, πού ό έξωτερικός της τοίχος βγαίνει μέσ' άπ' τή θάλασσα και πίσω της έχει μιá κοιλάδα γεματή έληές. Εΐναι κοινόβιο με κανονισμούς πολύ πιό αυστηρούς από τών άλλων μοναστηριών. Οι πατέρες δέν πίνουν ούζο και ούτε καπνίζουν. Μας εΐπαν πώς πριν πολλά χρόνια πειρατές είχαν έρθει από τήν Τρίπολη πού άκμαζε τόν 17ο και 18ο αιώνα και τή λεηλάτησαν. Σκότωσαν πολλούς μοναχούς και φόρτωσαν όλους τούς θησαυρούς στό καράβι τους άφού πήραν και δυό καλόγερους αΐχμαλώτους. Στό ταξίδι συγκινήθηκαν τόσο από τήν συμπεριφορά τών μοναχών πού μετανόωναν για ό,τι είχαν κάνει. Τότε γύρισαν πίσω, έπιστρέψανε τούς θησαυρούς στη μονή και δυό άπ' αυτούς έμειναν για νά γίνουν καλόγεροι. «Και πάντα εξακολουθούν νά γίνονται θαύματα έδω», εΐπε ό πατέρας. «Ό πόλεμος μās έκοψε με μίλες όλα τά εισοδήματά μας. Καί είχαμε δυό κακιές χρονιές σις έληές. Τό 1941 δέν είχαμε χυήματα ν' αγοράσουμε στάρι—πού έδω δέν μπορούμε νά τó καλλιεργήσουμε—ούτε πε-

τρέλαιο για τις λάμπες μας. Κι' έτσι δεν είχαμε τίποτ' άλλο να κάνουμε παρά να προσευχόμαστε στο Θεό να μās βοηθήσει στην ώρα αυτή της ανάγκης. Το 1942 οι ελῆές μας βγάλανε 7.000 οκάδες λάδι, ἐνῶ ὁ μέσος ὁρος ἀπόδοσης εἶναι 500 οκάδες. Μ' αὐτὸ τὸ λάδι πληρώσαμε τὰ χρέη μας καὶ ὀρθοποδήσαμε».

Τὸ ἄλλο πρωτὶ ἀποχαιρέτησαμε θερμὰ τὸν Πάτερ Γερμανό. Θά χρωστῶ πάντα εὐγνωμοσύνη στὸν καλὸ αὐτὸν ἄνθρωπο μετὰ τὴν εὐγενικὴ διάθεση καὶ τὰ ιδιόρρυθμα Ἀγγλικά του. Μπήκαμε στὴ βάρκα μας, καὶ ξεκινήσαμε· πλέαμε σὲ μιὰ λαμπερὴ σκοῦρα θάλασσα ἔχοντας δεξιὰ μας τὴ θάσσο καὶ στὸ βάθος τὴ Σαμοθρακὴ. Μόλις στρίψαμε τὸ ἀκρωτήριο ἀντικρύσαμε τὴν Ἱερισσό μετὰ τὸν καθαρό σὰν κρύσταλλο μικρὸ της κόλπο πού τὰ νερά του λάμπανε μέσα στὸ ἡλιόφωτο, ὅχι κίτρινα ὡς στὴν Αἴγυπτο — μὰ ἄσπρα καθαρά σὰ διαμάντια. Κι' ὅταν πιά ἀφήσαμε πίσω μας τὸ βουνὸ πού κρύβει τὴν Ἱερισσό ἀπ' τὸν ἄλλο κόσμον μās φάνηκε σὰν νὰ εἶχαμε γυρίσει πίσω στὴ γῆ ἀπὸ ἓναν κόσμον παραμυθένιο.

Οἱ λίγες αὐτὲς μέρες πού ζήσαμε στὸν Ἀθῶ καὶ στὴν ἀτμόσφαιρά του μās συγκίνησαν βαθειὰ καὶ ξανάφεραν στὸ μυαλό μου ἓνα σωρὸ προβλήματα πού ἀπὸ καιρὸ μὲ ἀπα-

σχολοῦσαν. Καὶ ὁ πιὸ σκληρὸς ἀπὸ μās νοιώθει καμμιὰ φορὰ μιὰ μισο-συνειδητὴ ἐπιθυμία νὰ παρατήσει ὅλες τὶς ἀπαιτήσεις, τὶς δυσκολίες, τοὺς πειρασμοὺς τῆς καθημερινῆς ζωῆς καὶ νὰ κερδίσει τὴ γαλήνη τοῦ πνεύματός του σὲ κανένα φανταστικὸ παράδεισο. Αὐτὴ όμως τὴν ἐλευθερίαν πρέπει νὰ τὴ ζητᾷ κανεὶς καὶ νὰ τὴν ζεῖ γιὰ ὅλη τὴ ζωὴ ἀνάμεσα σ' ἀνθρώπους πού ἔχουν τὶς ἴδιες μ' αὐτὸν προθέσεις· Δὲν μπορῶ νὰ θυμηθῶ καμμιὰ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου σχετικὴ μ' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Τὸ παράδειγμα πού ἔδωσε ὁ ἴδιος εἶναι τὸ ἰδανικόν: δυὸ φανερά ἀντίθετα πράγματα, τὴν εἰρηνικὴ μοναξιά καὶ τὴν ἀνανέωση τῆς μάχης μετὰ τὰ πνεύματα τοῦ κακοῦ πού βρίσκονται στὸν κόσμον. Ὡστόσο γι' αὐτὸν τὸν κόσμον εἶναι καλὸ νὰ ὑπάρχουν ἀκόμα μέρη ὅπου νὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ ἀφιερῶσει ὁλόκληρὴ τὴ ζωὴ του γιὰ νὰ κερδίσει μιὰ τέλεια γαλήνη. Καὶ ἀκόμα πολλὲς φορὲς θὰ περνάει μέσ' ἀπὸ τὰ μάτια μου ἡ λαμπερὴ εἰκόνα ἐνὸς μικροῦ σπιτιοῦ πάνω σὲ μιὰ προεξοχὴ τοῦ Ἀθῶ, πού λιοφώτιστο ζωσμένο ἀπὸ τὴν ἀπόλυτὴ γαλήνη περιμένει ἐκεῖνον πού θὰ τὸ κατοικήσει· καὶ συχνὰ θὰ ἀκούω τὰ λόγια τοῦ πολεμιστῆ-καλόγερου, «Μὴ φοβᾶσαι, παιδί μου, καπριὸς θὰ ἔρθει...»

ΕΝΑΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΣΤΟ ΚΑΙΜΠΡΙΤΖ

Τοῦ καθηγητῆ J. FRANK DOBIE

(Ἀπὸ τὸ βιβλίο του «A Texan in England».

ἐκδ. Little Brown Co., Boston, U.S.A.)

Ὅταν τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Καίμπριτζ προσκάλεσε τὸν καθηγητὴ J. Frank Dobie τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Τεξᾶς γιὰ νὰ δώσει μιὰ σειρά μαθημάτων Ἀμερικανικῆς Ἱστορίας, ὁ ἑνὸς ἐπιστήμονας διαμαρτυρήθηκε πὺς εἶχε νὰ διαβάσει τὸ Ἀμερικανικὸ Σύνταγμα ἀπὸ τὰ σχολικά του χρόνια καὶ πὺς δὲν τὸ καταλάβαινε. Ἀήλωσε όμως ὅτι ἤξερε πόσο μακριὰ εἶναι τὰ κέρατα τοῦ ἐλαφιῶν, μετὰ τὸν τρόπο ὁ θηλυκὸς κροτάλλας καταπίνει τὰ μικρά του, πὺς οὐρλιάζει ὁ λύκος στὶς βορειοαμερικανικὲς πεδιάδες, πόσο γρήγορα τρέχει τὸ ἄσπρο ἄγριο ἄλογο καὶ τὴν ἰδιαιτέρεν μυσωδιά τοῦ καφέ πού πίνεται πάνω ἀπὸ μυσωδάτα ἔβλα. Ὡστόσο δέχτηκε τὴν ἔδρα καὶ μετὰ τὸ χιονομοριστικὸν τοῦ πνεύματος ἀμέσως τοὺς Ἀγγλοὺς συναδέλφους του καὶ τὸν φοιτητικόν. Κ' ἐκεῖνος ὁμολόγησε πὺς τὸ περιβάλλον τοῦ παλαιοῦ αὐτοῦ ἰδρύματος τοῦ φάνηκε πολὺ φιλικὸ μετὰ τὶς παραδόσεις καὶ τὰ πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα πού γεννᾷ. Πρὶν φύγει ἀπὸ τὸ Καίμπριτζ ὁ καθηγητὴς J. Frank Dobie ἔγραψε τὸ βιβλίο «Texan An England» («Ἐνας ἀπὸ τὸ Τεξᾶς πηγαίνει στὴν Ἀγγλίαν») ὅπου φαίνεται ἡ κατανόησις καὶ ἡ στοργὴ του γιὰ τὸ λαὸ καὶ τὴ χώρα τῆς Ἀγγλίας καὶ ὅπου χαίρομαστε τὸ διασκεδαστικὸ χιούμορ πού χαρακτηρίζει τὴ διήγησίν του.

ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ όπως και στις άλλες χώρες έχει πολύ διαδοθή πως στα δυο παληά 'Αγγλικά Πανεπιστήμια, τὸ 'Οξφορντ καὶ τὸ Κιϋμπριτζ πηγαίνουν τὰ παιδιά τῶν πλουσίων καὶ τῶν προνομιούχων. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς οὔτε οἱ μισοὶ ἀπ' αὐτοὺς δὲν ἐρχονται ἀπ' τὰ ἰδιωτικά σχολεῖα πὺν τόσο τὰ ἔχουν σατυρίσει. Οἱ ἄλλοι προέρχονται ἀπὸ ἀνεξάρτητα σχολεῖα τῆς κομητείας. Τὸ σύστημα τῆς κομητείας παραχωρεῖ χρηματικὴ βοήθεια στοὺς καλοὺς μαθητὲς πὺν δὲν μποροῦν νὰ ἐξοκολογήσουν μόνοι τους τὶς σπουδὲς τους στὸ Πανεπιστήμιο. Τὰ παληά Πανεπιστήμια καὶ τὰ κολλέγια ἔχουν μαζέψει γιὰ πολλοὺς αἰῶνες μεγάλα ποσὰ ἀπὸ ἐπιχορηγήσεις καὶ δωρεές, ὥστε μποροῦν νὰ βοηθήσουν οἰκονομικὰ ἕναν καλὸ μαθητὴ πὺν δὲν ἔχει τὰ μέσα νὰ σπουδάσει. Τώρα μὲ τὸν πόλεμο κανένας φοιτητὴς δὲν ἔχει αὐτοκίνητο· τὸν καιρὸ τῆς εἰρήνης ὅμως ὁ κανονισμὸς τοῦ Πανεπ. σπημίου ἀπαγορεύει στοὺς πρωτοετῆς φοιτητὲς νὰ ἔχουν αὐτοκίνητο.

Ὁ κοσμοπολιτικὸς χαρακτήρας καὶ τῶν δύο Πανεπιστημίων τονίζεται ἀπὸ μιὰ συνεργασία βασισμένη σὲ δημοκρατικὲς ἀρχές. 'Αγγλικά ὡς τὸ κίκαλο αὐτὰ τὰ Πανεπιστήμια, εἶναι κάθε ἄλλο ἀπὸ ἐτιρωχίωτικα. Κάθε πολιτισμένη χώρα τῆς ὑδρογείου σφαίρας, καὶ ἴσως καὶ πολλὲς ὅχι ἐντελῶς πολιτισμένες, ἔχουνε τοὺς ἀντιπροσώπους τους σ' αὐτὰ τὰ Πανεπιστήμια. Σ' ἕνα γεῦμα πὺν ἔδωσε ὁ ἀντιπρὸς τοῦ Καίμπριτζ γιὰ τὸν πρὸςβευτὴ τῆς Πορτογαλλίας στὴ Μεγάλη Βρεταννία, αὐτὸς ὁ μεγάλος μωμος, μελαχροινὸς καὶ δυνατὸς ἄντρας πὺν δείχνει πὼς πέρασε ἕνα μεγάλο μέρος ἀπ' τὰ 50 τοῦ χρόνιου παραδομένους, μὰ χωρὶς νὰ ὑποκίψει, σὲ ἡδονὲς τοῦ σώματος, ἀπάντησε μ' αὐτὰ τὰ λόγια σὲ μιὰ πρόταση: «Σὶν φοιτητὴς τοῦ Καίμπριτζ ἀπόκτησα δυὸ πράγματα πὺν ἐπηρεάσανε πολὺ τὴ ζωὴ μου. Ἐμαθα νὰ σέβομαι τὴ γνώμη τοῦ καθενός. Καὶ ἐπειδὴ εἶμαι φανατικὸς Καθολικὸς ἔμαθα νὰ ἀνέχομαι καὶ τὴ θρησκεία τοῦ καθενός». Ὅλοι καταλαβαίνουμε πὼς αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ πρὸςβευτῆ εἶταν γεμάτα εὐκρίνεια.

Σκέπτομαι ἀκόμα τὴν ἀπάντηση πὺν ἔδωσε ἕνας ἀμερικανὸς φοιτητὴς ἀπὸ τὸ Rhodes ὅταν τὸν ρώτησαν τί πρᾶγμα τοῦ ἔκανε μεγαλύτερη ἐντύπωση ἀπὸ τὴν πανεπιστημιακὴ ζωὴ τῆς 'Αγγλίας. «Τρεῖς χιλιάδες νέοι ἄντρες πὺν καθένος τους προτιμᾷ νὰ χάσει ἕνα παιχνίδι, πρὸ νὰ φερθεῖ ἄσκημα σ' αὐτό», εἶταν ἡ ἀπάντησή του.

Ἡ ἰδέα νὰ ξεχωρίζονται σὲ κάθε κλάδο μάθησης οἱ εἰδικοί, εἶναι φανερὴ ἀπὸ τὴ «Γενικὴ ἐξέταση» στὴν ὁποία ὑποβάλλονται ὅλοι οἱ ὑποψήφιοι εἴτε θέλουν νὰ σπουδάσουν Μαθηματικά, Χημεία εἴτε Γεωπονία, Φιλολογία εἴτε ὁποιαδήποτε ἄλλη ἐπιστήμη. Θὶ ἀναφέρω λίγες ἀπ' τὶς ἐρωτήσεις πὺν τοὺς ὑποβάλλονται «Ποιὰ εἶναι τὰ προσόντα ἐνὸς καλοῦ μέλους τοῦ Κοινοβουλίου;» «Ποιὰ εἶναι ἡ ση-

μασία πὺν πρέπει νὰ δοθεῖ στὸ σύνθημα «Ἡ Ἀσία γιὰ τοὺς Ἀσιᾶτες.» Τί ἐπιστημονικὲς ἐφαρμογὲς πρέπει νὰ γίνουν γιὰ νὰ λιγοστεύσουν οἱ δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ;» «Τί ἀλλαγὲς θὰ πρέπει νὰ γίνουν στὴν Ἀγγλικὴ Γεωργία ὥστε ἀπ' τὸν πόλεμο;». «Πὼς μποροῦν νὰ μάθουν οἱ ἄνθρωποι νὰ καταλοβαίνουν τὴν καλὴ μουσική;» «Τί ἐννοοῦμε μὲ τὸν ὅρο «στάθμη τῆς ζωῆς;» «Ὡς ποῖο σημεῖο οἱ ἀμερικανικὲς δυνάμεις στὴ χώρα μας ἐπιβεβαιοῦν ἢ ἀλλάζουν τὴν ἰδέα πὺν ἔχετε σχηματίζει ἤδη γιὰ τὴν Ἀμερική;», «Ποιὲς νομίζετε πὼς εἶναι οἱ μεγαλύτερες πρὸδοι πὺν ἔχουν γίνει στὴν ἱστορία ἀπὸ τὸ 1900 ὡς τώρα;», «Τὰ μεταφρασμένα ρωσσικά μυθιστορήματα νομίζετε πὼς δίνουν μιὰ καλὴ εἰκόνα τῆς Ρωσίας;», «Ποιοὶ εἶναι οἱ συντελεστὲς πὺν θ' ἀποφασίσουν γιὰ τὴν μελλοντικὴ θέση τῆς Γαλλίας ἀνάμεσα σὲς δυνάμεις;».

Μοῦ δόθηκε εὐκαιρία νὰ μιλήσω μὲ μερικοὺς φοιτητὲς σὲ μιὰ συζήτηση ἕνα Σαββατόβραδο στὴ φοιτητικὴ λέσχη πὺν εἶναι ἐφοδιασμένη μὲ περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες. Τὸ θέμα πὺν ἐπρόκειτο νὰ συζητήσουμε εἶταν: «Ν' ἀποδείξουμε πὼς ἡ δύναμη τοῦ Ἑγγλέζου βρίσκεται στὸ ὅτι δὲν σκέπτεται.» Παρασύρθηκα καὶ γὼ καὶ πῆρα μέρος. Ἀφοῦ ἐμεῖς οἱ τέσσερις συζητητὲς εἴπαμε τὴ γνώμη μας, ἡ συζήτηση γενικεύθηκε. Ἀπ' τοὺς 25 ἱεραροῦς πὺν εἶταν παρόντες περισσότεροι ἀπ' τοὺς μισοὺς ἐβῆσαν αὐτοσχέδιο λόγοι καὶ σχεδὸν ὅλοι θέλανε ν' ἀποδείξουνε πὼς οἱ Ἑγγλέζοι οὔτε σκέπτονται, οὔτε ἔχουν σκεφθῇ ποτέ. Μερικὲς ἀπ' τὶς ἀφελεῖς τους κουβέντες εἶταν θαῦμα. Ἐβλεπες ἐκείνη τὴν ἄσκηση καὶ τὴν καλλιέργεια τοῦ πνεύματος πὺν εἶχε τὶς ρίζες της στα καλύτερα σχολεῖα ρητορικῆς, τὶς ἐκλογὲς καὶ τὰ σχολεῖα τῶν καιρὸ πὺν ἡ ἀμερικανικὴ δημοκρατία ἔκανε ἀκόμα τὰ πρῶτα της βήματα. Οἱ νέοι αὐτοὶ ἄντρες ἀποκτοῦσαν ἀπ' αὐτὴ τὴ διασκεδαστικὴ συνομιλία—πρᾶγμα πὺν δὲν τὸ περίμενε κανεὶς—τὸ αἶσθημα τοῦ χιούμορ καὶ θετικὴ πνευματικὴ ἀνάπτυξη.

Σ' ἕνα ἄλλο κολλέγιο πῆγα στὴ μηνιαία βραδινὴ συγκέντρωση μιᾶς ἱστορικῆς ἐταιρείας πὺν πρὸεδρος της εἶταν ἕνας ἔμπειρος τελειόφοιτος ἐπιμελητὴς. Σ' αὐτὴ τὴν ἐταιρεία ἀνῆλθαν κάπου 12 σπουδαστές. Ὑστερ' ἀπ' τὸν καφεῖ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἄρχισε νὰ διαβάζει μιὰ μελέτη σχετικὴ μὲ τὸ σατυρικὸ περιοδικὸ Punch.

Μόλις ἀνοίξε τὸ στόμα του ὅλοι οἱ ἄλλοι ὁρμήσανε σ' ἕνα κιβώτιο μὲ μπουκάλες μπύρα πὺν τὸ εἶχα προσέξει κ' ἐγὼ σὲ μιὰ γωνία τοῦ δωματίου. Αὐτὸ εἶταν μέρος ἀπ' τὸν κανονισμὸ τῆς Ἑταιρείας πὼς ἡ μπύρα πρέπει νὰ πίνεται τὴν ὥρα πὺν ἂ χίζει ἡ διάλεξη, μὰ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἀγγίξει πρὶν ὁ ὁμιλητὴς ἀνοίξει τὸ στόμα του. Θυμήθηκα τὸ παλὸ τέχνασμα τοῦ κάου-μπότ πὺν ζήτησε ἀπὸ ἕναν νὰ τοῦ διηγηθεῖ μιὰ ἱστορία καὶ μόλις ἐκείνος ἄρχισε ὁ

άλλος έπεσε σέ βαθύ ροχαλιτό. Ένα μέλος τής λέσχης έπινε ένα είδος πορτοκαλλάδας αντί για μύρα. Οί περισσότεροι ήπιαν 2-3 μπουκάλες μύρα ό καθένας τους ώπου να τελειώσει ή συγκέντρωση. Η μεγαλύτερη αναλογία τών φοιτητών του Πανεπιστημίου πίνει τή μύρα, σάν να πίνει καφέ. Δέν είδα όμως ποτέ κανένα φοιτητή που να έχει ξεπεράσει τά όρια τής εϋθυμίας.

Τή θυρυκική νωχέλεια τών φοιτητών τήν περιγράφουν μ' αυτά τά λόγια: Λένε πώς όταν ένας φοιτητής του Όξφορντ έρχεται στο Καϊμπριτζ ρίχνει γύρω του μιá ματιά και ύστερα παίρνει τó ύφος σá να του ανήκει τó μέρος, ενώ ό φοιτητής του Καϊμπριτζ που πάει στο Όξφορντ πριν άκόμα ρίξει γύρω του μιá ματιά, παίρνει ένα ύφος σá να μὴ δίνει πεντάρα ποιός είναι κύριος του τόπου. Η μπορεί να γίνει και τó έντελώς άνάποδο. Άπέναντι στους καθηγητές και ό πιό περήφανος φοιτητής είναι ευγενικός και φέρεται με σεβασμό. Καί ώπου να σπάσει ό πάγος άνάμεσά τους είναι πολú ντροπαλός: ύστερα γίνεται ένας ειλικρινής και καλός φίλος. Στήν Άγγλία όπως και στην Εϋρώπη, ένας άνθρωπος τών γραμμάτων θεωρείται και λίγο νερόβραστος.

Η συνηθισμένη αΐθουσα μαθημάτων στο Καϊμπριτζ έχει ένα είδος έδρας που άν συμβεί ό όμιλητής να είναι κοντός και χοντρός υπάρχει φόβος να σκάσει. Φαίνεται φτιαγμένη για κληρικούς και αλήθεια θυμίζει τó παρελθόν όταν οί δάσκαλοι ήταν άκόμα κληρικοί. Όμολογώ άν φορούσα ράσο τήν ώρα τής διδασκαλίας μου, φαντάζομαι πώς θα μπορούσα να άποσπάσω περισσότερο πατριαρχικό σεβασμό άπ' τους άκροατές μου. Συχνά μου διακόπτανε τó μάθημα, ή δέν έρχονταν καθόλου. Τους δικαιολογώ γιατί μπορούν να χρησιμοποιήσουν ότι ζήτημα θέλουν με τή βοήθεια τών βιβλίων.

* * *

Σχετικά με τήν ποιότητα του μυαλού—κάτι που δέν μπορούν να τó ίσοφαρίσουν όλες μαζί οί θεωρίες για τή δημοκρατία—υπάρχει αΐσθητή διαφορά άνάμεσα στους καλύτερους Άμερικανούς και τους καλύτερους Έγγλέζους φοιτητές. Ό κοινός φοιτητής του Όξφορντ ή του Καϊμπριτζ που γνώρισα, έχει μεγαλύτερη διανοητική άσκηση, έχει καλύτερα αναπτυγμένες τίς ίνες του μυαλού του, χάρεται περισσότερο τήν ένέργεια τής σκέψης του και ή διανοητική του περιέργεια είναι μεγαλύτερη από του κοινού Άμερικανού φοιτητή. Είναι περισσότερο πολιτισμένος, όπως ακριβώς τó κοινό μέλος του Κοινοβουλίου είναι πιό πολιτισμένο από τó κοινό μέλος του Κογκρέσου, και έχει λιγώτερη παιδικότητα στη σκέψη, τήν όμιλία και τήν συμπεριφορά του. Σου δείχνει πώς τó θέλητρο τής νεότητας αυξάνει με

τήν προσθήκη τής αξιοπρέπειας και τής πνευματικής ώριμότητας.

Οί Άμερικανοί έχουν τήν πεποίθηση πώς οί Άγγλοι είναι πιá λαός πολú γερασμένος. Η αλήθεια είναι όμως πώς πολú λίγοι είναι οί Άμερικανοί που δέν άλλαξαν γνώμη όταν, καλοντυμένοι με τά μάλλινα ρούχα τους τρέμανε από τó κρύο του Έγγλέζικου χειμώνα και βλέπανε τους Έγγλέζους να βγάζουνε τίς κάλτσες τους και να περπατάνε με τά πόδια γυμνά ή τίς Έγγλέζες να μὴ φορούν καθόλου κάλτσες. Δέν είναι δυνατό ό άνθρωπος που μπορεί τά ζήσει σέ μιá αΐθουσα κολλέγιου ενός Άγγλικού Πανεπιστημίου, που μπορεί να καθίσει μέσα στα σαλόνια του, να φάει τίς τραπεζαρίες του και να κοιμηθεί τίς κρεβατοκάμαρές του να είναι πολú γερασμένος.

Η άρχιτεκτονική αυτών τών αΐθουσών είχε σχεδιαστή τήν εποχή που οί καλόγεροι πίστευαν πώς όσο πιό λίγη άνεση είχε ή ζωή του ανθρώπου στη γή, τόσο μεγαλύτερη θά ήταν ή ανταμοιβή που θά έπαιρνε στον ούρανό. Τά άνοίγματα που υπάρχουν στους διαδρόμους, στους όποιους ποτέ δέν κλείνει καμιá πόρτα, δέν συγκοινωνούν μεταξύ τους, μά μόνο με τόν άέρα. Ό άέρας τής Άγγλίας δέν είναι πιό κρύος, από του κεντρικού Τεξάς μιá κρύα χειμωνιάτικη μέρα, ούτε πιό υγρός άπ' τόν άέρα μιás σκοτεινής μέρας όλο όμιχλη στο στόμιο του ποταμού Hudson. Μά ή παράξενη χημική του σύνθεση—που δέν μπορεί κανείς να τήν αναλύσει όπως και ένα μόριο άρωμα που βρίσκεται στην κορφή ενός γιασεμιού μιá φεγγαρόλουστη νύχτα—τόν κάνει ψυχρό, τόσο πολú και σου παγώνει τά κόκκαλα περισσότερο άπ' τó κρύο που κάνει στο βάθος ενός υπογείου τόν Γενάρη είναι πιό υγρός από μιá μουσκεμένη κουβέρτα σαμαριού, πιό υγρός από τόν ιδρώτα του θανάτου. Η χημική αυτή σύνθεση τής ατμόσφαιρας διαπερνά όλους τους παληούς τοίχους από τοίβλο και όλες τίς πέτρες. Καί μ' όλο που οί Έγγλέζοι μπορεί να γκρινιάζουν για τόν καιό τους, όμως δέν παρπονιέται και κανένας τους για τήν άρχιτεκτονική που αντί να έμποδίσει τήν κακοκαιρία τήν βάζει μέσα στο σπίτι.

Τά δυό γυναικεία κολλέγια του Καϊμπριτζ θεωρούνται άρχιτεκτονικά τερατουργήματα. Άνοίγεις μιá πόρτα για να μπεις σέ μιá άπ' τίς πολλές αΐθουσές τους. Η πόρτα κλείνει και βρίσκεσαι σ' ένα μακρύ γεμάτο ρεύματα διάδρομο όπου άνοίγουν όλες οί πόρτες. Ό Βρεταννός είναι τόσο συντηρητικός σχετικά με τήν άλλαγή τής άρχιτεκτονικής του όσο ό Άμερικανός για τήν τροποποίηση του Συντάγματος. Σχεδόν πριν από 150 χρόνια έγινε πρόταση να πλακοστρώσουν τους κύριους δρόμους του Καϊμπριτζ, δηλαδή τους δρόμους που ένώνουν άνάμεσά τους τά κολλέγια και να τους φωτίσουν καλύτερα. Οί καθηγητές του Πανεπιστημίου

δέχτηκαν τις προτάσεις με μεγάλη αδιαφορία. Είπαν πώς αν οι δρόμοι φωτιστούν καλύτερα αυτό θα αυξήσει τους καυγάδες που γίνονται ανάμεσα στους φοιτητές και τους πολίτες, επειδή με το σκοτάδι πολλές φορές προσπερνά ο ένας τον άλλον χωρίς ν' αναγνωριστούν. Ίσχυρίστηκαν ακόμη, πώς ο καλύτερος φωτισμός δεν θα προσθέσει τίποτ' άλλο παρά μόνο θα δώσει περισσότερους στόχους πειραγμάτων στους φοιτητές. Όταν πολλά χρόνια αργότερα ένας καινούριος υπηρέτης του μαγειρείου σκούπιζε και μαζί με τα σκουπίδια μάζευε και όλες τις κατσαρίδες ο μάγερς του είπε πολύ στεναχωρημένος: «Μά τώρα τί θα κάνει το Ζωολογικό Έργαστήριο του Πανεπιστημίου που όλα του τα πειράματα τα στήριζε στις κατσαρίδες μας;»

Ένας καθηγητής του Καϊμπριτζ πολύ συχνά παρατηρεί πώς θα ήταν καλό αν πολλοί Έγγλέζοι πήγαιναν στην Αμερική να δουν το έσωτερικό των σπιτιών, ενώ πάλι θα ήταν καλό από τ' άλλο μέρος να πάνε Αμερικανοί στην Αγγλία και να δουν το εξωτερικό των σπιτιών της Αγγλίας. Και γώ συμφωνώ σ' αυτό.

Μέσα σ' αυτούς τους τοίχους του Καϊμπριτζ περπάτησαν, σπούδασαν, χάζεψαν, γέλασαν, πάγωσαν, δειρεύτηκαν, κορόιδεψαν και άφισαν εκεί τις αιώνιες σκιές τους δυο απ' τους τρεις άντρες που ο Θωμάς Τζέφφερσον θεωρούσε σαν τις μεγαλύτερες φυσιογνωμίες που γέννησε ο κόσμος: ο Νεύτων και ο Βάκων και οι δυο φιλόσοφοι. Είναι όμως κι άλλοι ο Μάλθος με τους υπολογισμούς του για τον Πληθυσμό, ο Ολιβιέρος Κρόμγουελ που έλευθέρωσε τα έθνη απ' τους βασιλικούς, ο Κλάρκσον που λευτέρωσε τους σκλάβους από τους δεσπότες τους και ο Λήττιον που λευτέρωσε το ανθρώπινο πνεύμα: ο πολιτικός Πιτ και ο Τζων Ουϊνθροπ «ο Μωϋσής της Νέας Αγγλίας»: ο σοφός Μπέντλεϋ και ο σπιρτόζος Ουόλπολ: ο Μακώλεϋ και ο Θίκερσαι, και ύστερα η μεγάλη σειρά των ποιητών: Σπένσερ, Μίλτων, Ντράϊντεν, Γκρέϋ, Γουόρντγουορθ, Κόλεριτζ, Βύρων και Τέννyson. Δεν υπάρχει κανένα σχολείο που να ισχυριστεί πώς του ανήκει ο Σαίκσπηρ γιατί αυτός ανήκει στον κόσμο ολόκληρο: υπάρχει ακόμα η γωνιά στην αυλή του Trinity College όπου ο Βύρων είχε δέσει γεμάτος περιφρόνηση μιάν άρκουδα επειδή απαγορευόταν τα σκυλιά. Και ο Δαρβίνος που η θεωρία του για την «Καταγωγή των Είδων» άναστίωσε τον Χριστιανικό κόσμο είχε σπουδάσει στο Καϊμπριτζ και το Καϊμπριτζ ακόμα και σήμερα έχει την πρωτοκαθεδρία στη Φυσική.

Πριν από 75 χρόνια καμιά γυναίκα δεν μπορούσε να μπει στο Καϊμπριτζ και να βρει την ευκαιρία ν' αναδειχτεί μεγάλη μ' όλο που οι δυο μεγάλες μορφές — ίσως οι μεγαλύτερες που κυβέρνησαν τη χώρα — είχαν γυναίκες. Στα 1870 μερικοί που πίστευαν στη

γυναικεία αντίληψη κατάφεραν να βάλουν στο Καϊμπριτζ λίγες κοπέλλες για να τραφούν με τα ψίχουλα που πέφτανε απ' τα τραπέζια των Μεγάλων Δυσκάλων. Για πολύν καιρό δεν τις άφιναν να παρακολουθήσουν τα μαθήματα των αντρών αλλά τις δίδασκαν σε χωριστές αίθουσες και περιορισμένο αριθμό θεμάτων. Έτσι ιδρύθηκαν δυο κολλέγια γυναικών έντελως χωριστά απ' των αντρών. Ύστερα όμως άφησαν ελεύθερες τις γυναίκες να παρακολουθούν κανονικά τα Πανεπιστημιακά μαθήματα: πολλοί όμως καθηγητές τις κορόιδευαν φανερά. Ο «Q» — Sir Arthur Quiller-Couch καθηγητής της Αγγλικής φιλολογίας — άρχισε πάντα την παράδοσή του με τα λόγια «νεαροί μου κύριοι» αγνώντας έντελων τις νεαρές κοπέλλες φοιτήτριες. Και μάλιστα λένε πώς στο τέλος κατάληξε να παρακολουθεί το μάθημά του μονάχα ένας φοιτητής, μέσα σ' ολόκληρη την τάξη, ενώ οι κοπέλλες φοιτήτριες όλοένα και αυξάνονταν. Ο «Q» όμως εξακολουθούσε να άρχίζει την παράδοσή του με τις ίδιες λέξεις. Η ιστορία όμως έχει και συνέχεια: έφτασε στιγμή που στην τάξη δεν υπήρχε ούτε ένας φοιτητής παρά μόνο φοιτήτριες: τότε ο «Q» άρχισε το μάθημά του χωρίς ν' απευθυνθεί σε κανένα σ'ιν να μη λογάριζε καθόλου το άκροατήριο.

Μονάχα ύστερα από το τέλος του περασμένου πολέμου άρχισαν να δίνονται στο Καϊμπριτζ διπλώματα, που σημαίνει ότι οι γυναίκες ως εκείνη την ημέρα δεν είχαν άξιωθ'ι να δουν δίπλωμα, αλλά μόνον άπολυτήρια. Αντίθετα η Ώξφόρδη δίνει διπλώματα στις γυναίκες με όλα τα δικαιώματα και τα προνόμια που κρατά το ισχυρό φύλο στο Καϊμπριτζ μονάχα για τον εαυτό του. Ωστόσο όλοι συμφωνούν πώς ύστερ' απ' αυτόν τον πόλεμο το Καϊμπριτζ θ' αναγκαστεί να υποχωρήσει μπροστά στο «άναπόφευκτο».

Στο Καϊμπριτζ υπάρχει μια διάταξη που περιορίζει σε 500 τον αριθμό των φοιτητριών στα κολλέγια — δηλ. στο 1/10 του προπολεμικού κανονισμού. Οι 500 αυτές φοιτήτριες διαλέγονται, ύστερ' από σκληρή εξέταση, μέσα από πολλές χιλιάδες υποψηφίων. Οι επίπολαιες και οι ήθοιοι δεν έχουν πιθανότητες επιτυχίας.

* * *

Τα βιβλία υπάρχουν πάντα στις θέσεις τους, είναι όμως «ένας άψυχος αντικαταστάτης της ζωής». Γι' αυτό ο φοιτητής του Καϊμπριτζ δεν είναι πραγματικός Καϊμπριτζιανός αν μόλις φανεί ή άνοιξη δεν πάει στα Grantchester Meadows. Το Grantchester είναι πάνω στον ήσυχο ποταμό Cam και μπορεί κανείς να πάει με δυο τρόπους με βάρκα ή απ' το δημόσιο μονοπάτι. Εκεί πίνεις το τσάι σου μέσα σε μεγάλους κήπους ή αν προτιμάς κάθεται στο χωριό και πε-

οιεργάζεσαι τις παράξενες έντειχισμένες πινακίδες που τὸ στολίζουν με τοὺς εὐθυμούς στίχους που ἔγραψε ὁ Ροῦπερτ Μπρουκ γιὰ τὸ χωριό του πρὶν νὰ πάει στὸν πόλεμο: «Ἄραγε τὸ ρολόι τῆς ἐκκλησίας εἶναι ἀκόμα σταματημένο στις 3 παρὰ δέκα; καὶ ὑπάρχει ἄραγε ἀκόμα μέλι γιὰ τὸ τσάι;» Τὰ Grantchester Meadows γεμίζουν τὴν ἀνοιξη ἀπὸ χρυσαφένια λουλούδια καὶ τὰ πράσινα χωράφια με τὸ σπαρμένο σιτάρι, εἶναι ὅλο κόκκινες παπαροῦνες. Ἵσως κάποια μέρα νὰ ξεχάσω τὸ Καϊμπριτζ, ποτὲ ὅμως δὲ θὰ ξεχάσω τὸ Grantchester καὶ τὰ λειβάδια του.

Μοῦ ἀρέσει πολὺ ν' ἀκούω τ' ἀνέκδοτα σχετικά με τὰ πρόσωπα που διατήρησαν τις ιδιοτροπίες τους στὸ Καϊμπριτζ.

Ἄκουσε γιὰ τὸ γέρο ἐπίσκοπο Emmanuel που ἀγαποῦσε τόσο πολὺ τὴν πίπα του ὥστε ἔβαζε τὸ ποίμνιο του νὰ τραγουδήσει ἕναν ὕμνο καὶ κείνος πῆγαινε στὸ ἱεροφυλάκιο νὰ τραβήξει ἀκόμα μιὰ δὺδ ρουφηξιὲς πρὶν ἀρχίσει τὸ κήρυγμά του. Καὶ κάθε φορὰ πὺν οἱ ἀκροατές του φτάνανε σὴν τελευταία στροφὴ, ὁ Emmanuel παρᾶγγελλε στὸν ἱεροφύλακα νὰ τοὺς πει νὰ τραγουτήσουν ξανὰ τοὺς 3 τελευταίους στίχους λέγοντας «Σ' αὐτοὺς ἀρέσει ὁ ὕμνος καὶ σὲ μένα ἡ πίπα μου», καὶ ἐξακολουθοῦσε νὰ καπνίζει με τὴν ἡσυχία του.

Ἔμαθα καὶ γιὰ τὸν μισότρελλο καθηγητὴ τοῦ Trinity College που ὅταν πέθανε, πρὶν ἀπὸ πάρα πολλὰ χρόνια, ἀφοῦ γιὰ πολὺ καιρὸ βρισκόταν μαλλωμένος με τοὺς Fellows—τὸ σῶμα που διευθύνει τὸ Κολλέγιο—ἔγραψε σὴν διαθήκη του πὺς ἦθιλε νὰ τὸν θάψουν στὸ παρεκκλήσι γιὰ νὰ μποροῦν οἱ Fellows νὰ με πατοῦν καὶ πεθαμμένο ὅπως κάνανε καὶ ὅταν εἴμουν ζωντανός».

Ἄκουσα ἀκόμα καὶ ἕνα ἀνέκδοτο γιὰ τὸν τρομερό, τυραννικὸ καὶ σοφὸ καθηγητὴ τοῦ Trinity College, τὸν Μπέντλεϋ. Στὸ τέλος μιᾶς πολὺωρης συνεδρίασης ἕνας ἀπ' τοὺς συναδέλφους του εἶπε: «Μὲς στὸ μυαλό μου δὲν ἔχω ἀκόμα ξεκαθαρίσει καλὰ τὸ ζήτημα» καὶ ὁ Μπέντλεϋ ἀπάντησε: «Τότε τί πρέπει νὰ γίνει; μήπως πρέπει νὰ περιμένουμε νὰ κοιτακάσει ὁ βοῦρκος;»

Νοιώθω μεγάλη χαρὰ που πῆγα στὸ Καϊμπριτζ. Ἐξῆσα ἀνάμεσα σὲ ἄντρες που εἶταν συνδεδεμένοι μετωξὺ τους καὶ συμπεριφέρονταν με γενναιοφροσύνη καὶ ἀξιοπρέπεια, ὅπως πρέπει νὰ ζοῦνε καὶ νὰ νοιώθουνε πάντα οἱ εὐγενικοὶ ἄνθρωποι. Δὲν εἶναι μονάχα ἡ ἴδια γλῶσσα, ἡ ἴδια κληρονομιά τῆς εὐγενέστερης λογοτεχνίας τῆς γῆς καὶ τὰ πολλὰ κοινὰ ὕλικά καὶ ἔθνικά συμφέροντα που ὑπαγορεύουν μιὰ εὐγενικὴ συναδέλφωση ἀνάμεσα στὰ ἔθνη τῆς Ἀμερικής καὶ τῆς Ἀγγλίας. Εἶναι ὁ πολιτισμὸς που ἔχουν καὶ οἱ δὺο τους. Δὲν ξέρω ἂν μ' αὐτὰ που ἔγραψα πρόσθεσα κάτι σὴν κοινὴ κατανόησή μας. Ξέρω μονάχα πὺς μοῦ φέρθηκαν με τὴν ἴδια εὐγένεια,

νεια, εἰλικρίνεια, ἀπλότητα καὶ θέρμη που μοῦ φέρθηκαν οἱ φιλόξενοι τοῦ παλαιοῦ καιροῦ συμπατριῶτες μου, που εἶναι τόσο πιρήφανοι γιὰ τὴν φιλοξενία τους, ὅταν γύρισα πίσω σὴν πατρίδα. Δὲν ὑπάρχει ὡραιότερο προᾶγμα στὸν κόσμο ἀπὸ τὴν καλὴ καρδιά καὶ τὸ ἐλεύθερο μυαλό καὶ αὐτὰ τὰ δὺο τ' ἀντιπροσωπεύει γιὰ μένα τὸ Καϊμπριτζ.

76

ΦΩΤΑ ΜΕ ΖΩΗ

ΟΙ ΣΠΗΛΙΕΣ τῆς Waitoma, σὴν Νέα Ζηλανδία, εἶναι ἕνας ὄνειρεμένος τόπος μέσα σὴν καρδιά ἑνὸς κατάφυτου λόφου. Ἡ πιὸ μεγάλη τους ὁμορφιά εἶναι ἀμέτρητες χιλιάδες μικρὰ σκουληκάκια, γκριζὰ καὶ ἀσημαντα βέβαια, που, ὅταν δὲν τὰ πειράζει κανεὶς, ἀναδίνουνε φῶς. Αὐτὰ τὰ φωτεινὰ σκουληκάκια, κολλημένα στοὺς τοίχους καὶ στις ὀροφές μέσα στις σπηλιές, δίνουν τὴν ἐντύπωση ἑνὸς οὐρανοῦ φορτωμένου ἀστερία.

Εἶναι τόσο λεπτὰ καμωμένα καὶ διάφανα, που μπορεῖς νὰ δεῖς ὅλο τους τὸ ἐσωτερικὸ. Ἄν τὰ πάρεις ἔξω ἀπὸ τὴν ὑγρὴ ἀτμόσφαιρα τῆς σπηλιάς, ξαρώνουνε καὶ πεθαίνουν. Τὸ φῶς τους τὸ δίνει ἕνα ὄργανο που λειτουργεῖ ἡ σταματάει μόνο ὅταν θέλουν τὰ σκουληκάκια μὰ πολλές φορὲς ἀνάβει καὶ σβήνει ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴ θέλησή τους.

Γιὰτὶ ὅμως αὐτὰ τὰ μικροσκοπικὰ πράγματα νὰ φέγγουν ἔτσι; Φέγγουν γιὰ νὰ προσελκύουν ἄλλα, μικρότερα κι' ἀπ' αὐτὰ πλάσματα καὶ νὰ τὰ καταβροχθίζουν! Τὸ κάθε σκουλήκι κολλάει στὸ βράχο με μιὰ μεταξωτὴ μεμβράνη ὕστερα πλέκει μιὰ κλωστή μεταξωτὴ 30 πόντους μᾶκρος σκεπασμένη ἔδω καὶ κει με μιὰ γλυστερὴ οὐσία, καὶ τὴν ἀφήνει νὰ κρέμεται πρὸς τὰ κάτω. Ἀνάβει τὸ φωτάκι του καὶ, σὺν τὸν ψαρά, περιμένει κανένα μικροσεντομάκι νὰ μπλεχτεῖ σὴν κλωστή. Μόλις καταλάβει κάποιο τράβηγμα τὴ μαζεύει καὶ καταπίνει τὸ θῦμα του.

Ἡ μεταξένια κλωστή φαίνεται ἀκόμα πὺς τὰ προειδοποιεῖ γιὰ κάθε κίνδυνο. Εἶναι τρομερὰ εὐαίσθητα σὲ κάθε ἦχο καὶ, ὅταν ἀκούσουν βήματα ἢ φωνὲς μέσα σὴν σπηλιά, σβήνουν τὰ φῶτα τους σὴν στιγμή καὶ μαζεύουν τις κλωστές τους. Μόνο ὅταν ἀπλωθεῖ πάλι σιωπὴ, τότε σιγά-σιγά ἀνάβουν τὰ φωτάκια τους καὶ ἀρχίζουν πάλι τὸ ψάρεμα.

Αὐτὰ τὰ Νεοζηλανδέζικα φωτεινὰ σκουληκία εἶναι ἡ ἀσημάντιστη νύμφη μιᾶς πεταλούδας, ἐνῶ τὸ εἶδος αὐτό, σὴν Ἀγγλία, γίνονται ὕστερα σκαθάρια. Σ' αὐτὰ τὰ τελευταῖα φέγγει τὸ θηλυκὸ, πρὶν ἀκόμα βγάλει φτερά, καὶ γιὰ νὰ τραβήξει τὸ ἀρσενικὸ που πετάει γύρω του τὰ βράδια τοῦ καλοκαιριοῦ. Τὸ ἀρσενικὸ φέγγει κι' αὐτὸ λίγο, ὅπως καὶ οἱ νύμφες, καὶ τὰ κίτρινα αὐγά τους. Ὅμως τὸ φῶς τους φαίνεται μόνο ἀπὸ κοντὰ, ἐνῶ τοῦ θηλυκοῦ εἶναι πολὺ πιὸ ζωντανὸ καὶ λαμπερό. Ὅταν εἶναι στὰ νεῖατα τους, νὰ ποῦμε, ζοῦνε μόνο γιὰ νὰ ἐρωτεύονται δὲν ἐνδιαφέρονται γιὰ τὸ τί θὰ φᾶνε. Ἀντίθετα, οἱ νύμφες μαζεύουν πολλοὺς μικροὺς σάλιαγ-

κους, που τους κάνουν πιο εύκολοχάνευτους όταν τους σκεπάζουν μ' ένα σκούρο υγρό που βγάζουν από το στομάχι τους.

Το φως που βγάζουν τα σκουλήκια αυτά και άλλα έντομα, όπως οι πυγολαμπίδες, είναι το τελειότερο στον κόσμο. Είναι πέρα ως πέρα ένα ψυχρό φως, που δεν χάνει ίχνος από την ενέργειά του σε άορατες ακτίνες. Οι επιστήμονες δεν ξέρουν ακόμα καλά πώς παράγεται αυτό το φως. Πιθανό από κάποια οξειδωση, γιατί παρατήρησαν πώς είναι πιο δυνατό όταν βάλουν τα έντομα μέσα σε ένα δοχείο με οξυγόνο, σε αναλογία μεγαλύτερη από κείνη που υπάρχει στον αέρα. Μια θεωρία είναι πώς στο αίμα του εντόμου υπάρχει μια ουσία που προκαλεί ζυμώσεις και που την λένε «luciferase». Ίσως αυτή ενεργεί μέσα σε όρισμένα κύτταρα και δίνει το φως. Τα φωτόγωνα κύτταρα βρίσκονται μαζεμένα σε όρισμένα μέρη του σώματος και τροφοδοτούνται με οξυγόνο από μικροσκοπικά όργανα που περνάνε από κεί.

LEADER MAGAZINE

Τί άλλο λένε τὰ χέρια σας

Κοιτάξτε πρώτα την απέναντι σελίδα κ' ύστερα συμπληρώστε εδώ τις γνώσεις σας:

Υπάρχουν κι άλλες κινήσεις των χεριών που φανερώνουν το χαρακτήρα. Παρατηρήστε πώς οι άνθρωποι άκουμπούν τα χέρια τους στις πολυθρόνες όταν κάθονται. Είναι ο τύπος με τις παλάμες προς τα επάνω. Ξεκουράζεται και έχει εμπιστοσύνη στον κόσμο. Είναι ο τύπος με τις παλάμες προς τα κάτω σαν σε επιφυλακή, έτοιμος να πηδήξει. Είναι και η συγκρατημένη, νευρική κίνηση των χεριών που μένουν σφιχτά κλεισμένα στην άγκαλιά. Όταν κουβεντιάζετε θα διακρίνετε τον μαχητικό, τον καυγατζή, από τις κινήσεις των χεριών του. Είναι κοφτές, άπóτιμες. Ενώ ο αντίθετος τύπος, ο συνεσταλμένος, έχει τα χέρια μισοκλειστά, γυρισμένα προς το σώμα. Οι παρατηρήσεις αυτές ίσως σας βοηθήσουν για να χαρακτηρίσετε τους φίλους σας.

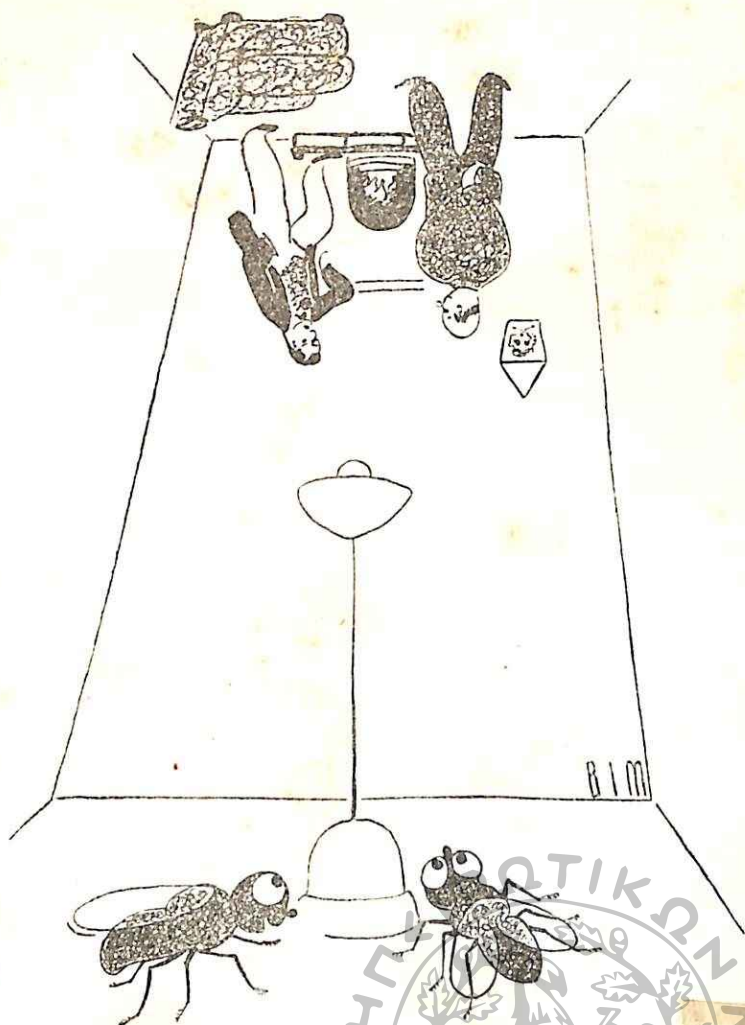
Τί διηγούνται τὰ χέρια σας

Δώσαμε ένα βιβλίο σε τέσσερις διαφορετικούς ανθρώπους και παρατηρήσαμε τον τρόπο που άπλωσαν το χέρι τους για να το πάρουν. Τα τέσσερα απέναντι σκίτσα δείχνουν την κίνηση του χεριού τους, που δείχνει καθαρά όρισμένα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του κάθε ανθρώπου.

1. Νά μια ισορροπημένη κίνηση. Το χέρι είναι έτοιμο, μα η κίνησή του δεν φαίνεται να ζητάει τίποτα. Δείχνει σταθερότητα, μα και αδιαφορία και περιφρόνηση για τη ζωή.
2. Τα δάχτυλα του χεριού αυτού λυγίζουν κομπά, αν και με κάποια επιτήδευση. Δίνουν την εντύπωση πώς το πρόσωπο αυτό προσπάθησε ν' αποκτήσει αρμονικές κινήσεις. Ο τρόπος που κλείνουν τα δάχτυλα δείχνει μια κρυφή έλλειψη αυτοπεποίθησης και θάβους στη ζωή.
3. Το μυστικό αυτού του χεριού είναι η εμπιστοσύνη. Τα δάχτυλα λυγίζουν σταθερά, έτοιμα για τη δουλειά που θα κάνουν. Τα κλειστά δάχτυλα δεν κρύβουν φιλαργυρία· διακρίνουμε όσotόσο σημάδια ανθρώπου με αρκετή άνυπομονησία.
4. Η κίνηση αυτή δείχνει άνθρωπο που προτιμά να δίνει παρά να παίρνει. Η τεντωμένη προς τα επάνω παλάμη και η άλαφριά κλίση του χεριού προς τα έξω φανερώνουν αυθορμητισμό και κοινωνικότητα. Τα ανοιχτά δάχτυλα σημαίνουν πώς ο άνθρωπος αυτός δεν έχει να κρύψει τίποτα ούτε και φοβάται κανένα.

Τυπ. «Ελληνικής Έκδοτικής Εταιρείας» Α.Ε.—Τεχν. Διεύθ. Ι. Μ. Σκαζίνης
Αθήναι, όδός Παπαδιαμαντοπούλου, 44

ΑΠΟΡΙΑ ΕΝΤΟΜΟΥ

«Είναι καταπληκτικό πώς τὰ καταφέρνουν καὶ στέκονται
κρεμασμένοι ἀπὸ τὰ πόδια τους.»

Ἀπὸ τὸ «Lilliput»